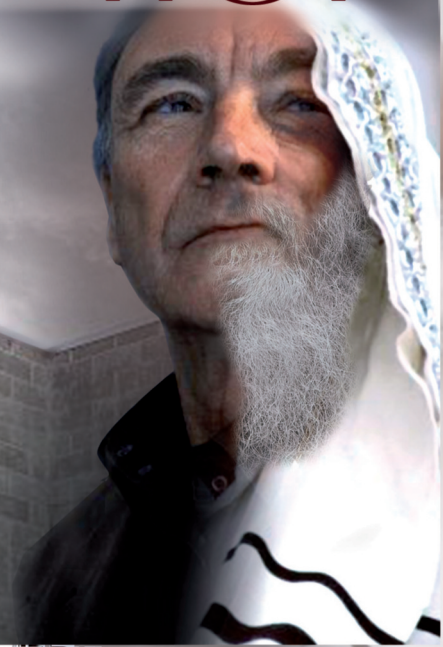

FARISEII

vechi
Și noi

TOM HOVESTOL

FARȘII
vechi și noi

FARIȘII

vechi și noi

TOM HOVESTOL

Oradea, 2012

Originally published as
EXTREME RIGHTEOUSNESS:
Seeing Ourselves in the Pharisees

© Copyright 1997 by Tom Hovestol
Printed in USA by Moody Press
c/o MLM, Chicago, Illinois 60610
All rights reserved.

Drepturile de autor pentru ediția în limba română:
EDITURA COLEGIUL BIBLIC EST EUROPEAN
Str. Țepeș Vodă, nr. 26, 410 513, Oradea, România
Tel. 0259 477 099, 0359 410 508, Fax 0359 410 509
E-mail: editura@cbee.ro, Website: www.cbee.ro

Toate drepturile rezervate.

Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, copiată sau transmisă prin orice fel de mijloace - electronice, mecanice, fotocopiere, înregistrare sau oricare altul - cu excepția unor citate scurte incluse în articole de critică sau recenzii tipărite, fără permisiunea prealabilă a editurii.

Dacă nu există alte precizări, citatele biblice sunt luate din Sfânta Scriptură, traducerea Dumitru Cornilescu.

Traducerea: *Cristina Socaciu*
Corectura: *Corina Ivonici*
Editare: *Loredana Pal și Florin Iosif*
Tehnoredactare: *Ionel Socaciu și Paula Eghedi*
Coperta: *MEDIA CBEE*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HOVESTOL, TOM

Fariseii vechi și noi / Tom Hovestol. - Oradea: Editura
Colegiul Biblic Est European, 2008

ISBN 978-973-85068-7-5

821.111(73)-97=135.1

Ediția a doua în limba română.

Tipărit în Baia Mare de Ascending Interactive
Tel. 0769 769 904, 0771 112 637

*Pentru părinții mei,
Harold și Virginia Hovestol*

*V-ați încredințat smeriți viețile
miei și harului lui Dumnezeu;
nu v-ați temut să vă recunoașteți greșelile
făcute în timp ce urmăreați neprihănirea;
ați trăit după Cuvânt și L-ați iubit pe Domnul;
de asemenea, ne-ați iubit necondiționat pe noi,
cei opt copii ai voștri, și v-ați rugat constant
pentru bunăstarea noastră spirituală.
Voi mi-ați oferit cadrul necesar pentru
a-i înțelege pe farisei, harul de a privi smerit
în sufletul meu și curajul de a-mi evalua
condiția prezentă de dragul lui Cristos.*

CUPRINS

Mulțumiri 9

1. Călăuze oarbe 11
2. O caricatură obișnuită 25
3. Fariseii, prietenii noștri cei mai buni 41
4. Când ceva bun duce la ceva rău 57
5. Când cunoașterea Bibliei orbește și robește 79
6. Când o relație personală devine un show public 101
7. Când tradiția denaturează adevărul 123
8. Când măsurile de protecție devin elementul central 145
9. Când separatismul ne duce pe o cale greșită 167
10. Când cei bolnavi arată bine 185
11. Calea spre sănătatea spirituală 199
12. Relația corectă 215

Anexe

Anexa 1: Cum au început fariseii 237

Anexa 2: Surse pentru studiul fariseilor 243

Anexa 3: Cum se pot strica roadele spirituale 245

Note 249

ARTICOLE

„CALEA CEA DREAPTĂ”

1. Doctrina echilibrată și corectă 91
2. Roagă-te încă o dată 115
3. Tradiții bune 127
4. Respectarea măsurilor de protecție 161
5. Haine Swazi și credință creștină 195
6. Să învățăm de la liderii bisericii 211
7. Eliberarea din închisoare 225

MULȚUMIRI

Mulți oameni buni și darnici m-au ajutat să pun această carte împreună cu mesajul ei de speranță și libertate, în mâinile tale. Le mulțumesc fiecăruia în parte ca prieteni și ajutoare în acest proiect.

Adresez mulțumirile mele speciale lui Gwynne Johnson pentru tot ajutorul pe care mi l-a dat. Ești o prietenă adevărată în căutarea adevărului și o neobosită încurajatoare. Tu și Don sunteți mentorii și prietenii mei dragi.

În asamblarea materialului trebuie să mulțumesc mai multor persoane. Lui Pat Brunner îi mulțumesc pentru corecturile gramaticale și pentru încurajarea inimii mele. Personalului și prietenilor de la Calvary Church (Jeff, Scott, Steve, Margie, Joyce, Patty, Deb, Dan, Jay, Walt și Anahid) le mulțumesc pentru cercetările lor, comentariile constructive, degetele îndemnatice și asistența inestimabilă pe care mi-au acordat-o din umbră. Membriilor bisericii și prietenilor de la Calvary Church le mulțumesc pentru libertatea de a vorbi cu îndrăzneală și pentru libertatea în Cristos pe care mi-ați arătat-o. Dragostea și rugăciunile voastre mi-au oferit mai mult decât aș putea să vă răsplătesc vreodată. Și clasei mele de la școala duminicală îi mulțumesc pentru gândurile împărtășite și pentru încurajări în timp ce am discutat despre fariseism pe parcursul unui an întreg.

De asemenea, sunt mulțumitor lui Craig Blomberg de la Denver Seminary pentru învățătura lui, care Îl onorează pe Dumnezeu, pasiunea sa pentru adevăr și echilibrul său în studierea Cuvântului lui Dumnezeu și lui John Knight, MD., pentru că mi-a sugerat titlul acestei cărți.

Totodată îmi exprim aprecierile față de Greg Thornton, Bill Thrasher și Jim Vincent de la Moody Press. Vă mulțumesc pentru entuziasmul vostru pentru această idee, pentru că ați crezut în mine și pentru răbdarea de care ați dat dovadă ajutându-mă să închei această carte.

În final, îmi exprim mulțumirile față de familia mea și față de Domnul meu. Celor șapte frați care m-au susținut, soției mele, Carey, și celor cinci copii ai noștri – Nathan, Christian, Susanna, Priscilla și Seth – un mare mulțumesc pentru că mi-ați permis să scriu în voie, și pentru că sunteți cele mai extraordinare ființe din viața mea. Domnului meu Isus Cristos Îi mulțumesc pentru dragostea pe care o are pentru farisei ca mine.

Capitolul unu **CĂLĂUZE OARBE**

În acea seară de iunie 1975, când am deschis Biblia căutând ceva, orice, pentru a împărtăși unui grup de elevi africani plini de entuziasm, nu căutam neapărat o revelație care să-mi zdruncine sufletul sau răspunsuri la întrebările vieții. Ca profesor la o școală de misiune, programat să vorbesc la o întâlnire de capelă, răsfoiam frenetic paginile Scripturii, implorându-L pe Dumnezeu să-mi arate despre ce aș putea să le vorbesc. Neprimind nici o iluminare imediată, am decis să aplic metoda „deschide Biblia și pune degetul pe un verset“. Am lăsat Biblia să se deschidă la întâmplare, am pus degetul și am început să citesc, sperând că îmi „va sări ceva în ochi“. Mai aveam o zi și ceva până trebuia să stau înaintea câtorva sute de elevi de la liceul Swazi în capela în care se țineau serviciile noastre și să-i învăț ceva despre Dumnezeu. Dar ce anume?

Biblia mi s-a deschis la primele capitole din Matei. Am început să citesc și curând am fost absorbit de relatare. Nu m-am oprit până ce nu am citit aproape toată Evanghelia. În acea zi, nimic legat de viața lui Isus sau de ucenici nu mi-a atras privirile în mod deosebit. Nu mi-a sărit în ochi nici un eveniment extraordinar, nici vreo minune de-a lui Isus. Nu mi-am concentrat atenția nici asupra învățăturilor sau pildelor Lui. În mod surprinzător, atenția mi-a fost atrasă de un grup de oameni menționați aproape la fel de des ca ucenicii, și anume, de farisei. Știam că în Vechiul Testament fariseii nu sunt menționați niciodată, însă în Evanghelia după Matei apar aproape peste tot. Cine erau acești farisei? De unde veneau ei? Cum erau ei? Ce

credeau? Cum se comportau? Instinctiv, știam că oricum ar fi fost, nu-mi plăceau, și eram sigur că nu sunt ca ei!

Și așa, la vârsta de douăzeci și trei de ani, încercând să pregătesc un mesaj pentru elevii mei de la Swazi, am scris următoarele cuvinte în jurnalul meu:

Scopul Bibliei este nu numai de a transmite un mesaj, ci și de a reflecta o imagine. Imaginile Bibliei sunt în primul rând prezentate prin viețile personajelor ei. Aceste imagini nu sunt numai pentru a fi agățate pe perete ca un portret ca să văd cum ar trebui să arăt, ci sunt și ca o oglindă care să-mi arate cum sunt eu de fapt. Dacă nu mă văd pe mine însumi reflectat în Biblie, atunci valoarea ei pentru mine este mult diminuată sau, chiar pierdută în întregime.

În timp ce citesc Biblia, trebuie să mă compar și să mă pun în contrast cu diferitele personaje ale acesteia. Din când în când, mă pot vedea într-un ucenic, un urmaș ascultător sau neascultător, un simplu credincios, un apărător al credinței sau, asemenea lui David, un păcătos care se pocăiește.

Dar mă compar vreodată cu un fariseu? Nu, aceasta ar fi de neconceput. În Biblie nu există alte personaje care să fie criticate de Isus așa de aspru pentru răutatea lor. Nimeni nu mă supără atât de mult ca acei farisei ticăloși, având o neprihănire proprie, invidioși, ucigași, mândri, plini de ură și prefăcuți. Isus a păstrat pentru ei remarcile cele mai acide și mai pline de condamnare. Acțiunile lor erau religioase și ei pretindeau că Îl cunosc pe Dumnezeu, dar cu toate acestea nu Îl cunoșteau. Ei își predicau religia, o practicau și îi converteau pe alții la religia lor; totuși, nu se cunoșteau nici pe ei, nici pe Dumnezeu. Aș putea fi fariseu? Niciodată!!! Isus îi numește nebuni, ucigași, fățarnici, pui de năpârci [vipere] și morminte văruite. Este de neconceput să-mi imaginez că aș putea semăna cu vreunul din ei!!!

Este posibil să nu-mi dau seama că fariseii sunt personajele Bibliei al căror mediu de proveniență seamănă cel mai mult cu al meu. Mă tem că pot semăna cu fariseii mai mult decât sunt eu dispus să admit. Au încetat fariseii să existe acum 2.000 de ani? Mă tem că ei sunt și astăzi vii și înfloritori.

TIPII CEI MAI RĂI

Fiindcă proveneam dintr-un mediu religios vast am tras concluzia că fariseii sunt tipii cei mai răi din Biblie. Ei au fost responsabilii principali de răstignirea lui Cristos. Ei au fost ținta celor mai dure cuvinte ale lui Isus și a celei mai acide condamnări. În biserica mea, ei erau luați în răs ca reprezentanți ai *altor* oameni religioși cu care noi nu suntem de acord. Din câte știam eu, aceștia erau satan personificat.

Dar erau corecte concluziile mele referitoare la farisei? Nu știam. Nu-mi amintesc de nimeni care să-mi fi spus cum au apărut fariseii sau cum erau aceștia. Doar am presupus că ei reprezentau esența erorii teologice. Îmi amintesc de mulți oameni și de multe grupuri care au fost asemănate cu fariseii. Și aveam un sentiment covârșitor că ei erau condamnați cu voce tare ori de câte ori apăreau în Biblie învățând și predicând. Dar în acea căsuță din Mhlosheni, Swaziland, care avea o singură cameră și acoperiș din tablă de zinc, în acea noapte, mi-a revenit mereu în minte întrebarea: „De ce ar alocă Dumnezeu atât de mult spațiu în Cuvântul Său pentru niște oameni așa de nevrednici?” Dumnezeu nu face risipă de cuvinte și eram convins că toate cuvintele Scripturii sunt de folos (2 Timotei 3:16-17). Cu siguranță, fariseii puteau să mă învețe foarte puține lucruri despre evlavie – sau chiar nimic. Mi-au trecut multe întrebări prin minte. De ce nu i-a menționat Dumnezeu doar pe scurt, de dragul acurateței istorice, și apoi să se concentreze asupra interacțiunii dintre Isus și ucenici? De ce nu ne spune mai multe despre ce a făcut și a spus Isus? De ce nu a acordat mai mult loc pentru a descrie aspectele complexe ale uceniciei și ale facerii de ucenici? De ce nu ne descoperă în Biblie mai multe adevăruri care au de-a face direct cu viața mea? De ce acordă atât de mult spațiu fariseilor?

Din anumite motive, Dumnezeu i-a așezat pe acești ticăloși aproape de centrul mesajului Evangheliei. În acea seară mi-am încheiat astfel însemnarea din jurnal:

Trebuie să-i analizez mai îndeaproape atât pe farisei, cât și pe mine însumi, dar nu pentru a-i ridiculiza pe ei și a mă felicita pe

mine. Cred că Isus nu a vrut să existe vreo greșeală în atitudinea Lui legată de religiozitatea exterioară. Din nefericire, fariseii sunt atât de des caricaturizați așa de dur încât nu mă pot vedea pe mine în ei. Dacă mă văd doar în personajele nobile sau semino-bile din Biblie, poate că de fapt nu mă văd deloc. Duhul lui Dumnezeu m-a avertizat să nu fiu prea dur cu fariseii deoarece, dintre toate personajele din Biblie, cu ei semăn cel mai mult!

O ÎNTREBARE CARE MĂ URMĂREȘTE

În acea seară am formulat următoarea întrebare, care m-a urmărit mai bine de douăzeci de ani: „*De ce, Dumnezeule, i-ai așezat pe acești ticăloși așa de central în mesajul Evangheliilor?*” Cu siguranță, Dumnezeu nu a intenționat ca oameni ca mine să râdă de ei, să-i acuze sau să-i ignore. Apoi, pur și simplu mi-am pus următoarele întrebări logice: *Cine erau totuși fariseii? Doamne, ce vrei să învăț de la ei?*

Cu puținele resurse pe care le aveam disponibile în Swaziland, am început să cercetez mediul în care au apărut fariseii. În timp ce am pus cap la cap adevărurile referitoare la viețile lor, am fost copleșit și profund afectat. Înarmat cu o perspectivă nouă am recitit textul cărții Matei. De această dată, observând paralelele, mă vedeam pe mine în interacțiunile dintre Isus și farisei. Acestea mă speriau, dar totodată mă și eliberau!

Începând de atunci, subiectul fariseilor a continuat să mă atragă mai mult decât orice altceva din Biblie. Dar și mai important, el mi-a transformat viața și lucrarea mai mult decât oricare altă temă. Și, în timp ce împărtășeam aceste gânduri cu oameni din medii mai puțin răzvrătite ca al meu, aceștia îmi mărturiseau că după ce L-au primit pe Cristos, au început să cadă foarte repede pradă multora dintre caracteristicile fariseilor care m-au chinuit și pe mine.

Dă-mi voie să te duc înapoi în timp, înainte de acel serviciu de capelă din 1975 din Africa pentru a-ți arăta de ce m-am identificat așa de mult cu fariseii. Acum îi numesc pe farisei prietenii mei, pentru că ei, mai mult decât orice ucenic sau persoană de nimic, sunt „călăuzele oarbe”, care m-au ajutat să-mi găsesc

calea. Privind în trecut, mi-aș putea numi anii tinereții „Pericolele subtile și nevăzute care îl pândesc pe cel bun“.

RĂDĂCINILE MELE SPIRITUALE

Părinții mei, creștini profund dedicați, m-au crescut în credința creștină din prima zi. Când eram întrebat cum am fost convertit, uneori răspundeam glumind: „Eu m-am născut creștin“. Deseori acest răspuns îi făcea să ridice din sprânceană pe ortodocșii care așteptau să audă ceva de felul: „Am pășit în față și L-am rugat pe Isus să intre în inima mea“. Deși nu îmi amintesc un timp, o dată și un loc anume, „am devenit creștin“ la o vârstă fragedă. Din discuțiile pe care le-am avut cu mulți alții care au fost crescuți la fel ca mine, am descoperit că experiența mea nu a fost unică.

Rădăcinile mele spirituale au unele avantaje intrinseci. Adevărurile creștine despre Dumnezeu, despre mine, despre lume și despre eternitate au fost gravate adânc în sufletul meu de timpuriu. Această pregătire creștină mi-a oferit o concepție logică asupra vieții, care se potrivește cu realitatea. Totuși, există și pericole posibile, care adesea sunt trecute cu vederea. Cu toate că spunem „Dumnezeu nu are nepoți“ – că fiecare persoană trebuie să ia o decizie personală – mulți dintre noi, dacă suntem sinceri, trebuie să admitem că am devenit creștini călcând pe urmele părinților noștri. Și deși este extrem de subtil, este ușor să ne însușim o atitudine implicită de neprihănire proprie.

Mediul din care provin este la fel de profund și pătrunzător religios ca al oricărei persoane pe care am întâlnit-o. Părinții mei au luat în serios mandatul din Deuteronom 6 de a ne învăța credința creștină folosind toate căile posibile. Ne cereau să mergem la biserică de fiecare dată când ușile acesteia se deschideau. Îmi amintesc că, pe când eram în clasele primare, am fost luat de la un meci de baseball și, încă în uniformă, am mers la întâlnirea de rugăciune de miercuria seara. Zilnic aveam timp devoțional cu familia după micul dejun și după cină. De asemenea, părinții mei ne-au încurajat să avem zilnic un timp personal de părtășie cu Dumnezeu.

În casa noastră era un continuu ospăț al adevărilor creștine. După cum astăzi multe case sunt inundate de sunetele și imaginile televizoarelor, casa noastră era inundată de sunetele radioului creștin. Emisiunile favorite ale familiei erau Ranger Bill [Pădurarul Bill], Aunt Bee [Mătușa albină] și „Descătușat“. Am fost expus unei cantități impresionante de literatură creștină, incluzând biografii misionare, romane creștine, *Întâmplările pelerinului în călătoria sa*, și preferata mea, *Book of Martyrs [Cartea martirilor]* a lui John Foxe. Imnurile creștine ne umpleau casa, iar eu le-am asimilat în mod natural. Și astăzi pot recita în cea mai mare parte cuvintele imnurilor așa cum erau cântate – chiar și acelea pe care numai creștinii în vârstă le știu.

Această cultură creștină mi-au umplut viața. Pe lângă părinții mei, mulți alți creștini adulți mi-au influențat creșterea spirituală. Încă pot să citez frânturi din învățăturile și sfaturile lor. Misionarii au fost printre cei mai speciali oameni din viața mea, în special cei care au slujit în „întunecata Africă“. Istorisirile lor m-au fascinat întotdeauna.

CE SĂ FAC ȘI CE SĂ NU FAC

Pentru a mă ajuta să umblu pe calea cea strâmtă aveam o listă cu lucruri pe care să le fac și pe care să nu le fac (cele mai multe erau lucrurile pe care să nu le fac), care îmi erau impuse cu strictețe. Aș fi putut numi această listă: „Cele mai stricte douăsprezece reguli“. Lista lucrurilor interzise includea dansatul, fumatul, băutul, cărțile de joc, înotul duminica și ascultarea muzicii rock. Separarea de „lume“ era un concept care ni se reamintea deseori și conformarea la acesta era așteptată.

Nu toate punctele de pe listă erau negative. Erau și lucruri pe care trebuia să le fac. De exemplu, să-L iubesc pe Dumnezeu și să urăsc păcatul. Să merg la biserică (chiar și în vacanță). Să am zilnic un timp de părtășie cu Dumnezeu. Să memorez Biblia [versiunea King James, desigur (versiunea standard a Bibliei pentru vorbitorii de limbă engleză, n.tr.)]. Să mă rog zilnic. Să-i respect pe bătrâni. Să vorbesc altora despre Cristos. Să excelez la școală (atât la școala duminicală, cât și la școala publică). Să mă

feresc de influențele demonice. Să-mi aduc aminte de ziua de odihnă și să o sfințesc. Să păstrez liniștea în biserică. Și să fac bine.

Apropo, eu nu resping cu totul aceste liste cu lucruri pe care trebuie să le facem și pe care să nu le facem. Multe dintre ele au suport biblic, țin de bunul simț și sunt de folos din punct de vedere spiritual. Toate aceste reguli mi-au fost impuse de către părinții mei, care aveau cele mai bune intenții. În timp, am început să apreciez unele dintre protecțiile pe care mi le-au oferit.

AVANTAJELE – ȘI PERICOLELE ASCUNSE

Mediul din care provin avea anumite avantaje bine definite. Mintea mea a fost umplută cu adevărul lui Dumnezeu pe care îl prețuiesc până în ziua de azi. Acest adevăr m-a păzit de pericolele la care alții au cedat și de care au fost distruși. Oamenii plini de dragoste, a căror viață au influențat-o profund pe a mea, au devenit modele demne de urmat. De timpuriu am învățat că noi, creștinii, suntem chemați să fim diferiți și că este nevoie de convingere și curaj pentru a-L urma pe Cristos. M-am bucurat de o reputație excelentă și de un comportament lăudabil. Și am dobândit o înțelegere profundă a religiei, care include binele, răul și urâtul, fără de care nu aș fi putut scrie cartea aceasta.

Cu toate acestea, mediul religios în care m-am format conținea și unele pericole ascunse. Creștinismul meu a devenit pe nesimțite un fel de costum favorit pe care îl îmbrăcam oricând doream, în loc să fie o relație apropiată și crescândă cu Dumnezeul Cel viu. Adesea am pus semnul egalității între „mersul la biserică” și creștinism și între religiozitate și realitatea spirituală. Activitățile religioase au devenit preocuparea vieții mele în locul dedicării mele personale față de Dumnezeu. Deși comportamentul meu exterior era excelent, eram robul păcatelor ascunse ale inimii.

Am memorat Scriptura cu nesaț. Am câștigat concursuri și am descoperit că astfel de succes este plăcut și este răsplătit cu generozitate în biserică. Am fost laudat și chiar am câștigat

premier valoroase. Cu toate acestea, mi-a fost ușor și natural să am mai degrabă o credință cerebrală, rațională, intelectuală și academică decât una experimentală. Chiar și în vremea aceea am observat un paradox și anume acela că rareori câștigătorii concursurilor biblice erau cei care aplicau Cuvântul lui Dumnezeu în viețile lor. Mai degrabă cei onorați ca și câștigători aveau memorie bună, un spirit competitiv și erau încurajați (și adesea ajutați) de părinții lor; ei (și eu) gustam satisfacția dulce a succesului eclesiastic. Din nefericire, adesea nu se construiește nici un pod peste prăpastia dintre cap și inimă, iar diferența dintre credința adevărată, din inimă, și credința mărturisită doar cu gura, de obicei scapă neobservată.

ASCULTARE DEGHIZATĂ

Unii oameni care provin din același mediu ca și mine tind să înșele sistemul ori de câte ori au ocazia. Eu nu am fost unul dintre aceștia. Mă potriveam perfect în lumea bisericească care m-a crescut. Deși energetic, am fost un copil ascultător din fire. Doream să-i fac pe bunii mei părinți mândri de mine. De obicei nu încălcam regulile. Deși competitiv, eram sensibil și doream să fac pe placul celorlalți. Am descoperit de timpuriu că dacă respect regulile jocului obțin rezultatele dorite! Și am jucat bine! Mai mult decât atât, aveam un temperament disciplinat și o capacitate excelentă de memorare, atribute excelente pentru un om bisericos în devenire, care dorește să pară religios în fața celor care merg la biserică.

Una dintre cele mai remarcabile caracteristici ale unui „băiat creștin bun“ era să ai o reputație bună. M-am bucurat și de acest lucru. Până la absolvirea liceului, am reușit să-mi împlânzesc în general temperamentul irascibil și am ajuns să fiu cunoscut drept un tânăr plin de răbdare și lipsit de egoism. Am învățat cum să-mi organizez eficient viața exterioară și să ascund cele mai neplăcute aspecte ale acesteia. Pe vremea absolvirii liceului, cele mai multe dintre păcatele care mă chinuiau erau bine ascunse.

Ascultarea de cei aflați în poziții de autoritate, autodisciplina, comportamentul exterior agreabil și dorința de a face pe plac

celor din jur sunt trăsături de caracter care sunt însoțite întotdeauna de avantaje. De obicei, acestea sunt recunoscute de aproape oricine. Totuși, există și un pericol în aceste caracteristici. Subtil și fără să-ți dai seama, neprihănirea proprie se strecoară în viața ta. În cele din urmă, „Vestea bună“ este recunoscută și acceptată, dar se pare că nu mai este necesară pentru viața de zi cu zi.

Imaginea mea publică era nepătată, dar imaginea nu reflectă întotdeauna ceea ce suntem în realitate. În ce mă privește, aveam o reputație bună, dar pe ascuns am furat. Persoanele de sex opus le tratam cu respect și, cu toate acestea, m-am luptat cu pofta trupească. Păream a fi o persoană răbdătoare, dar temperamentul meu irascibil era mereu gata să se aprindă. Rezultatul net: pe dinafară eram neprihănit, dar pe dinăuntru răzvrătit. Eram cu adevărat milos, dar puteam fi și crud. Păcatele ascunse ale inimii mă dominau. Deși păream a fi separat de lume, doream cu disperare să fac parte din aceasta.

HARUL SALVATOR

Totuși, în ciuda acestor inconsecvențe, mi-am păstrat sensibilitatea față de Isus. De asemenea, iubeam Cuvântul lui Dumnezeu și eram iubit de oamenii evlavioși pe care îi cunoșteam. Interesul meu față de Persoana lui Isus creștea pe măsură ce asimilam tot mai mult adevărul biblic. Isus a sfidat sistematic stereotipurile, a trăit autentic, plin de compasiune și curaj, mâniindu-i pe unii și producând bucurie altora. Comparat cu mulți lideri spirituali pe care i-am observat, Isus a fost diferit. El a dat dovadă de calități pe care le-am considerat minunate în oamenii pe care îi plăceam. Prin urmare, deși mă simțeam adesea sfâșiat în interiorul meu, luptându-mă cu cele două euri, unul dorind să semene cu Isus Cristos, celălalt reacționând împotriva bisericii Sale, niciodată nu l-am respins pe Isus, în timp ce puneam la îndoială sinceritatea unora din biserica Sa. Mai mult decât atât, atras fiind dintotdeauna de adevărurile evidente ale Bibliei, aceasta a devenit o sursă constantă de răspunsuri, putere și încurajare. Nu i-am contestat niciodată în mod serios

autoritatea. Prin urmare, deși m-am luptat deseori cu deziluzii și îndoieli, în mijlocul confuziilor mele Scriptura mi-a oferit o temelie puternică pe care să stau.

De asemenea, niciodată nu mi-am pierdut dragostea pentru oamenii dragi din trecutul meu, mulți dintre ei având inimi sensibile față de Dumnezeu și dragoste față de oameni. Prin urmare, deși deseori m-am simțit singur, ca și când nimeni nu mi-ar fi putut înțelege frământările, am fost sprijinit de oameni care mi-au arătat pur și simplu dragostea lui Cristos. Și, mai presus de toți, părinții mei au fost pentru mine modele ale unei credințe creștine reale, sincere, umile, caracterizată de rugăciune.

ABSOLVIREA COLEGIULUI ȘI DEZILUZIILE

Ca student în anul I la Wheaton College, am semnat bucuros „angajamentul“, deoarece condițiile acestuia erau mai puțin severe decât cele din mediul în care am crescut. M-am dedicat pregătirii academice și am participat și la diferite activități creștine, hotărât fiind să adaug slujirea jertfitoare la practica mea creștină. Ca parte a slujirii mele creștine, am meditat elevi în cadrul unui proiect de asistență socială din Chicago. Am mers și în cartierele sărăcicioase din Chicago, unde ofeream hrană oamenilor străzii și discutam cu ei despre Cristos. Timp de doi ani și jumătate, am slujit oamenilor în fiecare duminică dimineața în partea centrală a orașului Chicago în moteluri ieftine și pe la colțurile străzilor. Deși slujirea mea de acolo nu a fost eficientă în sensul că nu am văzut vieți transformate, aceasta a însemnat mult pentru mine. Am ajuns să am o inimă dedicată oamenilor în nevoie și să fiu recunoscător părinților mei pentru protecția pe care mi-au asigurat-o în trecut. Aceste experiențe m-au scos afară din cochilia unei vieți separatiste. Bineînțeles că întotdeauna aveam grijă să ajung înapoi la timp pentru a participa la serviciul de biserică de duminica seara! Cu toate acestea, nici chiar slujirea mea plină de sacrificiu nu mi-a oferit răspunsurile pe care le căutam.

Prețuiesc anii petrecuți la Wheaton și diploma cu distincție obținută la Wheaton College a constituit realizarea cea mai de seamă din schița biografică a acestui tânăr creștin bun. Însă în interiorul meu m-am simțit tot mai deziluzionat, la fel ca mulți alții din jurul meu. Nu mai puteam nega realitatea prăpastiei dintre creștinismul predicat și creștinismul practicat. Mi-am dat seama că unele puncte din lista tinereții mele, cu lucruri pe care să le fac și lucruri pe care să nu le fac, nu rezistau la o analiză biblică atentă. Mai mult decât atât, eram tot mai deranjat de natura selectivă a unei mari părți a educației creștine. Anumite teme erau accentuate în mod exagerat, în timp ce altele erau neglijate ca și cum nici nu ar apărea în Scriptură. De obicei, politica conservatoare era asociată cu creștinismul; totuși, citind Biblia am înțeles că este imposibil să-L delimităm pe Isus pe baza unor linii ideologice atât de simpliste. Deși am continuat să am zilnic un timp de părtășie cu Dumnezeu, să mă rog mult în timp ce mă plimbam pe străzile din Wheaton și să am o anumită sensibilitate față de lucrurile spirituale, am devenit tot mai cinic față de numeroasele fisuri pe care le-am observat atât la creștinismul meu, cât și al altora.

EXPERIENȚA MISIONARĂ

Următorul pas al vieții mele a fost o surpriză. În 1974 mi s-a cerut să slujesc ca voluntar pe scurt timp în Swaziland. *Ce realizare mai glorioasă ar putea exista decât un timp petrecut în „întunecata Africă“?*, m-am gândit eu. Am fost angajat de Ministerul Educației din Swaziland* și, sub îndrumarea Misiunii Alianței Evanghelice, am predat la o foarte respectată școală misionară pentru africani. Timp de trei ani am predat istorie și biologie la Liceul Creștin Franson din Mhlosheni, Swaziland. Am fost înconjurat de acel fel de oameni pe care i-am idolatrizat ani de zile, cei care ocupau cel mai înalt rang în ierarhia noastră bisericească.

---

* Regatul Swaziland este o țară în sudul Africii, situată între Africa de Sud la vest și Mozambic la est (n.tr.).

Faptul că am pășit în afara culturii mele m-a forțat să văd viața cu alți ochi. Am fost nevoit să-mi trăiesc viața de fiecare zi cu ochii (fizici, emoționali, intelectuali și spirituali) larg deschiși. Deși inițial am fost cuprins de euforie, am descoperit că întrebările nu mele s-au împuținat, ci numărul lor a crescut. Am încercat să slăvesc sărăcia, considerând-o un ingredient esențial al maturității spirituale. Dar privind mai atent am descoperit că oamenii săraci erau și ei materialişti, la fel ca mine. Bisericile africane, deși diferite ca formă, nu erau foarte diferite ca substanță față de bisericile din Statele Unite. Am crezut că aceste biserici trebuiau să fie mai bune. Din perspectiva a două culturi diferite mi-am dat seama că în biserică multe lucruri nu erau cum trebuie, dar nu știam ce anume. Simțeam tot mai mult că nu mă potriveam în biserică așa cum o cunoșteam.

Aproape că aș fi putut spune și eu ca apostolul Pavel (Filipeni 3:4-6): „Dacă altul crede că se poate încrede în lucrurile pământești, eu și mai mult; eu, care sunt tăiat împrejur a opta zi [dus la biserică încă de la naștere], din neamul lui Israel [născut într-o familie creștină din „America creștină“], din seminția lui Beniamin [conservator, evanghelic, fundamentalist], evreu din evrei [creștin din creștini]“. După cum Pavel a fost fariseu, tot așa și eu am fost învățat, disciplinat și dedicat. Am fost plin de zel ca Pavel, implicându-mă ca voluntar în slujire atât în țară, cât și peste hotare. Pavel a scris: „cu privire la neprihănirea pe care o dă Legea, fără prihană“; atât cât puteau vedea oamenii, am trăit și eu o viață exemplară.

ÎNTREBĂRI ȘI FRĂMÂNTĂRI

CV-ul meu evanghelic era impresionant și cu toate acestea eram urmărit de întrebări rămase fără răspuns, despre mine însumi și despre alți urmași ai lui Cristos. Poate și tu ți-ai pus întrebări asemănătoare. Iată câteva dintre ele:

- De ce uneori rădăcinile spirituale sănătoase produc fructe stricate? A trebuit să admit că mediul sănătos în care se dezvoltă cineva nu-i garantează evlavia.
- De ce oamenii care își dau toate silințele să fie corecți

- uneori greșesc lamentabil? Mi-am dat seama că ceva legat de corectitudine era greșit! Urmărirea neprihănirii degenează frecvent într-o neprihănire proprie însoțită de o atitudine de superioritate.
- De ce uneori oamenii care cunosc adevărul se abat de la calea cea dreaptă? De ce doctrina corectă nu produce în mod regulat o relație plină de dragoste cu Cristos și compasiune pentru ceilalți? Uneori am observat contrariul: apatie față de Dumnezeu și cruzime față de oameni.
  - De ce există diferențe între persoana publică și cea privată a unor creștini pe care îi cunoșteam, inclusiv eu însumi? Am început să mă întreb dacă evlavia era ceva mai mult decât un spectacol public.
  - De ce se pare că tradiția domină lucrarea bisericii? Am observat că atunci când tradiția bisericii se lovea de ceea ce părea să fie învățătura Bibliei, de obicei tradiția învingea. Tradiția governa lumea eclesiastică, deși erau puțini cei ce sesizau acest lucru.
  - De ce se înmulțesc regulile și regulamentele într-o credință care promite libertatea? Este libertatea chiar atât de periculoasă? De asemenea, am văzut că Evanghelia, care trebuia să fie cea mai mare forță eliberatoare din lume, era adesea împărtășită de unii dintre cei mai triști și mai crispați oameni din câți cunoșteam, printre care uneori mă număram și eu.
  - De ce credincioșii care insistă atât de mult asupra unei vieți puse deoparte pentru Dumnezeu, eșuează adesea când este vorba de asemănarea lor cu Cristos și de a lua jugul Lui? Din câte mi-am putut da seama, separarea nu a avut ca rezultat o sfințenie mai mare și nici nu ne-a ajutat să câștigăm lumea pentru Cristos.
  - De ce unii credincioși care par sănătoși spiritual se dovedesc a fi bolnavi? Cum arată sănătatea spirituală autentică? Am început să trag concluzia că criteriile mele de evaluare a sănătății spirituale era eronat.

În cartea de față mă voi ocupa de aceste întrebări (în special în capitolele 4-11). La un moment dat aceste întrebări au devenit aproape insuportabile în mintea mea. M-am întrebat: *Oare există vreo speranță pentru autenticitatea creștină și pentru neprihănirea adevărată?* Am descoperit bucuros că răspunsul este da și că nimeni altcineva, ci chiar fariseii îmi vor arăta calea!

O Capitolul doi **CARICATURĂ OBIȘNUITĂ**

Caricaturiștii politici și-au însușit arta caricaturii, care înseamnă exagerarea unei caracteristici neplăcute. De exemplu, în timpul alegerilor prezidențiale din 1996, republicanul Bob Dole a fost desenat având ochi întunecați, băgați în orbite și umflați, care îi dezvăluiau vârsta. Ross Perot avea ochi mijiiți, mici și urechi mari care îl făceau să arate iscoditor, curios și puțin comic. Președintele Bill Clinton avea un nas umflat, care sugera un bețiv și un chefliu. La fel ca toate caricaturile bune, acestea erau generalizări inexacte și nedrepte ale indivizilor.

Caricaturile reprezintă un mod convenabil de a-i marginaliza și de a-i demoraliza pe cei pe care vrem să-i ignorăm. Încă de când ființele omenеști au început să facă desene simple însoțite de cuvinte, caricaturile au devenit obișnuite. Creștinii sunt familiarizați cu caricaturile sau cel puțin ar trebui să fim, pentru că noi suntem atât obiectul caricaturilor, cât și persoane care ne aducem în mod regulat contribuția la această artă. Spunând acestea mă gândesc la caracterizarea greșită a creștinilor care domină cultura populară. Deseori noi suntem văzuți ca un grup unitar de fanatici conservatori care caută să-și impună, chiar și cu forța, voința și valorile, asupra culturii. Suntem etichetați de toți drept fanatici, oameni care stârnesc ura, înguști la minte și ignoranți, adepți ai extremei drepte și vecini nedoriți. Uneori suntem incluși în aceeași categorie cu grupările extremiste, separatiștii albi, fundamentalistii musulmani radicali și cei care atacă clinicile pentru avort. Ca urmare a acestei percepții, deseori suntem disprețuiți, tratați stereotipic și dați la o parte fără drept de apel.

Ridiculizarea creștinilor a început în primele secole ale bisericii. Urmașii timpurii ai lui Cristos au fost prezentați ca oameni fără valoare (pentru că biserica primară a atras mulți oameni disprețuiți și mulți săraci), trădători (pentru că nu se închinau împăratului), atei (deoarece unii și-au bătut joc de zeii care au ridicat Roma pe culmile gloriei), oameni care urăsc omenirea și inadaptați (pentru că preferau să nu ia parte la serviciile guvernamentale și evitau anumite evenimente sociale și distracții), imorali și incestuoși (pentru că se numeau unii pe alții frate și soră, aveau „mese de dragoste“ și se salutau unii pe alții cu o „sărutare sfântă“). Unii critici chiar i-au numit canibali, spunând că „mâncau trupul lui Isus“ și „beau sângele Lui“ la Cina Domnului.

O CARICATURĂ COSTISITOARE

Caricatura creștinismului care a apărut în cultura populară seculară este o distorsionare grosolană a realității, iar noi ne înfuriem. Cu toate acestea, trecem foarte ușor cu vederea faptul că și noi perpetuăm caricaturile. O astfel de distorsionare este modul în care sunt percepuți fariseii, care domină gândirea creștină. Cunoașterea noastră parțială și denaturată a fariseilor ne amăgește, făcându-ne să credem că îi înțelegem. Cu toate acestea, afirm că noi nu am recunoaște un fariseu adevărat dacă ne-am lovi de unul pe stradă, dacă ar sta lângă noi în biserică sau dacă s-ar uita la noi din oglindă.

Mai mult, când noi ridiculizăm pe farisei, consecințele sunt spirituale și eterne. O concepție denaturată despre farisei poate duce la aplicarea greșită a Scripturii și, mult mai grav, la un rău spiritual profund adus bisericii ca întreg și nouă ca persoane individuale. Dacă ne creăm o imagine falsă despre farisei și nu reușim să vedem cât de mult le semănăm, ne putem priva de unele dintre cele mai profunde învățături din Biblie.

Bazat pe anii de experiență personală și pe conversațiile purtate cu oameni religioși, sunt sigur că cei mai mulți creștini au o percepție foarte denaturată despre farisei. Ceea ce noi, în necunoaștință de cauză, presupunem a fi corect, este de fapt o

caricatură. W.E. Phipps observa cu perspicacitate: „Caricatura fariseilor realizată de creștini este la fel de absurdă ca și cea a lui Isus în Talmud. Acolo se face referire la El ca la [un fiu nelegitim] și un vrăjitor.”⁴¹

O CARICATURĂ OBIȘNUITĂ

Cere oricărui creștin devotat să joace un joc de asociere a cuvintelor cu termenul „fariseu” și răspunsul va fi copleșitor de negativ. Următoarele cuvinte au fost menționate atunci când am cerut oamenilor să sugereze niște sinonime pentru fariseism: *ipocriți, împotriva lui Isus, neprihănire proprie, plin de trufie, legaliști, care se leagă de toate mărunțișurile, care îi judecă mereu pe alții, critici*. Alții au răspuns: „Fariseii sunt tipul de oameni care spun: «Eu am dreptate, tu ești greșit în totalitate»”; „cei care cunoșteau Legea, dar nu o aplicau”; „cei care respingeau pe oricine”; „oameni foarte exigenți”; și „cei care L-au omorât pe Cristos”. Nu-mi amintesc nici un cuvânt asociat de natură pozitivă. (Este ironic faptul că dacă la acest joc ar fi participat evrei, probabil că toate asocierile ar fi fost pozitive.)

Fără nici o îndoială, cei mai mulți creștini cunosc numele pe care Isus și Ioan Botezătorul le-au dat fariseilor, incluzând: „povățuitori orbi” (Matei 23:16-17, 19, 24, 26); „pui de năpârcci” (Matei 3:7; 12:34; 23:33); „fii ai gheenei” (Matei 23:15) și, desigur, „fățarnici” (Matei 6:2, 5, 16; 15:7; 22:18; 23:13-15, 23, 25, 27-29; Luca 13:15). Deși aceste apelative sunt evident scripturale, multe dintre ele apar într-un singur capitol (Matei 23), unde Isus îi critică aspru și pe liderii religioși, numindu-i „nebuni” (v. 17) și „morminte văruițe” (v. 27). De fapt, apelativele folosite de Isus apar doar în câteva ocazii (când Isus S-a confruntat cu tradiții care denaturau adevărul și cu teste menite să-L prindă în capcană) și probabil au fost adresate unora dintre farisei, nu tuturor. Poate că din cauza severității criticii lui Isus din Matei 23, mulți uită de celelalte afirmații, aluzii și exemple din Noul Testament, care sunt pozitive.

În timp ce învățătorii și predicatorii Bibliei trec cu vederea scrierile evreiești și practică o citire selectivă a Scripturii folosind

o grilă a prejudecăților, mulți creștini ajung să își formeze o caricatură despre farisei, în locul unei imagini corecte. Prin definiție, o caricatură este o imagine denaturată, care ia anumite trăsături și le exagerează până la proporții aproape de nerecunoscut. Rezultatul este o ciudățenie falsă. Când îi privim pe oameni ca pe niște ciudățenii, rareori îi folosim – dacă îi folosim vreodată – ca oglinzi, care să ne învețe ceva despre noi înșine.

În ultimul timp, cercetătorii Bibliei au recunoscut această caricatură eronată a fariseilor și au căutat să o remedieze.² Viețile bune, trăsăturile pozitive și contribuția fariseilor sunt observate așa cum trebuie. Acești cercetători resping în termenii cei mai serioși caricatura strict negativă pe care cei mai mulți creștini o au în minte cu privire la farisei. Mai mult decât atât, ei apelează persuasiv la o gândire sănătoasă și la înțelegere reciprocă. Cu toate acestea, această acțiune de corectare din partea cercetătorilor Bibliei nu a ajuns la credincioșii de pe băncile bisericii și nici la cele mai cunoscute amvoane și publicații din țară. Pastorii, chiar și cei care sunt sensibili la legalism, tind să nu observe caracteristicile fariseismului omniprezente printre credincioși. În loc să privim cu atenție în noi înșine pentru a ne vedea așa cum suntem, recurgem la hiperbolă și la crearea unei distanțe între noi și farisei.

Dacă dorim să avem un portret al fariseilor cât mai corect cu putință, nu putem omite unele surse și să punem un accent exagerat pe altele. Nici nu putem trece cu vederea diferite nuanțe și implicațiile acestora, care ne descoperă o mulțime de lucruri despre farisei și care s-ar putea să nu fie în concordanță cu ideile noastre preconcepute. Cred că atât caricaturile evreiești, cât și cele creștine ale fariseilor sunt foarte eronate. Portretul evreiesc este prea puritan, iar portretul creștin este prea diabolic. Unii văd bunătatea fără greșală. Ceilalți văd greșelile fără bunătate. Rezultatul final este același pentru ambele părți. Ambele grupări se înșală! Ambele au respins o oglindă importantă în care să-și poată privi sufletele. Ambele grupări o iau pe o cale care le îndepărtează de Dumnezeu, în loc să le apropie.

ORIGINEA FARISEILOR

Cine sunt fariseii? Ei au apărut în Israel ca răspuns la dezvoltarea religioasă, culturală și politică din timpul Imperiului grec sau poate chiar mai devreme. În Anexa 1, „Cum au început fariseii?“, este prezentată apariția istorică a fariseilor. Ei au ajuns binecunoscuți în timpul macabeilor (cca. 160-60 î.Hr.) și cei mai mari doi rabini ai lor, Hillel și Șammai, au apărut în timpul ultimelor decenii dinaintea nașterii lui Cristos. Școlile acestor doi rabini au dominat scena religioasă a Israelului în timpul următoarelor două secole. Șammai a fost conservatorul; Hillel moderatul. (Vezi capitolul 3 pentru învățăturile specifice ale acestora.)

În timpul lui Isus, fariseii ajunseseră liderii religioși ai Israelului. Ei controlau sinagoga și erau reprezentați în Sanhedrin sau Sobor. Aveau ca adepți un grup crescând de învățători eminenti ai Bibliei care erau plini de zel pentru Legea lui Dumnezeu. După niște experiențe negative în politică, aceștia s-au specializat pe partea spirituală. Deși se pare că fariseii cei mai dedicați erau puțini la număr³, influența lor era considerabilă. Chiar și Irod, care disprețuia punctul lor de vedere, era obligat să țină seama de influența lor în rândul maselor și de obicei avea grijă să nu-i ofenseze.

ASEMĂNĂRI IZBITOARE

Privind la rădăcinile istorice ale fariseilor, am putea identifica asemănări izbitoare cu Reforma protestantă, precum și indicii referitoare la mișcările evanghelice fundamentaliste din zilele noastre. În timp ce clericii și cultura religioasă iudaică dobândeau tot mai evident un caracter laic, un grup de laici pioși („pietiști“) s-au ridicat pentru a reclama identitatea iudeilor ca popor al Cuvântului lui Dumnezeu. Ei erau hotărâți „să se întoarcă la Biblie“. Acești puriști biblici au avut un rol major în stabilirea „casa studiului“, unui nou centru al religiei lor, cunoscută nouă drept sinagogă. Acolo iudeii puteau studia meticulos Biblia și o puteau aplica la fiecare aspect al vieții. Ei erau principalii promotori ai unei educații puternic bazată pe

Biblie (înaintașii accentului pe care îl punem noi pe educația creștină). Fariseii au scos în evidență responsabilitatea fiecărui evreu, nu doar a preoților sau a cărturarilor, de a cunoaște și a practica Legea. Se poate spune că fariseii au fost printre primii care au susținut doctrina „preoției tuturor credincioșilor“.

De asemenea, ei au protestat („protestanți“) împotriva corupției religiei și s-au opus elenismului – „umanismul“ acelor timpuri. (Vezi Anexa 1.) În „războiul cultural“ rezultat, fariseii s-au ținut cu toată forța de „credința care a fost dată sfinților o dată pentru totdeauna“. Ei au încercat să purifice o religie care devenise un ritual lipsit de semnificație și să trăiască vieți sfinte (mișcarea Holiness [sfințeniei]). Fariseii și-au practicat credința într-un mod evlavios și uneori au fost persecutați pentru aceasta. Conservatorii de orice credință din zilele noastre ar fi pe drept impresionați de asemenea rădăcini.

CARACTERISTICILE VREDNICE DE LAUDĂ ALE FARISEILOR

Cu toate acestea, rădăcinile bune ale fariseilor nu sunt singurele motive pentru faima lor religioasă. Ei și-au clădit viețile pe fundația solidă a Cuvântului lui Dumnezeu. Așa cum vom vedea, fariseii credeau în doctrina corectă, căutau „să împartă drept cuvântul adevărului“ și erau deciziși să trăiască vieți neprihănite bazate pe Biblie. Aceste trăsături le-am aplauda din toată inima.

Doctrina corectă

Dacă în mărturisirea de credință a fariseilor ar fi schimbate doar câteva afirmații, cei mai mulți dintre noi ar semna-o rapid! Deși noi avem tendința să trecem cu vederea corectitudinea teologică fundamentală a fariseilor, Isus a afirmat-o atunci când a spus: „Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise. Deci toate lucrurile pe care vă spun ei să le păziți, *păziți-le și faceți-le*“ (Matei 23:2-3a, sublinierea autorului).

În mod caracteristic, noi trecem imediat la următoarea afirmație în care Isus avertizează împotriva diferenței dintre ceea ce predicau fariseii și ceea ce practicau. Cu toate acestea, fariseii, deși cei mai mulți nu erau preoți, predau cu tenacitate principiile ortodoxe ale iudaismului. Mai mult, Isus a aprobat înțelegerea fariseilor privitoare la importanța centrală a *Shemei** și a poruncii referitoare la iubirea aproapelui (Matei 22:34-40; Luca 10:25-28). Așa cum observa Merrill C. Tenney: „Din punct de vedere teologic, fariseii erau mai apropiați de învățătura lui Isus decât orice altă grupare din iudaism”.⁴

Din punct de vedere teologic, în Fapte 23:6-10, apostolul Pavel s-a situat de aceeași parte cu fariseii atunci când s-a apărat înaintea Sanhedrinului. Cu toate acestea, noi avem tendința să nu recunoaștem corectitudinea teologică fundamentală a fariseilor. De ce?

Poate că suntem orbi când este vorba despre credințele lor deoarece avem deja prejudecăți cu privire la ei. Poate acționăm așa deoarece suntem familiarizați numai cu avertizările negative ale lui Isus (Matei 16:6, 11-12).⁵ Înarmați cu aceste fărâme de dovezi, tragem concluzii greșite. Noi îi punem în aceeași categorie pe farisei și pe saducheii deși fiecare dintre aceste două grupări s-ar supăra dacă ar trebui să stea în compania celeilalte, din punct de vedere teologic. Deși fariseii se făceau vinovați de câteva greșeli fatale, doctrina lor nu se afla în capul acestei liste.

Interpretarea corectă a Bibliei

De la începutul mișcării lor, fariseii au fost oamenii Cărții. Iosefus scria că ei trebuiau „să-i înreacă pe ceilalți să exceleze în cunoașterea exactă a legilor țării lor”.⁶ (Pentru mai multe informații despre Iosefus și alte surse primare pentru studiul fariseilor, vezi Anexa 2.) Ei au venerat, au studiat, au memorat și au căutat să interpreteze corect Scriptura. Scopul vieții lor a fost

---

* O rugăciune liturgică alcătuită din trei pasaje biblice (Deuteronom 6:4-9, 11:13-21 și Numeri 15:37-41) recitate de două ori pe zi de către bărbații evrei pentru a-și afirma credința [n.tr.].

aplicarea învățaturii Bibliei la fiecare detaliu al vieții. Fariseii aveau un respect foarte mare pentru Cuvântul lui Dumnezeu și încercau să asculte de fiecare poruncă a acestuia. Aveau o liturghie bine pusă la punct, care era bazată pe citirea și aplicarea Bibliei. Mințile și viețile fariseilor erau pline de Sfânta Scriptură.

Mai mult, fariseii nu ocoleau aplicarea Bibliei. Deși recunoșteau natura neschimbătoare a Cuvântului lui Dumnezeu, ei vedeau Tora ca o expresie dinamică a adevărului, care se dezvoltă. Cu un zel exemplar, ei au căutat să aplice Scriptura la situațiile culturale în schimbare. Fariseii doreau cu înflăcărare să întipărească Cuvântul lui Dumnezeu în viețile oamenilor. Cu cele mai bune intenții, s-au străduit să aducă fiecare domeniu al vieții sub autoritatea Cuvântului lui Dumnezeu și a voii Lui morale. Ei au stabilit anumite tradiții pentru a codifica înțelegerea lor privitoare la felul în care Legea trebuia aplicată circumstanțelor și situațiilor vieții. Au stabilit și anumite măsuri de protecție a Legii, ca să-i ajute pe oameni să nu o încalce. Doreau ca urmașii lor iudei să umble cu Dumnezeu, nu doar să vorbească despre El. Scopul lor era să aducă fiecare aspect al vieții în supunere față de adevărul lui Dumnezeu. De asemenea, doreau să transmită maselor de oameni acest zel pentru ascultare și supunere, nu doar unei elite minoritare.

Este interesant că atitudinea fariseilor față de Scriptură se potrivește cu cea a creștinilor conservatori de astăzi. Noi, la fel ca ei, avem un mare respect pentru Scriptură și ne mândrim cu credințioșia noastră față de Cuvânt. La toate grupele de vârstă din biserică, de la cei mai mici până la cetățenii în vârstă, încurajăm și apreciem studierea Bibliei. Așa făceau și ei. Noi favorizăm răspândirea a Scripturilor astfel încât oamenii obișnuiți să o poată înțelege. Așa făceau și ei. Noi, asemenea fariseilor, căutăm să aplicăm Biblia fiecărui aspect al vieții. Noi, ca și fariseii de demult, credem și învățăm că Biblia este demnă de încredere și că trebuie să ne supunem ei. Și, ca și fariseii, noi, protestanții, ne mândrim cu abilitatea noastră de a aplica adevărul lui Dumnezeu la situații culturale în schimbare. Fariseii din Biblie seamănă cu aspirațiile și acțiunile noastre biblice!

Mod de viață neprihănit

Fariseii nu numai că aveau o doctrină corectă și erau educați din punct de vedere biblic, ci și încercau să trăiască potrivit credinței lor. Ei au urmărit cu mult zel neprihănirea și erau recunoscuți ca fiind mai religioși decât alții.⁷ Isus vorbește despre acest aspect al vieții fariseilor atunci când afirmă: „Căci vă spun că dacă neprihănirea voastră nu va întrece neprihănirea cărturarilor și a fariseilor, cu nici un chip nu veți intra în Împărăția cerurilor“ (Matei 5:20). Orice evreu din primul secol, care l-ar fi auzit pe Isus rostind aceste cuvinte, s-ar fi simțit neputincios în atingerea acestui standard, deoarece fariseii erau simbolurile culturale ale neprihănirii. Evaluați după aproape toate criteriile pe care le folosim noi astăzi, fariseii erau extrem de neprihăniți.

Fariseii căutau să trăiască *vieți pure*. Potrivit lui Iosefus, ei încercau „să facă toate lucrurile prin care (ei) ar fi putut fi plăcuți lui Dumnezeu“.⁸ Prioritatea primordială a fariseilor era să promoveze puritatea biblică în Israel. Ei credeau că poruncile lui Dumnezeu privitoare la sfințenia preoțească trebuiau respectate de toți iudeii.

Fariseii s-au dedicat unei *închinări sfinte*. Ei considerau corupt iudaismul ritualurilor de la templu, condus de preoți, leviți și elita conducătoare și au conceput un serviciu de închinare în sinagogă care avea ca elemente de bază rugăciunea, citirea publică a Scripturilor și explicarea acestora (Luca 4:16b), precum și „educația evreiască“ a copiilor.⁹ Prin sinagogă, fariseii puteau influența o mare parte din viața de închinare din Israel. Deși nu a înlocuit Templul până în anul 70 d.Cr., când acesta a fost distrus, sinagoga era principalul loc de întâlnire pentru cei interesați de o credință bazată mai mult pe Biblie și mai puțin pe ritualuri.

Fariseii au fost modele ale acestui mod de viață neprihănit în alte cinci domenii. *Viața de rugăciune* a fariseilor era exemplară. Ei se rugau în public (Matei 6:5-6), regulat, conform ritualului și plini de respect. Ei nu numai că se rugau, ci adesea și posteau în timp ce se rugau (Matei 6:16; Luca 18:12). În al doilea rând, trăiau

vieți consacrate, *puse deoparte*. Chiar și numele de *fariseu*, potrivit celor mai recunoscute surse, înseamnă „pus deoparte, separat”.¹⁰ Ei urau păcatul și urmăreau în mod activ sfințenia. În al treilea rând, ei prețuiau *părtășia*. Iosefus a scris: „Fariseii se iubesc unii pe alții și cultivă relații armonioase cu comunitatea”.¹¹ S-au organizat în grupuri mici cu scopul edificării și dă--rii de socoteală reciproce, concepte populare astăzi. Se invitau unii pe alții la masă și studiau împreună Scripturile. În al patrulea rând, erau *generoși*. Fariseii luau în calcul orice sursă imaginabilă de venit și Îi dădeau lui Dumnezeu partea cuvenită (Luca 18:12). În sfârșit, ei erau *evangheliști activi*. Isus a spus că fariseii ar călători peste mări și țări pentru un singur prozelit (Matei 23:15).

O AGENDĂ SOCIALĂ NOBILĂ

Religia adevărată are ramificații sociale. De aceea nu trebuie să fim surprinși că viața socială a fariseilor reflecta preocuparea lor profundă pentru evlavie.

Fariseii erau o mișcare puternică a clasei de mijloc. Ei reprezentau nu numai esența religioasă, ci și cea economică și socială a lui Israel. Erău oameni cinștiți și harnici. Mulți erau mici oameni de afaceri, care trăiau vieți simple și liniștite. Erău campioni ai egalității umane, mai puțin interesați de politică și economie decât de religie (deși nu se poate spune că nu erau activi politic sau motivați economic). Peste tot în literatură unde apar fariseii, observăm că masele erau de partea lor.

Fiind conservatori, fariseii au reprezentat o prezență politică și o voce profetică, deși nu s-au opus activ stăpânirii romane. Au practicat nesupunerea civilă doar atunci când a fost necesar. Au dat dovadă de o toleranță înțeleaptă și au acceptat compromisul cu guvernul roman atât timp cât misiunea lor religioasă nu era împiedicată.

Mai mult decât atât, fariseii au apărat „*valorile tradiționale*“. Ei se considerau apărătorii valorilor tradiționale împotriva atacurilor noilor moduri de viață mai seculare. Standardele lor etice și morale erau legendare și, după cum putem presupune, ei s-au inspirat din Cuvântul lui Dumnezeu, centrul lor

gravitațional într-o lume păgână. Fariseii nu au cedat superstițiilor canaanienilor, libertinismului moral al egiptenilor și nici violenței romanilor. Fariseii erau respectuoși cu bătrânii¹² și puneau accent pe integritatea familiei.

În plus, fariseii aveau preocupări sociale. Nu erau împietriți, așa cum presupun mulți. De fapt, se știa că saducheii erau mult mai severi decât fariseii. Hillel, unul dintre cei mai mari lideri ai fariseilor, a fost lăudat pentru compasiunea lui. Gamaliel, un alt lider fariseu, a sprijinit toleranța și reținerea, cumpătarea (Fapte 5:34-39). „Într-adevăr, fariseii aveau un respect de admirat pentru oamenire și, împreună cu această stimă, un grad înalt de toleranță și o mare dragoste pentru pace“, scrie D.A. Hagner. „Faimoasa maximă a lui Hillel păstrată în Mișna era: «Fii un ucenic al lui Aaron, iubind pacea și urmărind pacea, iubind omenirea și aducând-o la ascultarea de Lege»“.¹³ Având o concepție înaltă despre ființele umane și crezând puternic în egalitatea acestora, fariseii ar fi fost niște vecini excelenți.

FARISEI INDIVIDUALI VREDNICI DE LAUDĂ

Datorită prejudecăților noastre religioase, tindem să nu ținem seama de fariseii admirabili, menționați explicit sau prezenți în mod implicit în Noul Testament. Dă-mi voie să-ți prezint zece indivizi sau grupuri de farisei pe care fiecare creștin echilibrat ar trebui să-i știe.

Ascunși undeva în textul Evangheliilor există cel puțin trei farisei care au avut bunătatea și curajul să-L invite pe Isus în casele lor la cină (Luca 7:36-50; 11:37-54; 14:1-24). *Oferirea ospitalității* era un pas important în acea cultură. Aceasta implica acceptare și oferirea prieteniei. Un bun fariseu era foarte atent să nu aibă de-a face cu cei care aveau alte convingeri dietetice. Dialogul înregistrat în Scripturi arată că exista un respect reciproc. Mai mult, este foarte probabil ca acești farisei care L-au invitat pe Isus și pe ucenicii Săi la masă să fi știut de controversele anterioare ale lui Isus în legătură cu chestiuni legate de legea ceremonială. Astfel, ei și-au asumat un anumit

risc. Deși fiecare din aceste ocazii s-au sfârșit cu o confruntare oarecum urâtă (privitoare la o femeie păcătoasă, neglijarea spălării ceremoniale și la o vindecare în ziua de Sabat), cititorul Evangheliilor nu trebuie să piardă din vedere faptul că niște farisei au încercat să ajungă la Isus și să-L înțeleagă mai bine.

În Luca 5:17-26 (cf. Marcu 2:1-12; Matei 9:1-8), citim despre niște farisei care au venit plini de curiozitate ca să-L audă pe Isus și au pus la îndoială afirmațiile Lui referitoare la iertarea păcatelor, îndoieli motivate de concepțiile lor sincere. Cu toate acestea, citim în continuare în Scriptură că ei au plecat de acolo glorificându-L pe Dumnezeu și zicând: „Azi am văzut lucruri nemaipomenite“. Unii farisei au fost cu *adevărat atinși* de viața și lucrarea lui Isus. Aceștia erau sensibili spiritual și doreau să învețe.

Mai mult, un singur verset, Luca 13:31, ne spune despre niște farisei *preocupați de viața lui Isus*, care au venit la El când era în mare pericol de a fi arestat și L-au avertizat: „Pleacă și du-Te de aici, căci Irod vrea să Te omoare“. Din relatările Evangheliilor este ușor să-ți formezi concepția că toți fariseii intenționau să-L asasineze pe Isus. Însă printr-o citire imparțială a Evangheliilor descoperim că această concepție este evident falsă.

Două nume binecunoscute din Evangheliile sunt nume de farisei: Nicodim și Iosif din Arimatea. Evanghelia lui Ioan îl prezintă pe Nicodim ca un fariseu de frunte, poate chiar liderul (Ioan 3:1, 10). Fără îndoială era un om puternic și influent. Nicodim pare să fi fost un căutător sincer al adevărului (Ioan 3:1-4). În cele din urmă el a vorbit deschis în favoarea lui Isus și a fost criticat pentru această poziție (Ioan 7:45-52). După răstignire, Nicodim a cerut trupul Domnului și a cheltuit o sumă considerabilă cumpărând miresme pentru îngroparea lui Isus (Ioan 19:39). Noi avem tendința să uităm că Nicodim a fost un fruntaș de-al fariseilor.

Asociatul lui Nicodim în ce privește grija pentru trupul lui Isus după răstignire a fost Iosif din Arimatea (Luca 23:50-55; Ioan 19:38-42); probabil și el era fariseu. Iosif, un om bogat, era și el membru al Sanhedrinului. Era un om dedicat, care și-a pus credința în acțiune, un om care avea influență religioasă, politică

și economică. Dar, din dragoste pentru Isus, Iosif a fost gata să sacrifice totul – un alt fariseu care l-a urmat pe Isus.

În textul Evangheliei după Ioan găsim o altă referință la niște *farisei care au fost de partea lui Isus*. În capitolul 9, citim că vindecarea orbului din naștere pe care a făcut-o Isus în ziua Sabatului nu numai că l-a separat pe omul vindecat de părinții lui și de sinagogă, ci i-a împărțit și pe farisei. Versetul 16 spune: „Atunci unii din farisei au început să zică: «Omul acesta nu vine de la Dumnezeu, pentru că nu ține Sabatul». Alții ziceau: «Cum poate un om păcătos să facă asemenea semne?» Și era dezbinare între ei“. Este evident că fariseii nu erau un grup unitar care s-a opus lui Isus, așa cum presupunem noi în mod obișnuit.

De asemenea, anumiți farisei au fost în prim plan în apărarea apostolilor. Cartea Faptelor Apostolilor (5:33-42) îl menționează pe Gamaliel, un fariseu fruntaș, care a argumentat eficient în favoarea toleranței în fața unui grup ostil format din colegi de-ai lui. Cuvintele lui împăciuitoare au avut un rol hotărâtor în înlăturarea intențiilor de omucidere ale Sanhedrinului îndreptate împotriva lui Petru și a apostolilor. Câțiva ani mai târziu, un alt grup de farisei (Fapte 23:1-10) a contribuit la salvarea vieții apostolului Pavel.

Tot în cartea Faptele Apostolilor citim despre niște *farisei care au crezut în Isus Cristos* (15:5). Ce-i drept, în noua credință pe care au descoperit-o, li s-a părut greu să renunțe la tot ce însemna iudaism și voiau să mai păstreze unele practici ale acestuia. Cu toate acestea, ei sunt menționați împreună cu cei care au crezut – membri timpurii ai Bisericii creștine.

În sfârșit, și cel mai important, apostolul Pavel a făcut parte din partida cea mai îngustă a fariseilor (Fapte 22:3-5; 26:4-8; Filipeni 3:4-6). El a fost educat de către Gamaliel, nepotul lui Hillel. Și, înainte să-L întâlnească pe Cristos, mediul fariseic al lui Pavel era considerat a fi un mare câștig. Pavel afirmă că fariseismul lui de odinioară era nepotrivit, dar nu era rău în esență. În schimb, el îl consideră ca un cod al onoarei religioase și o realizare omenească de seamă.

O MIȘCARE BUNĂ CU MULȚI OAMENI BUNI

Cine erau fariseii? Acum ar trebui să ne fie clar: fariseii erau oameni buni ca și noi. Ei au apărut ca o reacție la elenism, umanismul secular al acelor zile. Ca răspuns la presiunile asimilării culturale, ei au devenit „cei puși deoparte“. Opunându-se devierii liberale a preoților și leviților, au pus accentul pe teologia ortodoxă, pe învățătura biblică. În loc să accepte compromisul cultural și religia ca profesie, ei au organizat o mișcare fundamentală condusă de laici care a adus iudaismul înapoi la „valorile tradiționale“. Ca răspuns la accentul pus de liderii religioși oficiali pe ritualurile de la templu, ei au accentuat studiul Scripturii și aplicarea acesteia. Ca răspuns la păgânismul crescând, ei și-au sporit vigilența în urmărirea purității.

Este posibil ca fariseii de ieri să aibă mai multe în comun cu bisericile creștine și cu activiștii parabisericești de azi decât se poate observa. Ei au căutat să fie puri ca puritanii și pioși ca pietiștii. Au studiat Biblia, așa cum facem și noi în grupurile mici de studiu biblic. Acolo se strâneau în mod regulat pentru a discuta despre Cuvânt, pentru „a-L experimenta pe Dumnezeu“ și pentru a da „socoteală“ unii altora, așa cum facem noi în mișcarea modernă a grupurilor mici. Ei erau membri ai unei sinagogi bune, în care Scripturile erau crezute și predicate. Viețile lor disciplinate ar putea fi atractive pentru cei de la „Navigatorii“.* Zelul lor evanghelistic ar face din ei primii recrutați de către organizația Campus Crusade for Christ.** Preocuparea lor pentru misiune ar fi făcut din ei primii candidați pentru diferite borduri de misiune. Isprăvnicia lor ne-ar aminti

---

* „Navigatorii“ este o organizație interdenomenațională, nonprofit, înființată în urmă cu 75 de ani și dedicată ajutorării oamenilor să navigheze spiritual, să-L cunoască pe Cristos și să-L facă cunoscut, în timp ce privesc la El și la Cuvântul Său pentru a-și trasa cursul vieții [www.navigators.org; n.tr.].

** Organizația „Campus Crusade for Christ“ a fost înființată în 1951 cu scopul de a-i ajuta pe creștini să împlinescă Marea Trimitere prin puterea Duhului Sfânt, câștigându-i pe oameni pentru Cristos, ajutându-i să crească în credință și trimitându-i să-i câștige și să-i echipeze pe alții [www.ccci.org; n.tr.].

de un baptist credincios din Convenția de Sud. Și separarea lor scrupuloasă de lume și de lucrurile lumești i-ar face asemănători cu bapțiștii independenți. Dorința lor de-a avea experiențe cu Dumnezeu și de-a cunoaște puterea Lui s-ar potrivi cu aceea a unui bun carismatic. Și orientarea lor spre sfințenie le-ar surâde nazarinenilor.***

Da, fariseii au fost oameni buni; ei erau „extrem de neprihăniți“. Această perspectivă reiese din scrierile evreiești, este exprimată implicit în Noul Testament și este confirmată de cercetătorii moderni ai Bibliei. Oamenii asemenea fariseilor sunt vecinii și colegii noștri de muncă prietenoși, cetățenii țării și liderii civili integri, membrii comitetelor bisericilor noastre și pastorii. Cu adevărat, fariseii suntem noi!

Fariseii erau oameni religioși bine intenționați. Totuși, bunătatea lor esențială și evlavia lor era parte a problemei pe care ei au avut-o cu Isus și El cu ei. Fariseii au avut parte de un tratament atât de „aspru“ din partea lui Isus nu pentru că erau foarte departe de adevăr, ci pentru că erau așa de aproape. Realist vorbind, adesea le vorbim cel mai direct, da, chiar aspru celor pe care îi iubim cel mai mult. Dar, cum se întâmplă adesea, cei care sunt cel mai departe de Împărăția lui Dumnezeu sunt cel mai aproape de ea, cei care nu pot vedea pădurea de copaci.

Ca și creștini, care sunt din ce în ce mai mult obiectul caricaturilor care rănesc (să-mi permit să spun al caricaturilor pline de ură?), trebuie să fim sensibili la reprezentările greșite. Astfel, trebuie să renunțăm la caricatura pe care le-am făcut-o fariseilor. Asemănările dintre fariseii din vremea lui Isus și creștinii evanghelici din zilele noastre sunt izbitoare. Trebuie să privim într-un mod nou acest grup de oameni religioși și să învățăm adevărurile pe care Dumnezeu le dorește pentru binele nostru.

***Membră a unei denominațiuni protestante americane, „Church of the Nazarene“, urmează multe dintre doctrinele metodismului timpuriu. Declarația ei de misiune este: Să facem ucenici asemenea lui Cristos din toate națiunile [n.tr.].

Capitolul trei

FARISEII, PRIETENII NOȘTRI CEI MAI BUNI

În fiecare seară din zilele lucrătoare, comedianul David Letterman își dezvăluie „Top Ten List“, o listă inteligentă a primilor zece, care stârnește râsul, pe o temă curentă. Lista Top Ten a ajuns favorită printre cei care urmăresc seara târziu emisiunile lui. Lista este hazlie, deși multe dintre punctele acesteia au un sâmbure de adevăr.

În continuare, vom analiza rolul fariseilor în trecut și în prezent și vom aborda acest subiect sub forma unei liste Top Ten. Cred că, asemenea listei lui Letterman, și lista noastră Top Ten va conține un sâmbure de adevăr și că va avea o influență mult mai mare asupra inimilor noastre religioase. În timp ce privim această listă cu motive pentru care trebuie să ne formăm o imagine corectă despre farisei, vom descoperi că acești „dușmani“ ai noștri pot de fapt să ne devină prieteni. Și vom înțelege mai bine felul în care o cunoaștere mai bună a fariseilor ne poate ajuta să creștem în relația noastră cu Cristos și cu Tatăl nostru ceresc.

Iată care sunt *Primele zece motive* pentru care trebuie să avem o imagine corectă despre farisei.

MOTIVUL NR. 10: FARISEII EXISTĂ ȘI ASTĂZI ȘI SUNT BINE SĂNĂTOȘI

Fariseii există, sunt bine sănătoși și trăiesc în locurile cel mai puțin probabile: la seminariile noastre, în bisericile noastre –

chiar și în casele noastre! Putem încerca din răspuțeri să ne distanțăm de acești tipi foarte cunoscuți și disprețuiți din Biblie, dar cu toate acestea, fariseii seamănă mult mai mult cu noi decât mulți dintre noi ar crede vreodată.

Adevărul este că grupurile care erau în Israel în vremea Domnului Isus sunt prototipuri ale mediului religios din orice secol. Întotdeauna vor exista conservatori, liberali și moderați. Astăzi, la fel ca în vremea în care Isus a fost pe pământ, putem găsi supranaturaliști și naturaliști. Astăzi, ca și atunci, putem vedea separatiști și conformiști. Mai mult, lumea religioasă de acum, la fel ca aceea din vremea lui Isus, include zeloți și pacifiști, credincioși care pun un accent deosebit pe ortodoxia strictă și dintre cei care încearcă să forțeze limitele teologice.

Recunosc pericolele clișeele. Totuși, clișeele tind să se dezvolte din lucruri tipice. Este lipsit de înțelepciune să nu identifici asemănări istorice justificate și să nu înveți din ele. Solomon ne-a învățat că „nu e nimic nou sub soare“. Nici unul dintre noi nu este unic în mod absolut; fiecare avem trăsături comune tuturor oamenilor. Comportamentul uman tinde să se manifeste în tipare familiare. Fariseii au fost unul din cele cinci grupuri identificabile, care au alcătuit peisajul social și religios din timpul lui Isus. Așa cum se vede în schița de pe pagina alăturată, aceste grupuri au acoperit întregul spectru politic și religios.

Cei care s-au adaptat cel mai mult conducerii romane au fost *irodienii*; cei care s-au adaptat cel mai puțin au fost *zeloții*, care erau conservatori radicali din vremea aceea. Izolaționiștii, care nu prea voiau să aibă de-a face cu societatea, erau *esenienii*. Ei s-au retras din societate pentru a urmări viața sfântă la care credeau că i-a chemat Dumnezeu. *Saducheeii* erau dușmanii fariseilor și în același timp colegii lor în Sanhedrin, consiliul de conducere al evreilor. Ei respingeau tradiția orală și nu credeau în învierea trupului. Aceasta i-a dus la neînțelegere cu fariseii, care susțineau tradiția bătrânilor și îmbrățișau ideea învierii în trup.

Privind schița putem observa faptul că *fariseii* nu erau unanimi în convingerile lor. Ei s-au împărțit în două tabere

Grupurile evreiești din timpul lui Isus

Spectrul religios și politic

„Stânga“ ←

→ „Dreapta“

Irodienii

- Suporteri politici ai dinastiei lui Irod
- Favorabili stăpânirii romane
- Au căutat să păstreze starea politică existentă
- Cei care făceau compromisuri culturale
- Strângeau taxe

Saduceii

- Reprezentau autoritatea religioasă (Marele preot, leviții și preoții)
- Controlau închinarea din Templu și puneau accentul pe ritualurile iudaismului
- Formau pătura bogată a societății
- Erau antisupranaturaliști (nu credeau în minuni și nici în învierea morților)
- Recunoșteau doar primele cinci cărți ale V.T. ca autoritate pentru doctrină
- Respingeau legea orală
- Acceptau stăpânirea romană

Fariseii

- Cei puși deoparte, cei separați
- Controlau sinagogile și puneau accentul pe Scripturi
- Formau clasa de mijloc
- Acceptau întregul V.T. ca autoritate, precum și Legea orală
- Ortodocși din punct de vedere teologic

Hillel

- Moderat
- Compasiune
- Divorțul era permis cu ușurință
- S-a adaptat stăpânirii romane

Șammai

- Conservator
- Adevăr
- Permitea divorțul doar în caz de adulter
- Se opunea Romei

Zeloții

- Ultra-naționaliști; activiști radicali
- Disprețuiau stăpânirea romană
- Erau adepții folosirii forței pentru schimbarea sistemului politic
- Simon zelotul
- Barnaba (probabil și cei doi „tălhari” de pe cruce)

Esenienii

- Au trăit adesea în pustie (Ioan Botezătorul a trăit aproape ca un esenian)
- Separatiști, izolaționiști
- Trăiau împreună, având toate lucrurile în comun
- Disciplină strictă (asceți)
- Oamenii sulurilor de la Marea Moartă (Qumran)

numite după doi mari rabini: Hillel și Șammai. În timp ce Șammai interpreta Legea cu strictetețe, Hillel respingea ceea ce considera el că este o aplicare strictă și inumană a Legii. Șammai și-a concentrat atenția asupra adevărului Legii lui Dumnezeu. Hillel lua Legea în serios, dar ar fi înclinat-o în favoarea compasiunii.

Toate cele cinci grupuri au corespondent în grupurile religioase de astăzi. Irodienii pot fi văzuți în cei care caută să adopte cultura; zeloții în grupurile marginale (în special cultele false) care dobândesc o reputație proastă; esenienii în grupurile separatiste sau monastice; și saduceii în unele grupuri creștine cu tendințe liberale.

În cadrul celor două tabere ale fariseilor, adepții lui Hillel seamănă în multe aspecte cu evanghelicii din zilele noastre; adepții lui Șammai seamănă cu fundamentalistii. Într-adevăr, fariseii, mai mult decât alte grupuri din vremea lui Isus, se aseamănă cu noi, creștinii conservatori. Ei acceptau Scriptura în întregime, nu doar o versiune diluată și corectă din punct de

vedere politic, așa cum făceau saducheii. Ei se situau la mijloc, între separatismul extrem al esenienilor și capitularea irodienilor. De asemenea, au evitat fanatismul și violența zeloților. Ei erau prototipul credincioșilor de orice vârstă care credeau Biblia și o practicau. Erau cei care și-au luat cel mai în serios credința fără a ajunge la fanatism, fie el de dreapta sau de stânga.

**MOTIVUL NR. 9:
FARISEII CÂȘTIGĂ PREMIUL PENTRU
„CEI MAI BUNI ACTORI SECUNDARI“
DIN EVANGHELII**

Personajele principale din filme ocupă locul central în reclame. Dar și actorii care joacă în rolurile secundare sunt la fel de importanți, așa cum arată bucuria de la festivitățile anuale de acordare a premiilor Oscar, când cei mai buni actori și actrițe care au jucat în roluri secundare primesc premiul Oscar și aplauzele colegilor lor. Dacă s-ar crea o reclamă la Evanghelii, care personaj ar ocupa locul central? Evident, Isus este atracția principală. Însă, cine ar fi pe locul al doilea, antagoniștii principali și candidații pentru cei mai buni actori în rolurile secundare? Nimeni altcineva decât fariseii.

Oare de ce i-ar așeza Dumnezeu pe farisei într-un loc atât de important al Cuvântului Lui sfânt, în cele patru Evanghelii? În mod evident, Dumnezeu a intenționat ca cititorul să învețe multe de la farisei; altfel El nu ar fi folosit atât de multă cerneală pentru ei. Dar cei mai mulți dintre noi, inclusiv eu, nu luăm niciodată în considerare motivele pentru care fariseii ocupă un loc atât de important.

Fariseii sunt cei mai importanți actori din rolurile secundare în marea dramă a salvării. În Noul Testament, ei sunt menționați în mai mult de o sută de versete; cu toate acestea, creștinii îi ignoră adesea, exceptând batjocura ocazională. A-i ignora pe farisei – sau a-i înțelege greșit – este ca și cum ai privi o piesă fără conflict, o dramă lipsită de unii din cei mai importanți actori ai ei.

MOTIVUL NR. 8:
ÎNȚELEGEREA FARISEILOR NE AJUTĂ
SĂ FOLOSIM CORECT SCRIPTURILE

Un important film evanghelic bazat pe viața lui Isus se ridică în cea mai mare parte la înălțimea propriei pretenții de „a prezenta Evanghelia după Luca cu exactitate istorică și biblică“. Actorul care joacă rolul lui Isus spune doar cuvinte din Scriptură. Cu toate acestea, o eroare uluitoare este ascunsă în narațiune: În pilda bunului samaritean, contextul biblic este ignorat și un cadru de școală duminicală este inserat în text. Mesajul de bază al pildei, așa cum este prezentat în primul rând unui grup de copii este acesta: „Fii drăguț cu oricine pentru că fiecare este aproapele tău“. Acel mesaj contrazice intenția reală a acestui pasaj usturător din Scriptură. În realitate, Isus îi învața pe adulții religioși, nu pe copii, o lecție plină de putere despre neprihănirea proprie.

Pilda a fost spusă pentru a străpunge atât inima unui expert al Legii care se autojustifica, cât și inimile tuturor oamenilor religioși. Dar în film – ca și în multe comentarii biblice – pilda este modificată. De ce? Eu cred că mulți nu văd semnificația acestor versete din cauza dificultății de-a admite că această pildă este spusă oamenilor religioși – fariseilor moderni ca și noi. Fugim (eu cred că inconștient) ca să nu ne vedem pe noi înșine în învățăturile clare ale textului.

Noi procedăm astfel cu multe pasaje din Scriptură care se adresează fariseilor. Pavel ne învață să „împărțim drept Cuvântul adevărului“ (2 Timotei 2:15); totuși, când avem o înțelegere greșită despre farisei, interpretăm și aplicăm greșit textele biblice. Corectitudinea exegetică ne impune să procedăm mai bine.

De obicei, noi interpretăm greșit și lipsim de putere multe texte din Scriptură care se referă la fariseii din trecut și de astăzi. De exemplu, pilda plină de putere despre fiul risipitor a fost spusă inițial fariseilor. Cu toate acestea, în mediul bisericesc în care am crescut, pastorii erau deosebit de elocvenți în prezentarea modului de viață a fiului risipitor (cu scopuri evanghelistice), în timp ce neglijau o temă majoră a pildei, și anume, atitudinea și acțiunile fiului cel mare. Astfel de predici, în care accentul este

pus greșit, sunt predicate celor care stau pe băncile bisericilor, între care puțini sunt cu adevărat fii risipitori, iar cei mai mulți seamănă cu fratele mai mare, credincios, care a rămas acasă, dar care nu a avut milă pentru cel care a plecat de acasă.

Aceste două pilde sunt printre cele mai cunoscute și mai iubite pasaje din întreaga Biblie. Și, cu toate acestea, din cauza înțelegerii noastre greșite cu privire la farisei, nu beneficiem de puterea pe care o au. Pentru a folosi corect Cuvântul sfânt al lui Dumnezeu – pentru a împărți drept, nu strâmb, Cuvântul adevărului, trebuie să-i înțelegem pe farisei.

MOTIVUL NR. 7: OAMENII CĂLĂUZIȚI GREȘIT POT FI BUNI DIN PUNCT DE VEDERE MORAL

Atât la școală, cât și în vecini, copiii mei au prieteni care fac parte din Biserica lui Isus Cristos a sfinților din zilele de pe urmă; ei sunt mormoni. De multe ori, copiii mei m-au întrebat: „Tati, sunt răi mormonii?“. De fiecare dată, din cauza teologiei lor greșite și a dorinței mele de a-mi proteja copiii, ca să nu fie prinși în pânda lor încurcată, am fost tentat să răspund imediat „Da!“. Cu toate acestea, onestitatea îmi impune o altă abordare.

Noi știm – atât eu, cât și copiii mei – că mormonii susțin multe lucruri bune și că stilul lor de viață este deseori exemplar. În general, ei sunt oameni buni și morali. Sunt orientați spre familie și deseori sunt cetățeni exemplari. Cu toate acestea, teologia lor este foarte denaturată și religia lor este ademenitoare într-un mod subtil.

Prin urmare, răspund astfel copiilor mei: „Nu, mormonii nu sunt oameni răi, dar ceea ce cred ei nu este adevărat“. Dacă nu fac acest lucru, nu numai că îi derutez pe copiii mei, ci știu și că de fapt nesinceritatea mea va fi descoperită de copiii mei și că voi fi semănat semințe ale neîncrederii. Dar am un motiv în plus pentru răspunsul pe care îl dau. Nu vreau să le comunic în mod subtil faptul că în această lume numai creștinii sunt oamenii buni și cei care nu sunt creștini sunt răi. Dacă aș proceda astfel, nu numai că mi-aș minți copiii, ci le-aș cauza de asemenea o

adevărată criză de conștiință mai târziu în viață. Adevărul este că o religie bună nu produce neapărat oameni buni și că o religie greșită sau lipsa religiei, nu produce neapărat oameni răi. Această lecție am învățat-o în principal de la farisei.

Adevărul simplu este că oamenii pot fi buni și totuși să fie greșiți. De timpuriu în viața mea religioasă am dobândit noțiunea că cei care au crezut adevărul lui Cristos erau buni și cei care L-au ignorat sau L-au respins erau răi. Dar viața nu este așa de simplă. Uneori cei care se țin de adevăr sunt ticăloși și cei care afirmă erori sunt sfinți. Este posibil ca cineva să se țină cu fermitate de un sistem al jumătăților de adevăr și al denaturărilor subtile și totuși să trăiască o viață morală. Nu există neapărat o legătură între adevăr și moralitatea aparentă.

Fariseii sunt cei care demonstrează cel mai bine că bunătatea și evlavia adevărată nu sunt neapărat legate una de cealaltă. Fariseii erau exemple de frunte ale omenirii. Cum au realizat acest lucru fără împuternicirea Duhului Sfânt? Prin a cui putere au trăit ei vieți atât de „neprihănite“? Prin puterea religiei! Religia poate să influențeze puternic comportamentul uman. Am ajuns să înțeleg că religia poate fi o forță puternică pentru „bine“.

MOTIVUL NR. 6: RELIGIA VERITABILĂ, FUNȚIONEAZĂ

Locuiesc lângă unul dintre cele mai spirituale orașe din America: Boulder, Colorado. Dacă știi câte ceva despre Boulder, probabil vei protesta împotriva afirmației mele. Boulder este cunoscut ca oraș al distracțiilor și centru New Age. În glumă, este numit „Republica Populară Boulder“ din cauza filozofiei politice a acestuia, cu tendințe de stânga. În același timp se împotrivesc din răspunderi creștinismului istoric.

Cu toate acestea, orașul este foarte spiritual. În Boulder găsești cu ușurință magazine de cristale, librării metafizice, cititori în cărți, medii, centre ale religiilor orientale și centre yoga. Oamenii de aici sunt profund religioși, căutând culmi spirituale la fel de înalte ca Munții Stâncoși.

Religia a devenit tot mai atrăgătoare în timp ce educația, legislația, resursele materiale și tehnologia sunt deficitare. Religioși din naștere, oamenii caută ancore spirituale semnificative. Din nefericire, căutările lor îi duc adesea în direcții bizare. Înțelegerea fariseismului va dezvălui influența pe care religia o poate avea asupra sufletului uman, fără a ține seama de adevărul ei. În fariseism, vedem religia în perfecțiunea ei, dar care nu se ridică la înălțimea standardului lui Dumnezeu. Poate că Dumnezeu a așezat fariseismul atât de central în Biblie pentru a ne oferi o imagine clară a unei religii care poate produce un comportament neprihănit, dar nu inimi neprihănite, o religie care conține mult adevăr, dar pe care îl denaturează într-un mod subtil.

Unul dintre cei mai importanți dușmani ai creștinismului autentic din ultimii o mie nouă sute de ani a fost legalismul. Fariseii ne amintesc mereu că religia poate fi falsificată și că va fi falsificată în mod inevitabil. Începând de pe vremea Domnului Isus, denaturările subtile ale fariseismului și-a croit constant căi în biserica creștină. Tradițiile, separatismul, neprihănirea proprie și competițiile dintre lucrători sunt câteva dintre manifestările lui în biserica de azi.

MOTIVUL NR. 5:

ÎNȚELEGEREA FARISEILOR ÎI AJUTĂ PE PASTORI SĂ SUPRAVIEȚUIASCĂ

Îți poți imagina un cetățean, care n-a văzut niciodată o minge rotundă, să semneze în calitate de jucător de baseball un contract la o competiție importantă? Poate un candidat la o funcție politică să fie ales fără să se întâlnească cu reporterii, în special cu cei din opoziție? Ar efectua un doctor care a studiat ortopedia o operație pe creier? Evident că nu. În aproape orice profesie există anumite cerințe care trebuie îndeplinite pentru a putea supraviețui. Ca să conducă eficient biserica lui Cristos, pregătirea pentru supraviețuire a oricărui pastor trebuie să includă o înțelegere corectă a fariseilor.

Fiecare pastor se va lovi de fariseism. Un pastor înarmat cu

teologie, exegează în limba greacă și ebraică, abilități de expunere și cursuri de teologie pastorală, dar care cu toate acestea nu este conștient de caracterul atotpătrunzător al fariseismului, cochetează cu dezastrul. Dimpotrivă, înțelegerea fariseilor îl va echipa pe păstor pentru a face față denaturărilor subtile și, uneori, cruzimii neașteptate a credincioșilor din biserică. Îl va ajuta pe slujitor chiar să facă față forțelor care se vor furișa în sufletul lui – flagelul neprihănirii proprii și ruda acesteia, disprețuirea celorlalți. Un pastor ignorant în privința prezenței, puterii și practicilor fariseilor este în pericol de a fi copleșit de ceea ce va găsi în biserică – și uneori în sufletul lui.

Cercetând Scripturile, descoperim că rareori inamicii cei mai neîndurători ai lui Dumnezeu sunt oamenii „lumești“. Inamicii de frunte ai neprihănirii sunt cel mai adesea oamenii religioși! În Vechiul Testament, dușmanii numărul unu ai prorocilor adevărați au fost prorocii mincinoși. În Noul Testament, oponenții principali ai lui Isus au fost fariseii; ai lui Pavel au fost iudaizatorii, iar biserică primară a trebuit să lupte împotriva învățătorilor falși. Toți aceștia au fost oameni din interior, nu din afară. Uneori, în biserică modernă, pastorii întâlnesc creștini bine intenționați, având cunoștințe biblice impresionante dar cu foarte puțină cunoaștere experimentală a lui Dumnezeu. Primul contact al unui pastor tânăr sau al un lider în devenire al bisericii cu puterea diabolică a religiei poate fi de-a dreptul devastator.

Înțelegerea fariseilor oferă un ajutor substanțial când este vorba despre conducerea unei biserici spre o schimbare biblică și un impact cultural. Când un pastor poate să identifice fariseismul în propriul suflet și în viețile credincioșilor din turma sa și când înțelege fariseismul din Scripturi, el poate în același timp să-i iubească pe farisei și să urască fariseismul.

**MOTIVUL NR. 4:
FARISEII PROPUN O NOUĂ STRATEGIE
EVANGHELISTICĂ: GĂSIREA CELOR PIERDUȚI
ȘI PIERDEREA CELOR GĂSIȚI**

Înțelegerea fariseilor poate să ne schimbe strategia evanghelică. Noi trebuie să îi găsim pe cei pierduți spiritual, dar, de asemenea, să-i ajutăm pe cei religioși să vadă că probabil ei nu L-au găsit pe Dumnezeu. În timpul lucrării Sale, Isus a întâlnit mulți oameni care credeau că sunt moștenitorii spirituali ai lui Avraam, dar care, de fapt, erau în afara Împărăției. Isus a știut că trebuia să-i facă pe acești oameni să-și recunoască statutul lor de oameni pierduți înainte de a-i face să înțeleagă nevoia lor reală de Salvator. Pentru cei care și-au înțeles boala spirituală, Isus a fost Medicul îndurător. Dar, când era vorba de oameni care se mândreau cu bunătatea lor, El Se grăbea să le arate păcatele lor și să nu le dea drumul până ce fie se pocăiau, fie Îl respingeau. Isus a investit timp și energie ca să le arate oamenilor religioși pierderea lor eternă.

Cel puțin trei exemple biblice solide îmi vin în minte referitor la lucrarea lui Isus de a-i face pe oameni să vadă că, în starea în care se aflau, erau pierduți. Când religiosul Nicodim, un lider fariseu, a venit la Isus pentru a-L atrage într-o discuție teologică, Isus a pus degetul pe ceea ce îi lipsea, și anume, nașterea din nou (Ioan 3:3). Nicodim credea că este în Împărăția lui Dumnezeu și Isus a trebuit să-l lovească dur pentru a-l convinge că, de fapt, era afară. În pilda bunului samaritean (Luca 10:25-37), Isus a încercat cu îndemănare să-l convingă pe un învățător al teologiei biblice, care se autojustifica, de faptul că era foarte departe de standardul lui Dumnezeu referitor la a-L iubi pe Domnul cu toată inima lui, cu tot sufletul lui, cu tot cugetul lui și cu toată puterea lui și pe aproapele lui ca pe sine însuși. Cu dragoste, Isus a încercat să-i arate că era pierdut. Ideea centrală a discuției dintre Isus și tânărul bogat (Matei 19:16-26) nu este faptul că pentru a deveni creștin cineva trebuie să vândă totul. De fapt, intenția Domnului a fost ca, punând degetul Lui divin pe domeniul idolatriei egoiste, să îl facă pe acest om bun să înțeleagă că era pierdut.

Încă o dată, Isus a încercat să-i arate adevărata lui stare înainte de a-i prezenta Evanghelia.

Multe dintre pildele și învățăturile lui Isus au avut ca scop să-i facă pe ascultătorii sau interlocutorii Lui să înțeleagă că sunt pierduți. El știa că zdrobirea adevărată trebuie să precedă deschiderea spre Evanghelie. De asemenea, știa că fariseismul, expresia religioasă dominantă din timpul Lui, producea sentimentul fals al siguranței eterne. El nu Se mulțumea să-i lase pe oamenii morți spiritual să creadă că sunt vii. Nici noi nu trebuie să-i lăsăm. În schimb, trebuie să ne rugăm ca Duhul Sfânt să-i convingă „în ce privește păcatul, neprihănirea și judecata“ (Ioan 16:8). Pastorii nu pot face un deserviciu mai mare oamenilor decât să-i convingă pe cei care merg spre iad că sunt pe drumul spre cer.

MOTIVUL NR. 3: FARISEII NE ARATĂ CUM SĂ-I SALVĂM PE CEI CARE NU MAI FRECVENTEAZĂ BISERICA ȘI PE CEI DEZILUZIONAȚI

Una dintre părțile mari și în creștere ale peisajului religios american este formată din cei care nu mai merg la biserică. Acești oameni erau cândva membri activi ai bisericii; unii dintre ei au fost lideri foarte implicați în conducerea bisericii. Cu toate acestea, au ajuns epuizați, deprimați și, în unele cazuri, nu mai frecventează biserica. Dintre cei care obișnuiau să meargă la biserică, există foarte mulți oameni răniți care duminica dimineața dorm, joacă golf sau merg la pescuit. Unii dintre ei au ales un stil de viață opus creștinismului și astfel au abandonat biserica. Alții sunt dezgustați de religie. Unii încă tânjesc după o experiență religioasă mai semnificativă; alora pur și simplu nu le mai pasă.

Poate că și tu, și eu, am observat lucruri greșite în biserică: tratamentul greșit, cruzimea și ipocrizia abundă în biserică. Când cineva vede răul și trebuie să se confrunte cu puterea lui distructivă, este ușor să renunțe la instituție. Însă există două lucruri care ne pot ajuta să rămânem pe cale. În primul rând,

trebuie să înțelegem că cei mai mulți dintre noi suntem asemenea fariseilor. Aroganța propriei mele neprihăniri mă face să-i condamn pe alții pentru păcatele propriului meu suflet. În al doilea rând, trebuie să recunoaștem că în întreaga Biblie, Dumnezeu a subliniat faptul că religia este mereu prezentă: religia falsă și fariseismul vor exista *întotdeauna* printre noi. De dragul sufletelor noastre, trebuie să ne ocupăm de ele fără să renunțăm.

Inima mea simte cu oamenii cinici și deziluzionați deoarece aș putea ușor să fac parte din categoria lor. M-aș putea distanța de Cristos din cauza frustrării mele în ce privește biserica. Dar eu cred că o bună înțelegere a fariseilor din Biblie ne ajută să vedem mai clar o parte a deziluziei. Aceasta ne va permite să iubim biserica și chiar și pe fariseii ei, greșelile ei și tot ce ține de ea.

MOTIVUL NR. 2:

FARISEII ÎI POT AJUTA PE PĂRINȚII COPIILOR „BUNI“ SĂ RECUNOASCĂ RĂZVRĂTIREA PASIVĂ

În prezent, cele mai multe instrucțiuni adresate părinților se concentrează asupra copilului neascultător pe față, dar ignoră ceea ce se ascunde în interiorul unui copil ascultător. Această situație seamănă cu un doctor, care vede simptomele exterioare cum ar fi respirația greoaie și congestia și pune diagnosticul de gripă, pe când niște teste mai amănunțite ar arăta că simptomele asemănătoare cu cele de gripă ascund de fapt o pneumonie. Un părinte bun vrea să treacă dincolo de simptomele de suprafață ale neascultării pentru a descoperi caracterul interior al copilului. În mod interesant, înțelegerea fariseilor îi poate ajuta pe părinți să vadă și să trateze într-un mod eficace pneumonia spirituală a copiilor lor.

Pentru mine pasajul biblic cel mai relevant referitor la grija părintească este pilda fiului risipitor (Luca 15). Aici, un tată, ai cărui fii sunt amândoi rebeli, demonstrează o purtare părintească înțeleaptă. Noi suntem predispuși să-l identificăm ca „risipitor“ doar pe fiul cel mic. Ne grăbim să vedem răzvrătirea strigătoare la cer și să o catalogăm drept păcat. Însă, atunci când copiii noștri nu încalcă regulile și frecventează regulat biserica,

suntem mulțumiți. Credem că ne-am făcut partea. Pilda ne amintește că există un păcat al inimii mai sinistru decât răzvrătirea fățișă, și anume, răzvrătirea pasivă.

Tindem să nu vedem păcatul copilului care stă pe lângă casă, muncește din greu, se joacă respectând regulile, nu-și creează singur probleme sau nu cere bani, nu este adeptul petrecerilor etc. Noi lăudăm un astfel de copil. Dar oare suntem conștienți de păcatele subtile ale inimii, care adesea rămân nevăzute – și astfel sunt mai periculoase? Noi catalogăm conduita condamabilă ca păcat. Dar cum rămâne cu lipsa de milă? Suntem oripilați de sexul lasciv. Dar cum rămâne cu maladia spirituală chiar mai gravă a amărăciunii înăbușite? „Țara îndepărtată“ este evident locul „vinului, femeilor și cântecelor“. Dar oare nu este la fel de posibil ca oamenii care muncesc din greu pe „câmpul“ vieții să se abată de la calea cea dreaptă? Când cineva Îl desconsideră pe Dumnezeu și trăiește o viață destrăbălată, noi ne indignăm. Dar oare suntem noi la fel de îngroziți când unul dintre frați Îl vede pe Dumnezeu ca pe un stăpân de sclavi și I se supune doar de frica represaliilor? Este legalismul mai bun decât fărădelegea?

Deși căminele creștine pot să facă mult mai multe decât majoritatea oamenilor în ceea ce privește protejarea propriilor copii de o viață depravată, părinții și liderii creștini s-ar putea să contribuie involuntar la tăierea unor vieți amăgitoare. Deseori consecințele păcatului fățiș sunt atât de evident dureroase, încât până la urmă persoana în cauză își vine în simțiri, se pocăiește și se întoarce umilă acasă. Totuși, în păcatele spirituale există o siguranță sinistă. Acestea sunt chiar consolidate atât acasă, cât și de către biserică. Și această fortificare poate fi atât de puternică, încât persoana afectată să nu-și vină în simțiri. Ca părinte obligat să ia o decizie, probabil aș prefera un copil care să plece de acasă și în cele din urmă să-și vină în fire în locul unuia care să facă întotdeauna ceea ce trebuie, dar care să nu aibă niciodată o relație reală cu Dumnezeu.

Înțelegerea fariseilor ne poate ajuta enorm în creșterea creștină a copiilor, în mod particular în recunoașterea răzvrătirii pasive din inima copiilor noștri.

MOTIVUL NR. 1: FARISEII SUNTEM NOI!

Motivul numărul unu pentru a avea o înțelegere corectă a fariseilor este relevanța lor personală. Fariseii ne oferă una dintre cele mai bune oglinzi pe care Biblia ni le pune la dispoziție pentru a ne vedea eurile religioase, așa cum suntem în realitate! Da, fariseii suntem noi!

Atunci când fariseii sunt principalii împotriviți ai lui Isus, în mod normal abordăm perspectiva observatorilor detașați. Avem impresia că nu ne putem identifica cu ei. Cu toate acestea, puterea unor astfel de pasaje creștine înzecit atunci când ne vedem pe noi înșine în farisei, care erau cei mai îndârjiți dușmani ai lui Isus, dar pe care El i-a iubit foarte mult. Dacă înțelegem corect atacul pe care Isus l-a îndreptat împotriva tradițiilor lor, cum le-a făcut praf măsurile de protecție a Legii, cum le-a expus nesinceritatea ascunsă, este ușor să vedem cum au ajuns fariseii să-L disprețuiască. Dacă Isus ne-ar vizita bisericile astăzi probabil că și noi am face la fel. Mult mai des decât ne place să admitem, sensibilitățile și reacțiile noastre religioase sunt asemănătoare cu cele ale fariseilor.

Motivul principal pentru care avem nevoie să-i înțelegem corect pe farisei este faptul că această înțelegere ne ajută să creștem spiritual. Creșterea spirituală începe cu sentimentul unei nevoi disperate în adâncul sufletelor noastre. Prin Duhul lui Dumnezeu, descoperim că nu suntem ceea ce credeam că suntem. Suntem falimentari din punct de vedere spiritual și avem nevoie disperată de ajutorul lui Dumnezeu.

Fariseii sunt oglinzi spirituale date nouă de Dumnezeu ca ei să reflecte condiția inimilor noastre. Cum am arăta fizic dacă nu am avea oglinzi? Nu ne-am da seama de aspectul nostru neglijat. În cele din urmă ne-am convinge, pur și simplu prin ignorarea realității, că arătăm bine când de fapt nu ar fi așa. Trebuie să privim la oglinzile spirituale ale fariseilor și să ne vedem pe noi înșine.

Când m-am văzut pentru prima oară ca fariseu, m-am

îngrozit. Am început să recunosc că păcatele secrete pe care am reușit să le ascund de alții nu erau mai puțin grave decât păcatele fățișe ale semenilor mei. Făceam aproape instinctiv ceea ce trebuia, dar nu creșteam în neprihănire. Deși comportamentul meu era ireproșabil, dacă cineva mi-ar fi înregistrat gândurile m-aș fi îngrozit. Am banalizat esența mesajului creștin și am ajuns să am o neprihănire proprie, la fel ca fariseii.

Mai târziu, am citit scrierile lui G.K. Chesterton și am sesizat un adevăr-cheie: „Nici un om nu este bun cu adevărat până ce nu știe cât de rău este sau cât de rău ar putea fi . . . până când nu a stors din sufletul său ultimul strop de ulei de-al fariseilor“.¹

Aceste *Prime zece motive* pentru care trebuie să avem o imagine corectă despre farisei te pot surprinde, dar ele ne arată cât de mult ne poate învăța Dumnezeu prin relatările biblice referitoare la farisei. Acum să începem să creionăm un portret mai complet al acestor oameni aparent neprihăniți. Pe parcurs vom învăța ce înseamnă să fii cu adevărat neprihănit – cum să trăiești drept înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

Capitolul patru

CÂND CEVA BUN DUCE LA CEVA RĂU

Acum câțiva ani , un lider creștin stătea în biroul directorului unui colegiu adunându-și gândurile chiar înainte de a ieși pentru a ține cuvântarea de început de an. Un membru al bordului de conducere al colegiului era și el în birou și încerca să închege un dialog cu musafirul. În final, a trântit o întrebare.

„Dacă Satan ar vrea să te abată de pe cale, cum ar face-o?”

Cel care urma să țină cuvântarea a făcut o pauză, surprins de o astfel de întrebare. „Păi, nu știu cum ar face acest lucru“, a început el în cele din urmă, „dar știu cum nu o va putea face niciodată“.

„Satan nu mă va prinde niciodată într-o problemă de relații personale sau de imoralitate. Pur și simplu nu poate. Sunt prea puternic în acel domeniu. Am făcut tot ceea ce trebuia în căsnicia și familia mea. Am făcut o știință din asta. Am scris despre ea. Am o căsnicie minunată. Prin urmare, este posibil să mă prindă cu mândrie, poate cu aroganță, mă poate prinde în sute de alte feluri, dar există acest mod în care nu mă poate prinde niciodată.“

După câțva timp, liderul a căzut în păcat în imoralitate.

Acest lider a crezut în depravarea inimii umane, a predicat și a scris despre aceasta. Cum a ajuns să creadă că este imun la anumite tipuri de păcat? *Nu mai este conștient de sine însuși, m-am gândit eu. Cum poate fi atât de orb în ce privește potențialul de a face rău care există în propria-i ființă?*

De atunci am descoperit răspunsul la această întrebare: El a ajuns orb față de potențialul său de a păcătuți în același fel în care

noi suntem orbi față de al nostru! Prea adesea, suntem orbi la realitatea acestuia sau încercăm să îl acoperim; admitem răul din noi abia când suntem obligați de greșelile noastre. O, da, noi putem crede conceptul teologic al depravării și îl putem susține. Cu toate acestea, nu luăm în serios întotdeauna acest lucru la nivel personal. Mai mult decât ne-ar plăcea să admitem, există un Hitler în fiecare dintre noi! Totuși, religia tinde să întunece acest adevăr. Prin urmare, neprihănirea proprie are un cadru perfect în care să înflorească.

DE CE NU SE VEDE NEPRIHĂNIREA NOASTRĂ PROPRIE?

În general, cei care Îl urmează pe Cristos afirmă totala depravare a ființelor umane și neprihănirea lui Cristos Salvatorul, pe care o primim prin credință. Cu toate acestea, în practică noi, creștinii, negăm aceste adevăruri și tindem spre neprihănirea noastră proprie. În biserica primară, apostolul Pavel a avut mult de luptat ca să prevină distrugerea Evangheliei prin ținerea Legii. Dar când problema mântuirii prin har părea rezolvată (Fapte 15), s-a născut sfințirea prin ținerea Legii (Galateni 3:3). Și de atunci se tot maturizează.

Fisura fatală a fariseismului este neprihănirea proprie. Aceasta stă la pândă chiar sub suprafața sufletelor noastre evanghelice, dar noi nu o vedem! De ce? Probabil pentru că trăim vieți atât de bune încât căutăm păcatul numai în locurile greșite! Ne acordăm doar la simbolurile exterioare ale bunătății, însă ne scapă simptomele interioare ale răutății. Cu toate acestea, Domnul Isus nu vrea ca noi să ne trăim viața în pseudo-securitatea neprihănirii umane. Când a fost pe pământ, El i-a iubit prea mult pe oameni ca să le permită să meargă în continuare fericiți pe căile lor religioase, fiind orbi cu privire la condiția lor spirituală. În schimb, S-a implicat regulat în slujirea prin care să dea oamenilor religioși posibilitatea să găsească libertatea și viața adevărată.

În prezent, Duhul Sfânt este la fel de dornic ca și Isus altădată ca să ne deschidă ochii pentru a ne vedea neprihănirea proprie. Cu toate acestea, avem unele pete oarbe. Suntem orbiți de

societate, de moralitate, de religie și de cunoaștere.

În primul rând, suntem *orbiți de societate*. Deoarece noi, creștinii, ne implicăm în susținerea cauzelor bune mai mult decât majoritatea oamenilor din cultura noastră, putem afirma în mod legitim că preocuparea noastră socială este superioară preocupării multora. Acest lucru ne poate orbi și ne împiedică să vedem semințele subtile ale neprihănirii proprii care încolțesc în sufletele noastre. Fiind oameni buni în general, fariseii erau de obicei bine văzuți în societate (Luca 16:15). Când ne comparăm cu apropiații noștri și apărem într-o lumină favorabilă, credem că suntem bine. Prin urmare, ne este ușor să neglijăm un standard mult mai important, și anume, viața lui Isus.

În al doilea rând, suntem *orbiți de moralitate*. Fundamental, creștinii sunt oameni respectuoși care țin/aplică legea și dau dovadă de o moralitate laudabilă. Totuși, cei care trăiesc vieți bune din punct de vedere moral pot fi orbiți ca să creadă că de fapt îndeplinesc cerințele sfinte ale lui Dumnezeu. Dacă neprihănirea este definită în termenii comportamentului public, este posibil, chiar probabil, ca oamenii religioși să se convingă de faptul că respectă într-adevăr Legea lui Dumnezeu. Cu toate acestea, Isus a arătat faptul că fariseii „țineau“ Legea doar pentru că o abordau destul de superficial. Noi nu ne deosebim cu nimic de ei în ce privește împlinirea Legii.

În al treilea rând, suntem *orbiți de religie*. Dacă religia poate fi definită de ceea ce credem și de cum ne comportăm, atunci este posibil să ne convingem că suntem oameni de succes în termeni religioși. Fariseul despre care vorbește Domnul Isus în Luca 18:11-12 se credea neprihănit pentru că era religios; cu alte cuvinte, făcea fapte religioase și evita comportamentul nereligios. Sistemul lui religios l-a convins că fiecare păcat are o soluție și că activitatea lui religioasă îl mulțumește pe Dumnezeu. Dar religia lui, deși a reușit să producă un comportament bun în exterior, nu i-a transformat inima. Religia ne poate orbi și împiedica să ne vedem depravarea personală.

În al patrulea rând, suntem *orbiți de cunoaștere*. Cunoștințele biblice pot să mascheze conștiința depravării noastre. Cunoașterea Scripturilor îi impresionează pe oameni și le lasă

impresia (deseori falsă) că noi avem o relație strânsă cu Dumnezeu. Unul dintre pericolele care însoțesc deprinderile excelente în ce privește relația noastră cu Biblia este gândul că Îl cunoaștem pe Dumnezeu datorită faptului că Îi cunoaștem Cuvântul. Însă legătura nu este atât de directă. De-a lungul istoriei, puțini oameni au stăpânit mai bine Cuvântul lui Dumnezeu ca fariseii. Cu toate acestea, ei nu L-au recunoscut pe Dumnezeul întrupat, care trăia în mijlocul lor. Apostolul Iacov chiar ne spune că a auzi Cuvântul fără a-l împlini înseamnă autoînșelare (1:22). Chiar dacă am înțelege că a avea cunoștințe despre Dumnezeu nu este totuna cu a-L cunoaște pe Dumnezeu, ne este ușor să atenuăm această diferență.

Societatea, moralitatea, religia și cunoașterea complotază împotriva noastră și ne împiedică să ne vedem propria neprihănire. Prin urmare, cum o putem vedea? Căutând să identificăm anumite semne care trădează prezența acesteia în viața noastră.

LUMINILE DE AVERTIZARE ALE NEPRIHĂNIRII PROPRII

Unde căutăm simptomele propriei neprihăniri? Din nefericire, aceasta nu este însoțită de o etichetă de avertizare; neprihănirea proprie nu poate fi detectată ușor. Dacă este întrebat, cu greu ar recunoaște vreun creștin (de fapt, orice altă persoană) că are o astfel de neprihănire proprie. Teologia noastră are oroare față de neprihănirea proprie. Chiar și cultura noastră laică se ferește de ea. Noi suntem destul de sofisticăți și ne controlăm suficient de bine comportamentul ca să acoperim cea mai mare parte a neprihănirii proprii. Iar mințile noastre sunt rareori la fel de creative ca și atunci când ne justificăm.

Prin urmare, care sunt indiciile subtile care trădează condiția ascunsă a inimii noastre? Anumite tulburări în sufletul nostru, asemenea ledurilor de avertizare de pe bordul unei mașini, ne pot ajuta să ne identificăm atitudinile cauzate de neprihănirea proprie. De fapt, în mai multe întâlniri pe care le-a avut cu fariseii, Isus a scos în evidență luminile de avertizare care indică atitudini de neprihănire proprie din viața noastră.

Avertismentul nr. 1:**O atitudine disprețuitoare față de alții**

Mă compar pe mine însumi cu alții și mă uit de sus la cei care nu trăiesc la fel cum trăiesc eu? Desigur, tot timpul! Această tendință de a compara neprihănirea mea cu a altora este prezentă în fiecare om. Orice aspect al disprețului față de alții este un semn grăitor al neprihănirii proprii ascunse.

Isus a spus pilda vameșului și a fariseului pentru unii care se încredeau în ei înșiși că sunt neprihăniți și disprețuiau pe ceilalți (Luca 18:9). Acest dispreț este un semn al neprihănirii proprii. Cum îi privim pe păcătoșii care nu sunt ca noi și pe sfinții care au dat-o în bară? Ne bucurăm fără să ne dăm seama de fărădelegea lor și de rușinea lor? Credem subtil că noi nu avem cum să ajungem la nivelul lor de depravare și că ei au puține șanse să atingă nivelul nostru de bunătate? Suntem mândri de felul în care am reușit să evităm păcatul și de realizările noastre?

Pentru mine răspunsul este da, și chiar mai mult. Rareori dau glas acestor gânduri; nici măcar nu le recunosc față de mine însumi, dar sunt acolo. Ele ies la suprafață în timpul meditațiilor mele secrete și în ceea ce șoptesc doar pentru mine însumi. Ies la iveală când discut liber despre persoane care nu sunt de față. Apar în rugăciunile mele în timp ce mă plâng de răul din cultura noastră mai mult decât de păcatul personal și comun. Se strecoară tiptil în discuțiile mele despre credincioșii care au păcătuit și despre pastorii care au căzut. Ți se aprinde și ție pe bord ledul disprețului? Atenție! Un duh critic și disprețuitor emană dintr-o inimă care are o neprihănire proprie.

Avertismentul nr. 2:**Un sentiment superficial al iertării**

Cât de adânc și bine dezvoltat este sentimentul meu referitor la iertarea lui Dumnezeu? Acest simț subiectiv este un alt simptom grăitor referitor la nivelul meu de neprihănire proprie. Conștiența personală a iertării lui Dumnezeu va avea un impact profund asupra nivelului neprihănirii proprii. Reacția noastră față de păcătoși, în special față de cei care ne-au greșit nouă,

reprezintă un instrument excelent de verificare a neprihănirii proprii potențiale din inima noastră.

Într-o zi, Isus a acceptat invitația la cină făcută de un fariseu (Luca 7:36-50). O femeie păcătoasă din cetate a apărut neinvitată acasă la fariseu și s-a dat în spectacol spălând picioarele lui Isus cu lacrimile ei și ungându-le cu mir. Fariseul, îngrozit de ceea ce se petrecea acolo, și-a zis în sinea lui că Isus nu poate fi un om sfânt; dacă ar fi fost, ar fi știut cât de păcătoasă era acea femeie. Isus, care cunoștea gândurile fariseului, a spus o istorisire despre un creditor și doi datornici. Deoarece niciunul dintre datornici nu putea plăti, creditorul a iertat datoriile amândurora, una mare și cealaltă relativ mică. Apoi Isus l-a întrebat: „Care dintre cei doi îl va iubi mai mult pe creditor?”

„Cel căruia i s-a iertat mult“, a spus fariseul Simon. Isus a laudat înțelegerea lui Simon privitoare la iertare, dar apoi i-a arătat cât era de orb când era vorba de aplicarea personală a acestei înțelegeri. Ultimele cuvinte adresate lui Simon au fost: „Dar cui i se iartă puțin, iubește puțin“ (v. 47). Există o legătură strânsă între sentimentul nostru referitor la iertarea lui Dumnezeu și profunzimea dragostei noastre pentru El – și, aș adăuga eu, nivelul neprihănirii noastre proprii.

Tindem să nu vedem adâncimea depravării noastre. Bunătatea noastră, bogăția noastră, abilitatea noastră de a controla multiplele aspecte ale vieții noastre, înclinația noastră de a găsi scuze care să ne mulțumească, dar care să fie incorecte, de a da vina pe alții și de-a ne justifica, concentrarea asupra păcatelor particulare în loc să ne concentrăm asupra păcatului în sine – toate contribuie la o conștiință superficială a nevoii noastre critice după iertarea lui Dumnezeu. Pur și simplu nu credem că există un Hitler în noi până când suntem obligați să părăsim zonele noastre de confort, ne prăbușim la pământ, pierdem controlul sau facem vreun păcat mare, care ajunge să fie cunoscut de toți. Deoarece oamenii religioși sunt mai buni decât majoritatea oamenilor din societate, este mai puțin probabil să vedem gravitatea depravării noastre. Prin urmare, dragostea noastră pentru Cristos s-ar putea să fie superficială.

Poate că un etalon care spune chiar mai multe despre neprihănirea noastră proprie este atitudinea cu care acordăm iertare celor care ne-au greșit. Oferim iertarea de pe un pedestal? Când ți se greșește, este ușor să ocupi o poziție superioară, împărțind iertarea ca și un dictator mărinimos celor care au dat dovadă de pocăință sinceră. Privim de sus în jos; abordarea noastră este una părintească; atitudinea noastră este aceea a neprihănirii proprii. În Matei 6:1-18, Isus pune în contrast evlavia adevărată cu religiozitatea care place oamenilor. Vorbind despre rugăciune, Isus a rostit un avertisment serios cu privire la iertare. Iertarea, a spus El, este un rezultat normal și necesar al faptului că am fost iertați de Dumnezeu. Trebuie să-i iertăm pe cei care ne-au greșit, dar nu ca niște dictatori mărinimoși, care privesc de sus în jos, ci mai degrabă ca niște oameni la fel de păcătoși, care privesc de jos în sus. Este aprins și pe bordul tău ledul iertării?

Avertismentul nr. 3:

O înțelegere greșită a harului și a corectitudinii

Cum reacționez atunci când lucrez din greu și sunt ignorat, pe când cei care merită mai puțin sunt răsplătiți și promovați? Corectitudinea este o noțiune pe care o învățăm de timpuriu în viață; de fapt, acesta este unul din simțurile cele mai bine dezvoltate ale copilului. O exclamație pe care o aud des ca și tată este aceasta: „Nu-i corect!“. Din profunzimea sufletului copiilor, ceva se ridică împotriva nedreptății percepute, în special din partea părinților. De ce se întâmplă acest lucru? De ce copiii (și adulții) reacționează atât de îndârjiți când li se pare că nu primesc ceea ce merită sau că sunt tratați mai puțin plăcut decât alții? Toți avem un simț înnăscut al interesului propriu și al corectitudinii pe care încercăm să le protejăm cu orice preț. Pretindem cel puțin același tratament.

Dar harul și corectitudinea nu se potrivesc. Harul prin definiție este nedrept. Har înseamnă a oferi favoare celui care nu o merită. Observă cu atenție ce s-a întâmplat în sufletul „superiorului“ frate mai mare atunci când fiul mai mic, fiul risipitor, s-a întors și tatăl în vârstă, plin de compasiune, a dat un

ospăț (Luca 15:11-32). Fratele mai mare s-a simțit ofensat. Tot veninul păzit cu strășnicie în sufletul său l-a vărsat asupra tatălui său. El nu se putea bucura împreună cu cei care se bucurau.¹ Harul pe care tatăl l-a arătat fiului plecat de acasă a scos la suprafață otrava neprihănirii proprii a fiului mai mare.

O plângere asemănătoare s-a auzit atunci când cei care au investit puțin timp și efort au primit aceeași plată ca și cei care au lucrat mai mult și au jertfit mai mult. „Nu-i drept!“ au spus aceștia din urmă. Isus a spus o pildă despre harul exprimat în activitățile obișnuite din cultura Lui (Matei 20:1-16). Unii dintre lucrătorii viei care au lucrat numai o oră au fost plătiți la fel ca și cei care au muncit toată ziua. Cei care au lucrat toată ziua au strigat: „Nu-i drept!“.

Observă cu atenție când scoate inima ta acest strigăt. Atunci s-ar putea ca Dumnezeu să-ți ofere oportunitatea să arunci o privire asupra neprihănirii proprii din inima ta. Un motiv pentru care tu și eu reacționăm așa de îndârjiți la ceea ce ni se pare a fi nedreptate este faptul că noi cultivăm o părere prea înaltă despre noi înșine. Ne convine să uităm că: „Nu este nici un om neprihănit, nici unul măcar. Nu este nici unul care să aibă pricepere. Nu este nici unul care să caute cu tot dinadinsul pe Dumnezeu. Toți s-au abătut și au ajuns niște netrebnici. Nu este nici unul care să facă binele, nici unul măcar“ (Romani 3:10-12). Uităm că am fost copii ai mâniei, autoindulgenți, asupra cărora Dumnezeu plin de har a revărsat o mulțime de daruri neprețuite; noi am fost reziduuri spirituale pe care Dumnezeu le-a transformat în trofee (Efeseni 2:1-10). Corectitudinea sau dreptatea lipsită de har ne-ar fi condamnat pe toți la iad. Este cumva aprins ledul iertării și pe bordul tău de comandă?

Avertismentul nr. 4:

O concepție nesănătoasă despre eșec

Cum reacționez când eșuez sau când sunt dat în vileag ca păcătos? În pilda vierilor (Matei 21:33-46), Isus a afirmat implicit că fariseii vor fi implicați în executarea Lui iminentă. Isus i-a înfățișat pe farisei prin cei care plănuiau să-l omoare pe fiul proprietarului viei, precum și prin cei care au respins piatra din

capul unghiului. Pilda era un avertisment serios, al cărui scop era să producă pocăință. Dar fariseii, în loc să considere muștrarea ca un avertisment și să se întoarcă la Dumnezeu, s-au întors împotriva Domnului și au încercat să Îl aresteze (v. 45-46). Dezvăluirea inimilor lor nu a produs pocăință, ci răzbunare; nu strigăte prin care să ceară milă, ci strigăte care cereau moartea.

Ce facem noi când suntem descoperiți, când eșuăm sau când se află ce am făcut? Cădem cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu sau îl atacăm pe proroc?

Totuși, este nevoie de un avertisment în legătură cu modul în care reacționăm față de păcatul și eșecul personal: poate exista o zdrobire nesănătoasă și o umilință falsă. Nu trebuie să punem accentul pe depravarea umană, așa cum fac unii, până acolo încât neagă demnitatea rezultată din faptul că am fost creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și contestă vrednicia de a fi obiectul jertfei lui Cristos pe cruce. O astfel de abordare este un fals religios al adevăratei lucrări a lui Dumnezeu. Virtutea creștină a „sărăciei în duh“ arată o smerenie *adevărată* și o dependență de Dumnezeu, chiar și în eșec și păcat. Dar uneori sărăcia în duh este pervertită în depresie: „Sunt doar un eșec; pentru mine nu mai există nicio speranță și voi renunța“. Aceasta este o caricatură jalnică a ceea ce a avut Cristos în minte. De asemenea, unii pun accentul pe natura noastră căzută, dar nu comunică în mod adecvat resursele pe care ni le pune Dumnezeu la dispoziție pentru a trăi o viață de biruință, punând astfel accentul pe capitolul 7 din Romani în defavoarea capitolului 8. Scoaterea în evidență a depravării naturii umane fără a apela la resursele divine este o abordare greșită. Tot astfel, introspecția morbidă este un substituent ieftin pentru adevărata zdrobire a inimii și adesea duce la depresie. Este aprins și pe bordul tău ledul eșecului? Atenție!

Dispreț, iertare, corectitudine, eșec. Oricare dintre acestea reprezintă un semn grăitor al neprihănirii proprii, un led de avertizare pe bordul vieților noastre. Oricare dintre ele ne pot ajuta să vedem neprihănirea proprie din interiorul nostru. Cu toate acestea, oamenii religioși ignoră din obișnuință aceste

avertizări. Isus nu a făcut acest lucru.

CUM A ATACAT ISUS NEPRIHĂNIREA PROPRIE

Învățătorul, Domnul Isus, S-a priceput de minune în a demasca neprihănirea proprie. Celor care au înțeles gravitatea bolii lor spirituale, El S-a grăbit să le ofere har și iertare (Matei 9:9-13; Luca 19:1-10; Ioan 4:1-42). Dar pe cei care credeau că sunt sănătoși spiritual (Matei 9:12-13), i-a împins spre zdrobire, primul principiu și ingredientul indispensabil al neprihănirii adevărate (Matei 5:3). Isus i-a iubit mult prea mult ca să nu le deschidă ochii pentru a vedea că erau bolnavi. Două pasaje binecunoscute din Evanghelie demonstrează felul în care Isus a confruntat neprihănirea proprie a oamenilor religioși.

Pilda bunului samaritean

Poate cel mai convingător pasaj care ne arată cum proceda Isus când efectua operații spirituale pe oamenii religioși este pilda bunului samaritean (Luca 10:25-37). Deseori această istorisire îndrăgită este înțeleasă greșit și aplicată greșit. Din motive necunoscute, mulți vorbitori și comentatori ignoră contextul atunci când încearcă să explice această pildă nemuritoare. Este evident că persoana căreia i-a vorbit Isus cunoștea Scripturile – teologul de astăzi este echivalentul contemporan al învățătorului Legii de atunci. Acest învățător era bine documentat cu privire la Lege pentru a da răspunsuri biblice corecte la întrebările lui Isus. Mai mult, se pare că era interesat, chiar dacă numai intelectual, să afle calea mântuirii, așa cum reiese din întrebarea sa: „Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică?”. Însă, acest om avea o neprihănire proprie și era orb spiritual. De asemenea, era destul de sigur pe sine ca să-L înfrunte direct pe Dumnezeu întrupat și să încerce să se autojustifice (v. 29). Această autojustificare este cheia pildei și păcatul fundamental pe care Salvatorul plin de dragoste trebuia să-l demaște pentru a-l aduce pe acest om la pocăință.

Deci, cum l-a confruntat Isus pe învățătorul Legii cu neprihănirea lui proprie? A spus El, așa cum se sugerează de multe ori, o povestioară frumoasă pentru școala duminicală

despre un samaritean drăguț care a făcut o faptă bună pentru un suflet aflat în nevoie pe marginea drumului? Nu; dacă Isus ar fi spus o scurtă povestioară drăguță pentru școala duminicală unui teolog cu o minte sclipitoare, care se autojustifica, aceasta ar fi fost esența lipsei de dragoste.

Isus nu este Mr. Rogers*, care cântă: „Vrei să fii vecinul meu?“. Învățătorul Legii care a auzit pilda avea nevoie de operație spirituală pe cord, nu de lapte și prăjituri! Chirurgical divin a mândrit cu o îndemânare deosebită scalpelul Lui ascuțit.

Isus a avut de efectuat o operație pe cord pentru a salva viața acestui om. El a făcut trei incizii și, cu fiecare tăietură, a pătruns tot mai adânc în țesuturile neprihănirii proprii. Mai întâi, Isus a secționat pielea învățătorului Legii plasându-l în povestire în rolul de preot sau levit, cu care se putea identifica ușor. Fără nici o îndoială, învățătorul Legii se mândrea cu faptul că își iubea aproapele ca pe sine însuși. Cu toate acestea, în realitate el definea într-un mod restrâns termenul „aproape“ și chiar și așa a eșuat. Asemenea multora dintre noi, el și-a ridicat pretinsa neprihănire mai sus decât dovedeau faptele.

Deci, prima tăietură este cea care îl identifică pe învățătorul Legii cu preotul sau levitul din pildă, căruia nu-i pasă. Prin cea de-a doua incizie, Isus despică sternul spiritual arătând prin faptele samariteanului adevăratele standarde ale lui Dumnezeu. A-ți iubi aproapele înseamnă a avea ochi care să vadă nevoia umană, nu culoarea pielii, clasa socială sau țara. De asemenea, astfel de dragoste necesită o inimă plină de compasiune care îl compătimentește pentru starea în care se află; mâini care se murdăresc spălându-i rănilor; un program flexibil, care se schimbă ca reacție la situația aproapelui și resurse puse la dispoziție ca să-i împlinească nevoile. Mai mult, o astfel de dragoste l-a determinat pe samaritean să renunțe la confortul personal pentru a-l îngriji pe cel în nevoie.

Dacă cineva s-a bucurat de succes perfect în toate aceste lucrări, acela poate avea dreptul să stea înaintea lui Dumnezeu și să-și apere neprihănirea. Desigur, nu este posibil să facem

---

* Este vorba despre personajul principal din serialul american TV pentru copii intitulat *Mister Rogers' Neighborhood*, creat de Fred Rogers [n.tr.].

aceasta tot timpul. De aceea, pentru a ne convinge că atingem standardele lui Dumnezeu, deseori noi atribuim eșecul nostru de-a împlini poruncile Lui referitoare la slujire și sacrificiu unor cauze exterioare sau găsim scuze care ne mulțumesc pe noi, dar care sunt incorecte. Procedând astfel, de fapt, noi coborâm standardele lui Dumnezeu. Facem ca poruncile lui Dumnezeu să necesite mai puțin efort și ignorăm poruncile pe care știm că nu le putem împlini. De exemplu, putem stabili lungimea timpului de părtășie (șapte minute) pe care ne permitem să-l „sacrificăm“, ca apoi să putem spune că avem un timp zilnic de părtășie cu Dumnezeu. Ne calculăm dărnicia (10 procente) pentru a ne asigura că ne ridicăm la înălțimea standardelor lui Dumnezeu. Și, când atingem aceste standarde, suntem foarte mândri.

În cea de-a treia incizie, cuțitul-laser al lui Isus a tăiat țesutul inimii. Pentru că îndepărtase deja căptușeala autoaprecierii, acum Isus taie adânc în mândria învățătorului Legii, scoțând la iveală nebunia de care dădea dovadă când îi disprețuia și îi judeca pe ceilalți. Prin faptul că a făcut din samariteanul pe care evreii îl urau eroul povestirii, Isus l-a străpuns pe învățătorul Legii până în adâncul ființei sale. Samaritenii erau disprețuiți de către toți evreii din cauza strămoșilor lor, care s-au amestecat cu neamurile, din cauza moralității lor care nu ținea seamă de Lege și a teologiei lor neortodoxe. Nimic nu putea fi mai ofensator pentru un evreu decât să consideri că un samaritean este mai bun decât un teolog pur sânge, care ținea Legea și care trăia o viață bună. Învățătorul Legii care asculta cred că s-a cutremurat când și-a dat seama că Isus l-a comparat nefavorabil cu samariteanul disprețuit.

Poate că în zilele noastre, în locul pildei bunului samaritean, Isus ar spune pilda bunului homosexual, adept al mișcării New Age. De ce? Pentru că în lumea noastră există oameni cum sunt unii homosexuali sau cei ce îmbrățișează teologia New Age, care pot fi mai plini de compasiune decât majoritatea celor care frecventează bisericile duminică de duminică. De exemplu, unii homosexuali dau tot ce au ca să-și ajute prietenii care mor de SIDA. Ar fi greu să găsești mulți evanghelici care să ajungă la un

asemenea nivel de compasiune! Nu putem justifica modul de viață al homosexualilor, dar dacă încercăm să ajungem la Dumnezeu prin faptele noastre, trebuie să recunoaștem că unii păgâni ne-ar întrece în ce privește faptele bune.

Deci, scopul pildei este să ofere un răspuns la întrebarea inițială a învățătorului Legii despre viața veșnică: Nu există nici o cale de a dobândi viața veșnică sau de-a o moșteni. Noi trebuie să renunțăm la orice încercare de-a ne justifica în fața lui Dumnezeu. În schimb, trebuie să primim cu umilință darul gratuit al harului lui Dumnezeu pe care niciodată nu-l vom merita.

Pentru ca neprihănirea proprie să nu se strecoare în sufletele noastre, fiecare dintre noi trebuie să accepte următoarele adevăruri: realizările mele reale în ce privește neprihănirea sunt cu mult mai puține decât cred eu. Standardele neprihănirii lui Dumnezeu sunt cu mult mai înalte decât pot eu să mi le imaginez și cu atât mai puțin să le ating. Și oamenii pe care îi disprețuiesc pentru lipsa lor de dreptate pot, de fapt, să fie mult mai neprihăniți decât mine.

Pilda vameșului și a fariseului

Pe un dulap scund din biroul meu se află o statueta din lut care ilustrează pilda vameșului și a fariseului. Statueta este alcătuită din două busturi orientate în două direcții diferite, dar se pot roti ușor pe suportul lor. Artista, Tracie Guthrie, a scris pe soclul statuetei textul pildei (Luca 18:9-14).

Unul dintre busturi ilustrează un fariseu ce pare pios, având ochii și nasul ridicate, mâinile împreunate, filacteriile și ciucurii proeminenți și care își cântă laudele la adresa lui Dumnezeu. Din textul pildei aflăm că fariseul se ruga „în sine“. El îi spunea lui Dumnezeu ceea ce nu făcea, viciile de la care se abținea și modul în care era diferit de ceilalți. Apoi, el și-a prezentat faptele religioase în care era implicat. Deși scurtă, lista este impresionantă. Credea că este superior celorlalți.

Al doilea bust al sculpturii este cel al unui vameș, cu fața plecată și cu privirea îndreptată spre pământ. Mâinile lui nu sunt împreunate ca ale fariseului; în schimb, el se bate cu pumnii în

piept – un gest al suferinței extreme. Capul lui nu este acoperit, ci gol și părul îi este zbârlit. Tot limbajul trupului demonstrează umilință și căință. Din textul biblic aflăm că rugăciunea lui a fost scurtă: „Doamne, ai milă de mine, păcătosul“. Isus a spus că el s-a întors acasă socotit neprihănit – păcătosul, nu sfântul! Cel care a fost zdrobit și care a știut că avea nevoie de harul lui Dumnezeu l-a găsit. Cel care a recunoscut gheara păcatului din sufletul lui și a strigat după ajutorul lui Dumnezeu a plecat liber, pe deplin socotit neprihănit.

Cu această pildă scurtă și simplă, Isus a lovit încă o dată în păcatul subtil al propriei neprihăniri. După cum ne spune explicit contextul (v. 9), neprihănirea proprie și disprețuirea celorlalți se află sub privirea cercetătoare a Domnului. Isus a dorit să răstoarne ideile preconcepute ale fariseilor. Atitudinea de căință, nu faptele religioase, sunt laudabile înaintea lui Dumnezeu. Un cazier judiciar curat nu cântărește la fel de mult înaintea lui Dumnezeu ca o recunoaștere umilă a nevredniciei persoanei respective. O conștientizare a propriei noastre prihane este primul pas esențial spre justificare. Într-adevăr, ca să fim înălțați de Dumnezeu trebuie să ne smerim.

Metodele abile ale lui Isus

Felul în care Isus îi tratează pe oamenii religioși care au propria lor neprihănire este instructiv. În primul rând, *se pare că Isus S-a specializat în folosirea terapiei de șoc pentru tratarea oamenilor religioși*. El nu ezita niciodată când trebuia să pună degetul pe greșelile credincioșilor. El nu și-a îndulcit mesajul și nici nu a încercat să-și croiască loc spre inimile religioase pășind tiptil, ocolind păcatul și cultivând o „atitudine mentală pozitivă“. În schimb, El i-a alarmat pe oamenii religioși spunând și făcând lucruri care păreau absurde. De exemplu: „Binecuvântați sunt cei care au falimentat; fericiți sunt cei întristați“ (Matei 5:3-4, parafrazarea autorului). Ce modalitate ciudată de a-și începe cea mai faimoasă predică! Isus știa că oamenii religioși, care aveau propria lor neprihănire deveneau repede surzi spiritual. El i-a iubit atât de mult, încât a procedat astfel încât să depășească

această barieră, uneori în moduri șocante. (Să compari nefavorabil un om religios cu un samaritean și cu un vameș era ceva zguduitor.)

În al doilea rând, *Marele Învățător a ajuns la farisei prin povestiri*. Câteva din cele mai cunoscute pilde au fost adresate fariseilor (Luca 10:25-37; 15:1-32; 18:9-14), fapt de care foarte puțini cititori ai Bibliei sunt conștienți. De ce a făcut Isus acest lucru? Pentru că povestirile pot ajunge la sufletul la care îndemnul nu ajung. Nu este întâmplător faptul că o povestire spusă de profetul Natan împăratului David a reușit să dea în vileag înșelăciunea lui David (1 Samuel 11-12). În același fel, Isus a folosit adesea descrieri grafice care să-i atragă pe ascultători și să se adreseze inimilor lor. Povestirile ne ispitesc să luăm parte la acțiune, să ne identificăm cu personajele și să simțim cu victimele. Ele ne trezesc emoțiile și ne determină să gândim. De asemenea, efectul lor este rapid și puternic, astfel încât nu mai putem scăpa. Prin urmare, Isus S-a ocupat deseori de oamenii care aveau neprihănirea lor proprie într-un mod indirect, nu direct; emoțional, nu intelectual; folosind povestiri, nu predici.

În al treilea rând, *Isus a ridicat în mod constant standardele lui Dumnezeu în loc să le coboare*. Noi, oamenii religioși, tindem să facem exact opusul. Isus, Cel care ne-a chemat la El ca să găsim odihnă, ne-a asigurat că jugul Lui este bun și sarcina Lui este ușoară (Matei 11:28-30), iar împuternicirea Lui este minunată. Cu toate acestea, El pare să facă poruncile din Scriptură mai dificile, mai înalte, mai cuprinzătoare, mai profunde. Gândind superficial, m-aș aștepta ca lui Isus, care este milos, să-I pese atât de mult de respectul meu față de propria-mi persoană, încât să dorească să reușesc, sau cel puțin să cred că reușesc, în urmărirea neprihănirii. Dar, în mod constant, Isus a făcut să fie *mai greu*, nu mai ușor, să-L urmăm pe Cristos (Marcu 8:34-38), să facem binele (Matei 19:16-26), să investim timp sau bani (Matei 6:19-34), să ne stăpânim pofta și mânia (Matei 5:21-30), să căutăm măreția (Marcu 10:35-45), să oferim iertarea (Marcu 11:25-26) și să ne lepădăm de noi înșine și să ne luăm crucea (Marcu 8:34), ca să menționem doar câteva dintre

afirmațiile dificile ale lui Isus. Lui Isus Îi pasă mai mult de zdrobirea mea decât de respectul meu față de propria-mi persoană, de umilința mea decât de încrederea pe care o am în mine însumi. Odihna pe care ne-o promite Isus și jugul pe care El l-a numit „ușor“ sunt valabile numai atunci când ne bazăm pe El și nu pe propriile noastre eforturi.

În sfârșit, *Isus a atacat păcatele ascunse la fel de mult (uneori chiar mai mult) ca și păcatele care se văd. Uneori Lui părea să Îi pese mai mult de mândrie decât de păgânism, de lăcomia de bani decât de lăcomia de mâncare, de aroganță decât de alcoolism, de păcatele ascunse decât de păcatele publice, de atitudini decât de acțiuni, de ipocrizie decât de hedonism. Isus știa că depravarea era în esență un obicei al inimii.*

CUM SĂ SCAPI DE PROPRIA-ȚI NEPRIHĂNIRE

Orice cură pentru fariseism trebuie să înceapă cu o conștientizare crescândă a depravării și a dependenței și cu o recunoaștere a acestora. La urma urmelor, problema fundamentală a fariseilor a fost o înțelegere superficială a depravării personale și, prin urmare, eșecul în a depinde în totalitate de harul lui Dumnezeu.

Un program care i-a ajutat pe mulți oameni să scape de alcoolism este cel al Alcoolicilor Anonimi (AA). Unul dintre motivele pentru care programul AA și cei doisprezece pași de recuperare ai acestuia au dat rezultate este acela că acești pași au captat puterea zdrobirii. Primul și al doilea pas sună astfel:

1. Admitem că nu mai avem nici o putere asupra alcoolului – că viețile noastre au devenit de nestăpânit.
2. Am ajuns să credem că numai o putere mai mare decât a noastră ne poate restaura sănătatea.

Cu cât suntem mai maturi și mai vii spiritual, cu atât vom recunoaște mai mult cât de departe suntem de gloria lui Dumnezeu. Cu cât ne apropiem mai mult de oglindă, cu atât ne vedem mai clar imperfecțiunile. Pentru creștini, oglinda este Cristos. De aceea, nu trebuie să ne surprindă faptul că cei care L-au cunoscut cel mai bine au fost cei mai conștienți de

imperfecțiunile lor și cei mai recunoscători pentru dragostea și harul Lui. Apostolul Pavel, care s-a autoproclamat „cel dintâi” dintre păcătoși (1 Timotei 1:15), se pare că nu și-a revenit niciodată din uimirea pricinuită de mântuirea care l-a cuprins și pe el, cel care l-a ucis pe Ștefan, bărbatul inocent cu față de înger (Fapte 6:15). Însă tocmai această perspectivă l-a calificat în mod unic ca să ducă lumii adevărul Evangheliei (1 Timotei 1:12-17).²

Cu toate acestea, cei mai mulți dintre noi avem o înțelegere superficială a depravării noastre. În mod subtil, cultura în care trăim caută să ne convingă că avem o bunătate înnăscută. *O mișcare națională a respectului de sine* vede bunătatea, dar trece cu vederea răutatea. Mult mai conform cu realitatea este echilibrul dintre demnitate și depravare pe care îl afirmă Biblia! *O mișcare a victimizării* caută în afara noastră cauzele fisurilor caracterului și ale comportamentului nostru. Cu mult mai sănătos este să ne asumăm responsabilitatea pentru greșelile noastre fără să negăm realitatea că și alții ne fac rău. *O mișcare a dragostei de sine* susține că, dacă ne-am iubi cu adevărat pe noi înșine, am putea învinge majoritatea demonilor din noi. Totuși, Biblia afirmă simplu că în mod natural ne iubim pe noi înșine (Efeseni 5:28-29, 33) și ne cheamă să-L iubim pe Dumnezeu și pe ceilalți prin puterea lui Dumnezeu, lucru care nu este natural. În sfârșit, *mișcarea de autoajutorare*, care este mereu prezentă, strigă foarte convingător din fiecare librărie și de pe fiecare raft: „Tu poți face asta! Mobilizează-ți bunătatea interioară dă-ți toate silințele și nimic nu este imposibil.” Această mișcare ignoră influența toxică a depravării și faptul că avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu pentru a reuși.

Tot așa, biserica acționează uneori pe baza strategiei celui rău, căruia îi place să ne orbească ca să nu ne vedem depravarea și dependența. Religia, adevărată sau falsă, exercită o atracție foarte puternică. Deși credem în mântuirea prin har, uneori încercăm să ne sfintim prin eforturi proprii. Noi, cei care iubim harul, alunecăm ușor în Lege. Ne multiplicăm activitățile și proiectele care ne dau sentimentul că muncim într-adevăr din greu pentru Împărăție. Diminuăm gravitatea păcatului pentru a

putea avea o părere bună despre noi înșine.³ Sau probabil, chiar mai rău, criticăm păcatul atât de mult, încât păcătoșii sunt nevoiți să-și ascundă păcatul și să caute harul lui Dumnezeu în afara bisericii.

Uneori biserica ajunge să promoveze un pelerinaj spiritual al faptelor. Astfel în Anglia, pe piatra de mormânt a lui John Berridge se poate citi un epitaf revelator. Timp de douăzeci și șase de ani Berridge a fost un credincios care a încercat să fie plăcut lui Cristos prin faptele sale bune. Iată un fragment din acest epitaf:

Aici zac rămășițele pământești ale lui John Berridge, fost vicar al Everton-ului...

M-am născut în păcat, în februarie 1716.

Am rămas ignorant privitor la starea mea de om căzut până în 1730.

Am trăit mândru, bazându-mă pe credință și fapte pentru mântuire până în 1754.

Am devenit vicar al Everton-ului, 1755.

Am alergat la Isus, ca la singurul meu adăpost, 1756.

Am adormit în Cristos, în data de 22 ianuarie 1793.⁴

Deci care este antidotul pentru otrava neprihănirii proprii? Trebuie să ne vedem pe noi înșine așa cum suntem cu adevărat. Trebuie să permitem Cuvântului lui Dumnezeu și Duhului Sfânt să ne supună inima la o operație spirituală. Trebuie să recunoaștem tendința omenească de a ne mușamaliza păcatul, de a-l ascunde și de a da vina pe alții pentru acesta, un diabolic trio al răului, pe care l-am perfecționat începând din grădina Edenului. Pentru a face acest lucru trebuie să ne împotrivim cu toată forța enormelor presiuni culturale și bisericesti.

Cel mai bun mijloc de a ne vedea exact așa cum suntem în realitate nu este compararea cu alții sau introspecția morbidă, ci făcându-ne timp pentru a avea părtaşie cu Dumnezeu. Când ne vedem pe noi înșine așa cum suntem în realitate, avându-L pe Isus ca model, mândria nu mai are loc!

Sinceritatea față de noi înșine și față de Dumnezeu trebuie să ne determine să fim sinceri și cu ceilalți cu privire la noi. Nu putem proiecta o imagine falsă a spiritualității. Dacă vorbim doar despre succesele vieții noastre și evităm să vorbim și despre încercările și eșecurile noastre ne lipsim de niște mijloace importante de a ne raporta la oameni și de a fi eficienți în câștigarea lor pentru Cristos. La urma urmelor, cei mai mulți dintre noi învățăm din greșelile noastre. Amintește-ți că Biblia ne prezintă istorisiri adevărate despre oamenii lui Dumnezeu – lucruri bune, rele și urâte!

CÂTEVA ROADE POZITIVE ALE ÎNFRUNTĂRII PROPRIEI NEPRIHĂNIRI

Cu siguranță, depravarea personală este un subiect negativ, chiar depresiv. Poate ieși ceva pozitiv și înălțător din toate acestea? Există ceva bun în a fi conștient de depravarea mea, în a-mi vedea propria neprihănire? Da! Confruntarea cu neprihănirea ta proprie produce cel puțin cinci roade.

Rodul nr. 1: Neprihănirea lui Cristos. Înțelegerea lipsei noastre de neprihănire este principala cale pentru a primi neprihănirea lui Cristos. Vorbind unui fariseu, Isus a spus: „oricine se smerește, va fi înălțat“ (Luca 18:14). Dumnezeu este aproape de cei care știu că au nevoie de mila Lui și Îi cer ajutorul. Cei care înțeleg adâncimea depravării lor, apreciază și înălțimea dragostei lui Dumnezeu (Luca 7:47).

Rodul nr. 2: Milostenia. Experimentarea harului lui Dumnezeu face să crească rodul milosteniei. Înțelegerea harului lui Dumnezeu ne motivează să fim plini de compasiune pentru alții. Devenim oameni ai milei în loc să fim oameni disprețuitori, având dragoste pentru har, care este superioară legii. Încetăm să-i judecăm pe alții fără ca mai întâi să ne fi cercetat pe noi înșine (Matei 7:1-5). Astfel suntem calificați să facem cu blândețe lucrarea spirituală de restaurare a fraților căzuți (Galateni 6:1).

Rodul nr. 3: Libertatea. Siguranța dragostei necondiționate a lui Cristos ne eliberează de frica de oameni. Astfel, tu și eu putem spune adevărul despre noi înșine și să ne asumăm riscul

de dragul Lui. Dumnezeu cunoaște toate lucrurile și, cu toate acestea, ne bucurăm de dragostea Lui necondiționată și prețioasă. De aceea, putem să nu fim stânjeniți de umanitatea noastră și suntem liberi să ne admitem eșecurile, pentru că nu avem nimic de ascuns, nimic de dovedit și nici o pretenție de susținut. Felul în care lucrează înțelepciunea lui Dumnezeu este uimitor. Noi credem că ascunzând adevărul suntem mai capabili să-i ajutăm pe alții. Totuși, prin faptul că spunem adevărul suntem eliberați și adesea suntem într-o poziție mai favorabilă de a-i ajuta pe alții. Beneficiem de o libertate extraordinară când nu mai trebuie să cheltuim energie pentru a menține o fațadă.

Rodul nr. 4: Încrederea. Aceasta poate suna ca o contradicție în termeni: cum poate o persoană zdrobită să aibă încredere? Zdrobirea care ne conduce la Dumnezeu are ca rezultat un sentiment de încredere și nu târârea în autocondamnare. În Romani 8, apostolul Pavel pare să găsească acest duh de încredere după ce s-a luptat cu adâncimile păcatului său în Romani 7. Un armăsar iute, care fuge liber prin pustie nu aduce niciun beneficiu nimănui. Dar acel armăsar, dresat și adus sub control de un dresor iscusit, aleargă cu un scop, având o încredere proaspătă și un impact mai mare. Tot așa, noi ne atingem potențialul maxim real abia când ne supunem Creatorului nostru.

Rodul nr. 5: Siguranța. Când ne confruntăm cu ceea ce este mai rău legat de noi înșine și primim acceptarea lui Dumnezeu, găsim sursa siguranței noastre. Dumnezeu nu ne respinge! El știe totul despre noi: păcatele noastre secrete, motivațiile noastre invidioase, gândurile noastre nerostite. El cunoaște totul și totuși ne iubește. Înțelegerea acestui adevăr ne conferă o siguranță extraordinară. Cel care ne cunoaște cel mai bine ne iubește cel mai mult. Una dintre cele mai mari temeri din relațiile interumane este aceea că dacă ceilalți ar cunoaște totul despre noi, ne-ar respinge. Cu Dumnezeu nu este așa, ci se întâmplă cum spunea odată un predicator: „Când ne vedem pe noi înșine cel mai jos posibil, atunci Îl experimentăm pe Dumnezeu la cel mai înalt nivel”.⁵

Am început acest capitol cu povestea unui lider care a învățat din propria-i experiență adevărul exprimat de Oswald Chambers în următoarele cuvinte: „Un punct forte nepăzit este o slăbiciune îndoită“. Crezând că este bine și în siguranță, liderul și-a neglijat nevoia de a fi vigilent și a căzut într-un domeniu în care se credea de neînvincis. Acolo unde știm că suntem slabi, tindem să punem gardieni, dar unde credem că suntem puternici, luăm de bună siguranța noastră. Oare este posibil ca noi, protestanții evanghelici, care punem mare accent pe doctrina justificării prin credință și pe neprihănirea lui Cristos pe care o primim tot prin credință, să fi eșuat în a păzi puterea noastră cea mai mare: faptul că avem neprihănirea lui Cristos și nu a noastră? Oare am căzut pradă păcatului religios subtil și, totuși, atotcuprinzător al neprihănirii proprii? Eu cred că da. Uneori neprihănirea proprie poartă masca neprihănirii extreme.

Capitolul cinci

CÂND CUNOAȘTEREA BIBLIEI ORBEȘTE ȘI ROBEȘTE

Cu câțiva ani în urmă, un grup mare de activiști care luptau pentru drepturile homosexualilor participa la o demonstrație în Washington D.C., când o mână de creștini care protestau împotriva acestei demonstrații i-a confruntat pe mulți dintre ei. Creștinii strigau sloganuri incendiare și înjositoare, în timp ce un grup de homosexuali, care mășăluia sub steagul organizației Metropolitan Community Church (MCC) cânta: „Isus mă iubește“. Autorul Philip Yancey a observat conflictul și a scris mai târziu în revista *Christianity Today*:

Ironia pătrunzătoare din scena confruntării mi-a rămas în minte mult timp după ce am plecat din Washington. De o parte erau creștinii „neprihăniți“, care apărau doctrina pură (nici chiar Consiliul Național al Bisericilor nu i-a considerat pe cei de la MCC vrednici de a fi membri). De cealaltă parte erau „păcătoșii“, mulți dintre ei recunoscându-și public practicile homosexuale. Cu toate acestea, primii își vărsau ura asupra păcătoșilor, iar ceilalți cântau despre dragostea lui Isus.¹

Cum se face că oamenii care cunosc Biblia și o cinstesc, uneori nu reușesc să demonstreze caracterul pe care aceasta îl laudă pe tot cuprinsul ei? Pentru noi astfel de reacții sunt de-a dreptul stânjenitoare, iar pentru lume produc confuzie. Poate o parte a problemei este o confuzie în ceea ce privește rolul Bibliei în viața spirituală.

OARE CUNOAȘTEREA BIBLIEI MĂ FACE EVLAVIOS?

Scripturile și eu

Așa cum am scris în capitol 1, eu m-am cufundat în Scriptură de timpuriu. Biserica mea a pus un mare accent pe rostirea învățăturilor corecte, memorizarea versetelor potrivite și cunoașterea Bibliei. Am citit Biblia, am memorat-o, am disecat-o sistematic, am studiat-o și uneori am aplicat-o la viața mea.

Am apreciat cu adevărat temelia biblică de care am avut parte. Adevărurile Cuvântului lui Dumnezeu domină concepția mea despre viață, lucru pentru care voi fi recunoscător totdeauna. Biblia a fost ghidul meu de-o viață și o ancoră care dă stabilitate vieții mele în mijlocul diferitelor furtuni.

Dar în timpul anilor de colegiu, încrederea mea în natura magică a Bibliei de a transforma vieți și obligația de a împlini acest lucru pusă asupra lui Dumnezeu a început să se clatine. Au apărut îndoielile care mi-au clătinat certitudinea că oamenii care au o teologie corectă și cunosc bine Biblia trebuie inevitabil să devină oameni evlavioși. Primul șoc l-am suferit în timp ce îi observam pe oamenii care studiau, memorau, predau și predicau Biblia, dar ale căror acțiuni și atitudini nu păreau să se îmbunătățească, ci deveneau tot mai amare. Când oamenii Bibliei nu se asemănau cu Dumnezeul Bibliei, am început să mă întreb dacă era adevărată „promisiunea lui Dumnezeu“ potrivit căreia Cuvântul Lui „nu se întoarce... fără rod“ (Isaia 55:11). Am conștientizat cu tristețe că ipocrizia era larg răspândită printre oamenii orientați spre Biblie.

De asemenea, am fost șocat când am început să mă familiarizez cu istoria bisericii. Am învățat faptul că cunoașterea Bibliei nu ne protejează împotriva păcatului. Aceasta poate și trebuie să ajute. Cu toate acestea, cei care erau foarte familiarizați cu Biblia nu îi prindeau mesajul și Îl înțelegeau greșit pe Dumnezeu. Uneori „oamenii lui Dumnezeu“ comiteau mari rele. Adesea erorile teologice își au originea la amvon, nu pe băncile bisericii; la seminarii, nu în grupurile mici.

În plus, m-am convins atunci când am privit în sufletul meu. Am recunoscut că Biblia nu mă transforma. Am strâns multe cunoștințe biblice și am practicat regulat studiul biblic, dar pe undeva nu exista o corespondență directă între studierea Bibliei și asemănarea cu Cristos din viața mea.

În cele din urmă, am întâlnit pasajele biblice care sfidau abordarea mea simplă: „pune Scriptura înăuntru și spiritualitatea va ieși la iveală“. În schimb, am observat altceva, și anume: „cunoștința îngâmfă pe când dragostea zidește“ (1 Corinteni 8:1-3), iar primirea Cuvântului fără a răspunde la acesta are ca rezultat autoamăgirea (Iacov 1:22). Cheia pentru o viață roditoare este solul inimii, nu sămânța Cuvântului – așa ne învață Isus în pilda semănătorului (Matei 13:1-23). Germinarea depinde nu de calitatea seminței, care este perfectă, ci de condiția inimii, care poate varia diferit. Noul Testament ne avertizează că învățătorii Bibliei pot să greșească.² Și apoi, bineînțeles, i-am întâlnit pe prietenii mei, fariseii.

Scripturile și fariseii

În timp ce mă familiarizam tot mai mult cu ei, am descoperit că puțini cunoșteau Cuvântul lui Dumnezeu așa de bine ca fariseii. Ei au făcut o artă și o știință din studierea Vechiului Testament. Știau care era versetul și litera din mijlocul acestuia, au numărat toate poruncile, și fără îndoială, unii dintre ei au memorat toate cele 613 porunci. (Prin contrast, în prezent puțini oameni pot recita Cele zece porunci și Fericirile.) Fariseii insistau foarte mult asupra interpretării corecte a Scripturilor. Mai mult de atât, fariseii nu erau mulțumiți, așa cum suntem noi deseori, cu simpla cunoaștere simplă a Cuvântului lui Dumnezeu. Ei doreau să și asculte de acesta. Prin urmare, ei au încercat să ușureze aplicarea Cuvântului stabilind diferite reguli religioase. Însă, cu toată cunoașterea biblică despre Dumnezeu, mulți dintre ei nu-L cunoșteau pe Dumnezeu și, de aceea, nu L-au recunoscut pe Dumnezeul întrupat. De ce?

Doctrina lor corectă a produs ticăloșie în loc de neprihănire. Doctrina corectă este esențială, cu toate că și astăzi aceasta poate

să dea un sentiment fals de siguranță și superioritate spirituală lipsite de realitatea spirituală. Cunoașterea Bibliei poate împietri inima în loc să o înmoaie. Poate orbi și poate robi.

Cum se poate întâmpla așa ceva? Învățătura Bibliei poate fi ușor deviată de la scopul pentru care ne-a dat-o Dumnezeu: să învățăm să-L iubim pe Dumnezeu și pe aproapele nostru. Acest scop este înlocuit cu unul nou, inferior: Biblia ca obiect al curiozității și al dezbaterilor spirituale inutile (1 Timotei 1:3-11). Biblia poate deveni un scop în sine, în loc să fie un mijloc pentru atingerea scopului. În mod subtil, aproape tot ce își are originea în Dumnezeu poate și va fi falsificat de cel rău, rezultând o combinație sinistră între o aparentă bunătate exterioară și o parte interioară întunecată. Pericolul cel mai mare care îi pândește pe oamenii Cărții este faptul că putem aduna cunoștințe despre Dumnezeu fără să ajungem să-L cunoaștem cu adevărat pe Dumnezeu.

MĂRTURISIREA DE CREDINȚĂ A FARISEILOR

Dumnezeu înțelege foarte bine această tendință umană de a pune cunoașterea în locul realității spirituale. Prin urmare, ne-a dat o revelație detaliată despre farisei. Și, când analizăm doctrina lor, aflăm din nou că fariseii suntem noi. Ei au aderat la esența ortodoxă, corectă a iudaismului și o mare parte a sistemului lor de credințe seamănă cu sistemul nostru. Excluzând anumite afirmații despre Isus, anumite nuanțe referitoare la mântuire și omiterea oricărei referiri la Duhul Sfânt, fariseii ar semna mărturisirea noastră evanghelică de credință. Doctrina lor era cu totul corectă, dar inimile unora dintre ei erau complet greșite. În mod clar, ei demonstrează că o doctrină corectă nu garantează inimi corecte. „Doctrina corectă“ poate chiar masca realitățile mai profunde ale inimii.

Isus Însuși a afirmat corectitudinea învățăturii fariseilor. El a spus: „Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise. Deci toate lucrurile pe care vă spun ei să le păziți, păziți-le și faceți-le“ (Matei 23:2-3a). Deși Isus a recunoscut că fariseii au uzurpat locul învățătorilor cu autoritate în Israel, El confirmă în trecut

teologia lor. Începând din vremea lui Moise, preoții și leviții au fost autorizați de Dumnezeu să învețe pe popor Cuvântul lui Dumnezeu. Cu toate acestea, cei mai mulți dintre ei erau saducheii în convingere, respingând cea mai mare parte din Vechiul Testament ca sursă potrivită pentru doctrină și erau influențați mai mult de cultură decât de Scripturi. În contrast cu aceștia, fariseii, prin sinagogile locale, erau credincioși în a-i învăța pe oameni Cuvântul lui Dumnezeu.

Fariseii au descris și au apărat doctrina împărtășită de majoritatea iudeilor pioși. Iar afirmațiile dogmatice ale fariseilor ne aduc mereu aminte de teologia creștină. E.P. Sanders a scris următorul rezumat despre ceea ce credeau fariseii:

Fariseii credeau că Dumnezeu este bun, că El a creat lumea, că El o guvernează și că aceasta va ajunge să fie ceea ce El vrea. Dumnezeu l-a ales pe Israel: l-a chemat pe Avraam, a făcut un legământ cu el și i-a dat câteva responsabilități. El l-a răscumpărat pe Israel din Egipt; și, salvându-și poporul, le-a dat Legea și le-a dat responsabilitatea de a o împlini. Dumnezeu este cu totul demn de încredere și El Își va ține toate promisiunile. Printre acestea se numără și faptul că El va acționa în viitor așa cum a acționat și în trecut... Putem fi siguri că El va pedepsi neascultarea și va răsplăti ascultarea. El este drept; de aceea, nu acționează niciodată nedrept. Cu toate acestea, când vine vorba de pedeapsă, dreptatea Lui este moderată de milă și de promisiunile Lui. El nu pedepsește așa cum ar putea; altfel cine ar mai rămâne în viață? El nu-și încalcă legământul făcut cu poporul Lui. Își întinde mâinile spre cei neascultători, îndemnându-i să se pocăiască și să se întoarcă.³

Rezumatul de mai sus ar întâmpina puține împotriviri dacă ar fi vorba să treacă un test evanghelic privitor la corectitudinea lui.

CE ESTE BUN LA O DOCTRINĂ CORECTĂ?

Așa cum vom vedea, chiar și atunci când avem o doctrină corectă, pericolul există. Dar să recunoaștem mai întâi că o temelie dogmatică puternică ajută creșterea spirituală și maturizarea în mai multe feluri. Iată trei dintre acestea.

În primul rând, *credința este doar atât de bună ca obiectul ei.*

Mulți adulți sunt de părere că „nu contează ce crezi atâta timp cât ești sincer“. Această concluzie este falsă. Unii oameni țin cu sinceritate la niște convingeri greșite și suferă, sau vor suferi, consecințele. Temeinicia, caracterul demn de încredere a ceea ce credem contează mult mai mult decât ceea ce credem. Doctrina este o expresie a *adevărurilor* pe care se bazează credința noastră. Doctrina definește autoritatea noastră, caracterul și lucrările lui Dumnezeu, natura și destinul ființelor umane și felul în care trebuie să ne raportăm la Dumnezeu și la aproapele nostru. Noi, cei care Îl urmăm pe Cristos, trebuie să ne cunoaștem bine credința și să transmitem oamenilor o învățătură corectă (1 Timotei 4:16). Dacă nu procedăm astfel, putem deveni niște clone religioase ale culturii noastre, putem ajunge să ne închinăm la dumnezei falși făcuți de noi înșine și să cultivăm concepte false despre noi înșine.

Fariseii știau – așa cum trebuie să știm și noi – că adevărul este esențial și că trebuie protejat. Când suntem plini de pasiune pentru Dumnezeu, dar cunoaștem puține despre El, suntem la dispoziția nisipurilor mișcătoare ale culturii și ale stării noastre emoționale din acel moment.

În al doilea rând, *o înțelegere corectă a doctrinei ne ajută să deosebim adevărul de eroare*. Falsurile pot fi identificate cel mai ușor de către persoanele cele mai familiarizate cu originalul. Fără un standard al adevărului, suntem incapabili să detectăm abaterile mici, dar semnificative, de la adevăr. O înțelegere bună a doctrinei biblice ne ajută să deosebim adevărul de eroare.

Fariseii au putut să-și urmeze calea printr-un labirint de teologii rivale pentru că insistau ca doctrina corectă, bazată pe Scripturi, să fie protejată.⁴ În cultura noastră relativistă, complexă și subtil amăgitoare, noi avem o nevoie disperată de un astfel de discernământ. Trebuie să știm când și unde să ne ridicăm în picioare și să ne apărăm credința (Galateni 1:8-9). Fără o cunoaștere temeinică a elementelor esențiale ale credinței, creștinii sunt o pradă ușoară pentru înșelăciunile sau superstițiile teologice. Fără o înțelegere clară a „fundamentelor“ credinței, credincioșii sunt o pradă ușoară pentru religiile false

și sunt lipsiți de apărare în fața lupilor isteți și carismatici îmbrăcați în haine de oi.

În al treilea rând, *în vremurile de necaz doctrina corectă este pentru noi ca o ancoră*. Ancora fixează nava în teren solid, oferindu-i stabilitate în furtună și protejând-o pe marea înfuriată. Doctrina corectă ne oferă o ancoră spirituală care ne ține aproape de adevăr, ne ajută să ne menținem echilibrul spiritual și ne dă capacitatea să facem față furtunilor. În timp ce cultura se îndrepta spre elenism, fariseii au considerat Cuvântul lui Dumnezeu drept ancoră a lor. Când mulți preoți și leviți „deveneau liberali“, cedând tendinței culturale, fariseii s-au ținut strâns de Scripturi.

Ignoranța teologică nu este binecuvântare! Fără o înțelegere clară a punctelor esențiale ale credinței, tindem să ne îndreptăm spre extreme sau să facem compromisuri privitoare la aceste elemente esențiale. Una dintre cele mai mari responsabilități pe care le avem în cultura noastră este să găsim echilibrul biblic corect, evitând atât extremismul, cât și compromisul. Adevărul doctrinar nu este niciodată în siguranță, ci este asaltat continuu de noțiuni ușor denaturate. Doctrina poate fi o ancoră inestimabilă care ne ține legați de caracterul și promisiunile lui Dumnezeu. Aceasta ne permite să ne zidim viața pe stâncă, nu pe nisip.

CE ESTE GREȘIT LA O DOCTRINĂ CORECTĂ?

În mod clar, doctrina corectă ne poate oferi o temelie solidă, abilitatea de a deosebi adevărul de eroare și stabilitate în timpuri grele. Cu toate acestea, doctrina corectă are o parte întunecată latentă. Noi putem folosi greșit doctrina, lipsind-o de puterea ei de a ne ajuta să slujim lui Dumnezeu și Fiului Său și să ne iubim aproapele. Există pericole asociate cu o înțelegere corectă a doctrinei pe care cei mai mulți dintre noi nu le luăm în considerare. Dă-mi voie să-ți prezint câteva urmări ale folosirii greșite a doctrinei.

1. Doctrina ca grilă cu care filtrăm adevărul

Fariseii L-au respins pe Isus în mare parte pentru că El nu Se potrivea schemei lor teologice. Ei aveau o „grilă mesianică“ bine pusă la punct, care nu s-a potrivit cu persoana și lucrarea lui Isus. Ei așteptau un împărat; Isus a venit ca un rob. Ei anticipau eliberarea de sub stăpânirea romană; Isus a plătit prețul pentru eliberarea de sub robia păcatului. Ei căutau o coroană; El privea spre cruce. Ei au presupus că Mesia Se va încadra perfect în sistemul lor religios; Isus a încălcat în mod regulat acest sistem. Deci, în loc să reexamineze Scripturile Vechiului Testament în lumina vieții și învățaturii lui Isus, fariseii au rămas fideli propriilor grile și le-au scăpat adevărurile pe care El le-a învățat.

În numeroase ocazii, Isus a pus la îndoială grilele teologice ale fariseilor. Când Isus a susținut că iartă păcatele, definiția divinității dată de cărturari a fost contestată (Matei 9:1-6). Când Isus a redat vederea celor doi orbi și a redat graiul unui om posedat de demoni în Matei 9:27-34, logica defectuoasă a fariseilor i-a făcut să tragă concluzia că Isus folosea puterea lui Satan ca să scoată afară demonii (vezi și Matei 12:22-37). Când Isus a primit laudele oamenilor în timpul intrării Sale triumfale în Ierusalim, grila mesianică rigidă a fariseilor i-a obligat să respingă domnia Lui (Luca 19:37-40). În Ioan 8, când Isus Și-a declarat divinitatea în termeni pe care fariseii nu puteau să-i respingă, aceștia au folosit cu referire la El cuvinte înjositoare care să-L discrediteze – „născut din curvie“, „samaritean“ și „are drac“ (versetele 41, 48) – și au luat pietre ca să-L omoare. Ca să procedeze altfel ar fi trebuit să-și ruineze sistemul teologic atât de îndrăgit.

Iar atunci când Isus a câștigat victoria teologică supremă – prin moartea și învierea Sa – liderii religioși ai iudaismului au ales să fabrice minciuni și să-i mituiască pe martori în loc să-și reconsidere teologia (Matei 28:11-15).

Un studiu excelent despre denaturarea adevărului pentru a sprijini „doctrina corectă“ îl găsim în Ioan 9. Narațiunea începe cu un orb și o întrebare teologică pusă de ucenici: „Cine a păcătuit: omul acesta sau părinții lui, de s-a născut orb?“ Grila

teologică a acelor vremuri proclama o legătură directă între păcat și boală. Isus a arătat că o astfel de legătură exclusivă este eronată, deoarece îi lipsește un element esențial. Pentru că în acest caz, orbirea omului făcea parte din planul lui Dumnezeu de-a arăta slava lui Isus.

Atunci când fariseilor li s-a cerut să explice fenomenul, ei au observat că vindecarea a avut loc într-o zi de Sabat și – conform grilei lor teologice – au tras concluzia că cel care a înfăptuit minunea trebuie să fie un înșelător (versetele 13-16). Dacă Dumnezeu ar fi implicat într-o minune, atunci El ar face-o conform lomitelor impuse de farisei.

Când fostul orb a fost chemat din nou de către farisei să mărturisească despre minune, ei au încercat să-l intimideze numindu-l păcătos pe Isus (v. 24-25). Însă când omul s-a opus calm și ironic sugestiei lor, fariseii l-au ocărât (v. 28-29), l-au muștrat (v. 34) și l-au dat afară din sinagogă (v. 34).

Uneori „doctrina corectă“ devine un sistem teologic rigid care ne împiedică să vedem adevărul. Când anumite idei nu se potrivesc cu grila noastră, de obicei le respingem sau le distorsionăm. În lumea creștină, sistemele teologice abundă și au o influență considerabilă asupra modului nostru de a înțelege adevărul. Calvinismul, arminianismul, dispensaționalismul, teologia legământului, catolicismul și pentecostalismul sunt câteva sisteme teologice pe care le-am adoptat adesea în mod implicit. Poate că noi nu suntem atât de cufundați în teologia noastră încât să ucidem pentru ea așa cum au făcut fariseii, dar se pare că noi suntem și mai hotărâți să ne ținem de sistemele noastre chiar și atunci când adevărul este de cealaltă parte. În funcție de locul pe care îl alegem în continuumul calvinist-arminian, putem selecta pasajele favorite din Scriptură și să le ignorăm pe celelalte. Unii se tem atât de tare de „Evanghelia socială“ încât scot din Biblie orice referire la acțiunile sociale și se concentrează în schimb pe evangelism (iar alții fac exact opusul). Mulți creștini nu doresc să se confrunte cu problemele pe care expunerea la cealaltă abordare le poate cauza siguranței noastre teologice. Într-adevăr, unii pot recurge la apelative, etichetându-i pe ceilalți drept *eretici*, *neortodocși* sau *neo-ortodocși*, chiar *liberali*.

Unii comentatori scriu despre oponenții teologici, dar nu vorbesc cu ei. Cum am răspunde noi dacă L-am avea printre noi pe Isus, Dumnezeu în trup uman, și El nu S-ar potrivi finelor noastre grile dogmatice? Nu am fi noi la fel de constrânși ca și fariseii să-L punem pe Dumnezeu într-o cutie?

2. Doctrina învățată de la profesori și nu prin studiul personal al Cuvântului lui Dumnezeu

Adesea acceptăm anumite doctrine din cauza asocierii noastre cu profesori de încredere. Această încredere în experți este obișnuită și necesară în cadrul cercurilor religioase; a ignora învățăturile profesorilor talentați este o atitudine nesăbuită și arogantă. Cu toate acestea, este neînțelept să ne încredem orbește în alții și să-i lăsăm să gândească ei pentru noi în lucrurile spirituale. Este periculos să acceptăm ce spun alții fără să gândim. Trebuie să studiem noi înșine Scripturile și să căutăm să le înțelegem.

Se pare că fariseii și ucenicii lor își urmau expertii în problemele doctrinare. Autoritatea era un element-cheie pentru fariseii care căutau „să facă bine toate lucrurile”.⁵ Pentru farisei era pur și simplu inacceptabil ca cineva să fie un „gânditor independent” așa cum a fost Isus. Astfel, iudeii se întrebau: „Cum are omul acesta [Isus] învățătură, căci n-a învățat niciodată?” (Ioan 7:15). Orice principiu teologic trebuia urmărit în istorie până la un teolog renumit. Probabil oamenii erau învățați să se teamă să gândească ei înșiși.

Dar care este situația noastră? Cei mai mulți dintre noi tindem să-i lăsăm pe alții să gândească pentru noi. Gravităm în jurul celor care par să aibă răspunsurile pe care noi nu le avem și în jurul sistemelor care fac să se potrivească totul cu acuratețe pentru noi. Cu alte cuvinte, ne bazăm pe grile și mentori spirituali, care să ne ajute să înțelegem o lume confuză. Dar ce se întâmplă atunci când grilele prin care vedem viața sunt denaturate? Ce se întâmplă când greșesc mentorii spirituali de care ne-am atașat? Ce se întâmplă cu credința noastră atunci când învățătorii noștri de încredere ne conduc greșit, sau cad? Am cunoscut personal câțiva pastori care aveau o lucrare „de

succes“ și cu toate acestea au fost descoperiți cu păcate morale. Numai o singură carte este autoritatea noastră și numai unui singur Învățător îi aparține pedestalul.

3. O îngâmfare spirituală și un sentiment fals al siguranței

Îngâmfarea spirituală este exact opusul a ceea ce caută Dumnezeu. Fără îndoială, fariseii, asemenea învățătorilor din Efes pe care a trebuit să-i înfrunte Timotei, erau încrezători în fiecare afirmație pe care o făceau și erau siguri de ei înșiși (1 Timotei 1:7). Ei doreau să învețe Scripturile și știau că aveau o înțelegere excelentă a materialului lor. Nu le lipsea încrederea în conținutul acestuia și nici abilitatea de a învăța. Cu toate acestea, Pavel ne spune că învățătura lor era lipsită de rod, iar motivația lor egoistă. Uneori aceia dintre noi care prețuiesc doctrina corectă cred că dețin o pistă interioară spre adevărul lui Dumnezeu. Totuși, Dumnezeu ne arată că presupusa cunoaștere, căreia îi lipsește dragostea curată a lui Dumnezeu, reprezintă o cale sigură spre mândrie spirituală (1 Corinteni 8:1-3). Siguranța absolută că deținem adevărul duce la îngâmfare. Uneori teologia corectă dă naștere în mod subtil la trufie, cel mai groaznic cancer al sănătății spirituale.

4. Ucenici slabi

Doctrina corectă nu produce în mod necesar ucenici buni (deși, în mod evident, doctrina greșită este dezastruoasă pentru facerea de ucenici). Într-adevăr, este posibil ca cineva să rostească o mărturisire de credință corectă, fără să aibă credință. Petru și Maria pot să dea răspunsurile „corecte“ la întrebările de botez și să nu aibă o inimă dedicată lui Cristos. Este posibil ca cineva să se țină de teologia corectă, așa cum au făcut și fariseii (Matei 23:2-3a), deși nu practică ceea ce predică (v. 3b-4). Putem memora toate „răspunsurile corecte“ și chiar să-i impresionăm pe colegii noștri - fără să fi luptat vreodată să ne însușim cu adevărat credința. Ucenicii buni combină adevărul cu harul, credința și ascultarea. Semnul esențial al unui ucenic al lui Cristos nu este atât de mult o doctrină corectă, cât o dragoste

corect motivată.

FORMAREA UNEI PERSPECTIVE ECHILIBRATE DESPRE DOCTRINĂ

În pofida tuturor acestor capcane, noi știm că doctrina corectă este esențială. Cum ajungem la un echilibru, astfel încât să afirmăm plini de încredere anumite adevăruri doctrinare, apărându-le cu forță și cu toate acestea să ne păstrăm smerenia și dragostea? Trebuie să începem cu un nucleu de credințe nenegociabile prezentate explicit în Biblie, susținute de obicei de oamenii lui Dumnezeu din întreaga istorie a bisericii și la fel de valabile în toate culturile lumii. Trebuie să fim siguri că bazele noastre doctrinare sunt cu adevărat biblice și echilibrate biblic. Apoi trebuie să ne ținem de elementele de bază ale credinței noastre, să luptăm pentru ele și să fim gata să murim pentru ele.

Menținerea integrității, a echilibrului și a toleranței doctrinare nu este ușoară. Câteva sugestii sunt discutate în articolul „Doctrina corectă și echilibrată“ (vezi „Calea cea dreaptă“). Pe scurt, acestea sunt:

1. Trebuie să putem discerne între nenegociabil și negociabil. (O persoană înțeleaptă și evlavioasă va putea spune care este diferența.)
2. Trebuie să fim oameni care să învățăm constant, arătând umilință legat de ceea ce cunoaștem și fiind conștienți că mai avem multe de învățat ca slujitori ai lui Dumnezeu. Nu trebuie să recurgem la metode neevlavioase pentru a ne promova teologia, ca și ridiculizarea, folosirea apelativelor, amăgirea, constrângerea sau manipularea. (Și totuși noi, asemenea fariseilor, facem adesea aceste lucruri.)
3. Trebuie să fim puternic încredințați că adevărul este tare și întrebările nu sunt de speriat. Întrebările și provocările ne fac să gândim, și gândirea ne face să creștem.

CALEA CEA DREAPTĂ

Doctrina echilibrată și corectă

Fariseii au fost exemplari în urmărirea adevărului doctrinar. Ar fi înțelept ca și noi să ne formăm un nucleu de credințe pentru care să fim gata să murim. Cum determinăm doctrina corectă și cum dăm dovadă de echilibru în modul în care folosim acea doctrină înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor?

În primul rând, dezvoltăm doctrine de bază care sunt fidele Scripturii. Doctrina care se bazează pe Biblie este o doctrină pentru care merită să lupti, chiar să mori pentru ea.

În al doilea rând, facem deosebire între nenegociabil și negociabil. „În lucrurile esențiale, unitate; în lucrurile neesențiale, libertate; în toate lucrurile, dragoste” este un sfat bun, deseori citat. Cei care doresc să evite fariseismul trebuie să-și dezvolte un discernământ evlavios.

În al treilea rând, trebuie să fim oameni care învățăm constant, nu teologi atotștiutori. Umilința, flexibilitatea și dorința de a ne schimba sunt virtuți teologice.

În al patrulea rând, nu trebuie să recurgem la metode neevlavioase, așa cum au făcut fariseii, pentru a ne promova teologia. Ridiculizarea, apelativele, stereotipizarea, defăimările, motivațiile suspecte și jocurile de putere sunt toate semne izbitoare că ceva nu e în regulă. La fel sunt și sarcasmul, amăgirea, constrângerea, manipularea și folosirea forței. Găsirea greșelilor este un lucru ușor și nu necesită multă înțelegere spirituală. Fariseii erau atenți la defectele de suprafață și, în încercarea lor de a-L discreditat pe Isus, au folosit toate mijloacele disponibile. Uneori și noi găsim defecte și discredităm oameni și mișcări. Nu ar fi mai benefic pentru facerea de ucenici să încurajăm libertatea, dar să-i învățăm discernământul?

În al cincilea rând, trebuie să fim puternic încredințați că adevărul este tare și întrebările nu sunt de speriat. Îmi amintesc că la începutul lucrării mele ca pastor am condus un grup mic de studiu biblic și am studiat cartea Romani. Când una dintre surorile din grup și-a invitat soțul să ni se alăture, dinamica s-a schimbat rapid. Doctor în medicină internă, acesta fusese educat în școlile parohiale catolice și era inteligent, deschis și plin de întrebări dificile. Înainte ca el să se alăture grupului, noi dădeam degajați și mecanic răspunsuri corecte la întrebările din manual.

Dar după ce a venit el, puține dintre răspunsurile noastre anterioare erau acceptabile pentru el. Acest doctor ne-a tot presat până când am fost nevoiți să ne gândim la o schimbare. Când am renunțat la tiparul nostru și la răspunsurile date de mentorii noștri spirituali și am început să gândim din nou, am crescut; și nu întâmplător, doctorul a ajuns să fie convins de identitatea lui Cristos.

STUDENȚI EXTRAORDINARI AI BIBLIEI

Când apostolul Pavel a scris: „în ce privește Legea, fariseu“ (Filipeni 3:5), el a afirmat cunoașterea cuprinzătoare pe care o avea cu privire la Scriptură, semn distinctiv al fariseilor. Aceștia erau corecți din punct de vedere doctrinar, în primul rând pentru că iubeau Cuvântul lui Dumnezeu și îl studiau în mod serios. Isus a confirmat dedicarea lor față de Cuvântul lui Dumnezeu atunci când le-a spus: „Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine“ (Ioan 5:39). Istoricul Iosefus, Mișna și Noul Testament, toate afirmă cunoașterea excelentă a Scripturilor de către farisei.

Așa cum observă John Stott, fariseii și cărturarii tratau cu multă seriozitate studiul Bibliei:

De exemplu, scribii [cărturarii] a căror slujbă era să copieze și să învețe textul sacru, l-au supus la cea mai atentă cercetare. I-au cântărit fiecare silabă. Au mers până acolo încât au numărat cuvintele și chiar literele fiecărei cărți. Și se dedicau acestei lucrări, nu numai de dragul copierii corecte a textului biblic, ci și pentru că și-au închipuit în mod greșit că viața veșnică consta dintr-o astfel de cunoaștere exactă.⁶

Fariseii discutau despre prioritatea relativă a poruncilor lui Dumnezeu și felul în care le puteau rezuma cel mai bine (Matei 22:34-36). Fiecare cuvânt al Vechiului Testament era important și vrednic de a fi studiat.⁷ În armonie cu Psalmul 19:10, fariseii prețuiau Scripturile mai mult decât aurul.

Deși fariseii cunoșteau cuvintele Bibliei, mulți nu au înțeles mesajul Bibliei sau nu l-au recunoscut pe Mesia. Ei cunoșteau

litera Cuvântului; totuși, unii nu au înțeles și nici nu au personificat spiritul acestuia. Frunțile le erau pline de versete biblice (literal), cu toate acestea nu au luat seama la procesul de împietrire care avea loc în inimile lor. Ei au pierdut din vedere faptul că Cuvântul lui Dumnezeu este un mijloc, nu un scop în sine. Pentru unii acesta a ajuns să fie mai mult academic decât practic. Fariseii ne învață că studierea Bibliei poate fi o profesie periculoasă. Te poate orbi, poate să te facă să te îngâmfi și îți poate împietri inima!

Așa cum vom vedea mai detaliat în alte capitole, fariseii se considerau păzitorii tradiției (capitolul 7) și făuritorii măsurilor de protecție a Legii (capitolul 8). Scopul lor în aceste domenii nu era să păstreze starea de fapt, ci să se asigure că Legea lui Dumnezeu era protejată și voia lui Dumnezeu comunicată. Erau oameni practici care căutau să găsească un echilibru între poruncile neschimbătoare ale lui Dumnezeu și realitățile culturale schimbătoare ale poporului evreu. Prin urmare, au păstrat cu sfințenie anumite practici, bineînțeles derivate din Scriptură și au definit în termeni concreți ce înseamnă ascultarea.⁸

„NU AȚI CITIT?“

Este ironic faptul că deseori Isus i-a corectat pe fariseii pricepuți în ale Bibliei, atrăgându-le atenția asupra cunoașterii lor biblice insuficiente. El i-a întrebat frecvent pe farisei: „Nu ați citit...?“ (Vezi Matei 12:3, 5; 19:4; 21:16, 42; 22:31.) Aceasta seamănă cu un predicator de la țară itinerant care l-a întrebat pe un profesor de seminar, erudit și respectat: „Vreți să spuneți că nu ați citit aceasta niciodată în Biblie?“

Examinând textele în care Isus i-a acuzat pe farisei că nu cunoșteau Scripturile, putem descoperi o listă utilă a pericolelor cu care ne confruntăm în timp ce creștem în cunoașterea Bibliei.

Lecția din Matei 12

În Matei 12:1-14, Isus a făcut trei „spărturi“ în sistemul etanș al fariseilor. Tema controversii a fost Sabatul și ce este „legal“. Isus și ucenicii Lui erau criticați pentru că au „smuls spice de grâu“, o încălcare clară a tradițiilor fariseilor legate de Sabat. Isus

a răspuns amintindu-le câteva pasaje vechi testamentare pe care fariseii nu le înțelegeau corect (v. 3-4, 5, 7).

Isus a contracarat acuzațiile fariseilor făcând apel la Scriptură. În versetele 3-4 răspunsul dat fariseilor de către Isus începe astfel: „Oare n-ați citit...?”. El a dat un exemplu din viața lui David, în care acesta „a călcat Legea” (1 Samuel 21:1-6) pentru a împlini o nevoie fizică mâncând pâini sfinte, în ciuda interdicției din Levitic 24:5-9. În versetul 5, Isus îi întreabă din nou: „Sau n-ați citit...?” și le amintește de practica săptămânală a preoților prin care aceștia „calcă Sabatul în Templu” pentru a-și îndeplini datoriile poruncite de Dumnezeu (Numeri 28:9-10). În mod evident preoții erau scutiți de legea Sabatului; aceștia trebuiau să lucreze pentru ca poporul să poată să se închine. Apoi, în versetul 7, Isus îi mustră din nou pe farisei spunând: „Dacă ați fi știut ce înseamnă...” și apoi citează Osea 6:6.

Ce principii referitoare la Scripturi a încercat Isus să-i învețe în acest pasaj? În primul rând, *fariseii nu făceau deosebire între Cuvântul lui Dumnezeu (Tora scrisă) și tradițiile umane (Tora orală)*. Ei au pus tradiția și adevărul pe același nivel, așa cum facem și noi fără să ne dăm seama. În al doilea rând, *fariseii au interpretat fără finețe Cuvântul lui Dumnezeu* astfel încât le-au scăpat din vedere distincțiile subtile, nuanțele și echilibrele pe care **Dumnezeu** le-a intenționat. Poate că ei, ca și noi, s-au concentrat asupra prescripțiilor și interdicțiilor Bibliei, dar au neglijat descrierile. Deși este corect să acordăm o importanță mai mare imperativelor decât exemplelor, exemplele slujesc la completarea adevărului Cuvântului lui Dumnezeu. În al treilea rând, în încercarea lor îndârjită de-a aplica Legea în viață, *fariseilor le-au scăpat prioritățile lui Dumnezeu*, pentru că Dumnezeu așează compasiunea înaintea ritualurilor (Osea 6:6; Matei 9:13; 12:7; 23:23).

Lecția din Matei 19

Prin cuvintele: „Oare n-ați citit...?” Isus a ocolit întrebarea capcană a fariseilor privitoare la divorț și le-a adus aminte de intenția originală a lui Dumnezeu cu privire la căsătorie (Matei 19:4). Lui Isus I S-a cerut să Se alăture unuia dintre cei doi mari

rabini ai fariseilor, Hillel (moderatul) și Șammai (conservatorul) în problema divorțului. Hillel învața că divorțul era permis pentru o mulțime de „indecențe”, inclusiv pentru o masă nepregătită bine. Șammai limita divorțul la un singur motiv, păcatul sexual. Cu toate acestea, fariseii cunoșteau destul de bine Scriptura ca să contracareze apelul lui Isus la Genesa cu învățăturile din Deuteronom. „Pentru ce dar”, au întrebat ei, „Moise permite divorțul în Deuteronom 24:1-4?” De această dată Isus a trecut dincolo de cuvintele Scripturii la esența dură a problemei.

Ce i-a învățat Isus despre Scripturi în această confruntare? În primul rând, *fariseii evaluau adevărul pe baza interpretării lor favorite și nu prin întoarcerea la sursa originală*. În al doilea rând, fariseii se grăbeau să aleagă detalii din Scriptură în timp ce *scăpau din vedere principiile fundamentale* (vezi și Matei 23:23). În al treilea rând, *fariseii căutau în Lege portite de scăpare pentru a-și justifica păcatul* în loc să lase ca esența Legii să-i ducă mai aproape de Dumnezeu – exact așa cum facem și noi uneori.

Cele două lecții din Matei 21

În Matei 21, Isus i-a confruntat și corectat de două ori pe farisei, subliniind ignoranța lor față de Scripturi. Prima dată Isus a pus întrebarea: „Oare n-ați citit niciodată cuvintele acestea?” după ce a curățat Templul a doua oară (Matei 21:12-17). Oamenii, în special copiii, au început să-L laude. Liderii religioși indignați au întrebat dacă Isus aude laudele mesianice care veneau de pe buzele copiilor, presupunând că El îi va opri. Totuși, Isus a încurajat adorarea copiilor și a susținut că aceasta era în perfectă armonie cu Psalmul 8:2. Evident, psalmul se referă la **Dumnezeu**, iar Isus l-a aplicat la propria Sa Persoană.

Cu toată cunoașterea biblică pe care o aveau, fariseilor le-a scăpat uneori ceea ce era evident. Cei învățați în ale Bibliei pot să ajungă atât de blocați într-un sistem încât să nu vadă ceea ce și copiii pot vedea. Uneori cercetătorii Bibliei se poticnesc de niște adevăruri care sunt evidente pentru oamenii simpli. (Desigur și opusul se întâmplă adesea. Oamenii simpli, datorită

prejudecăților lor, refuză să accepte ceea ce poate fi arătat cu claritate de către cercetători că este adevărat.)

În Kimberley, Africa de Sud, am reușit să vizitez de două ori cea mai mare groapă din lume făcută de om, lăsată de căutătorii de diamante. Aici a început Cecil Rhodes, cel care va fonda faimoasele burse Rhodes, să facă avere. În timp ce minerii săpau au găsit diamante și în curând zona a fost împânzită de căutători care săpau cât de adânc puteau. Cu toate acestea, mi s-a spus că cele mai mari diamante au fost găsite la suprafață sau aproape de aceasta. Eu văd o asemănare între Biblie și mina din Kimberley. Săpând adânc în Cuvântul lui Dumnezeu, putem găsi comori spirituale. Sursa este inepuizabilă. Cu toate acestea însă, „diamantele“ cele mai valoroase ale Cuvântului lui Dumnezeu, contrar cu ceea ce ar dori unii dintre predicatorii noștri să credem, se află la suprafață, nu ascunse în adâncime. Cele mai importante comori ale Scripturii pot fi înțelese de către copii. Este posibil să avem nevoie de unelte mai complicate pentru a extrage comorile mici.

În Matei 21, Isus îi întreabă a doua oară: „N-ați citit niciodată în Scripturi...?“ (v. 42) pe cei care se mândreau cu cunoștințele lor biblice după ce le spune pilda vierilor (v. 33-46). Se pare că fariseii au înțeles pilda și au afirmat că robii cei răi meritau o pedeapsă aspră. Totuși, lor le-a scăpat faptul că ei erau vierii cei răi. Prin urmare, Isus le-a arătat limpede acest lucru. *Voi sunteți cei care ați respins „piatra din capul unghiului“.* Împărăția va fi luată de la voi. Atunci fariseii au înțeles că Isus vorbește despre ei și au vrut să pună mâna pe El. Ce vreau să spun? Chiar și atunci când fariseii au înțeles în mod clar avertismentele Cuvântului, ei au refuzat să se vadă în ele. Ei au înțeles teoretic, dar nu personal și *au neglijat să aplice Scriptura pentru ei.* Așa facem și noi.

PĂSTRAREA PRIORITĂȚILOR LUI DUMNEZEU ÎN CENTRU

Isus i-a mai muștră pe farisei pentru cunoștințele lor biblice insuficiente într-o altă ocazie consemnată de Matei (9:13), după ce aceștia s-au plâns de faptul că Isus stătea la masă cu păcătoșii

(v. 9-11). Pentru a Se apăra, Isus a spus: „Duceți-vă de învățați ce înseamnă...”, această expresie era o formulă rabinică obișnuită pe care aceștia o foloseau pentru a le spune studenților să se întoarcă la elementele fundamentale. Apoi, citând din Osea 6:6, le-a spus fariseilor că ei au neglijat un principiu îndrăgît de Dumnezeu: „Milă voiesc, iar nu jertfă!” Este important ca atunci când studiem Biblia să *păstrăm prioritățile lui Dumnezeu în centru.*

Cunoașterea Bibliei trebuie să ne determine să facem ce dorește Dumnezeu, nu să ne abată de la aceasta. Și în Matei 23:23, Isus le-a atras fariseilor atenția asupra problemei pe care o aveau datorită faptului că le lipseau prioritățile lui Dumnezeu. Ei erau scrupuloși în darea zeciuiei (un mandat biblic), dar neglijau dreptatea, mila și credincioșia (misiunea credinciosului). Astfel, aveau un simț denaturat al proporțiilor biblice. Ei acordau o importanță excesivă problemelor neînsemnate și puneau mare accent pe lucrurile minore.

PIERDEREA DIN VEDERE A ESENȚEI BIBLIEI

În sfârșit, cei ce studiază Biblia Îl pot pierde din vedere în studiile lor pe Isus Cristos, personajul central al Bibliei. Isus le-a spus fariseilor: „Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine” (Ioan 5:39). Lor le-a scăpat cerința centrală și esența Scripturilor, Isus Însuși! John Stott comentează: „Disputa pe care a avut-o Isus cu evreii nu a fost legată de *concepția* lor despre Scriptură, ci de *folosirea* acesteia. Și ei acceptau *proveniența* ei divină (chiar dacă Cuvântul lui Dumnezeu nu «rămânea» în ei, v. 38), dar înțelegeau greșit scopul ei.”⁹ Scopul Bibliei este să ne ducă la Cristos.

PARTEA BUNĂ ȘI PARTEA REA A CUNOAȘTERII BIBLIEI

Dragostea fără pereche a fariseilor față de Biblie și cunoașterea excelentă a acesteia le-au fost de mare folos, ajutându-i să descopere ereziile și să o apere împotriva acestora, precum și să-și comunice credința altora. Fariseii doreau cu adevărat să respecte legământul lui Dumnezeu și să țină poruncile Lui. Dar

sub suprafața cunoașterii lor biblice existau câteva pericole importante.

Cu această cunoaștere completă a Vechiului Testament, fariseii s-au autoînșelat, crezând că știu mai multe despre Dumnezeu decât știau de fapt. Deși cunoșteau Biblia, mulți nu-L cunoșteau pe Autorul acesteia. Și, încrezători în cunoașterea lor desăvârșită privitoare la adevărul lui Dumnezeu, au devenit neînvinșabili, un pericol spiritual foarte mare. În mediul cunoașterii cuprinzătoare a lui Dumnezeu, ei au pierdut legătura cu elementele esențiale ale caracterului Său.

Cunoștințele biblice ale fariseilor au ajuns să fie o sursă de mândrie, nu de umilință. Charles Swindoll a afirmat: „Cunoașterea poate fi periculoasă atunci când nu este echilibrată de dragoste și har. O astfel de cunoaștere are ca rezultat aroganța, care duce la un duh intolerant... la un mod de gândire exclusivist”.¹⁰ Mândria lor i-a determinat pe farisei să-i privească suspicios pe tinerii proveniți din medii modeste care ajung dintr-o dată foarte cunoscuți, asemenea lui Isus, să-i categorisească pe ceilalți și, în general, să se asocieze numai cu oameni care gândeau ca ei.

În plus, fariseii s-au concentrat asupra literei Legii, dar le-a scăpat spiritul Legii; ei cunoșteau cuvintele lui Dumnezeu, dar nu L-au cunoscut pe Dumnezeul Cuvântului. Ei alegeau părțile din Scriptură care le plăceau cel mai mult și săreau peste altele. Se angajau în eisegeză (interpretarea personală a Scripturii folosind ideile lor proprii) în locul exegezei (citirea adevărului lui Dumnezeu din textul Scripturii). De asemenea, Isus ne spune că ei nu practicau ceea ce predicau (Matei 23:3). Uneori cunoașterea lor era teoretică, nu personală și practică. Adesea se concentrau asupra detaliilor și pierdeau din vedere imaginea de ansamblu. John White a scris în cartea sa, *Lupta*: „Când ți se urcă la cap, cunoașterea- în special cunoașterea biblică- are același efect ca și vinul. Ești cuprins de euforie. Dar studierea Bibliei nu trebuie făcută cu intenția de a *cunoaște despre Cristos*, ci de a-L *cunoaște personal*”.¹¹

CĂI DE A APLICA GREȘIT SCRIPTURILE

Cercetători ai Bibliei bine intenționați pot permite ca aplicarea Scripturii s-o ia razna, așa cum ne arată fariseii. În primul rând, dacă aplicarea își are originea într-o teologie deformată, pot rezulta inimi deformate. Așa s-a întâmplat când teologia fariseilor despre păngărire (care își are originea în concepții greșite despre sfințenie și puritate) a avut ca rezultat separatismul nebiblic. În al doilea rând, dacă Scriptura este aplicată selectiv, alegerile noastre pot ușor să scape din vedere prioritățile lui Dumnezeu. De exemplu, fariseii au ales să aplice pasajele referitoare la acțiunile religioase în timp ce neglijau obligațiile sociale (Matei 9:13; 12:7; 15:3-6; 23:23-24). Erau atrași de permisiunea lui Moise de a scrie un certificat de divorț (Deuteronom 24:1-4), dar ignorau planul original al lui **Dumnezeu cu privire** la căsătorie (Genesa 1:27; 2:24; Matei 19:3-12). De asemenea, au trecut cu vederea câteva „găuri spirituale” în „gardurile” pe care le-au construit pentru a proteja Sabatul, iar Isus S-a grăbit să le scoată în evidență (Matei 12:1-14). În al treilea rând, mărturisirea adevărului nu coincide totdeauna cu practicarea adevărului (așa cum arată Isus în Matei 23:3-4). În al patrulea rând, dacă aplicarea atentă a adevărului are o motivație greșită, rezultatul nu va fi neprihănirea, ci păcatul. Oamenii pot aplica Scriptura în viață prin puterea autodisciplinei, a personalității sau a încurajării din partea altor persoane, toate acestea fără Duhul lui Dumnezeu. Cineva poate să trăiască viața creștină prin puterea Duhului Sfânt sau prin puterea duhului uman. Acestea seamănă în multe aspecte. În sfârșit, procesul aplicării adevărului poate da ușor naștere la legalism.

Prin urmare, care a fost greșeala fariseilor? De ce studiul disciplinat al Scripturii nu a dat naștere la evlavie pe care am așteptat-o? Cum au putut să-L definească pe Dumnezeu așa de corect fără să-L găsească? În mare parte, așa cum facem și noi, denaturând Scriptura și aplicând-o greșit.

Nici fariseii nu au intenționat să denatureze Scriptura, nici noi nu intenționăm să o denaturăm. Într-adevăr, noi, asemenea fariseilor, avem tipic puternica încredințare că Biblia este

Cuvântul lui Dumnezeu. Din nefericire, o abatere ușoară în folosirea Bibliei ne provoacă un rău spiritual considerabil și multă amăgire. Neprihănirea extremă poate deveni extrem de greșită!

Capitolul șase

CÂND O RELAȚIE PERSONALĂ DEVINE UN SHOW PUBLIC

Reclama circului *Ringling Brothers, Barnum and Bailey* afirmă că ei oferă „Cel mai mare show de pe pământ“. Spectacolele lor sunt pline de acțiuni care sfîdează moartea, spectacole de frumusețe și carnavaluri magnifice, distracții zgomotoase și talente extraordinare. Cu toate acestea, faptul că acest circ merită calificativul „Cel mai mare show“ este extrem de îndoielnic. În schimb, se pot aduce multe argumente în favoarea afirmației că religiei i s-ar potrivi mult mai bine titlul de „Cel mai mare show“. Religia are cu mult mai mulți fani care plătesc mult mai mulți bani și care sunt mult mai serioși decât ar putea spera vreodată promotorii circului. Nici o competiție de atletism, nici un spectacol de amuzament, nici o întrunire politică nu se compară cu spectacolul pe care îl prezintă în mod regulat religia.

Showul religios este practicat tot timpul, în fiecare zi, în orice parte a globului. Marile producții au loc vinerea printre musulmani, sâmbăta printre evrei și duminica printre creștini.

Ființele umane sunt inevitabil religioase. Noi avem un simț al spiritualului adânc înrădăcinat, o tânjire după supranatural și o dorință adâncă de comunicare cu divinitatea. Credința și faptele religioase se întâlnesc în toate culturile. Chiar și în lumea noastră modernă, fără Dumnezeu, oamenii se simt obligați să-și arate dedicarea față de Dumnezeu prin acte de pietate religioasă. Totuși, din nefericire, pietatea poate să degenereze ușor într-un spectacol public.

Cele mai multe religii prescriu comportamente asemănătoare prin care o persoană poate să-și demonstreze credința. Acestea includ de obicei dărnicia, rugăciunea și unele forme de autore-nunțare, adesea postul. Probabil acestea trei sunt elemente comune în lumea religioasă deoarece ele acoperă cele trei direcții ale adevăratei pietăți: în exterior, dragoste față de oameni, în special față de cei aflați în nevoi; pe verticală, rugăciune către Dumnezeu; și în interior, anumite forme ale lepădării de sine, care să stimuleze, dar și să dovedească dedicarea cuiva.¹ Astfel de acțiuni ale pietății pot fi bune, dar deoarece pot fi observate, ele pot deveni și spectacole publice, care să falsifice adevărata spiritualitate. În farisei putem vedea pietatea adevărată și falsă în acțiune.

PIETATEA SAU EVLAVIA FARISEICĂ

Pietatea adevărată și falsă

Prietenii noștri, fariseii, erau specialiști în pietate, foarte serioși în ce privește dedicarea lor pentru Dumnezeu. Pietatea lor era riguroasă, reală și jertfitoare.

Din nefericire, fariseismul a ajuns aproape sinonim cu pietatea falsă. În timp ce nimeni nu ar nega prezența ipocriziei în rândul fariseilor, probabil pietatea lor falsă nu era mai pronunțată decât a noastră. În general, nu erau mai ipocriți decât noi. Fariseii au recunoscut deschis o anumită ipocrizie printre ei și au condamnat-o categoric. Talmudul, de exemplu, descrie șapte tipuri de farisei: „(1) Fariseul «Sihem [umăr]», care își purta faptele bune pe umăr astfel ca toată lumea să le poată vedea. (2) Fariseul «așteaptă o clipă», care găsea întotdeauna o scuză pentru a amâna o faptă bună. (3) Fariseul «julit», își închidea ochii ca să nu vadă femeii și se lovea de ziduri, julindu-se. (4) Fariseul «cocoșat», umbla întotdeauna gârbov, într-o umilință falsă. (5) Fariseul «care socotește mereu» își calcula tot timpul faptele bune. (6) Fariseul «temător» tremura totdeauna de frica mâniei lui Dumnezeu. (7) Fariseul «care Îl iubea pe Dumnezeu» era o copie a lui Avraam, care trăia o viață de credință și milostenie.”² Pietatea fariseilor, la fel ca pietatea noastră, era o combinație de falsitate și adevăr.

Recunoașterea falsei pietăți

Adăpostită în centrul „Predicii de pe munte“ se află o demascare plină de putere a falsei pietăți (Matei 6:1-18). Deși fariseii nu sunt menționați cu numele în acest capitol, este cert că ei sunt acuzați. Prin faptul că nu i-a menționat în mod specific pe farisei, probabil Isus a vrut să sugereze că ei nu sunt singurii care cad pradă falsei pietăți. Avertismentele de aici sunt valabile pentru oricine își ia în serios dedicarea față de Dumnezeu.

Să stabilim contextul învățaturii lui Isus despre pietate sau evlavie, privind prima oară la Matei 5. Fariseii, suspicioși din cauză că Isus neglija tradiția, L-au întrebat despre dedicarea Sa față de Legea mozaică. Isus i-a asigurat de dedicarea Sa totală și de nezdruccinat față de Lege și a spus că problema constă în modul în care fariseii interpretau neprihănirea. Cărturarii și fariseii au adăugat la Lege completări umane eronate; ei au făcut-o superficială, realizabilă omenește, fără ajutor divin.

Isus le-a corectat hotărât teologia eronată și superficială prin cuvintele: „Dar Eu vă spun...” (vv. 22, 28, 32, 34, 39, 44). El a adâncit interpretarea Legii și a corectat câteva tradiții greșite ale fariseilor. Acest capitol se încheie astfel: „Voi fiți dar desăvârșiți, după cum și Tatăl vostru Cel ceresc este desăvârșit“ (5:48).

La acest punct, orice om sincer, față de sine însuși ar fi trebuit să remarce imediat imposibilitatea de a fi desăvârșit ca și Tatăl. Dacă perfecțiunea umană este cerința lui Dumnezeu, atunci nimeni nu o poate îndeplini. Exact aceasta ideea! Dacă fariseii ar fi fost dispuși să-și vadă insuficiența spirituală, s-ar fi îndreptat ușor pe calea spre adevărata neprihănire. Atunci ei s-ar fi încredințat pe ei înșiși numai milei lui Dumnezeu și ar fi apelat la harul Său. În orice caz, Isus a demolat concepția conform căreia neprihănirea umană poate fi atinsă prin Lege și a sugerat faptul că era necesară o altă cale.

Matei 5 se încheie cu porunca: „Fiți desăvârșiți“, iar capitolul 6 începe cu: „Luați seama“. Pericolul îi pândește pe cei religioși. Se pare că dorința omenească de a-I fi plăcut lui Dumnezeu poate ușor s-o ia razna. Pietatea se poate deteriora. Cei care își iau religia în serios riscă să contacteze câteva boli spirituale

periculoase. Practicile religioase sunt predispușe în special la necinste. Există o mare ispită pentru oamenii religioși să-și afișeze pietatea. Isus a subliniat îndeosebi trei acțiuni specifice ale neprihănirii – dărnicia față de săraci, rugăciunea și postul – și a întrebat ce o motiva pe fiecare dintre acestea.

Și noi trebuie să ne întrebăm care sunt motivațiile acțiunilor noastre. Care sunt martorii principali ai practicării neprihănirii noastre? Faptele noastre bune sunt făcute din devotament pentru oameni sau pentru Dumnezeu? Răspunsul la aceste întrebări face o diferență veșnică. Dacă Dumnezeu Tatăl vede aceste fapte ale noastre, atunci El ne va răsplăti pietatea cum se cuvine. Totuși, dacă motivațiile noastre interioare sunt lauda omenească și slava noastră, atunci un alt fel de recompensă ne așteaptă, o răsplată temporară și neînsemnată.

PRACTICAREA PIETĂȚII

Neprihănirea trebuie practică. Isus nu i-a criticat pe oamenii religioși pentru aplicarea credinței lor. O astfel de pietate este presupusă (observă cuvântul *când* din Matei 6:2, 5-7, 16). Adevărata religie are ca rezultat dărnicia, rugăciunea și lepădarea de sine. Urmărirea pietății sau evlaviei personale nu este opțională. Cei care doresc să evite pietatea falsă nu trebuie să se teamă să urmărească pietatea. Cu toate acestea, pietatea este plină de pericole.

Pietatea este pervertită atunci când o urmărim pentru a fi plăcuți oamenilor, nu lui Dumnezeu. Noi putem deveni oameni religioși, care acționează astfel încât să atragă atenția altora și care sunt dependenți de lauda din partea oamenilor. Sau putem ajunge să credem că Dumnezeu trebuie manipulat ca să primim ceea ce dorim. În ambele cazuri noi încercăm să-L folosim pe Dumnezeu pentru a ne îndeplini scopurile. Și aceasta dă rezultate: pentru orice evlavie, atât pentru cea adevărată, cât și pentru cea falsă, există o răsplată. Aceasta este vestea bună pentru cei religioși, dar nu atât de bună cum am fi sperat. Răsplata evlaviei poate fi doar laudă gratuită din partea oamenilor, lipsită de răsplata divină și veșnică.

Adevărul trist despre religie este că evlavia falsă rodește! Ușor, subtil și treptat, evlavia poate deveni o sursă de câștig uman, social, economic și personal. Pietatea ne face să părem spirituali. Dacă cineva dăruiește generos, vorbește deschis despre viața lui de rugăciune, cum fac unii sau sacrifică în mod vădit, creditele umane sunt deseori acordate. Suntem foarte impresionați, îi constim și îi laudăm pe „cei credincioși“. Mai mult decât atât, suntem mult mai tentați să ascultăm și să ținem seama de părerea oamenilor care au o aură de spiritualitate. De multe ori aceasta oferă oportunități și permite privilegii inaccesibile celor „mai puțin spirituali“. Pietatea exterioară poate să plaseze pe cineva la loc sigur, pe un pedestal.

John Stott remarca în cartea sa, *Christ the Controversialist [Cristos, Polemistul]*:

Același spirit fariseic dă târcoale fiecărui copil al lui Adam și astăzi. Este ușor să-i criticăm pe contemporanii lui Cristos și să ne scape repetarea laudăroșeniei lor din noi înșine. Cu toate acestea, adânc înrădăcinată în natura noastră umană este setea după lauda din partea oamenilor. Pare să fie o pervertire drăcească a nevoii noastre psihologice de bază de a fi acceptați și iubiți. Suntem flămânzi după aplauze, pescuim complimente, înflorim când suntem flatați. Ceea ce dorim este aprecierea oamenilor; nu ne mulțumim cu aprobarea prezentă din partea lui Dumnezeu, nici cu cea din ziua judecării: „Bine, rob bun și credincios!“. Așa cum a spus Calvin: „Ce este mai prostesc, nu, ce este mai inconștient decât a prefera aprobarea oamenilor în locul judecării lui Dumnezeu?“³

EVLA VIA ÎN DĂRNICIE

Când Isus le-a vorbit fariseilor despre bani, le-a captat atenția. Ei credeau în dărnicia față de Dumnezeu și față de săraci. Ei doreau să împlinească litera Legii și chiar s-o întreacă. Fariseii dădeau pentru a sprijini Templul și sinagoga. Comunitatea religioasă îi ajuta și pe cei în nevoi. R. T. France comentează: „În iudaism, milostenia sau ajutorarea săracilor era o datorie religioasă, nu o opțiune caritabilă, iar ajutorarea săracilor din primul secol după Cristos, bazată pe o astfel de dărnicie era foarte bine organizată“.⁴

Fariseii erau dătători scrupuloși ai zeciuiei. Ei dădeau zeciuială nu numai din ceea ce se cerea din posesiunile și proprietățile lor, ci și din ceea ce nu se cerea, cum erau izma, mărarul și chimenul (Matei 23:23; Luca 11:42). Fariseul din pilda vameșului și a fariseului spusă de Isus a afirmat pe bună dreptate: „Dau zeciuială din toate veniturile mele“ (Luca 18:12). Nici un fariseu temător de Dumnezeu și care se respecta nu și-ar fi redus din dărnicie, așa cum se obișnuiește atât de des astăzi. Mai mult, unii farisei onorau dărnicia secretă, opusă celei ostentative.⁵

Deci, în Matei 6:1-4, când a vorbit despre milostenie –dărnicia pentru săraci – Isus S-a adresat celor care credeau în ea și o practicau. Astfel Isus nu pune problema dacă ei (sau noi) trebuie să dăm pentru săraci, ci cum să dăm și cu ce motivație. El a avertizat imediat împotriva sunării din trâmbiță pentru a face reclamă dărnicii cuiva. Probabil unii farisei atrăgeau atenția asupra faptelor lor de caritate.⁶ Afirmatia: „nu suna cu trâmbița înaintea ta“ este probabil metaforică, asemănătoare cu zicala noastră: „Nu te lăuda singur“. Motivația lor era să obțină vreun beneficiu pământesc pe baza contribuțiilor lor caritabile, știind, așa cum știm și noi, că o reputație de dătător este un mijloc eficient de a câștiga lauda din partea oamenilor.

Isus a etichetat imediat drept „fățarnicie“ această acțiune menită să slujească sinelui. Acest cuvânt greu a fost des folosit de Isus când S-a referit la farisei. Fățarnicia înseamnă „a pretinde“ sau „a juca teatru“.⁷ Fariseii nu acționau ca și cum ar da bani, iar apoi să-i retragă. Ei chiar dădeau; erau dedicați lui Dumnezeu și erau hotărâți să facă voia Lui. Ipocrizia lor consta în faptul că ei credeau că deoarece făceau ceva pentru Dumnezeu, erau îndreptățiți să-și facă puțină reclamă. William Hendriksen rezumă ipocrizia lor: „Ei erau ipocriți fiindcă deși *pretindeau că dau, intenția lor reală era să primească*, și anume, laudă din partea oamenilor“.⁸

Învățătura lui Isus descoperă faptul că cei care caută lauda din partea oamenilor pentru dărnicia lor vor fi răsplătiți pe deplin. Ei vor primi exact ceea ce au căutat (dar nu ceea ce au sperat).

Isus a știut cum funcționează relațiile interumane. Oamenii sunt recunoscuți în mod obișnuit după faptele lor de caritate. Cei care caută aclamarea umană prin banii pe care îi dau în scopuri caritabile, probabil vor fi aplaudați. Când sunt aplaudați, aceștia trebuie să fie mulțumiți, le-a explicat El, pentru că și-au îndeplinit misiunea; și-au primit întreaga răsplată.

Isus a continuat recomandând o alternativă pentru adevărata evlavie. El a introdus calea Lui mai bună folosind cuvântul *Ci* (v. 3). Când faci milostenie, „să nu știe stânga ta ce face dreapta“. Cu acest limbaj figurativ, Isus „nu face aluzie la faptul că nu trebuie să avem o evidență referitoare la dărnicie, că trebuie să fim iresponsabili în administrarea finanțelor sau că trebuie să refuzăm să arătăm felul în care ne cheltuim banii, când este vorba să arătăm că suntem corecți din punct de vedere financiar“.⁹ Ceea ce a vrut să spună Isus este că nu trebuie să ne anunțăm public dărnicia, nici să fim absorbiți de propria dărnicie.

Domnul Isus are în vedere două motivații greșite. Una este intenția de a-i impresiona pe oameni. Cealaltă este intenția de a ne impresiona pe noi înșine („Ce bun sunt eu!“). Antidotul pentru ambele motivații greșite este să dăm atât de sincer și de liberi, încât să uităm de noi înșine și să căutăm să fim plăcuți doar lui Dumnezeu slujind altora. Cei care dăruiesc în acest fel vor fi răsplătiți de Dumnezeu. Lui nu-I scapă nimic din ceea ce facem și nimic motivat de dragostea pentru El nu va fi uitat.¹⁰

Privind la avertismentele lui Isus, trebuie să ne evaluăm propriile motivații cu ajutorul a trei întrebări:

1. Există modalități prin care „sunăm din trâmbiță“ sau „ne lăudăm singuri“ pentru a ne anunța dărnicia?
2. Suntem în pericol să tragem concluzii greșite despre noi sau despre alții, pe baza dărnicii noastre?
3. Dăruim pentru a obține laude din partea oamenilor?

În multe feluri subtile, răspunsul este da. Dă-mi voie să ilustrez acest lucru.

În unele biserici tradiționale, se face mult caz de dărnicie. Banii sunt extrași de la membrii bisericii într-un mod public și premeditat. Mi-aduc bine aminte de coșurile de colectă cu

mâner lung folosite în biserica pe care am frecventat-o în tinerețe. Mă temeam de fiecare dată că ușierul îmi va pune coșul înaintea și îl va ține acolo până îmi voi pune contribuția. În unele biserici, banii sunt duși în față la amvon. Colecta este strânsă de mai multe ori în timpul unui serviciu divin. Chiar se anunță cine cât a dat și se afișează liste cu astfel de informații. Din fericire, în cele mai multe biserici dărnicia se face mult mai în secret, folosindu-se plicuri, coșuri pentru colectă și cutii pentru bani.

Cu toate acestea, putem folosi metode mai subtile și corecte din punct de vedere cultural pentru a ne anunța dărnicia. Pentru a-și stabili bugetul anual, multe biserici folosesc carduri prin care membrii bisericii se angajează să dea bisericii în mod regulat o anumită sumă și fac campanii de strângere de fonduri și de „promisiuni ale credinței“ pentru a mări dărnicia pentru misiuni. Deși o astfel de dărnicie poate să-L onoreze pe Dumnezeu atunci când faci promisiuni prin credință, motivațiile pot fi amestecate. Din motive evidente, unii oameni dau mai mult atunci când își scriu numele pe o listă. În același timp, mulți sunt motivați să dea la sfârșitul anului pentru a beneficia de reduceri la plata impozitului. Alții dau deoarece știu că sumele respective vor fi văzute de casierul bisericii și de alții. Dărnicia noastră nu trebuie să fie motivată de reducerea de impozit de care am putea beneficia, de reacțiile umane sau de stima de sine, ci de pasiunea pentru Dumnezeu și de compasiunea pentru oameni.

Fără îndoială, dărnicia este o problemă majoră în biserică. Avem nevoie de bani nu numai pentru menținerea instituției în stare de funcționare, ci aceștia pot fi și un mijloc prin care membrii bisericilor și ai parabisericilor pot obține putere și laude. De-a lungul anilor, biserica a născocit modalități de identificare și răsplătire a celor care au o contribuție mai mare în cadrul instituției. De obicei, bisericile și instituțiile religioase numesc clădirile, aripile acestora, locurile de onoare, șirurile de bănci și așa mai departe, după cei care au contribuit cu sume substanțiale. Mai mult, de obicei programele de strângere de fonduri ale bisericii au o componentă prin care se identifică

dătătorii cei mai darnici din adunare și se face un apel special la aceștia. Totuși, pentru ca acest subiect al dărnicii să nu fie înțeles greșit, dă-mi voie să adaug că dintre cei a căror spiritualitate m-a impresionat cel mai mult fac parte câțiva credincioși cărora Dumnezeu le-a dat mult, dar care trăiesc simplu și își împart în tăcere bogăția cu cei în nevoie. Materialismul nu este o problemă de bani, ci de atitudine.

Poate că cea mai sinistrală practică financiară dintre toate este aceea de-a ne evalua propria evlavie prin nivelul contribuțiilor noastre financiare. Afirmatia lui Isus „să nu știe stânga ta ce face dreapta“ are de-a face în primul rând cu pericolul autoevaluării. Nu doar că ostentația este greșită, ci la fel este și trufia, care poate crește rapid dacă ne evaluăm cu ajutorul dărnicii. Putem acumula multă mândrie spirituală în dărnicie când spunem: *La urma urmelor, cea mai mare parte din viața mea de creștin am dat zeciuială* (în acest caz „mă laud singur“). Când sunt în avans cu dărnicia, uneori este posibil să mă mândresc. Dimpotrivă, când sunt în urmă, simt că nu sunt în relație bună cu Dumnezeu.

Nu există nici o îndoială că Dumnezeu dorește ca noi să dăm. În primul rând, această dărnicie trebuie să fie expresia dragostei noastre pentru El, Cel care deține totul și care, plin de îndurare, ne-a dat tot ce avem. Nu trebuie să ne căutăm binele propriu prin isprăvnicia noastră. Probabil trufia este primul pericol care ne pândește atunci când avem bani de dat (1 Timotei 6:17). Iar favoritismul financiar a fost (și este) o problemă destul de obișnuită în biserică încât Dumnezeu a trebuit să ne avertizeze serios în această privință (Iacov 2:1-13). Pentru noi trebuie să fie suficient faptul că Dumnezeu știe ce dăruim.

EVLAVIA RUGĂCIUNII

Cea mai obișnuită acțiune a evlaviei este rugăciunea. Este universală printre cei religioși. Probabil se poate spune că rugăciunea reprezintă cea mai înaltă acțiune a evlaviei, deoarece aceasta Îl pune pe om în legătură cu Dumnezeu Însuși. Un părinte iubește puține lucruri în viață mai mult decât să petreacă timp în conversație de calitate cu preaiubitul lui copil.

Rugăciunea ne permite să facem lucrul acesta cu Tatăl nostru ceresc. Rugăciunea este puntea de legătură dintre credincios și Dumnezeu. Rugăciunea este sursa puterii noastre.

Așa cum ne-am aștepta, fariseii erau dedicați rugăciunii. Primul capitol din prima parte a Mișnei („Berakoth“) tratează aceste aspecte: de ce, unde, când, cum și ce să spunem când ne rugăm. Evreii credincioși trebuiau să rostească de trei ori pe zi cele optsprezece fericiri, să recite *Șema* de două ori și să rostească binecuvântarea înainte de masă, în timpul mesei și la sfârșitul mesei. Evreii aveau un timp pus deoparte pentru rugăciune, asemenea rugăciunilor noastre personale zilnice și întâlnirilor de rugăciune. Hendriksen a scris:

Astfel ei se rugau dimineața, la amiază și seara (Psalmul 55:17; Daniel 6:10; Fapte 3:1). Potrivit lui Iosefus... jertfele, inclusiv rugăciunile, erau aduse la Templu „de două ori pe zi: dimineața devreme și la ceasul al nouălea“. Exista și un serviciu de seară.¹¹

Contrar caricaturii comune din creștinism, mulți farisei nu erau de acord cu afișările publice pretențioase ale evlaviei, nici cu recitarea mecanică, pe de rost a rugăciunilor.¹² Rugăciunea tăcută, privată era încurajată printre farisei. Mai mult, ei citau avertismente biblice și rabinice împotriva rugăciunilor lungi și plictisitoare. Și, așa cum a învățat Isus, fariseii credeau că e zadarnic să îi cerem iertare lui Dumnezeu ca apoi să refuzăm să îi iertăm pe cei care ne-au greșit.¹³

Esența problemei

Totuși, Isus, Cel care Se ocupă întotdeauna de esența problemei, a găsit defecte grave în viața de rugăciune a unor farisei. El a tratat subiectul rugăciunii în Matei 6:5-15. În acest pasaj, care conține rugăciunea nemuritoare Tatăl nostru (vv. 9-13), Isus susține încă o dată faptul că oamenii care își iau în serios credința se vor ruga. Isus a spus de trei ori: „Când vă rugați...“ (vv. 5-7), iar atunci când le-a prezentat rugăciunea Tatăl nostru a spus: „Iată, deci, cum trebuie să vă rugați...“ (v. 9).

În primul rând, Isus a criticat rugăciunea ostentativă (v. 5). El a atras atenția ascultătorilor Săi ca să evite practica ipocrițiilor care

se rugau în momentul cel mai oportun și în locurile cu expunere maximă la public. Practica condamnată aici nu are nimic a face cu poziția în rugăciune. Pentru evrei era ceva obișnuit să se roage stând în picioare.¹⁴ Nici faptul că locul era un spațiu public – sinagoga sau colțul străzii – nu reprezintă esența problemei. Hendriksen comentează: „Scriptura nu condamnă nicăieri rugăciunea publică (2 Cronici 6:14-42; Neemia 9; Fapte 4:24-31), nici rugăciunea personală rostită în locuri publice”.¹⁵ În cadrul închinării săptămânale de la sinagogă, era posibil să i se ceară cuiva să se roage în public, stând în fața pergamentelor. Probabil Isus a participat la o astfel de activitate, deoarece știm că El a frecventat sinagoga și S-a închinat acolo (Marcu 6:1-2). Astfel, nu-i nimic greșit cu rugăciunea în public atunci când este rostită cu sinceritate înaintea lui Dumnezeu, având motivații corecte.

Rugăciunea rostită pentru impactul pe care aceasta îl are asupra ascultătorilor este cu totul altă problemă. Deși probabil cei mai mulți farisei nu se așezau în mod deliberat în locuri publice pentru a se ruga, se pare că unii făceau acest lucru. De ce? O cauză probabilă era faptul că atunci, ca și astăzi, uneori li se cerea pur și simplu să se roage pentru ceva și trebuiau să spună ceva. Poate că cel care s-a oferit să se roage a făcut acest lucru deoarece era priceput în folosirea cuvintelor pioase. Alții probabil se rugau în public deoarece, conștient sau inconștient, căutau să fie admirați pentru viața lor de rugăciune. Cu toate acestea, cel mai probabil, fariseii se rugau în public deoarece credeau că o astfel de activitate era plăcută lui Dumnezeu.

Cu rugăciunea este la fel ca și cu dărnicia pentru săraci sau milostenia. Motivația determină răsplata. Roagă-te ca să fii auzit și oamenii vor răspunde favorabil. Îți vor aprecia rugăciunile, probabil ți le vor imita și îți vor acorda statutul de sfânt datorită rugăciunilor tale. Dacă acesta este scopul, răsplata te așteaptă și o vei primi. Totuși, Dumnezeu nu acordă nici o atenție acestor „rugăciuni”.

Isus a oferit o alternativă. În loc să cauți publicitate, caută un loc retras (o cerință greu de îndeplinit pentru cei din timpul lui Isus, deoarece mulți dintre ei locuiau în case cu o singură

cameră). Roagă-te lui Dumnezeu, nu oamenilor. Caută comuniunea cu Dumnezeu, nu aplauzele omenești. Cei care fac așa vor fi răsplătiți de Dumnezeu. Accentul principal al sfatului lui Isus nu cade pe loc, ci pe motivație și atitudine. Singurătatea nu este la fel de importantă ca și sinceritatea. Isus nu a interzis rugăciunea în public. Dacă ar fi făcut acest lucru, atunci cu siguranță ucenicii Lui nu L-au ascultat, deoarece citim în cartea Faptele Apostolilor despre numeroase întâlniri de rugăciune. Mai mult, Isus nu poruncește să ne construim nici odăițe de rugăciune, nici săli de rugăciune!

Motivații greșite, metode greșite

Rugăciunea este pervertită nu numai de motivații greșite, ci și de metode greșite. Isus observa că și neamurile, credincioșii religiilor false, se roagă (Matei 6:7). Ei sunt sinceri, uneori foarte hotărâți să intre în legătură cu divinitatea. (Vezi prorocii lui Baal care și-au făcut tăieturi pe corp în timpul confruntării din 1 Împărați 18:25-29.) Dar metoda lor constă în a rosti o mulțime de cuvinte, sperând că Îl vor obliga pe Dumnezeu să le dea ceea ce cer. Greșeala lor consta în a crede că esența rugăciunii stă în artă. Ei se concentrează asupra cuvintelor potrivite și a expresiilor lipsite de sens, repetate la nesfârșit, aproape inconștient, în speranța că Dumnezeu le va auzi și le va îndeplini cererile. Rugăciunea lor era mai mult o bolboroseală. Apropo, și evreii se confruntau cu problema aceasta. Charles Swindoll scrie: „Ei credeau că persoana care se ruga mai mult, era auzită mai repede de Dumnezeu. Și cu cât era mai bombastică, cu atât mai bine. O rugăciune binecunoscută avea nu mai puțin de șaisprezece adjective care precedau numele lui Dumnezeu!”¹⁶

Încă o dată, să fim atenți să nu înțelegem greșit mesajul lui Isus. Repetiția nu este greșită în ea însăși. Ni se spune că Isus Însuși S-a repetat în rugăciune (Matei 26:44). Nu există forme greșite de rugăciuni. În Matei 6:9-13, cea mai citată rugăciune în lumea creștină este învățată de Însuși Isus. Nici nu este greșit să folosim multe cuvinte când ne rugăm. Isus S-a rugat toată noaptea (Luca 6:12), iar în Biblie găsim câteva rugăciuni lungi.

Mai mult, Isus recomandă perseverența în rugăciune (vezi Matei 7:7-11; Luca 18:1-8).

Ceea ce este condamnat are trei aspecte. În primul rând, rugăciunea negândită, mecanică, zadarnică este prezentată drept inutilă. Dumnezeu preferă exprimarea spontană a inimilor noastre în locul îngrămădirii trufașe a unor cuvinte pioase. În al doilea rând, limbuția excesivă nu este necesară atunci când vorbim cu Dumnezeu. În mod clar, aceasta era o trăsătură a cărturarilor și a fariseilor (vezi Matei 23:14; Marcu 12:40; Luca 20:47). Rugăciunea model a lui Isus, la fel ca alte numeroase exemple din Biblie, demonstrează faptul că rugăciunea nu trebuie să aibă multe cuvinte pentru a fi eficientă (observă „rugăciunile spontane“ din cartea Rut și cât de specific primesc ele răspuns). În al treilea rând, Dumnezeu nu ne cere să rostim o formulă corectă. Cuvintele pe care le alegem nu sunt importante, pentru că El ne cunoaște deja nevoile și dorește numai să ne audă cererile ca să ne poată ajuta.

Din nou, Isus nu condamnă fără să arate care este rugăciunea corectă. Astfel, El ne-a învățat o rugăciune model (vv. 9-13). Această rugăciune este concisă. La fel ca și cuvântarea lui Abraham Lincoln de la Gettysburg, la început aceasta nu pare foarte impresionantă. Evident, Dumnezeu nu dorește să spunem o mulțime de cuvinte; vrea să aibă părtașie cu noi. Rugăciunea Tatăl nostru are un caracter relațional, nu promoțional. Este numai pentru Dumnezeu, nu pentru cei din jurul nostru. Este făcută să încurajeze intimitatea, nu caracterul public. Iar când cineva vorbește cu Tatăl („Ava“), acel cineva nu trebuie să-I forțeze mâna.

Chiar de la început, rugăciunea Tatăl nostru Îl înalță pe Dumnezeu la locul care i se cuvine. Îi recunoaște supremația și suveranitatea. Tânjește după sfințirea Numelui Său, venirea Împărăției Lui și împlinirea voii Sale. Aceasta așează nevoile noastre simple și totuși profunde, fizice și spirituale la picioarele Sale. O perspectivă atât de radicală este total opusă rugăciunii prin care cineva își urmărește propriile interese sau caută aplauzele oamenilor. Aceasta ne arată că iertarea este temelia rugăciunii.

Rugăciunile moderne

„Oglindă, oglinjoară, cine este cel mai fariseu dintre toți?“ Să vedem cum ne asemănăm cu fariseii de altădată. Indiscutabil, fariseii credeau în rugăciune și o practicau. Mulți dintre noi, deși spunem că credem în rugăciune, nu practicăm ceea ce afirmăm. Mă îndoiesc serios cu privire la faptul că ipocrizia fariseilor a fost mai mare decât ipocrizia în rugăciune din zilele noastre. Puțini creștini pot afirma astăzi că practică rugăciunea la fel de sânguincioși ca fariseii. Cel puțin în acest aspect ar fi înțelept să căutăm să-i întrecem pe farisei.

În mod sigur, asemenea fariseilor, suntem predispuși să facem aceleași greșeli în rugăciune ca și cele pe care le descrie Isus aici. Ascultă o dată rugăciunile publice și pune-ți această întrebare simplă: „Cui a fost adresată de fapt această rugăciune?“ Fără îndoială, unele sunt pentru urechile oamenilor, nu pentru **Dumnezeu**. Noi, pastorii, suntem printre cei mai vinovați. Noi folosim rugăciunea ca să predicăm și să facem rezumatul, să arătăm cu degetul și să ne spunem părerea, să anunțăm și să denunțăm, să dojenim și să îmbrățișăm, să anunțăm ultima statistică a bisericii și să „facem o invitație“. Multiplicăm jargonul teologic, rostim în grabă niște expresii banale și Îi spunem lui Dumnezeu niște citate biblice. Această abordare este considerată foarte evlavioasă. Uneori rugăciunile noastre sunt predici scurte adresate lui Dumnezeu! În mod obișnuit, oamenii folosesc în rugăciunile publice o terminologie, un ton, un volum și inflexiuni ale vocii pe care nu le folosesc nicăieri altundeva. Dumnezeu nu este impresionat de limbajul nostru, ci Se uită la inimile noastre.

În prezent există multe alte feluri în care facem publicitate vieților noastre de rugăciune. Rugăciunile dinainte de masă, în special în locurile publice, pot ajunge un semn al evlaviei cu care să ne mândrim. Uneori poziția noastră în rugăciune atrage atenția asupra noastră, fie că e vorba de ridicarea mâinilor la carismatici, îngenuncherea la catolici, capetele plecate la evanghelici sau prosternarea fizică la cei supraspirituali.

CALEA CEA DREAPTĂ

Roagă-te încă o dată

Rugăciunile noastre conțin adesea repetiții fără sens, asemenea rugăciunilor păgânilor și ale fariseilor din vremea lui Isus (Matei 6:7). De exemplu, avem rugăciunile noastre „conservate”. „Acum mă culc” este o rugăciune clasică dinaintea de culcare. „Dumnezeu este mare și bun, să-l mulțumim pentru mâncare” este o frază preferată pentru masă. Rugăciunea Tatăl nostru este rugăciunea aleasă pentru timpul petrecut la biserică. Iar „Binecuvântează asta și cealaltă” este formula folosită de noi tot timpul.

Apoi avem expresii pe care le introducem fără sens în mod repetat în rugăciunile noastre. Introducerea noastră preferată este: „Să începem să ne rugăm”. „Doamne, Dumnezeule” este începutul nostru favorit. „Doamne, binecuvântează”, „Fii cu”, „Ai grijă de” și „Ajută-l pe cutare și cutare” sunt cererile noastre favorite. Când le inserăm mereu și mereu în anumite puncte-cheie ale rugăciunii, acestea își pierd semnificația.

„Leagă-l pe Satan” este lozinca comună. „Dacă aceasta este voia Ta” este încheierea noastră preferată. „Doamne, lucrează” este formula noastră favorită. „Da, Isuse” și „Slavă Ție, Isuse” reprezintă răspunsurile noastre preferate. Iar expresia „În Numele lui Isus, Amin” este finalul necesar.

Care este răspunsul la rugăciunile vagi, repetitive? Rugăciunile scurte sunt o soluție pentru „bolborosirea aceluiași vorbe, ca păgânii”. Rugăciunile scurte ne ajută să ne concentrăm mințile și inimile, precum și să înlăturăm aura de spiritualitate excesivă. Desigur, există situații în care cineva trebuie să-și verse durerea sau lauda unei inimi prea pline. Aceasta poate lua ore sau zile. Totuși, adesea rugăciunile scurte sunt pline de putere.

În plus, rugăciunea poate deveni o alternativă acceptabilă la evlavia autentică. Uneori nu există o legătură strânsă între înflăcărea cu care ne rugăm și credințioșia vieților noastre. De ce? Probabil rugăciunea este un placebo, care ne dă sentimentul de bunăstare spirituală, fără vreun beneficiu real. Uneori rugăciunea este folosită ca o evadare din realitate și de responsabilități. Desigur, are loc și opusul, poate chiar mai des. Cineva

se poate dedica atât de mult slujirii altora, încât rugăciunea este neglijată. Cumva ne justificăm această lipsă de comuniune cu Tatăl prin cât de mult ne agităm pentru Tatăl.

În ceea ce privește repetiția fără sens, suntem prinși iarăși cu musca pe căciulă, deoarece nu suntem mai puțin predispuși la repetițiile fără sens și la folosirea cuvintelor multe decât neamurile și fariseii din timpul lui Isus. Vezi articolul „Roagă-te încă o dată“ pentru multele feluri în care ne repetăm și soluțiile pentru o astfel de bolboroseală.

Deci, care este antidotul pentru rugăciunea pervertită? Isus ne-a oferit câteva indicii. În primul rând, dacă luăm cu adevărat în serios chemarea lui Cristos de a ne ruga, este posibil să experimentăm mai puține probleme cu pervertirile rugăciunii. Probabil rugăciunea devine publică pentru a ascunde lipsa rugăciunii private. Știu că uneori acest lucru este adevărat în viața mea. Prin urmare, prima soluție este să te rogi mai des și regulat, astfel încât să vorbești confortabil cu Dumnezeu.

În al doilea rând, trebuie să ne verificăm constant motivațiile pentru care ne rugăm, mai ales, dar nu exclusiv, când ne rugăm în public. Trebuie să ne întrebăm adesea: „Pentru ale cui urechi mă rog? Cine mă ascultă?“ Rugăciunea sinceră este unică prin faptul că se concentrează numai asupra lui Dumnezeu.

În al treilea rând, rugăciunea din odăiță constituie o barieră împotriva ipocriziei rugăciunii publice. Timpul petrecut în rugăciune în public nu trebuie să depășească timpul petrecut în părtășie personală cu Dumnezeu. Totuși, în viața mea au existat perioade când timpul dedicat întâlnirilor de rugăciune a fost mai mare decât timpul pe care l-am petrecut singur cu Dumnezeu. Și mă îndoiesc că eu aș fi o excepție.

Cele mai directe și mai eliberatoare cuvinte despre rugăciune le-am citit în cartea *Strengthening Your Grip [Întărește-ți capacitatea de înțelegere]* de Charles Swindoll. Acesta observă că Biblia este lipsită de oameni nemulțumiți și mereu vinovați de viața lor de rugăciune. Apoi autorul pune o întrebare profundă: De ce noi, creștinii din trecut și de astăzi, suntem profund nemulțumiți de viața noastră de rugăciune? Răspunsul lui

acesta: poate că noi am preluat un model de rugăciune derivat din tradiție, nu din Scriptură. O mare barieră „ne împiedică să intrăm într-o rugăciune autentică“, scrie Swindoll. „Această barieră constă în ambalajele tradiționale pe care le-am înfășurat în jurul rugăciunii.“ El continuă:

Cu riscul de a părea eretic, sunt convins că de secole creștinii au obligat rugăciunea să joace un rol pentru care nu a fost niciodată făcută. Aș sugera că am făcut-o dificilă, grea, chiar dureroasă. Caricatura care a ieșit la lumină după ani de modelare tradițională (nu biblică) este acum o disciplină producătoare de vină, nu o practică eliberatoare de anxietate. Ne-o impunem singuri. Aceasta nu vine de la Dumnezeu.¹⁷

Rugăciunea este acțiunea simplă a comunicării sincere dintre un copil dependent și Tatăl lui ceresc. Atunci când o transformăm într-un spectacol public, într-un mijloc de a-L șantaja pe Dumnezeu pentru a primi ceea ce vrem, într-un concurs de discursuri sau într-un mijloc de a obține de la Dumnezeu ceea ce nu vrem să dăm altora, riscăm să cădem în aceleași capcane în care au căzut fariseii acum două mii de ani.

PIETATEA POSTULUI

Oamenii religioși cred că este important, chiar necesar, să-și demonstreze evlavia prin diverse forme de lepădare de sine. De-a lungul timpului, cea mai obișnuită formă de lepădare de sine a fost abținerea voluntară de la mâncare și băutură pentru a se dedica mai mult lui Dumnezeu, pentru a domoli mânia lui Dumnezeu sau pentru a-I obține bunăvoința. Postul este accentuat în hinduism, islam, iudaism și creștinism, între alte religii, și a servit unor scopuri ritualiste, ascetice, religioase, mistice și chiar politice. Este cerut musulmanilor în timpul Ramadanului, evreilor în timpul sărbătorii Yom Kipur și ortodocșilor și romano-catolicilor în timpul postului de dinaintea sărbătorii Nașterii Domnului Isus și a Paștelui. Mahatma Gandhi este cel mai cunoscut dintre numeroșii oameni care au folosit postul în scopuri politice.

Deoarece postul este o practică aproape universală printre cei religioși, ne-am aștepta ca fariseii, fiind oameni extrem de religioși, să fie printre oamenii care postesc cel mai mult din toată lumea. Într-adevăr, așa au fost. Dedicarea fariseilor pentru post își are originea în învățătura Vechiului Testament, în tradițiile orale și în numeroasele reguli făcute de cei sinceri pentru a-i ajuta pe evreii credincioși să umble cu Dumnezeu. Totuși, este greșit să presupunem că fariseii încurajau afișarea inutilă a evlaviei. Israel Abrahams, lector la Universitatea Cambridge, specialist în Talmud, scrie: „Cel care postește și arată acest lucru celorlalți pentru a se fâli cu postul lui este pedepsit pentru aceasta”.¹⁸

Vechiul Testament recomandă postul atât prin învățătură, cât și prin exemple. Dumnezeu a poruncit ca evreii să postească în ziua Ispășirii. Acest post este indicat în mod indirect prin interzicerea oricărei lucrări. Scopul acestui post era exprimarea umilinței în timp ce poporul își mărturisea păcatele. O astfel de legătură între post și mărturisirea păcatelor este des întâlnită în Vechiul Testament.¹⁹ De asemenea, postul era adesea combinat cu rugăciunea.²⁰ Era o manifestare normală a durerii unei pierderi grele sau depresii. Când judecata părea inevitabilă, oamenii posteau într-o încercare disperată de a opri mâna lui Dumnezeu. (Vezi Ioel 1:14-15; 2:12-15; și Iona 3:5-9.)

Postul conform fariseilor

Totuși, practicarea posturii s-a înmulțit exponențial pe măsură ce fariseii deveneau tot mai hotărâți în urmărirea neprihănirii extreme. William Hendriksen scrie:

Legea lui Dumnezeu porunca doar un post pe an, și anume, în ziua Ispășirii... Totuși, în timp, practicarea posturii a început să se înmulțească, așa că citim despre post și în alte perioade: de la răsăritul soarelui până la apus (Jud. 20:26; 1 Sam. 14:24; 2 Sam. 1:12; 3:35); timp de șapte zile (1 Samuel 31:13); trei săptămâni (Daniel 10:3); patruzeci de zile (Exod 34:2, 28; Deut. 9:9, 18; 1 Regi 19:8); în luna a cincea și a șaptea (Zaharia 7:3-5); și chiar în luna a patra, a cincea, a șaptea și a zecea (Zaharia 8:19). Apogeul l-a constituit obiceiul de a posti „de două ori pe săptămână”, fala fariseilor (Luca 18:12).²¹

Fariseii din vremea lui Isus, niciodată întrecuți în faptele lor evlavioase, posteau luna și joia în fiecare săptămână.

Astfel, cuvintele lui Isus despre post (Matei 6:16-18) le-au atras atenția. El a început cu aprobarea tacită a practicii postului. A spus „când“, nu „dacă“ postiți. El a presupus, așa cum se menționează mai târziu în Evanghelii, că postul era o activitate spirituală bună (Matei 9:15) și poate fi chiar necesară când ne confruntăm cu anumite situații (de exemplu, Fapte 13:1-3; 14:23).

O motivație greșită

Totuși, postul fariseilor a început să semene a teatru, deoarece ei făceau de cunoscut tuturor că posteau, prin desfigurarea fețelor și neglijarea înfățișării lor. Probabil nu se spălau și nu se bărbiereau. Poate își puneau pe cap cenușă și praf, ca un actor care s-ar machia. Probabil aveau fața suptă și gemeau de foame. Indiferent ce făceau, faptul devenea public. În mod ironic, făcându-se de nerecunoscut ei căutau recunoașterea!

Motivația din spatele acestui post era dorința de a face o impresie publică referitoare la evlavia celui care postea. Isus spune că cei care postesc pentru oameni, vor fi lăudați de oameni. Oamenii sunt impresionați de cei care postesc timp îndelungat pentru a-și arăta dedicarea față de Dumnezeu. Și acest lucru este răsplătit! Cu toate acestea, Dumnezeu nu este impresionat de acest fel de evlavie și, prin urmare, nu face nimic pentru a o răsplăti.

Deci Isus a oferit o alternativă. Postul trebuie ținut în secret, fără vreo schimbare vizibilă în înfățișarea normală sau igiena cuiva. Isus a spus că adevăratul post trebuie să fie între cel care postește și Cel pentru care postește. Ispita de a dezvălui publicului faptul că cineva postește este așa de mare, încât trebuie luate măsuri speciale care să camufleze postul (Matei 6:17-18). Postul ținut dintr-o dedicare sinceră față de Dumnezeu va fi văzut și răsplătit de El.

Când postim

Postul are locul lui în viața credinciosului. Când inima este zdrobită, deseori stomacul nu cere mâncare. Când cineva a

păcătuit cumplit, a mânca nu este lucrul potrivit pe care să-l facă. Dacă cineva este tare apăsător de o decizie pe care trebuie să-o ia, timpul petrecut singur cu Dumnezeu este mult mai important decât a se hrăni pentru a arăta bine. Când este nevoie de o concentrare mintală extraordinară, uneori mâncarea pare să întunece mintea. Iar când cineva este predispus la păcatul îmbuibării, postul poate fi foarte bine antidotul perfect.

Totuși, deși postul este recomandat, există câteva cerințe scripturale serioase. Am menționat tendința de a posti având ca scop publicitatea. În plus, postul poate fi un șiretlic pentru a acoperi răul (chiar crima; vezi 1 Împărați 21:9-12). Când este combinat cu nedreptate și silnicie, postul îl ofensează pe Dumnezeu (Isaia 58; Zaharia 7). Mai mult, postul poate fi considerat în mod greșit ca mijloc superficial de ispășire a păcatelor sau de a obține harul lui Dumnezeu (Ieremia 14:10-12).

În ultimă instanță, postul nu are puterea de a struni influențele cărnii (Coloseni 2:18-23). Probabil acesta este motivul pentru care apostolul Pavel, un om care cunoștea lipsurile, nu a insistat asupra postului în scrisorile sale. În mod ironic, istoria bisericii primare ne spune că postul a fost repede denaturat. Unii învățau că dacă postește cineva, persoana respectivă păcătuiește, în timp ce alții spuneau câte zile trebuie să postească cineva. În orice caz, postul nu trebuie folosit ca un mijloc de evaluare a spiritualității noastre sau a celorlalți.

În creștinismul american se observă o creștere a interesului față de post. Probabil Richard Foster a dat startul atunci când a scris *Disciplinele spirituale*. Personalități evanghelice renumite au lăsat să iasă la iveală sau au afirmat specific că postesc (chiar timp de patruzeci de zile). Nu mă îndoiesc de sinceritatea acestor lideri. Totuși, mă întreb de ce s-a făcut public acest lucru. Reclamele din corespondența noastră religioasă cheamă la post și rugăciune. Ocazional îi aud pe unii spunând: „Este postul Paștelor. Postesc și eu“. Este greu să negi faptul că postul este un semn distinctiv al celor superneprihăniți din cultura noastră creștină.

EVLAVIE AUTENTICĂ, NU SHOW PUBLIC

Cum putem dobândi adevărata evlavie pe care a recomandat-o Isus ucenicilor Săi și să evităm în același timp evlavia falsă pe care El a demascată-o? Matei 6 oferă câteva indicii clare.

În primul rând, *evlavia adevărată este dificilă, nu naturală*. Practicarea evlaviei false este un adevărat pericol pentru oamenii religioși. Isus a introdus în mod intenționat acest subiect folosind cuvintele: „Luați seama!“ Există o atracție subtilă, sinistă și seducătoare spre evlavie. Dacă nu suntem atenți, vom aluneca în mod natural într-o evlavie falsă ori superficială. Biblia ilustrează foarte bine faptul că faptele evlavioase pot ajunge ușor un substitut pentru evlavia autentică. (Vezi, de exemplu, 1 Samuel 15:22; Psalmul 51:16-17; Proverbe 15:8; Isaia 1:11-17.)

În al doilea rând, *adevărata evlavie este practică, nu mistică*. Nu trebuie să lăsăm ca teama de ipocrizie și publicitate să ne împiedice să practicăm evlavia. Evlavia trebuie să fie activă, nu pasivă. În Matei 5:16, Isus le-a spus ucenicilor Săi să-i lase pe oameni să le vadă faptele lor bune, dar în așa fel încât slava să fie deviată în sus. Nu trebuie să ne temem că neapărat rugăciunea în public ne va îndepărta de Dumnezeu. Scripturile încurajează mereu rugăciunea publică și în grup. Probabil este imprudent să refuzi să ții evidențe financiare cu scopul de a evita tendința de a face publică dărnicia cuiva. Este posibil să se țină evidențe financiare fără ca persoana în cauză să simtă automulțumire și să-și trâmbețeze isprăvnicia. Iar postul și alte manifestări ale jertfei de sine cu scopuri spirituale sunt bune, cu condiția să fie făcute pentru Dumnezeu, nu pentru frații noștri.

În al treilea rând, *adevărata evlavie este adesea neobservată, nu e făcută publică*. Evlavia publică dă rezultate! Exact acesta este motivul pentru care este așa de periculoasă. Practicile religioase au ca rezultat răsplătiri pământești substanțiale și trecătoare. Evlavia publică aduce „onoare“ celor pioși (Matei 6:2) și își primește răsplata (vv. 2, 5, 16). A fi cunoscut pentru isprăvnicie, viața de rugăciune și dedicarea totală față de Dumnezeu sunt căi sigure spre succesul eclesiastic. Există puține domenii în care să-i poți înșela mai ușor pe oameni, chiar și pe tine însuși, ca religia. Adevărata evlavie este interesată de ceea ce se întâmplă cu

adevărat în interior și de Cel care vede totul (Evrei 4:13).

În al patrulea rând, *adevărata evlavie este verticală, nu orizontală*. În centrul evlaviei se află motivația noastră. De ce și pentru cine faci ceea ce faci? Dacă suntem sinceri, va trebui să admitem că uneori dăm fie din obligație, fie ca să-l mulțumim pe casier, că deseori ne rugăm pentru urechile celor care ne ascultă și ne vine greu să nu facem aluzii subtile referitoare la dedicarea noastră față de Dumnezeu. Dumnezeu dorește foarte mult să aibă o relație pură numai cu noi. Trebuie să râvnim sincer favoarea lui Dumnezeu, nu laudele omenești.

În al cincilea rând, *adevărata evlavie este simplă și secretă, nu bătătoare la ochi*. Isus a spus că unul dintre cele mai bune moduri de a ne verifica tendința de a ne face publică evlavia noastră este să o practicăm simplu și în secret. Isprăvnicia noastră trebuie să fie făcută cu lepădare de sine și nepopularizată. Viața noastră personală de rugăciune trebuie să fie mult mai superioară celei publice. Iar faptele noastre de autodisciplină făcute de dragul lui Cristos trebuie ascunse cu sânguință, chiar acoperite. Într-adevăr, ce suntem în secret, aceea suntem de fapt.

În al șaselea rând, *adevărata evlavie este atât socială, cât și spirituală*. Nu trebuie să uităm că există o legătură între evlavia noastră privată și viețile noastre publice, dar nu este legătura pe care o facem de obicei. Iertarea pe care am primit-o de la Dumnezeu se vede oarecum în iertarea pe care o oferim altora. Lipsa noastră de iertare față de alții este un indiciu sigur al faptului că noi nu am personalizat iertarea lui Dumnezeu.

Mai presus de toate, să ne amintim că adevărata evlavie înseamnă o relație cu Tatăl ceresc. O relație mai apropiată cu Dumnezeu trebuie să fie țelul și motivația pentru tot ce facem. Nu trebuie să încercăm să împlinim un set de reguli religioase sau, mai rău, să fim plăcuți oamenilor. Tatăl ceresc ne-a chemat la o relație cu El. El dorește ca această relație să fie bazată pe harul Lui, nu pe faptele noastre evlavioase.

Dumnezeu vrea ca noi să-L vedem așa cum este, infinit superior oricărei persoane și oricărui grup. Dumnezeu nu este interesat de acțiunile mele de pietate prescrise cu grijă. El mă vrea pe mine. Te vrea pe tine. Și caută o relație extremă de dragoste și slujire cu El.

Capitolul șapte

CÂND TRADIȚIA DENATUREAZĂ ADEVĂRUL

În muzicalul *Scripcarul de pe acoperiș*, evreul rus Teyve privește cum schimbările care au loc pretutindeni în jurul lui par să-i amenințe viața. În satul lui, Anatevka, tradiția oferă stabilitate. „Cum ne ținem echilibrul?” întrebă el publicul. „Vă spun eu într-un cuvânt – *tradiția!*“

Aproape tot ce facem în biserica creștină se bazează pe tradiții născocite de oameni. Zilele, orele și locurile în care ne întâlnim pentru închinare sunt toate tradiții. Întâlnirile pe care le ținem și lucrările pe care le facem sunt în mare parte bazate pe tradiție, nu pe Scriptură. Felul în care ne îmbrăcăm, structura serviciului religios, stilul nostru de muzică și instrumentele folosite sunt dictate în mare parte de tradiție. Avem tradiții teologice, tradiții denominaționale, tradiții psihologice, tradiții sociologice, tradiții etnice, tradiții naționale și chiar tradiții geografice. Teyve din *Scripcarul de pe acoperiș* a avut dreptate când a spus: „Fără tradiții, viețile noastre ar fi la fel de instabile ca și un scripcar pe acoperiș“.

Tradițiile sunt prezente pretutindeni și influențează aproape tot ce facem. Au beneficiile lor, dar ele nu trebuie confundate cu poruncile date de Dumnezeu. Tradiția nu trebuie să aibă niciodată aceeași autoritate ca Scriptura. Totuși, deseori eșuăm în a recunoaște că tradițiile noastre sunt tipare confortabile, nu învățături date de Dumnezeu. Le atribuim statutul de adevăruri de neclintit, la fel cum au făcut și fariseii.

Dacă te îndoiești de puterea tradiției, încearcă să schimbi una cândva. Probabil vei trezi emoții considerabile și te vei confrunta cu o opoziție puternică. Cu siguranță Isus a avut de-a face cu acestea! O parte importantă a antipatiei de care a avut parte s-a datorat încălcării tradiției.

Tradiția a fost definită ca „transmiterea informației, credințelor și obiceiurilor prin cuvântul rostit sau prin exemplu de la o generație la alta fără instrucțiuni scrise”.¹ Tradițiile reprezintă tipare familiare, cu care ne-am deprins în felul nostru de-a acționa, transmise de cei care au fost înaintea noastră, tipare pe care le folosim în mod natural, de obicei fără să ne dăm seama de originea lor. Multe tradiții sunt utile. Totuși, tradiția îl expune pe om la una dintre cele mai mari amenințări posibile la adresa maturității și slujirii autentice. Pelikan a scris despre aceasta: „Tradiția este credința vie a morților; tradiționalismul este credința moartă a celor vii.”²

CARE SUNT BENEFICIILE TRADIȚIEI

Înainte de-a explora pericolele tradiției, doresc să prezint câteva din beneficiile ei. Trebuie să recunoaștem că tradițiile, în primul și în primul rând, fac parte din viața noastră. Fără tradiții nu am ști cine suntem (identitatea noastră), de unde venim (rădăcinile noastre), ce credem (mentalitatea noastră), nici cum să ne comportăm (modul nostru de viață). Prin tradiție ne ordonăm viața. Tradițiile ne fac viața mai ușoară, prin faptul că ne scutesc de nehibzuiță și anxietate în cele mai multe decizii. Pur și simplu nu putem trăi într-o schimbare continuă și ambiguitate. Datorită tradițiilor noastre, nu trebuie să „reinventăm mereu roata” sau să încercăm să reparăm „ce nu s-a stricat”. În schimb, putem beneficia de experiențele trecutului, din „ceea ce a fost încercat și s-a dovedit a fi demn de încredere”.

Tradițiile ne ajută în trei moduri specifice. În primul rând, *tradițiile exercită o influență enormă asupra emoțiilor noastre*. Deoarece ne leagă în moduri profunde de trecutul nostru, tradițiile oferă uniformitate, siguranță și stabilitate prezentului. Noi avem tendința să reacționăm imediat și cu putere față de cei

care ne încalcă tradițiile pentru că tradițiile se atașează mai mult de emoțiile noastre decât de intelect. Pur și simplu ni „se par corecte“. Încearcă să planifici o nuntă fără tradiție și o să vezi ce se întâmplă!

În al doilea rând, *tradițiile ne ajută să trăim eficient în comunitate*. Ne definesc zona de confort și ne dau sentimentul de apartenență. Tradițiile oferă amintiri comune, ajută la întărirea relațiilor umane și ne ajută să transmitem în mod colectiv ceea ce este pozitiv din trecut.

În al treilea rând, *tradiția poate fi folositoare în slujire*. În muzicalul *Scripcarul de pe acoperiș*, Tyeve afirmă: „Mulțumită tradițiilor, fiecare știe cine este și ce așteaptă Dumnezeu de la el“. Cele mai multe dintre atitudinile și acțiunile noastre religioase se bazează pe tradiții îndelungate care au fost inventate de oameni buni, care au încercat plini de râvnă să-și ducă până la capăt umblarea lor cu Dumnezeu. Mai mult, în mare parte tradițiile ne definesc în grupări denominaționale specifice. Nu este întâmplător faptul că peste tot în lume serviciile de închinare se desfășoară după tipare familiare în cadrul diferitelor grupuri religioase. Tradițiile care țin de slujire ne ajută să ne amintim și să reconstituim lucrurile din trecut care sunt adevărate, nobile, frumoase și folositoare.

Noul Testament însuși laudă tradiția înțeleasă și folosită corect. (Vezi „Calea cea dreaptă“, pagina 127.) Iar fariseii au înțeles că anumite tradiții erau date de Dumnezeu și utile credinței lor.

TRADIȚII EVREIEȘTI

Adesea cuvântul *fariseu* este corect asociat cu tradiția. Cei mai mulți evrei se mândresc cu această asociere, deoarece ei cred că tradițiile lor au fost date de Dumnezeu Însuși. Fariseii credeau că Dumnezeu i-a dat lui Moise atât Tora scrisă (de la Genesa la Deuteronom), cât și Tora orală („datinile [tradițiile] bătrânilor“). Tora scrisă a fost păstrată cu sfințenie în Sfintele Scripturi. Tora orală, potrivit evreilor, a fost transmisă cu mare atenție pe cale orală, timp de multe secole, până când a fost strânsă și codificată în Mișna de către rabinul Judah Prințul în jurul anului 200 d.Cr.

Tora orală este împărțită în șase părți, care conțin legi și tradiții referitoare la agricultură, sărbători, femei, legi civile și penale, lucruri sfinte și curăția rituală. Mișna afirmă: „Tradiția este un gard pentru Tora“. În general, evreii erau de acord că: „Atunci când un om întoarce spatele tradiției, el se desparte de fapt de iudaismul însuși și de esența națională a acestuia“.³ Fariseii din timpul lui Isus și o mare parte din iudaismul de astăzi respectă tradițiile. Tradițiile bătrânilor erau la fel de respectate ca Scripturile scrise, iar unii ar spune chiar mai mult decât acestea. În plus, deoarece Tora orală se ocupa de comportamente specifice, exista tendința de-a o respecta cu mai multă strictețe decât Tora scrisă, care era mai abstractă.

Deoarece tradițiile erau atât de prețuite, nu ne surprinde faptul că fariseii din vremea lui Isus insistau asupra respectării lor. Donald Hagner scrie: „Pentru farisei, *măsura* neprihănirii, și astfel a loialității față de Tora era ascultarea de aceste tradiții sfinte“.⁴ Pe de altă parte, saducheii respingeau Tora orală și acordau autoritate în ce privește doctrina divină numai celor cinci cărți ale lui Moise. Această diferență importantă de opinii constituia în mare motivul antipatiei dintre cele două grupuri. Deși nu era prieten cu saducheii, Isus și-a exprimat pe față opoziția față de concepția fariseilor asupra tradiției. În timp ce S-a conformat unor tradiții fariseice, ca participarea la sinagogă și citirea publică a Scripturilor, El a refuzat să acorde aceeași greutate tradițiilor bătrânilor ca și Cuvântului lui Dumnezeu.

UN STUDIU DE CAZ: SPĂLAREA MÂINILOR

Toate tradițiile trebuie verificate periodic. Deși nu putem trăi fără tradiții, trebuie să avem grijă ca tradițiile să nu ne dicteze modul în care trăim. Practica fariseilor de a-și spăla mâinile este un exemplu clasic nou-testamentar al impactului negativ al tradițiilor. Deoarece această practică este străină celor mai mulți dintre noi, este necesar să-i înțelegem originile și felul în care era practică în timpul lui Isus. Ne vom concentra atenția asupra lui Marcu 7:1-23 (într-o măsură mai mică Matei 15:1-20) pentru a dobândi o înțelegere mai clară a efectelor tradițiilor.

CALEA CEA DREAPTĂ

Tradiții bune

Deși în Evangheliile, Isus ne-a avertizat împotriva pericolelor datinilor bătrânilor, așa cum a făcut și Pavel în Coloseni 2:8, Noul Testament pe de altă parte laudă tradiția. Isus a trăit în cadrul tradiției evreiești, incluzând tăierea Lui împrejur, numirea și dedicarea (Luca 2:21-35). El a respectat sărbătorile (Luca 2:41; Marcu 14:12) și S-a închinat în Templu și în sinagogă (Luca 2:46-50; 4:15-30; Marcu 6:1-6).

Apostolul Pavel i-a lăudat pe credincioșii din Corint pentru că „țineți învățăturile [tradițiile] întocmai” cum i-a învățat el (1 Corinteni 11:2), în timp ce i-a îndemnat pe tesalonicenii schimbători: „rămâneți tari și țineți învățăturile [tradițiile] pe care le-ați primit” (2 Tesaloniceni 2:15; vezi și 3:6). Marele apostol a transmis diferite învățături [tradiții] doctrinare și practice bisericilor cărora le-a slujit (1 Corinteni 11:23; 15:2-3). El nu sugerează că ar fi ceva greșit cu această practică. De fapt, din punct de vedere teologic, tradițiile ne ajută adesea să rămânem pe cale. Totuși, cheia constă în faptul că tradițiile pe care Pavel le-a transmis erau bine înrădăcinate în adevărul lui Dumnezeu, nu în părerile oamenilor, oricât de utile ar fi acestea.

De aceea, trebuie să avem un respect sănătos față de tradiții. Cuvântul *tradiție* nu este un cuvânt teologic interzis, așa cum cred mulți protestanți. „Deci întrebarea nu este dacă avem tradiții, ci dacă tradițiile noastre intră în conflict cu Sfânta Scriptură, singurul standard absolut în aceste chestiuni”, scrie J. I. Packer în *The Comfort of Conservatism [Confortul conservatorismului]*. Nu trebuie să uităm niciodată originile umane ale tradițiilor și să rezistăm tentației înrădăcinate de-a le acorda statut divin. Scriptura, nu tradiția, este testul final al adevărului.

O delegație oficială a fariseilor și cărturarilor au făcut o călătorie de investigație pentru a-l chestiona pe Isus în legătură cu încălcarea tradiției fariseilor. Așa cum anticipau, i-au surprins pe ucenicii lui Isus mâncând pâine fără să-și fi spălat mâinile. Spălarea mâinilor făcea parte din cele trei simboluri principale ale identității evreiești: tăierea împrejur, respectarea Sabatului și

legile referitoare la alimentație, inclusiv spălările rituale. Evanghelistul Marcu ne explică:

Fariseii, și toți iudeii nu mănâncă fără să-și spele cu mare băgare de seamă mâinile, după datina bătrânilor. Și când se întorc din piață, nu mănâncă decât după ce s-au scaldat. Sunt multe alte obiceiuri pe care au apucat ei să le țină, precum: spălarea paharelor, a alcioarelor, a căldărilor și a paturilor. (Marcu 7:3-4)

Spălările rituale erau chestiuni de mare importanță religioasă. J. Neusner ne spune: „Aproximativ 67 de procente din întreaga (Lege), are de-a face direct sau indirect cu părtășia din jurul mesei”.⁵ Isus Se confruntase deja cu fariseii în problema crucială a Sabatului; acum al doilea simbol de bază al iudaismului a fost ignorat de Isus. De data aceasta, fariseii L-au acuzat pe Învățător și pe ucenicii Lui că aveau mâini „necurate”, adică nespălate.

Spălarea mâinilor nu se făcea în primul rând din motive de igienă, ci era un mijloc de curățare religioasă. Pângărirea avea loc atunci când un evreu care ținea datinile intra în contact, conștient sau inconștient, cu ceva sau cu cineva considerat necurat (Levitic 11-15; Numeri 19). Când se întâmpla aceasta, era obligatorie curățarea rituală. Cerințele pentru sfințire erau mai severe pentru preoți, în special atunci când își îndeplineau responsabilitățile religioase (Exod 29-30). Studiind aceste cerințe biblice referitoare la preoți, fariseii le-au aplicat la toți evreii.

Tradițiile fariseilor referitoare la spălarea mâinilor erau multe și specifice.⁶ Procedura practică de spălare arată și cum trebuiau să-și țină vârfurile degetelor. După cum era de așteptat, rabinii nu se înțelegeau cu privire la procedura exactă. Hillel și Șammai au avut păreri diferite cu privire la detalii. Totuși, ei erau de acord că ritualul de curățare era esențial. Dacă cineva nu își spăla mâinile conform modului prescris, scrie Barclay, liderii evrei hotărau că persoana respectivă este „necurată în ochii lui Dumnezeu” și chiar „expusă atacurilor unui demon numit Șibta”. Mai mult, „a omite să-ți speli mâinile însemna să fii predispus la sărăcie și distrugere... Un rabin care a omis o dată ceremonia era înmormântat ca un excomunicat”.⁷

CE ESTE GREȘIT CU TRADIȚIA?

Tradițiile fariseilor s-au dezvoltat în mod natural. Au început inocent, concepute de obicei de oameni sinceri care încercau să fie plăcuți lui Dumnezeu. În general, erau găsite texte biblice clare care să justifice anumite practici religioase. O dată ce practica respectivă s-a răspândit într-un grup particular, a fost etichetată ca tradiție, iar oamenii au ajuns îndoctrinați. Apoi abaterea de la tradiție devenea motiv de judecată, cenzură și chiar excomunicare.

La fel ca fariseii, noi ne lăsăm adesea viața guvernată de tradiții. Și, asemenea fariseilor, trebuie să luăm seama la faptul că tradițiile sunt însoțite de numeroase pericole posibile, în special pentru viața noastră spirituală. În Marcu 7:6-23 (cf. Matei 15:3-20) Isus a demascât aceste pericole rapid și fără menajamente, evidențiind cinci pericole importante ale tradițiilor. Deși au fost adresate fariseilor, cuvintele Lui ne avertizează și pe noi cu privire la pericolele cu care ne vom confrunta.

1. Tradiția poate favoriza religia falsă

Isus a atacat tradițiile fariseilor fără să facă vreun compromis (Marcu 7:6-8). „Fățarnicilor, bine a prorocit Isaia despre voi“, a început El. În general, această introducere nu este considerată a fi o modalitate bună de a-ți face prieteni și de a influența oamenii. Astfel, caracterul direct al abordării lui Isus ne atrage atenția că problema în discuție are o mare importanță spirituală. Limbajul Lui dur era necesar.

Tradițiile fariseilor erau în realitate neevlavie mascată de frumusețea și corectitudinea aparentă a religiei. Isus a aplicat practicilor fariseilor cuvintele lui Isaia referitoare la națiune. Textul Vechiului Testament spune: „Când se apropie de Mine poporul acesta, Mă cinstește cu gura și cu buzele, dar inima lui este departe de Mine, și frica pe care o are de Mine, nu este decât o învățătură de datină omenească“ (Isaia 29:13). Prin anii 700 î.Cr. când a prorocit Isaia, în Iuda religia era puternică, dar la fel erau și nedreptatea, imoralitatea și idolatria. Evreii din vremea lui Isaia au combinat cu ușurință religia exterioară cu nedreptatea

interioară. Isaia 1:10-23 ne oferă un instantaneu al mulțimii jertfelor, darurilor, tămâiei, adunărilor, sărbătorilor și rugăciunilor, care erau asociate cu nedreptatea, lipsa de milă, păcatul și mândria.

Isus a folosit un singur cuvânt pentru a descrie acest fenomen, și anume, *fățarnicie*, numindu-i *fățarnici* pe farisei (v. 6). Aici Isus folosește pentru prima dată cuvântul „fățarnici“, pe care mai târziu îl va folosi mereu pentru a-i descrie pe farisei. Fățarnicia denotă diferența dintre mărturisirea de credință a oamenilor și realitatea vieții lor; diferența dintre gură și inimă. A face spectacol din dedicarea față de Dumnezeu în timp ce acordă prioritate tradițiilor născocite de oameni, tradiții care nu prea promovează căile lui Dumnezeu, face inutilă închinarea persoanei respective.

Tradițiile născocite de oameni, indiferent cât de sfinte par, conțin un sâmbure de fățarnicie. Tradițiile arată bine, ne influențează emoțiile, ne guvernează viețile și tind să-și însușească statutul de doctrină divină. Totuși, adesea tradițiile au o parte ascunsă. Tradițiile sunt păstrate deoarece dau rezultate, pentru că oamenii *pot* să le țină. Deseori noi urmăm tradițiile în mod mecanic, fără să gândim. În timp, distincția dintre adevărul lui Dumnezeu și tradițiile noastre devine neclară și tindem să ținem mai mult la tradițiile noastre umane, decât de Sfintele Scripturi.

Este mai ușor să ascultăm de tradiții decât de adevărul lui Dumnezeu. Adesea, tradițiile se concentrează asupra acțiunilor, în timp ce pe Dumnezeu Îl interesează atitudinile care motivează acțiunile. Tradițiile pot fi ținute prin puterea proprie, în timp ce adevărul lui Dumnezeu necesită puterea Duhului Sfânt. Pentru a trăi adevărul lui Dumnezeu trebuie să avem o relație reală cu El. Când tradițiile devin acțiuni de rutină, este ușor să pierdem relația apropiată.

Favorizează tradițiile noastre religia falsă și contribuie acestea la fățarnicie? În multe feluri, da. Cu siguranță, timpul de închinare de duminica dimineața poate cuprinde muzică care să te trezească, oameni cu mâinile ridicate și emoții evidente, și care totuși să nu aibă de-a face cu adevărata dedicare a inimii.

Cei care frecventează regulat biserica pot să se considere „evangheliști” și „orientați spre misiune” și totuși să nu fi vorbit niciodată vreunei persoane din afara bisericii despre Isus Cristos. Unii dăruiesc generos pentru misiune, dar neglijează practicarea misiunii acolo unde locuiesc. Promovăm câștigarea oamenilor pentru Cristos prin vorbe, dar nu și prin fapte. Este ipocrizie curată ca membrii bisericii să critice metodele evangelistice ale acesteia atunci când ei nu practică evanghelizarea personală. Aceasta este o religie falsă.

Rugăciunea este un alt domeniu în care tradiția poate favoriza religia falsă. Imaginează-ți că eu, pastorul tău, te invit la cină. Soția mea pregătește o masă bogată. Toți sunt invitați la masă și își ocupă locurile. Apoi spun: „Mâncarea se răcește, dați-i bătaie!” și încep să înfulec. Nici măcar unei persoane religioase nu i-ar scăpa din vedere faptul că nu ne-am rugat. Imediat, probabil în mod conștient, te-ai întreba care este problema cu mine. Sunt uituc sau nespirtual? Poate ai face un comentariu sau ai întreba de ce nu „ne-am rugat pentru masă”. Chiar dacă ai fi prea politicos ca să-mi spui direct că am încălcat tradiția, fapt pe care l-ai observat cu siguranță, probabil vei discuta despre aceasta cu alții și fără îndoială îți vei face griji cu privire la spiritualitatea mea.

A ne ruga înainte de-a mânca este o tradiție, nu o poruncă a lui Dumnezeu. Totuși, dacă îndrăznim să nu ne rugăm, spiritualitatea noastră va fi pusă la îndoială. Te rog, nu mă înțelege greșit. Evident, este corect să recunoaștem în mod regulat bunătatea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Cu siguranță, Cristos ne-a dat un exemplu atunci când a rostit binecuvântarea înainte de-a înmulți pâinile și peștii (Marcu 6:41). Dar ne spune undeva Dumnezeu că trebuie să ne rugăm întotdeauna înainte de masă? Există vreo poruncă pe care o încălcăm dacă nu facem acest lucru? Nu cred. (Apropo, eu cred că este înțelept să ne rugăm înainte de a mânca. Aceasta este o tradiție bună, care poate și trebuie să fie plină de semnificație.) Rugăciunea înainte de masă este doar o tradiție pe care deseori o practicăm pioși fără să fim conștienți de semnificația ei și care ne dă un sentiment de spiritualitate.

Cum evităm favorizarea religiei false prin tradițiile noastre? Trebuie să aducem tradițiile la un nivel conștient. Trebuie să le numim și să le afirmăm ca tradiții, nu ca adevăr, și să refuzăm să le acordăm tradițiilor statutul de doctrină. Nu trebuie să instituționalizăm forme lipsite de semnificație. Este esențial să ne amintim că ne închinăm lui Dumnezeu și că El dorește să ne închinăm Lui „în duh și în adevăr“ (Ioan 4:24).

2. Tradiția poate lua locul Scripturii

Al doilea punct în confruntarea lui Isus cu fariseii în legătură cu tradițiile lor a fost faptul că uneori tradiția înlocuiește subtil Scriptura (Marcu 7:9-13). De data aceasta, în loc să citeze Scriptura, Isus indică o tradiție curentă de-a fariseilor. Fariseii credeau că juruințele sunt sfinte, în special cele în care era implicat Dumnezeu și Templul. O parte din Mișna este dedicată juruințelor (Nedarim). Conform rabinilor, unul dintre cuvintele-cheie în facerea juruințelor era cuvântul „Corban“, o promisiune verbală referitoare la un dar pe care aveau să-l dea lui Dumnezeu în viitor. Un astfel de dar, odată promis lui Dumnezeu, nu putea fi dat altcuiva (deși putea fi folosit în mod convenabil pentru scopurile cuiva). În vremea lui Isus, evreii făceau promisiuni pentru Templu, adică declarau „Corban“ anumite lucruri care urmau să fie transferate Templului după moartea proprietarului. Aceste juruințe le permiteau să-și folosească averea fără nicio problemă, dar le interzicea s-o folosească pentru a împlini nevoile prezente ale părinților lor în vârstă.

Se pare că oamenii religioși aflați la putere au considerat că această practică era un mijloc eficient de a-i obliga pe oameni să țină Legea (și probabil de a strânge bani) și, prin urmare, au transformat-o într-o tradiție obligatorie. Cei mai afectați de această tradiție erau familiile celor care făceau declarația Corban.

Totuși, Isus a considerat această tradiție ca o încălcare directă a Scripturii. A cincea poruncă (Exod 20:12; Deuteronom 5:16) le cere copiilor să-și cinstească părinții. Acest respect implica și sprijinirea părinților din punct de vedere financiar în timpul bătrâneții lor (1 Timotei 5:3-8). Scripturile prescriu pedepse

aspre pentru necinstirea părinților.⁸ Totuși, această tradiție Corban contrazice direct Cuvântul lui Dumnezeu referitor la cinstirea părinților. Astfel Scripturile au fost înlocuite subtil de tradițiile omenești.

Uneori tradițiile, chiar și cele care au început având motivații corecte, denaturează adevărul lui Dumnezeu. Tradițiile trebuie recunoscute întotdeauna ca tradiții și nu trebuie lăsate să înlocuiască Scriptura. Scriptura este și trebuie menținută întotdeauna la cel mai înalt nivel; tradiția trebuie subordonată Scripturii. Totuși, în practica actuală această distincție devine deseori neclară. Cum se întâmplă aceasta? De obicei are loc în timp. În general se bazează pe alte texte din Scriptură care sunt în „conflict” cu cele inițiale și deseori sunt determinate de scopuri practice (și profitabile). Ce este greșit la această tendință? Confundă divinul cu umanul. Tradiția tinde să devină sfântă, furând prioritatea Scripturii. Inversează prioritățile lui Dumnezeu. Tradiția poate pune la loc de cinste ceea ce este în esență egoist în loc să-L aibă pe Dumnezeu în centru.

Oare este posibil ca unele tradiții de-ale noastre să contrazică în același fel poruncile lui Dumnezeu? Gândește-te la instituția onorabilă a școlii duminicale. Robert Raikes a popularizat această instituție care a fost inițiată în 1769 de Hannah Ball. Scopul inițial al școlii duminicale a fost atât spiritual, cât și social. A luat ființă pentru a ajuta copiii săraci să devină oameni cu carte și astfel Evanghelia lui Isus Cristos să ajungă la ei. Acum, după mai bine de 225 de ani, în cele mai multe biserici școala duminicală este încă puternică, deși scopul ei s-a schimbat în timp. Astăzi, mulți se referă la școala duminicală ca la prima agenție pentru educarea spirituală a copiilor. Întreabă-i pe cei mai mulți părinți ce așteaptă de la biserică și îți vor răspunde: „Școală duminicală puternică”.

Dar așteaptă! A dat Dumnezeu vreo poruncă referitoare la educarea spirituală a copiilor? Da. În Deuteronom 6, cel mai cunoscut pasaj din Biblie legat de transmiterea credinței la generația următoare, Dumnezeu a încredințat lucrarea de educare teologică a copiilor în primul rând părinților, nu comunității celor

credincioși. Motivul acestei alegeri este evident. Transmiterea credinței nu poate fi îndeplinită într-o singură oră pe săptămână, în cadrul unei clase, chiar și cu cei mai talentați și iubitori învățători. Desigur, biserica poate să ofere un sprijin inestimabil și școala duminicală a fost folosită cu putere de Dumnezeu pentru evanghelizare și edificare. Cu toate acestea, Dumnezeu a încredințat familiei „partea leului“ din responsabilitatea educării creștine, nu bisericii.

Totuși, în prezent multe familii creștine fac puțin în mod intenționat sau chiar nimic pentru a-și transmite credința creștină copiilor lor, fiind confuzi, probabil din cauza tradiției, considerând că aceasta este responsabilitatea bisericii. Oare nu este posibil ca această tradiție magnifică legată de școala duminicală să contrazică în mod subtil adevărul lui Dumnezeu, deoarece prezența și impactul ei le permit părinților să renunțe la responsabilitățile pe care li le-a dat Dumnezeu?

O altă tradiție prin care pastorii și bisericile îi încurcă pe creștini și îi pot face să ignore Scripturile este „chemarea la altar“. Această tradiție relativ recentă (de prin anii 1800) este întipărită atât de adânc în mintea multor oameni, încât sunt îndurerați când nu se face nici o invitație și se simt mângâiați când acest lucru se întâmplă. Nu văd nici un defect intrinsec în chemarea la altar. Este o metodă folosită de Dumnezeu pentru a aduce mulți oameni la Sine pentru salvare și sfințire. Totuși, mă întreb dacă această formă de evanghelizare nu ne liniștește conștiințele atunci când neglijăm evanghelizarea personală? Dumnezeu nu a conceput evanghelizarea publică ca pe un înlocuitor al evanghelizării personale. Nici ca zidirea comună a bisericii să fie înlocuită de serviciile de închinare concepute în primul rând pentru mântuirea sufletelor pierdute. În general vorbind, evanghelizarea trebuie să aibă loc mai degrabă „acolo afară“, decât „aici înăuntru“, mai degrabă de luna până sâmbăta, decât doar duminica și trebuie făcută de toți, nu numai de pastor.

Cum ne păzim ca să nu cădem pradă tradițiilor noastre care iau subtil locul Scripturilor? Încă o dată, trebuie să fim destul de vigilenți pentru a identifica tradițiile ca tradiții. Cei mai mulți

dintre noi acceptă într-un mod necritic tradiția ca ghid al nostru. Trebuie să refuzăm ferm să lăsăm tradițiile să ajungă investite cu autoritate divină. Deși ne numim protestanți, uneori acționăm ca și cum am fi uitat chemarea reformatoare, *sola Scriptura* – numai Scriptura. Apoi toate tradițiile trebuie trecute prin grila Scripturii, nu invers. Tradițiile noastre trebuie considerate negociabile și subordonate adevărului lui Dumnezeu.

3. Tradiția poate denatura adevărul teologic

La un moment dat, Isus a adunat mulțimile pentru a le vorbi despre una dintre cele mai obișnuite și mai sinistre surse ale tradiției, o concepție denaturată despre pângărire sau spurcare (Marcu 7:14-16, 21-23). Folosind cuvinte pline de putere, Învățătorul Și-a implorat publicul: „Ascultați-Mă toți și înțelegeți!”. Apoi El a făcut declarația revoluționară că nimic din exteriorul unei persoane nu poate să o pângărească. Pângărirea acționează din interior spre exterior, nu din exterior spre interior. Pângărirea se află în inima oamenilor.

Această afirmație a contrazis concepția fariseilor despre pângărire. Ei (și noi, în momente-cheie) credeau că răul este exterior și ține de mediu. Cineva poate și va fi pângărit de anumite persoane, locuri și lucruri. Astfel, evreii „buni“ evitau contactul cu neamurile sau samaritenii (pe jumătate evrei) și cu vameșii și păcătoșii. În mod asemănător, evreii evitau să treacă prin Samaria, considerând-o necurăță deoarece era cetatea samaritenilor – o rasă amestecată. Lista lor cu locurile și activitățile care îi puteau pângări era lungă.

Isus a explicat că pângărirea nu se poate evita prin păzirea de oamenii răi, de locurile și lucrurile rele. Singura modalitate de a scăpa de pângărire este rezolvarea problemelor inimii.

În cazul fariseilor, tradiția a contribuit la definirea greșită a ceea ce însemna necurăție pentru Dumnezeu. De fapt, este posibil ca tradițiile să fi mărit pângărirea deoarece acestea au întunecat adevărata sursă a murdăriei spirituale, și anume, depravarea inimii omenești. În același fel, tradițiile moderne care încearcă să ne curețe faptele exterioare pot să ne împiedice

să vedem depravarea inimilor noastre și, prin urmare, nevoia de curăție interioară. Tradițiile ne pot da un sentiment fals al neprihănirii. Ne pot înșela astfel încât să găsim o sursă greșită a păcatului nostru, precum și o soluție greșită pentru acesta și să ofere scuze care să ne mulțumească – dar care să fie incorecte – pentru depravarea noastră și alternative la dependența totală de Dumnezeu. Adevărata pângărire produsă de diferitele păcate enumerate în Marcu 7:21-22 vine din interior, nu din afară.⁹

Aceasta nu înseamnă că pângărirea nu este importantă pentru creștin. Și Noul Testament laudă puritatea și condamnă necurăția.¹⁰ Dar cei care doresc să aibă vieți curate trebuie să recunoască faptul că sursa păcatului se află în ei înșiși, nu în prezența altora sau în activități.

Uneori tradițiile ne compromit teologia; acestea chiar ne încurajează să privim spre soluțiile greșite pentru problema păcatului. Din când în când, noi, creștinii, ne facem liste cu reguli care ne păzesc de pângărire. Deși este posibil să nu fie prezentată întotdeauna așa, pângărirea este văzută ca fiind „acolo afară, în lume“. Anumiți oameni sunt desemnați drept necurați. Astfel am fost învățați (în mod înțelept) să ne alegem prieteni buni și să-i evităm pe oamenii răi. Anumite locuri sunt compromițătoare prin ele însele: oriunde se servește alcool sau droguri, oriunde se cântă muzică rock și trupurile se mișcă în ritmul muzicii – oriunde au loc activități seculare. Iar anumite obiecte ca și cărțile de ghicit și diferite reviste sunt murdare. Deși există înțelepciune în multe dintre aceste reguli, ele comunică într-un mod subtil opusul temeliei solide a teologiei biblice, și anume, faptul că pângărirea este interioară, nu exterioară.

Astăzi, mulți creștini sunt tot mai înspăimântați de secularismul care se strecoară peste tot și fac tot ce pot ca să se protejeze pe ei și familiile lor. Educarea copiilor acasă, precum și școlile creștine sunt considerate adăposturi sigure și locuri unde sunt predate valorile care lipsesc din școlile publice. Ca părinte a cinci copii, și eu încerc să-mi protejez copiii de rău; aceasta este datoria mea ca tată și, până la un punct, protecția este necesară pentru maturizarea copiilor mei. Totuși, m-am ferit întotdeauna

de gândul că prin limitarea accesului lor la anumite persoane, locuri și lucruri pot reduce necurăția copiilor mei, pentru că ei poartă necurăția oriunde merg. Inimile lor decăzute îi însoțesc.

Dorința noastră ca părinți pentru copiii noștri este ca ei să știe că frica de Dumnezeu – nu frica de cultură – este începutul înțelepciunii (Proverbe 1:7). Trebuie să fim atenți care mesaj despre pângărire îl credem. Uneori tradițiile noastre ne insuflă o minciună diabolică.

Cum ne păzim ca să nu cădem pradă tradițiilor care ne denaturează teologia? Din nou, Biblia trebuie să fie ghidul și grila noastră, nu tradiția. Deși tradiția poate avea o înfățișare de înțelepciune, veghează neconținut ca aceasta să nu afecteze esența adevărului lui Dumnezeu. Răul nu trebuie pus pe seama surselor exterioare. Uneori numeroasele noastre tradiții concepute să ne păstreze curați, pierd din vedere esența problemei – inima omenească.

4. Tradiția poate contribui la orbirea spirituală

Matei ne spune că afirmația lui Isus referitoare la pângărire i-a supărat pe farisei (Matei 15:12-14). Acest lucru arată modul în care tradițiile angajează emoțiile și provoacă mânia. Fariseii au considerat că Isus i-a atacat pe nedrept și s-au simțit foarte ofențați. Probabil fariseii au fost atât de deranjați de cuvintele lui Isus, încât au plecat de acolo, deoarece nu mai sunt menționați în acest pasaj. Cu siguranță ucenicii lui Isus nu au înțeles implicațiile afirmațiilor lui Isus legate de pângărire. În orice caz, L-au confruntat.

Apoi Isus a dublat ofensa atunci când i-a numit pe farisei „răsad pe care nu l-a sădit Tatăl Meu“ și „călăuze oarbe“. Fariseii credeau că sunt grâu; Isus îi considera neghină (Matei 13:40-42). Fariseii erau convinși că sunt călăuze pentru orbi (Romani 2:19); Isus îi considera orbi. Deoarece Dumnezeu nu i-a plantat, ei vor fi „smulși“ din grădina Lui, a spus Isus. Și deoarece erau orbi, oamenii îi urmau spre marea lor pieire.

Aceste cuvinte nu puteau răni mai adânc. Fariseii se mândreau foarte mult cu strămoșii lor. Ei erau copiii lui Avraam.

Erau plantați de Dumnezeu. Mai mult, se considerau ghizii spirituali ai lui Israel a căror misiune era să-i conducă pe oameni la lumină. Totuși, Isus i-a asemănat cu neghina și cu niște călăuzele oarbe. Au!

Isus a arătat clar că tradițiile fariseilor constituiau o problemă mult mai serioasă decât și-au imaginat ucenicii. Era periculos pentru sănătatea lor spirituală să petreacă timp cu cei care puneau semnul egalității între tradiție și adevăr. Acestea erau cuvinte dure din partea unui Învățător preocupat de ucenicii Lui. A-i urma pe farisei, fie ei antici sau moderni, este mai periculos decât ne dăm seama. Tradițiile, care formează o mare parte din ceea ce se numește legalism, trebuie confruntate cu putere.

Unul dintre cele mai sigure teste despre ceea ce credem cu adevărat este descoperit de felul în care reacționăm emoțional la diferite situații. Reacțiile emoționale expun lucrările interioare ale sufletului nostru. Care dintre tradițiile noastre ne produc mânie? Există tradiții care au efect orbitor?

Cu câțiva ani în urmă la biserica pe care acum o păstoresc, a apărut o controversă legată de serviciul de duminică seara. Propunerea unora era să înlocuim serviciul de duminică seara cu întâlniri în grupuri mici, crezând că acestea vor mări participarea și vor intensifica viața spirituală. Sugestia acestei tradiții contemporane s-a ciocnit de o tradiție mai veche și emoțiile au fost stârnite. În mințile unora, serviciul de duminică seara era aproape sfânt; o ancoră în mijlocul mărilor furtunoase; o legătură cu conservatorismul și un obstacol în calea liberalismului. A fost una dintre întâlnirile în care au putut fi măsurate popularitatea lui Dumnezeu și spiritualitatea noastră. Alții erau la fel de insistenți afirmând că grupurile mici erau valul viitorului, un mijloc necesar de educație spirituală.

Bănuiesc că puțini dintre cei implicați în dezbateri cunoșteau originile serviciului de duminică seara. Inițial acesta a fost conceput ca mijloc de-a ajunge cu Evanghelia la cei nemântuiți. De aceea a fost numit „Serviciul evanghelistic de duminică seara“. Modalitatea folosită pentru a-i atrage pe „păcătoși“ la aceste servicii erau lămpile cu gaz, care au fost introduse devreme în

biserici. Aceste lămpi erau o noutate și de aceea îi atrăgeau pe curioși. Odată ce lămpile cu gaz îi atrăgeau pe oameni înăuntru, predicarea Evangheliei îi conducea la Cristos. Prin urmare, serviciul de duminica seara a început ca un experiment inovator conceput pentru a promova evanghelizarea.¹¹ Acum, mulți ani mai târziu, rareori există oameni nemântuiți la serviciul de duminica seara. Ei stau cuibăriți confortabil în „băncile“ lor urmărind vreun meci sau alte emisiuni TV.

Undeva, în timp, serviciul de duminica seara și-a schimbat focalizarea, trecând de la evanghelizare la zidire spirituală. Desigur, edificarea credincioșilor este un scop bun și nu este nimic greșit în a ține serviciul de duminica seara. Nu este nimic greșit nici cu grupurile mici. Atât serviciul de duminica, seara cât și grupurile mici sunt doar tradiții, metode omenești de a îmbogăți lucrarea bisericii. Dacă uităm acest lucru, ajungem orbi și putem risipi multă energie emoțională.¹²

Cum ne păzim ca să nu cădem pradă ofensei emoționale și orbirii spirituale pe care le pot produce tradițiile? În primul rând, când începem să ne agităm cu privire la problemele religioase despre care știm că nu sunt porunci biblice, este timpul să facem o pauză. Trebuie să-i ascultăm pe cei care sunt de partea cealaltă. Apoi trebuie să ne întrebăm dacă suntem îndreptățiți să ne simțim ofenșați sau Dumnezeu încearcă să ne atragă atenția. În continuare, trebuie să ne asigurăm că viețile noastre sunt călăuzite de Cuvântul lui Dumnezeu, nu de tradiții omenești. De ce? Pentru că a-i conduce pe oameni spre tradiții, ca și cum acestea ar fi esența creștinismului, nu se deosebește cu nimic de un orb care conduce un grup prin Marele Canion.

În același timp, trebuie să fim pregătiți să ofensăm dacă dorim cu adevărat să-L urmăm pe Isus. Nu cred că trebuie să încercăm să ofensăm; în schimb, trebuie să căutăm să fim cât mai binevoitori și mai răbdători posibil. Și, cu siguranță, niciodată nu trebuie să înfruntăm tradițiile cu un spirit trufaș. Puține lucruri sunt la fel de ofensatoare ca niște tineri aroganți care încearcă să înlocuiască tradițiile învechite cu tradiții contemporane. Aceasta este o ipocrizie proeminentă (și foarte obișnuită astăzi).

În sfârșit, trebuie să luăm seama să nu ne atașăm de cei care ne conduc cu tradiții. Cred că sunt mulți cei care pun accent mai mare pe tradiții decât pe adevăr. Oamenii tind să-i urmeze ca o turmă pur și simplu pentru că tradițiile ne leagă de evenimente semnificative din trecut. Ai grijă!

5. Tradițiile pot sufoca slujirea eficientă

Potrivit lui Isus, tradițiile evreilor referitoare la spălarea mâinilor nu numai contraziceau adevărul Scripturii cu privire la pângărire, dar nici nu mai erau necesare (Marcu 7:17-20). Isus a declarat că legile privitoare la mâncare din Vechiul Testament erau de atunci înlăturate. Implicația logică a lecției de biologie a lui Isus este că nici o mâncare, nici mâinile nespălate, nici ulcioarele și nici farfuriile nu pângăresc prin ele însele. Putem mânca orice – carne de porc, creveți sau carne de struț!

Legile evreilor privitoare la mâncare au avut un scop teologic pozitiv: să-i pună deoparte pe evrei ca poporul ales al lui Dumnezeu (Levitic 11:44-45). Deci, de ce a schimbat Isus aceste lucruri? Dacă legile evreilor privitoare la mâncare ar fi rămas valabile în timp ce Dumnezeu Se ocupa de creșterea unei familii globale conduse de Domnul Isus Cristos – una care cuprindea evrei, samariteni și neamuri – atunci ar fi existat dezbinări de neînlăturat și lipsă de unitate. Legile privitoare la mâncare ar fi fost întotdeauna un element care să amintească de caracterul distinctiv (și probabil superior) al evreilor. Legile privitoare la mâncare și tradițiile care au rezultat din acestea ar fi sufocat de tot lucrarea printre oamenii pierduți din lume.

Isus nu putea tolera acest lucru. Prin urmare, cu o singură mișcare de condei, Marcu a formulat implicația din cuvintele lui Isus, și anume, că legile privitoare la mâncare au fost anulate (v. 19). Aceasta a înlăturat una dintre cele mai mari piedici pentru lucrarea eficientă pe care le-ar fi întâmpinat orice evanghelist, plantator de biserici sau pastor evreu. Apropo, nu este întâmplător faptul că exact următorul eveniment înregistrat în Evanghelia după Marcu ni-L prezintă pe Isus vorbind cu o femeie dintre neamuri (Marcu 7:24-30). Dacă Isus ar fi fost

preocupat de probleme de dietă, ar fi evitat-o.

Unul dintre cele mai mari pericole ale tradițiilor este faptul că acestea pot efectiv să blocheze noile lucrări conduse de Duhul Sfânt. De fapt, tradiția este un ucigaș potențial uriaș al lucrării, deoarece tradițiile tind să fie menținute mult timp după ce și-au pierdut utilitatea. În mod ironic, unele dintre cele mai apreciate tradiții au început ca lucrări de avangardă pe care cineva a avut curajul și convingerea să le inițieze.

Dă-mi voie să citez câteva exemple din tradițiile noastre care pot să sufocă lucrarea eficientă. Stilul de muzică pe care noi îl considerăm sfânt are un impact mare asupra lucrării. Dacă credem că răul constă în ritmul, stilul, instrumentația, tempo-ul sau volumul muzicii, este foarte probabil să nu putem câștiga pentru Cristos o anumită subcultură (aceasta dacă ei nu renunță la „necurăția“ lor și ne îmbrățișează tradițiile). Gândește-te la orgă. Acest instrument a fost folosit pentru prima dată într-o biserică nord-americană în 1703, nu mai devreme din cauza opoziției celor cu rădăcini puritane. În cele din urmă, în 1770, prima biserică puritană, probabil credincioși care și-au asumat riscuri serioase, a achiziționat o orgă!¹³ Prin alegerea muzicii și a instrumentelor pe care noi le considerăm acceptabile, putem să ne limităm lucrarea. Iar cei pe care îi rănim nu sunt numai cei excluși, ci și cei consolați. A învăța că un anumit tip de muzică este sfânt ne sufocă înțelegerea spiritualității.

Gândește-te la felul în care tradițiile noastre referitoare la ora începerii serviciului de duminica dimineața afectează slujirea celor care stau în bănci. În cele mai multe biserici [americane] serviciile de închinare de duminica dimineața încep la 10:30 sau la 11:00. Leith Anderson scrie: „Nu am mulș niciodată o vacă... Cei mai mulți americani nu au mulș niciodată o vacă. Totuși, multe biserici încă încep întâlnirile de duminica dimineața la ora unsprezece, oră aleasă inițial ținându-se seama de programul fermierilor pentru mulșul vacilor“.¹⁴ Probabil lucrarea ar fi făcută mai bine dacă întâlnirile bisericii ar începe sâmbăta seara la ora opt sau duminica dimineața la opt. Tradiția, nu Dumnezeu, a stabilit ora întâlnirilor noastre. Când programul de muncă și de

joacă din societate se schimbă, probabil că ar trebui schimbată și ora la care începem întâlnirile noastre de închinare.

Cum putem evita tendința de a lăsa tradiția să sufocă lucrarea eficientă? Din nou, trebuie să păstrăm tradiția și adevărul separate în mințile noastre. Vom ajuta atât creșterea spirituală, cât și lucrarea atunci când facem deosebire între tradiție și adevăr. Este înțelept să facem distincție între cele două. În continuare, trebuie să menținem metodologia flexibilă astfel încât să poată fi schimbată la nevoie. Mesajul Scripturii este cel mai important și nu trebuie schimbat. Totuși, metodele pot fi negociate și trebuie schimbate pentru a face o lucrare eficientă în culturi care se schimbă. Uneori facem opusul, compromițând mesajul pentru a se potrivi cu metodele noastre. Pentru a păstra prioritatea lucrării mai mare decât a metodelor, trebuie să ne dezvoltăm virtutea spirituală de a ne asuma riscuri. Acest lucru nu este ușor pentru cei mai mulți dintre noi, având în vedere faptul că tradițiile ne definesc zonele de confort.

ECHILIBRAREA TRADIȚIEI ȘI A ADEVĂRULUI

Misiunea noastră ca urmași ai lui Isus Cristos este să stabilim un echilibru înțelept între adevărul lui Dumnezeu și tradițiile omenești. Cum le putem echilibra pe cele două? În primul rând, trebuie să recunoaștem că peste tot în jurul nostru există tradiții. Ele guvernează (de obicei inconștient) mare parte din viețile noastre și determină în mare parte felul în care îi examinăm pe ceilalți. Astfel, trebuie să devenim conștienți de efectul pe care tradițiile îl au asupra minților și a vieților noastre. În al doilea rând, nu trebuie să uităm niciodată că prin definiție tradiția este opera omului. Totuși, noi tindem să confundăm tradiția cu adevărul, deoarece tradițiile religioase sunt adesea susținute cu argumente și texte biblice. Astfel, în timp, tradițiile tind să devină sfinte. Trebuie să ne amintim adesea de sursa tradițiilor noastre și să le tratăm ca fiind negociabile.

În al treilea rând, tradițiile tind să întărească religia exterioară, să se concentreze mai degrabă pe faptele exterioare decât pe atitudinile inimii. Astfel, trebuie să fim atenți la religia falsă

și la ipocrizia inimii pe care tradiționalismul le poate genera ușor. Să rămânem recunoscători pentru tradiții, dar să fim atenți la tradiționalism. În al patrulea rând, este posibil să nu obținem ceea ce vedem în tradiții. Tradițiile au o înfățișare a înțelepciunii, și pentru că „par așa de bune“, par corecte. Totuși, acestea pot denatura subtil adevărul și pot da un sentiment fals de neprihănire. Tradiția poate contribui la orbirea spirituală și poate avea ca rezultat un mare rău spiritual. Astfel, este nevoie de discernământ atunci când avem de-a face cu tradițiile vieților noastre.

În sfârșit, tradiția poate fi unul dintre cei mai mari dușmani a ceea ce dorește să facă Dumnezeu. El este infinit de creativ și lucrează tot timpul în moduri neașteptate și minunate. Totuși, se spune că ultimele șapte cuvinte ale bisericii sunt: „Până acum nu am procedat niciodată așa“. Când ne ținem strâns de tradiții, avem tendința să sufocăm lucrarea. Este nevoie de curaj să înfrunți tradițiile și să te confrunți aproape sigur cu opoziția. Totuși alternativa, înăbușirea lucrării eterne, poate lipsi biserica de inițiativa și binecuvântarea lui Dumnezeu.

Dumnezeu ne-a chemat să fim dedicați, nu neapărat să ne simțim bine. Când tradițiile bazate pe adevărul lui Dumnezeu ajută la înaintarea lucrării, ele trebuie apărute. Dar atunci când împiedică slujirea, trebuie reevaluate și revizuite împreună cu o verificare a inimii de către toți cei implicați.

Capitolul opt

CÂND MĂSURILE DE PROTECȚIE DEVIN ELEMENTUL CENTRAL

Filmul *Carele de foc* prezintă povestea captivantă a lui Erid Liddell, „scoțianul zburător“. În 1981, acesta a câștigat premiul Oscar pentru cel mai bun film al anului. Un hit extraordinar al Hollywood-ului, filmul și-a câștigat spectatori entuziaști și în rândul creștinilor, deoarece „Carele de foc“ promovează valori creștine ferme. În film, Liddell a câștigat medalia de aur la Jocurile Olimpice din anul 1924 în cursa de 400 m, cursă la care nu fusese înscris inițial. El a refuzat să participe la proba la care era înscris, cursa de 100 m sprint, deoarece etapa preliminară la care trebuia să participe era programată duminică, „ziua Domnului“, iar el era un „sabatist“ convins. Puțini oameni, laici sau religioși, nu au lăudat caracterul, convingerile, curajul și, desigur, succesul lui Liddell!

Fără îndoială Liddell a acționat cum i-a dictat conștiința și lucrurile au ieșit bine. Dar este abordarea lui obligatorie pentru toți creștinii sinceri? Dacă Isus ar fi fost antrenorul lui Eric Liddell, ce l-ar fi sfătuit în legătură cu alergarea în ziua de „Sabat“? Timp de mii de ani, ținerea sau păzirea Sabatului a scos la iveală convingeri religioase profunde. Și aceasta a fost esența unei practici fariseice foarte importante numită „protejarea Legii“.

Fariseii credeau din toată inima că Dumnezeu le-a spus să protejeze Legea. Mișna declară mandatul fariseilor: „Moise a primit Legea pe Sinai și a încredințat-o lui Iosua, iar Iosua

bătrânilor; bătrânii au încredințat-o prorocilor; iar prorocii au încredințat-o bărbaților Marii Sinagogi. Ei au spus trei lucruri: Fiți precauți în judecată; faceți mulți ucenici și *faceți un gard în jurul Legii ca s-o protejați*.¹

Dumnezeu Și-a descoperit voia astfel încât oamenii, încrezându-se în El și ascultându-L, să devină sfinți. Într-adevăr, Legea, cea mai înaltă expresie a voii lui Dumnezeu, era esențială nu numai pentru viața spirituală a individului, ci și pentru supraviețuirea națiunii. Aceasta exprima voia irevocabilă a lui Dumnezeu pentru poporul Său și trebuia protejată, comunicată și respectată. Totuși, Legea neschimbătoare a lui Dumnezeu este oarecum echivocă prin natura ei. Legea trebuie interpretată și aplicată în contexte culturale schimbătoare. Prin urmare, marii învățători ai evreilor și-au asumat misiunea de a explica în termeni specifici înțelesul Legii și modul în care se aplică aceasta în viață. Ei s-au simțit obligați moral să protejeze lucrurile sacre și să-i împiedice pe oameni să încalce poruncile lui Dumnezeu din cauza ignoranței, a indiferenței sau a insolenței. Acest proces foarte prețuit a fost cunoscut sub numele de „protejare a Legii“.

Stabilirea măsurilor de protecție nu a fost un proces independent și întâmplător. Dimpotrivă, aceste măsuri erau stabilite cu atenție de cercetători eminenti ai Scripturii, recunoscuți ca atare de oameni, conform mandatului din Deuteronom 17:8-11. Aceste măsuri de protecție nu au fost concepute ca să devină un sistem rigid de dogme seci. Dimpotrivă, erau menite să ia absoluturile Legii lui Dumnezeu și să le facă aplicabile vieții de fiecare zi.

PRIMA MĂSURĂ DE PROTECȚIE

În Biblie întâlnim măsuri de protecție încă de la începutul rasei umane. În Genesa 3:3, Eva a conceput prima măsură de acest fel pentru a proteja porunca lui Dumnezeu, atunci când a adăugat la aceasta expresia „și nici să nu vă atingeți de el“. Probabil s-a gândit (greșit) că cel mai bun mod de a evita fructul interzis era acela de a ridica bariere de protecție în jurul poruncilor lui Dumnezeu. Se pare că ea a crezut că ascultarea poate fi ajutată dacă va fi mai strictă decât Dumnezeu. Procesul de protejare

a început cu o simplă completare adusă Legii lui Dumnezeu.

Dată fiind natura noastră umană, măsurile de protecție s-ar fi înmulțit foarte mult dacă ar fi fost implicați și alții în stabilirea lor: „Nu-l mirosiți; nu-l priviți; nu vă apropiați de el; izolați partea aceea de grădină; construiți un zid în jurul pomului interzis“. Poate că în cele din urmă cineva ar fi decretat că pomul trebuie tăiat și dezrădăcinat! Deoarece libertatea lui Dumnezeu era de temut, măsurile de protecție au ajuns în centrul atenției.

Prin măsura ei de protecție, Eva a ignorat protecția inimii pe care Dumnezeu a oferit-o printr-o relație sinceră cu El. Astăzi noi procedăm la fel. Ori de câte ori Dumnezeu ne dă o poruncă și oamenii sinceri, ca noi, caută să se supună, se stabilesc măsuri de protecție, care înlocuiesc adesea o relație apropiată cu Dumnezeu. Astfel de măsuri au ajuns atât de obișnuite în peisajul nostru religios, încât de-abia le mai vedem.

NATURA MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Desigur, o măsură de protecție sau un gard reprezintă o graniță. Potrivit dicționarului, aceasta este „un mijloc de protecție; o barieră concepută să prevină evadarea sau intruziunea sau să definească o limită“. În agricultură, gardurile sunt construcții de lemn, metal etc. care au rolul de a proteja animalele să nu se rățăcească. Gardurile ne dau sentimentul de siguranță, proprietate și control. În termeni religioși, gardurile sau măsurile de protecție sunt interpretări, explicații și aplicații omenești ale poruncilor biblice. Scopul lor este (1) să protejeze poruncile lui Dumnezeu și (2) să-i împiedice pe oameni să le încalce. Trăind în interiorul acestor „garduri“, credem că putem trăi în siguranță înaintea lui Dumnezeu. De obicei, cei care stabilesc măsurile de protecție sunt învățători ai Bibliei bine intenționați. În general, oamenii religioși cer ca învățătorii lor să definească măsuri de protecție care să standardizeze comportamentul religios și să ușureze ascultarea.

Măsurile de protecție diferă semnificativ de tradiții, tema capitolului anterior. Următorul tabel ne va ajuta să scoatem în evidență câteva diferențe.

Tradițiile comparate cu măsurile de protecție

Tradiții	Măsuri de protecție
Pasaje-cheie: Matei 15:1-20; Marcu 7:1-23	Pasaje-cheie: Matei 12:1-14; Marcu 2:23-3:6
Studiu de caz: Tradiția spălării mâinilor	Studiu de caz: Măsuri de protecție legate de Sabat
Scopul tradițiilor: Să promoveze și să îmbogățească slujirea	Scopul măsurilor de protecție: Să protejeze Legea și să prevină neascultarea
Sursa tradițiilor: Lucrări (de obicei bazate pe texte clare din Scriptură) care au avut succes în trecut	Sursa măsurilor de protecție: Poruncile biblice care trebuie interpretate și aplicate practic
Contribuțiile pozitive ale tradițiilor: Mențin eficiența în lucrare; oferă stabilitate și siguranță; ne leagă de trecut	Contribuțiile pozitive ale măsurilor de protecție: Protejează de păcat; oferă standarde și structuri; îi împiedică pe oameni să flirteze cu răul
Pericolele tradițiilor: Pot favoriza religiile false; pot contrazice subtil adevărul lui Dumnezeu; pot contribui la orbirea spirituală; au tendința de a pierde din vedere originea lor umană; deseori se opun schimbării și perpetuează starea de fapt a lucrurilor; tradiția este marele dușman potențial al slujirii	Pericolele măsurilor de protecție: Pot să nu fie în deplină concordanță cu Cuvântul lui Dumnezeu; pot denatura prioritățile lui Dumnezeu; pot contrazice bunul simț și practica; pot distrage atenția de la adevăratul scop al Legii; reprezintă marele dușman potențial al maturității

Activitățile fariseilor de stabilire a măsurilor de protecție nu au fost în nici o altă situație atât de pronunțate și prolifică ca în cazul Sabatului. Respectarea Sabatului era esența sistemului fariseic. Legile apărute în jurul Sabatului erau voluminoase. Judecând după spațiul din Mișna acordat Sabatului, acesta este cel mai important subiect pentru rabini.² Totuși, concepția lui Isus privitoare la Legea lui Dumnezeu și la măsurile de protecție inventate de oameni era diferită de cea a fariseilor. În Evangheliile sunt înregistrate șapte conflicte referitoare la Sabat care au avut loc între Isus și farisei.³ Așa cum îți poți imagina, acestea i-au iritat foarte tare pe farisei. Ei n-au putut pricepe de ce un „om sfânt“, renumit, nu se supunea măsurilor lor „sfinte“ de protecție.

Conflictele privitoare la Sabat au grăbit apariția unui punct de cotitură important în lucrarea lui Isus. Înainte de evenimentele relatate în Matei 12, Isus a reprezentat pentru farisei o noutate care i-a iritat. De aici înainte, El a fost obiectul unei cercetări atente intense și în cele din urmă al crimei lor.

CUM S-AU DEZVOLTAT MĂSURILE DE PROTECȚIE REFERITOARE LA SABAT

Conflictul referitor la Sabat a început într-o sâmbătă, în timpul primăverii în Israel, în timp ce Isus și ucenicii Săi treceau pe lângă un lan de grâu. Isus vorbea cu grupul lui de prieteni despre odihnă, un subiect potrivit pentru Sabat. Ucenicilor le era foame și au smuls câteva spice din lanul pe lângă care treceau. Aceasta era o activitate normală pentru oamenii săraci, dar nu în timpul Sabatului! Măsurile de protecție evreiești bine stabilite interziceau astfel de activități. Și fariseii au observat acest lucru și au luat atitudine.

Alături de tăierea împrejur și legile privitoare la mâncare, respectarea Sabatului era una dintre cele trei mari simboluri ale iudaismului. Prin urmare, fariseii au considerat activitatea ucenicilor lui Isus din ziua Sabatului ca o mare ofensă. Cuvântul lui Dumnezeu era clar: bazele Sabatului au fost așezate de Dumnezeu la creație (Genesa 2:1-3); „Adu-ți aminte de ziua de odihnă...” era a patra și cea mai lungă dintre Cele zece porunci (Exod 20:8-11; Deuteronom 5:12-15). Odihna de Sabat a fost un semn dat de Dumnezeu lui Israel, poporul legământului lui Dumnezeu, care îi deosebea de națiunile înconjurătoare (Exod 31:12-17). Mai mult, Dumnezeu le spusese prin Moise că încălcarea Sabatului era o ofensă capitală (Numeri 15:32-36).

Cu toate acestea, nu era clar cum trebuiau aplicate poruncile referitoare la Sabat în societatea contemporană. Ce înseamnă „adu-ți aminte”? Când începe și când se sfârșește „Sabatul”? Cum poate face cineva o zi „sfântă”? Și, întrebarea cea mai complicată: Ce se înțelege prin „muncă”? Scriptura nu oferă instrucțiuni detaliate cu privire la aspectele particulare ale respectării Sabatului, iar pentru a face acest lucru și mai dificil, cele două școli

principale ale fariseismului se contraziceau în multe puncte sensibile. Poruncile referitoare la Sabat, la fel ca majoritatea celor 613 porunci din Vechiul Testament, păreau că cer explicații și imploră aplicații practice. La urma urmelor, credincioșii doreau să știe unde erau în relația lor cu Dumnezeu. Astfel a început un efort major al fariseilor și al rabinilor lor de a defini Sabatul și de a explica poporului lui Dumnezeu ce însemna un comportament potrivit sau nepotrivit în timpul Sabatului.

Probabil, deși această problemă nu apare în textul biblic, Isus și ucenicii Săi au umblaseră prea mult în acea zi. Rabinii au hotărât că o plimbare în ziua Sabatului nu trebuia să depășească o jumătate de milă [circa 800 m; n.tr.] depărtare de casa celui care se plimbă sau merge undeva. Ei nu au ajuns în mod arbitrar la această cifră, ci, prin cercetarea atentă a Scripturilor și combinarea ingenioasă a textelor, au ajuns la o distanță sigură de călătorie, fără să „încalce Legea lui Dumnezeu“.⁴

Totuși, ce înțelegem prin „casă“? Această întrebare este puțin mai complicată. Există vreo excepție, vreo porțiță? Desigur! Și aceste excepții au fost stabilite cu o precizie caracteristică fariseilor. Cineva putea să redefinească limitele casei lui și astfel să mărească lungimea călătoriei pe care o putea face în ziua Sabatului. Sau putea plasa diferite obiecte peste drum, de exemplu, o sfoară, și astfel să-și mărească dimensiunile „casei“. Mai mult, rabinii au hotărât că practicarea unor activități, cum ar fi fierberea unui ou, făcea din locul acela „locuința“ cuiva. De asemenea, se puteau conecta mai multe case, formând un fel de casă comunală care într-adevăr era foarte mare, mărinind în mod convenabil distanța pe care o puteau parcurge în ziua Sabatului.

Totuși, ofensa specifică pentru care Isus și ucenicii Săi au fost trași la răspundere nu a fost distanța pe care au parcurs-o, ci „lucrarea“ pe care au făcut-o în ziua Sabatului. Rabinii au stabilit că în ziua de Sabat sunt interzise treizeci și nouă de activități. Ucenicii lui Isus au fost implicați în cel puțin patru dacă nu în mai multe dintre activitățile interzise în mod explicit în ziua Sabatului.⁵ Când i-au văzut pe ucenicii lui Isus „smulgând spice de grâu“ în ziua Sabatului, fariseii și-au exprimat îngrijorarea.

Pentru ei această activitate a ucenicilor lui Isus era ilegală: „Uite că ucenicii Tăi fac ce nu este îngăduit să facă în ziua Sabatului“ (Matei 12:2b). Isus încălcase „Legea“.

CONTRIBUȚIILE POZITIVE ALE MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Măsurile de protecție pot fi utile. În primul și în primul rând, *ele îi pot proteja și instrui pe cei inocenți și imaturi*. Părintele nu se gândește să îi permită copilului său accesul liber la o sobă fierbinte, la o stradă aglomerată sau la un obiect fragil de sticlă. În timp ce scriu această carte, eu am un copil mic în casă. Noi am stabilit niște măsuri de protecție referitoare la anumite locuri strategice pentru a-l împiedica să cadă pe scări, să se apropie de lucruri periculoase sau scumpe și să meargă în locuri în care nu are voie. Aceste măsuri ne sunt de mare ajutor. Ne micșorează temerile și ne măresc libertatea părintească, fără să menționez faptul că lui Seth îi protejează viața și trupul. Astfel de măsuri sunt bune și necesare pentru protecția copiilor. Măsurile de protecție religioase îi protejează pe cei imaturi. Deseori, din cauza lipsei lor de cunoștințe și experiență, copiii și tinerii trebuie să le vorbim în termeni concreți pentru ca ei să ne poată înțelege și asculta.

Mai mult, *măsurile de protecție pot avea o funcție psihologică pozitivă*. Oamenii nu pot face față eficient ambiguității și libertății continue. Faptul că știm ce să facem și ce să nu facem ne dă siguranță; știind unde ne aflăm ne dă un sentiment de satisfacție, chiar de control într-o lume complexă. Măsurile de protecție personală stabilite împreună cu Dumnezeu și bazate pe conștiința și convingerile cuiva sunt încurajate în Scriptură (Romani 14-15). Măsurile de protecție ne pot oferi barierele de care avem nevoie în mod individual pentru o viață echilibrată și ne ajută să spunem „nu“ ispitelor care sunt captivante și totuși greșite.

De asemenea, uneori măsurile de protecție ne ajută să avem un sentiment de respect amestecat cu teamă și uimire față de Lege. Frica poate fi o protecție dată de Dumnezeu. Măsurile de protecție a Legii ne ajută să ne păzim de rău și să promovăm

ordinea socială. Ele sunt o parte a harului lui Dumnezeu acordat tuturor oamenilor. Multe dintre măsurile noastre de protecție ne slujesc prin faptul că ne limitează înclinația spre păcat. Ele îmi protejează domeniile slabe ale vieții. Scot în evidență pericolele potențiale ale activităților care par nedăunătoare. Numeroasele măsuri de protecție din copilăria mea, pe care de obicei nu le încălcam de frică, m-au scutit de multe probleme și au redus numărul cicatricelor din viața mea. De exemplu, în timpul liceului, am evitat substanțele care îmi puteau altera mintea. Frica de pedeapsă și de pierderea autocontrolului m-au păzit de dependența care m-ar fi putut răni pe mine și pe alții.

În plus, măsurile de protecție pot ajuta la formarea obiceiurilor pozitive, care consolidează modurile de viață evlavioase. Multe obiceiuri, ca de exemplu cel al timpului zilnic de părtășie cu Dumnezeu, individual sau în grup, pot fi utile. Isus Însuși, deși a încălcat unele măsuri de protecție impuse de farisei, s-a supus altor măsuri de protecție. Scripturile arată implicit că Isus a frecventat sinagoga, posibil regulat, deși Legea nu cerea aceasta în mod specific. Totuși, obiceiurile bune pot fi întotdeauna pervertite. Dedicarea poate degenera în obligație. Frecventarea bisericii poate deveni o obișnuință legalistă.

Astfel, măsurile de protecție pot avea o funcție valoroasă în viețile și comunitățile noastre religioase. Probabil acestea sunt o adaptare necesară la decăderea firii pământești. Totuși, deseori măsurile de protecție conțin pericole spirituale importante pe care Isus a avut grijă să le sublinieze.

PERICOLELE MĂSURILOR DE PROTECȚIE

Nici un om dintre toți câți au trăit vreodată pe pământ nu a fost mai preocupat de neprihănire ca Isus. Asemenea fariseilor, El a vrut să-i păzească pe oameni de durerea păcatului. Cu toate acestea, Isus a avut câteva obiecții foarte importante referitoare la măsurile lor de protecție. Interacțiunea lui Isus cu fariseii din Matei 12:1-14 scoate în evidență șase pericole ale măsurilor de protecție născocite de oameni.

1. Sunt incompatibile cu Scriptura

Este posibil ca măsurile noastre de protecție să nu fie în conformitate cu întreaga învățătură a Cuvântului lui Dumnezeu. În Matei 12, Isus i-a confruntat mai întâi pe fariseii iubitori de Scripturi cu faptul că măsurile lor de protecție referitoare la Sabat nu erau cu totul biblice. Deși aceste măsuri erau stabilite pe baza unor texte biblice clare, uneori acestea nu corespundeau întregului sfat al Cuvântului lui Dumnezeu.

Cred că Isus, predicatorul itinerant, i-a șocat pe învățătorii Bibliei din vremea Sa când a spus: „Oare n-ați citit ce a făcut David, când a flămâzuit, el și cei ce erau împreună cu el? Cum a intrat în Casa lui Dumnezeu și a mâncat pâinile pentru punerea înaintea Domnului pe care nu-i era îngăduit să le mănânce nici lui, nici celor ce erau cu el, ci numai preoților?” (vv. 3-4). Isus făcea referire la un eveniment din istoria lui Israel relatat în 1 Samuel 21:1-6. David, împăratul uns al lui Israel, fugea de împăratul Saul și s-a dus la Nob unde se afla Cortul întâlnirii în vremea aceea. Ajuns acolo, l-a mințit pe Ahimelec, marele preot, în legătură cu misiunea sa și acesta i-a dat din pâinile care fuseseră luate de dinaintea Domnului. Ahimelec i-a dat aceste pâini în pofida restricțiilor din Levitic 24:5-9; i-a dat pâini sfințite deoarece nu avea pâine obișnuită. Se prea poate ca acest eveniment să fi avut loc într-o zi de Sabat deoarece pâinile puse înaintea Domnului tocmai fuseseră înlocuite. (În fiecare Sabat, douăsprezece pâini proaspete le înlocuiau pe cele de dinainte.)

În mod clar, David a călcat Legea scrisă, dar nu a fost învinuit ca și călcător de lege. Uneori există excepții de la reguli, excepții bazate pe nevoi omenеști legitime și pe statutul „călcătorului de lege“. Isus i-a avertizat pe farisei să aibă grijă să nu tragă concluzii pe care să le numească biblice, bazându-se pe date incomplete. În plus, Cel care a încălcat măsura de protecție a fariseilor referitoare la Sabat nu a fost nimeni altul decât fiul lui David!

În acest domeniu, unele măsuri de protecție de-ale noastre nu sunt mai puțin deficitare din punct de vedere biblic decât cele ale fariseilor. Deseori ceea ce noi prezentăm ca fiind corect din punct de vedere biblic nu este așa dacă examinăm toate dovezile,

dar de multe ori nu recunoaștem aceasta. Considerăm că măsurile noastre de protecție sunt date de Dumnezeu și le investim cu autoritate divină; scoatem în evidență și exagerăm anumite pasaje, dar omitem altele. Una dintre marile ironii ale stabilirii măsurilor de protecție este aceasta: cei mai rodnici în această artă sunt cei mai convinși că sunt oameni ai Cărții.

De exemplu, facem liste și comunicăm textele biblice care condamnă consumul de alcool și acestea sunt numeroase, dar în mod curios, uităm să menționăm versetele nu puține la număr care permit sau chiar laudă consumul de „băuturi tari”.⁶ Suntem cu totul îndreptățiți să scoatem în evidență pericolele și înșelăciunea alcoolului, precum și consecințele potențial devastatoare ale acestuia.⁷ Totuși, trebuie să ne ferim să concepem o apărare complicată a abstenenței de la băuturile alcoolice folosind măsurile de protecție ca metodă. Deși avertizarea împotriva alcoolului este utilă și complet biblică, unele măsuri de protecție degenerază în răstălmăciri, omiteri și denaturări importante ale Scripturii. Ce îi învață aceasta pe oamenii care au ajuns să aibă încredere în noi când descoperă în Scriptură dovezi care contrazic exegeza noastră biblică „corectă”? Libertatea oferă întotdeauna potențialul pentru abuz, dar și oportunitatea dezvoltării convingerilor corecte și a caracterului.

Diferitele măsuri de protecție referitoare la închinare sunt de asemenea șubrede dacă luăm în considerare întreaga învățătură a Cuvântului lui Dumnezeu. De exemplu, în mediul în care am crescut eu dansul era o activitate interzisă. Ispitele sexuale au determinat recurgerea la această măsură și am ajuns să apreciez protecția pe care mi-a oferit-o. În Scriptură, dansul este asociat uneori cu răul (vezi Exod 32:19; Matei 14:6).⁸ Totuși, interdicția general valabilă privitoare la dans nu este sprijinită de Scriptură. Dumnezeu crede că trupul poate fi folosit corect în celebrare și în închinare. Mai mult, noi cităm pasajele referitoare la reverența în închinare, dar nu spunem nimic despre pasajele care vorbesc despre celebrarea zgomotoasă cu „chimvale zângănitore” (vezi 1 Cronici 13:8; Psalmul 150:5). Stabilirea unor măsuri de protecție rigide ne poate transforma în gânditori

critici, nu în oameni care se supun Scripturii și sunt conduși de Duhul Sfânt. Foarte probabil că Isus ar pune mâna pe clește și ar îndepărta o parte din „gardurile“ noastre, exact așa cum a făcut cu fariseii în urmă cu două mii de ani.

2. Este posibil ca aceste măsuri de protecție să ignore lucrările speciale și excepțiile

Măsurile de protecție concepute de oameni pot eșua în recunoașterea lucrărilor investite cu autoritate divină și a excepțiilor. Uneori circumstanțele impun ca măsurile concepute pentru protecția omului să fie încălcate. Isus le-a arătat fariseilor că anumite lucrări investite cu autoritate divină pot ignora măsurile de protecție concepute de oameni. Astfel, polițiștii din zilele noastre devin „călcători de lege“ când trec pe roșu la semafor pentru a-și face datoria și a-i păzi pe oameni de rău.

Isus a apelat iarăși la Scriptură, de această dată la Pentateuh (Numeri 28:9-10). El a spus: „Sau n-ați citit în Lege că, în zilele de Sabat, preoții calcă Sabatul în Templu și, totuși, sunt nevinovați? Dar Eu vă spun că aici este Unul mai mare decât Templul“ (Matei 12:5-6). Tehnic, preoții călcau Legea în fiecare Sabat prin a-și îndeplini slujbele, dar nimeni nu-i acuza că nu păzeau Sabatul. Natura slujbei lor ca lideri de închinare înaintea lui Dumnezeu le cerea să încalce măsurile de protecție ale Sabatului. Prin urmare, există motive întemeiate de a „încălca“ regulile Sabatului. Mai mult, Dumnezeu – Cel care a făcut Sabatul – are tot dreptul să ignore regulile Sabatului.

Unele dintre măsurile noastre de protecție, la fel ca măsurile fariseilor, limitează în mod greșit slujirea lui Dumnezeu și slujirea oamenilor. Acesta se întâmplă când măsurile interzic ceea ce Dumnezeu permite sau încurajează. Gândește-te la închinarea comună și la ceea ce cerem corului sau celor ce slujesc prin muzică. Noi definim în mod subiectiv care este muzica „sfântă“ și care este „seculară“. Apoi stabilim măsuri de protecție potrivite cu vârsta noastră, subcultura în care trăim, educația primită, gusturile muzicale, teologia și concepția noastră despre Dumnezeu, moștenirea denominațională și așa mai departe.

Învățăm să asociem anumite ritmuri și instrumente cu anumiți oameni și anumite mișcări și astfel catalogăm acel fel de muzică corespunzător sau nu din punct de vedere spiritual. Noi spunem slujitorului care se ocupă de muzică în biserică ce fel de muzică să scoată din repertoriul de închinare.

Noi trebuie să-I permitem lui Dumnezeu să ne spună care sunt gusturile Lui muzicale fără să Îl forțăm să accepte măsurile noastre de protecție. Din Psalmi, extraordinara carte de cântări inspirată de Dumnezeu, aflăm ce tipuri de instrumente preferă El (Psalmul 150) și îngăduința Lui pentru repetiție (Psalmul 136). Această carte de imnuri arată clar că Dumnezeu nu este părtinitor în ceea ce privește conținutul teologic și nici nu este potrivnic emoțiilor, cum sugerează unii. Psalmul 95, un pasaj clasic referitor la închinare, ne îndeamnă să ne bucurăm de măreția Lui, să-L slăvim pentru bunătatea Lui față de noi și să răspundem la Cuvântul Lui. Nu suntem nici înțelepți, nici biblici dacă alegem o fațetă a închinării și o divinizăm. Mă întreb câte oportunități de slujire au fost pierdute deoarece măsurile de protecție inventate de oameni au împiedicat slujirea anumitor tipuri de oameni?

3. Pericolul uitării priorităților lui Dumnezeu: oamenii

Isus i-a mustrat pe fariseii din vremea Sa (vv. 7-8) deoarece măsurile de protecție inventate de om pot să denatureze prioritățile lui Dumnezeu. Uneori acestea înlocuiesc relațiile cu ritualurile, slujirea cu programele și mila cu sacrificiile. Alteori, problemele sociale importante sunt cufundate într-o mare de trivialități religioase. Uneori măsurile de protecție sfidează prioritățile lui Dumnezeu. Este posibil ca acestea să subordoneze mila sau compasiunea ce sunt o prioritate divină, unor ritualuri care stabilesc norme pentru comportamentul exterior.

Isus i-a mustrat din nou pe farisei folosind Scriptura. Aici El a citat Osea 6:6 și a scos în evidență prioritățile lui Dumnezeu: „Dacă ați fi știut ce înseamnă: «Milă voiesc, iar nu jertfe» n-ați fi osândit pe niște nevinovați. Căci Fiul omului este Domn și al Sabatului“ (vv. 7-8). Regulile fariseilor privitoare la Sabat au

evoluat atât de mult, încât limitau actele de compasiune și chiar îi condamnau pe cei care le făceau. Dumnezeu a pus întotdeauna compasiunea mai presus de ritualuri, dar ei au inversat prioritățile lui Dumnezeu.

Uneori și măsurile noastre de protecție sfidează prioritățile lui Dumnezeu. De exemplu, gândește-te la „timpul zilnic de părtășie“. Cunoscut și ca „timpul devoțional“, acesta a devenit o parte obligatorie a rutinei unui bun creștin. De timpuriu în viață am tras concluzia că dacă într-o zi nu-mi țineam timpul devoțional, Dumnezeu era ofensat. (Te rog, ține cont de faptul că sunt în totul de acord cu timpul petrecut singur cu Dumnezeu. De fapt, cred că una dintre cele mai mari pierderi ale bisericii creștine din America zilelor noastre este timpul zilnic de părtășie cu Dumnezeu.) Măsurile de protecție arătau când trebuia ținut un asemenea timp devoțional („dimineța, la prima oră“) și cât de lung trebuia să fie acesta (cel puțin „șapte minute cu **Dumnezeu**“). Memorarea Bibliei era o necesitate la fel cum a fost și „studiul biblic inductiv“ după ce mi-a fost prezentată această metodă. Formula de rugăciune AMMC (adorare, mărturisirea păcatelor, mulțumire și cerere) mi-a oferit o măsură de protecție utilă pentru a-mi organiza viața de rugăciune și pentru a mă asigura că nu am omis nimic esențial.

Fiind un credincios care muncea din greu să fie bun, rezultatul acestor măsuri de protecție exterioare în viața mea a fost faptul că urmăream mecanic un regim de timp devoțional, aproape ținând un cronometru și o listă în mână pentru a mă asigura că am alocat timpul necesar fiecărei activități. Când reușeam să-mi țin timpul zilnic de părtășie, mă simțeam bine. Când nu reușeam, mă simțeam vinovat. Dar mi-a scăpat din vedere faptul că „timpul de părtășie“ nu trebuia să fie un scop în sine, ci un mijloc pentru atingerea unui scop. Am ajuns să învăț că Dumnezeu dorește dedicarea mea, nu timpul meu de părtășie; El îmi vrea inima, nu doar timpul meu. Dacă măsurile de protecție ne ajută să împlinim scopul lui Dumnezeu, atunci sunt folositoare. Însă dacă nu ne ajută, atunci pot fi dăunătoare.

Uneori, chiar și măsurile de protecție ale căsniciei creștine pot să inverseze prioritățile lui Dumnezeu. Noi am conceput formule pentru o căsnicie de succes și am creat așteptări mari care duc adesea la frustrare. Ceea ce se pierde într-un mod ciudat în această mare de nemulțumire este dedicarea simplă, spiritul slujitor, iertarea și harul, virtuți care se află extrem de sus pe scara priorităților lui Dumnezeu. „Intimitatea“ a devenit scopul suprem, iar „credințioșia și dragostea“ nu mai sunt suficiente. Soții și soțiile par mai preocupați de „relații mai profunde“ decât de slujirea simplă reciprocă. Și oamenii sunt atât de preocupați de starea sufletului lor, încât trăiesc mizerabil, închiși în ei înșiși în loc să trăiască pentru Cristos și pentru alții.

4. Pericolul de a uita cine deține controlul

Apoi, ca lovitură finală asupra măsurilor de protecție ale fariseilor, Isus S-a autodeclarat Domn al Sabatului. El a făcut și înaintea aluzie la faptul că El era Fiul lui David (vv. 3-4) și un preot mai mare decât Templul (v. 6). Acum El face o declarație mesianică directă numindu-Se pe Sine Însuși „Domn al Sabatului“ (v. 8). Mesia are privilegiul să hotărască cum trebuie petrecută o zi la planificarea căreia participase. Este culmea aroganței ca oamenii să-I spună lui Dumnezeu cum să respecte măsurile noastre de protecție. Trebuie să fie exact invers. Dumnezeu trebuie să ne spună ce a vrut să spună prin Sabat și felul în care trebuie petrecută această zi.

Dumnezeu Își păstrează dreptul de a-Și interpreta poruncile și chiar să le schimbe dacă dorește. Desigur, El face acest lucru în concordanță cu natura, promisiunile și planul Lui. Cu toate acestea, uneori măsurile de protecție omenești religioase nu reușesc să ia în considerare schimbările divine. Este greșit să-L învățăm pe Dumnezeu ce poate face și ce nu, în special atunci când vorbește clar despre un subiect. Însă noi facem exact acest lucru cu unele dintre măsurile noastre de protecție. De exemplu, Dumnezeu a dat pentru o vreme legi privitoare la mâncare (Deuteronom 14:1-21) și apoi a anulat necesitatea lor (Marcu 7:14-23; Fapte 10; 1 Timotei 4:1-5). Dar unii încă susțin respectarea

legilor privitoare la mâncare pe care Dumnezeu le-a desființat în mod clar. Mai mult, creștinii se află deseori în fruntea acțiunilor politice pentru așa-numitele „legi puritane“ care interzic deschiderea magazinelor în zilele de duminică. Odihna face parte din ritmul universului pe care l-a creat Dumnezeu. Cu toate acestea, Noul Testament spune că respectarea Sabatului nu este obligatorie în nicio formă legalistă (Romani 14:1-12; Coloseni 2:8-17). Norma Noului Testament este exersarea libertății responsabile în Cristos, nu o întoarcere la Legea lui Moise.

5. Pericolul ca aceste măsuri de protecție să nu fie aplicate întotdeauna într-un mod logic sau coerent

Uneori măsurile de protecție nu țin seama de bunul simț și nici nu sunt aplicate consecvent. Ele pot chiar să expună lipsa noastră fundamentală de omenie. În Matei 12:9-13, fariseii L-au pus la încercare pe Isus folosind pentru aceasta un om bolnav care era prezent în sinagogă. Potrivit regulilor rabinice, vindecarea era permisă în ziua Sabatului numai dacă viața persoanei respective era în pericol.⁹ Totuși, dacă vindecarea putea aștepta, se conta pe o amânare pentru a menține integritatea Sabatului. În mod evident, un om cu mâna uscată nu era într-o situație care să-i amenințe viața. Măsura de protecție era clară. Se va supune Isus măsurii lor de protecție, sau o va sfida?

Pornind de la practica obișnuită și bunul simț, Isus le-a pus fariseilor o întrebare simplă: „Ce faceți când o oaie cade într-o groapă în ziua Sabatului?“. Întrebarea a fost pusă în așa fel pentru că Isus Se aștepta ca ei să permită „lucrarea“ de scoatere a oii din groapă. Isus a arătat în mod implicit că fariseii prețuiau mai mult animalele decât ființele umane și interesele economice mai mult decât preocupările sociale. Uneori măsurile fariseice de protecție nu numai că contraziceau Scriptura, ci ele sfidau și bunul simț și practica obișnuită.

Tot așa, unele dintre măsurile noastre de protecție sunt cu totul necorespunzătoare și prostești. În anii 1960 și 1970, purtarea părului lung de către bărbați era o mare problemă și era considerat un simbol evident al răzvrătirii. Versetul 1 Corinteni

11:14 era menționat în mod regulat de la amvon. („Nu vă învață chiar și firea că este rușine pentru un bărbat să poarte părul lung?“). Totuși, nu-mi amintesc să fi văzut vreodată vreo reprezentare artistică a lui Isus sau a unui contemporan de-al Său, în care El să fie tuns foarte scurt sau chiar chel. În picturi Isus este înfățișat întotdeauna cu părul lung. Cu toate acestea, cei care arătau ca Isus au fost numiți hippy. Nimeni nu a încercat vreodată să-mi explice această ciudățenie. Mai mult, când cinematografele erau singurele locuri în care puteau fi vizionate filmele produse la Hollywood, a fost interzisă în mod consecvent vizionarea filmelor prin măsuri de protecție. Cu toate acestea, când au apărut camerele video și acum internetul, aplicarea măsurilor de protecție a devenit din ce în ce mai dificilă. Încă mai încercăm să ne protejăm folosind sistemele de clasificare a filmelor.

6. Un rezultat opus: robia

Isus a adus Sabatul la intenția inițială a lui Dumnezeu și a oferit o interpretare divină atunci când a declarat: „De aceea este îngăduit a face bine în zilele de Sabat“ (v. 12b). De asemenea, în pasajul paralel din Marcu 2:27 citim: „Sabatul a fost făcut pentru om, iar nu omul pentru Sabat“. Măsurile de protecție ale fariseilor au ajuns la punctul de plecare. Ceea ce Dumnezeu a conceput inițial ca un dar pentru ființele omenești a devenit o închisoare prin arta stabilirii măsurilor de protecție. Sabatul, conceput ca un timp care să-i ajute pe oameni să-L vadă mai bine pe Dumnezeu, a fost transformat în ceva care îi împiedica să vadă.

Deseori măsurile de protecție nu reușesc să prindă inima și planul lui Dumnezeu și ele ne pot distra atenția de la ceea ce trebuie să protejeze. Măsurile de protecție ale fariseilor referitoare la Sabat au transformat o zi concepută de Dumnezeu pentru odihnă, aducere aminte, meditație, bucurie și reînnoire, într-o zi a regulilor și legilor înguste care căutau nod în papură. Binecuvântarea a devenit o povară (vezi Isaia 58:13-14). Sabatul a fost conceput de Dumnezeu pentru a promova slujirea, nu ca să o limiteze.

CALEA CEA DREAPTĂ**Respectarea măsurilor de protecție**

Multe reguli și coduri de viață pot fi respectate prin eforturi omenești. Noi, creștinii, putem respecta măsurile de protecție pe care le stabilim fără o motivație corectă, dar unele porunci ale lui Dumnezeu nu sunt atât de ușor de împlinit. Deseori pentru respectarea acestora este nevoie de împuternicire divină. În locul efortului uman, ele necesită dependență de Dumnezeu.

Este posibil ca măsurile de protecție să ne conducă la Dumnezeu, dar ele nu ne pot face sfinți. Trebuie să fim atenți ca măsurile de protecție să nu devină un substitut pentru relația cu Dumnezeu. Respectarea măsurilor de protecție nu ne ține în mod obligatoriu aproape de Dumnezeu. Creștinul care crește se încrede în Dumnezeu și ascultă de El cu ajutorul Duhului lui Cristos – așa ne învață Scripturile (Ioan 15:4-5; 16:7-8, 14).

Romani 14–15 și 1 Corinteni 8–10 ne prezintă câteva principii pe care trebuie să le respectăm și anumite distincții pe care suntem sfătuiți să le facem în timp ce umblăm pe această cale cu Cristos și pentru El. În mod clar, viața creștină a fost concepută să fie o viață neprihănită, nu tensionată. Măsurile de protecție ne învață subtil că Dumnezeu vrea „să mergem la sigur”, în loc să umblăm prin credință. Respectarea măsurilor de protecție, la fel ca salvarea aparențelor, dă rezultate doar o vreme. Dar trăirea în puterea lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt ne poate susține și împuternici zi de zi.

Așa cum ne spune Marcu 3:5, Isus S-a mâniat pe farisei și a fost mâhnit de împietrirea inimii lor, împietrire cauzată și de măsurile lor de protecție. Acuzarea, nu mila, i-a motivat. În spatele întrebării lor era dorința de a condamna, nu dorința de a învăța. Isus a refuzat să fie limitat de astfel de măsuri de protecție neevlavioase și iraționale. El putea aștepta până duminică, dar a refuzat! Prin urmare, a vindecat mâna omului chiar acolo în fața fariseilor, chiar în sinagogă și chiar în ziua de Sabat!

Tot așa, este ceva obișnuit ca limitele noastre omenești să scape din vedere intenția inițială și spiritul poruncii lui Dumnezeu și chiar să le contrazică. De exemplu, măsurile de protecție sexuală reprezintă subiectul multor cărți creștine populare pentru adolescenți. Numite standarde divine, acestea propun uneori diferite lungimi pentru îmbrăcăminte, mărimea distanței pe care cei doi trebuie să o păstreze între ei când sunt împreună, tipurile permise de contact fizic, timpul și locul în care cei doi pot fi împreună, diferite abordări ale curtării și așa mai departe. Deseori dorința lui Dumnezeu referitoare la curăția trupului și a sufletului se pierde într-un labirint de restricții și cerințe ce trebuie îndeplinite. Măsurile de protecție pot fi respectate în ce privește comportamentul în timp ce ne împotrivim purității prin atitudine. Limitările pe care eu le-am respectat m-au protejat de răul comportamental și de consecințele lui, lucru pentru care sunt cât se poate de recunoscător. Cu toate acestea, măsurile de protecție nu au reușit nici să-mi strunească curiozitatea, nici să-mi dezvolte discernământul. Deseori gândirea și practica deficitară ajung predominante în mințile „credincioșilor“, luând locul adevăratei neprihăniri.

Mai mult, noi avem o mulțime de măsuri de protecție separatiste susținute de o serie de texte biblice clare, cum ar fi: „Nu vă înjuțați la un jug nepotrivit cu cei necredincioși“ (2 Corinteni 6:14-18) și: „Prietenii rele strică obiceiurile bune“ (1 Corinteni 15:33). Astfel de avertismente nu au fost concepute de Dumnezeu ca să elimine relațiile noastre cu cei păcătoși, prin care aceștia să ajungă să-L cunoască pe Cristos și să fie mântuiți (Ioan 17:14-19; 1 Corinteni 5:9-13). Mai mult, măsurile de protecție referitoare la frecventarea bisericii, cum ar fi: „să nu părăsim adunarea noastră“ (Evrei 10:25) tind să ne facă mai preocupați de participarea la serviciile bisericii decât de relațiile în care să fie posibilă darea de socoteală reciprocă; mai preocupați de trupurile vii așezate pe băncile bisericii decât de cuvintele vii care încurajează dragostea și faptele bune (Evrei 10:24). Și în mod regulat îi judecăm pe oameni pe baza nerespectării măsurilor de protecție referitoare la serviciile de duminica dimineața, de duminica seara și de miercuria seara.

Uneori, gândurile noastre devin asemenea unor închisori care militează împotriva facerii binelui. Este posibil ca Dumnezeu să ne cheme să încalcăm intenționat aceste măsuri de protecție pentru a face bine. Este posibil să fim nevoiți să încalcăm măsurile de protecție care ne împiedică să facem evanghelizare în locurile în care se află „păcătoșii“. Este posibil să fim nevoiți să ne ridicăm împotriva „gardurilor“ ideologice care ne împiedică să ajungem la cei săraci și nevoiași.

STABILIREA UNUI ECHILIBRU ÎNTRE LIBERTATE ȘI MĂSURILE DE PROTECȚIE

Una dintre ironiile ciudate legate de ființele umane este aceea că noi disprețuim măsurile de protecție pe de o parte, dar pe de altă parte suntem și încântați de acestea. Pe de o parte, cântăm: „Nu mă limita“, în timp ce pe de altă parte nu putem stabili destul de repede măsurile de protecție. Strigăm „Libertate!“ și construim „garduri“, inventăm măsuri de protecție. Ideea de a nu avea măsuri de protecție este înfricoșătoare pentru societate și indivizi, dar aceasta pare să-i înnebunească de-a dreptul pe oamenii religioși. Dintre toți oamenii din lume, probabil noi, oamenii religioși, suntem cei mai înclinați spre stabilirea unor măsuri de protecție. Acestea ne fac să ne simțim în siguranță, definesc ce este acceptabil pentru noi și ce nu este; acestea ne motivează și ne protejează și tot ele ne ajută să ținem scorul atât pentru noi, cât și pentru alții. Totuși, cea mai bună îngrijire a oilor nu se poate realiza cu ajutorul gardurilor, a măsurilor de protecție, ci printr-o relație cu un păstor bun. Unul dintre semnele maturității creștine este capacitatea de a găsi libertatea în Cristos și de a trăi o viață de dragoste. Dar cum facem acest lucru? Și aici Isus ne poate da câteva indicații.

Nevoia – și provocarea – de a găsi libertatea

Interacțiunea lui Isus cu fariseii a demonstrat că eliberarea de măsurile de protecție nu a fost ușoară. Când măsurile de protecție au fost încălcate, au sărit scânteii de ambele părți (Matei 12:2, 10-14). Încălcarea măsurilor de protecție îi face pe

oamenii religioși extrem de nervoși. În cazul lui Isus, mânia i-a dus pe farisei până laucidere. Deși Isus a întâmpinat opoziție și mai înainte,¹⁰ aici ni se spune pentru prima dată că fariseii „s-au sfătuit cum să-L omoare pe Isus“ (Matei 12:14)! Gădesc că acest lucru este straniu, dar adevărat, și anume: încălcarea măsurilor de protecție a determinat o reacție atât de radicală din partea fariseilor. Trebuie să recunoaștem că, uneori, ucenicul lui Cristos trebuie să încalce măsurile omenești de protecție și să riște să fie înțeles greșit și chiar să suporte mânia altora pentru a-L urma pe El și a face bine.

Pe lângă pericolele măsurilor de protecție pe care Isus le-a scos în evidență în interacțiunea Lui cu fariseii, măsurile de protecție tind să înlocuiască libertatea în Cristos cu rigiditatea și legalismul. Ele pot înlocui subtil înputernicirea divină cu eforturile omenești. Măsurile de protecție pot deveni încercări umane de a evita neascultarea fără a avea o credință autentică. De obicei, măsurile de protecție pot fi respectate dacă cineva se străduiește cu adevărat. Sunt concepute astfel încât să poată fi păzite și să dea sentimentul de automulțumire. Cu toate acestea, împlinirea multora dintre poruncile lui Dumnezeu necesită ajutor supranatural. Ele nu pot fi respectate prin eforturile noastre proprii. (Vezi „Calea cea dreaptă“, pagina 161.)

Deși este posibil ca măsurile de protecție să îi ajute pe cei imaturi să găsească stabilitate în viața creștină, ele au valoare minimă în stimularea adevăratei maturități. Pe termen lung, măsurile de protecție nu dau rezultate. Dacă ajung elementul central al vieților noastre, este mult mai probabil ca acestea să ne ducă mai degrabă la legalism decât la închinarea adevărată. Și atunci când dau rezultate, măsurile de protecție pot falsifica superficial lucrarea Duhului Sfânt și să-L facă să nu mai fie necesar. Mai mult, măsurile de protecție, deși produc siguranță, nu dezvoltă discernământul. Robert C. Roberts comentează:

Este ceva confortabil în a reduce creștinismul la o listă de lucruri pe care să le faci sau să nu le faci, indiferent dacă lista aceasta provine dintr-un fundamentalism absurd sau dintr-un liberalism absurd: întotdeauna știi unde te afli și acest lucru reduce

anxietatea. O astfel de listă are avantajul că nu ai nevoie de înțelepciune. Nu trebuie să gândești subtil sau să iei decizii grele. Nu trebuie să te raportezi personal la un Domn iubitor și exigent.¹¹

Găsirea echilibrului

Cum putem trăi practic, stabilind în viața noastră un echilibru între libertate și măsurile de protecție?

În primul rând, trebuie să recunoaștem valoarea măsurilor de protecție, în special pentru cei tineri și imaturi. Niciunul dintre noi nu poate trăi fără limite și nici nu trebuie. Limitările sunt bune pentru noi; ele ne ajută și ne protejează. Ele oferă structura și călăuzirea de care au nevoie cei care încă nu pot face alegeri responsabile (da, chiar și ucenicii tineri ai lui Cristos). De asemenea, ele oferă bariere utile pentru a ne ține sub control înclinația spre păcat.

În al doilea rând, trebuie să învățăm să facem deosebire între măsurile de protecție omenești și poruncile divine. Trebuie să ne împotrivim tendinței de-a acorda măsurilor de protecție aceeași autoritate ca și Scripturii. Contrar opiniei publice, ele nu sunt același lucru și nu trebuie confundate. Trebuie să fim atenți tot timpul ca să nu adăugăm preferințele personale la Cuvântul lui Dumnezeu și să le prezentăm ca fiind biblice.

În al treilea rând, trebuie să căutăm să înțelegem ce a dorit Dumnezeu să spună prin fiecare dintre poruncile pe care le găsim în Cuvântul Său. Deseori măsurile de protecție ne îndepărtează de voia lui Dumnezeu în loc să ne apropie de ea. O cale bună de-a ajunge la esența poruncilor lui Dumnezeu este să încercăm să le exprimăm, în special pe cele negative, în termeni pozitivi. Ce bine încearcă Dumnezeu să protejeze? Dacă fariseii ar fi făcut aceasta cu poruncile Sabatului, probabil că nu ar fi stabilit unele dintre măsurile de protecție pe care le-au stabilit.

În al patrulea rând, trebuie să ne opunem puternicei ispite de a generaliza măsurile de protecție personală. Ceea ce este un comportament înțelept, protector pentru mine, nu este obligatoriu normativ pentru alții. Nu trebuie să căutăm să aplicăm și altora măsurile noastre de protecție.

În al cincilea rând, măsurile de protecție sunt însoțite întotdeauna de pericolul transferării încrederii noastre de la Dumnezeu la resursele omenești. Măsurile de protecție dau rezultate! Ele pot și adesea îi ajută pe oameni să trăiască ceea ce pare a fi o viață evlavioasă. Ele ne țin în frâu răzvrătirea și ne ajută să ne stabilim obiceiuri spirituale bune. Dacă măsurile de protecție ne ajută să creștem în dependența noastră față de Dumnezeu și în apropierea de El, acestea sunt de folos. Cu toate acestea, măsurile de protecție pot deveni ușor înlocuitori superficiali pentru adevărata neprihănire. Trebuie să ne ferim să păream evlavioși fără să privim în interiorul nostru.

În final, trebuie să căutăm să ne învingem teama de libertate pe măsură ce creștem în Cristos. Una dintre caracteristicile celor care trăiesc prin Duhul este aceea că nevoia de lege (și de măsuri de protecție) scade (Galateni 5:22-25). Trebuie să fim destul de curajoși ca să ne privim pe noi înșine în oglinda Cuvântului lui Dumnezeu. Trebuie să căutăm să avem o relație reală cu Domnul Isus Cristos, nu o „neprihănire proprie pe care mi-o dă Legea“ (Filipeni 3:9-10). Procedând astfel vom ajunge foarte probabil să ne simțim mai confortabil în prezența ambiguității. Nu vom mai înlocui o supunere sinceră față de Dumnezeu cu un sistem. Când Dumnezeu, nu măsurile de protecție, devine centrul vieții noastre, vom găsi libertatea și calea spre maturitatea creștină.

Capitolul nouă

CÂND SEPARATISMUL NE DUCE PE O CALE GREȘITĂ

Una dintre cele mai urâte expresii din vocabularul nostru religios este *caracter lumesc* și forma ei de adjectiv, *lumesc*. Potrivit definiției bisericesti, caracterul lumesc este antiteza caracterului dumnezeiesc, a evlaviei. Acesta evocă în mintea noastră imagini ale oamenilor păcătoși și ale locurilor murdare, ale practicării activităților interzise, ale renunțării la credință, ale măsurilor de protecție și ale tradițiilor. Cei pe care îi catalogăm drept lumești, s-au lepădat de credință, și-au compromis principiile și au căzut sub vraja celui rău. Când cineva este numit lumesc, persoana respectivă poate deveni obiectul cenzurii și probabil al disciplinării în biserică.

În mod instinctiv, persoanele și instituțiile religioase identifică și cataloghează ceea ce este lumesc prin punerea următoarelor întrebări: *Cu cine te asociezi? Unde îți petreci timpul? Ce faci sau ce nu faci?* În majoritatea cazurilor, întrebarea *de ce* nu este relevantă. Pur și simplu se presupune că cei care se asociază cu oamenii lumești, în locuri lumești și fac lucruri lumești, trebuie să fie lumești. Scopul unei persoane spirituale este să fie separată, nu să facă parte din mediul secular în care trăiește. În această chestiune, fariseii, atât cei vechi cât și cei noi, sunt categorici.

Din nefericire, viața separată, la fel ca tradițiile și măsurile de protecție bine intenționate, ne poate îndepărta de slujirea după voia lui Dumnezeu. De fapt, separarea poate încuraja păcatul!

De asemenea, aceasta poate inhiba slujirea. Vom vedea acest lucru atât în viețile fariseilor, cât și în viețile noastre.

Cuvântul *fariseu* derivă dintr-un cuvânt aramaic care înseamnă „pus deoparte”.¹ Fariseii se străduiau din răspuțeri să fie considerați oameni care se separau pe ei înșiși de păcat pentru a sluji lui Dumnezeu și, în general, publicul îi vedea în felul acesta. În primul rând, fariseii s-au separat de eleniști (susținătorii culturii grecești) și de romani. S-au distanțat de pângărirea care rezulta din contactul cu neamurile și cu samaritenii. Mai mult, s-au separat de ceilalți cetățeni ai lui Israel care nu țineau Legea așa cum o țineau ei. Esența fariseismului era dorința sinceră de a se separa de păcat pentru a se dedica lui Dumnezeu.

CHEMAREA LA SEPARARE

Și noi astăzi disprețuim ceea ce e lumesc și vrem să ne separăm din motive evlavioase (și biblice). Cei mai mulți dintre cei care cunosc Scriptura pot să aducă argumente împotriva caracterului lumesc și în favoarea separatismului, a separării de majoritate. Dumnezeu l-a ales pe Israel pentru a fi poporul Lui special, o națiune sfântă, separată de societățile neevlavioase înconjurătoare (Exod 5-6). Când mânia lui Dumnezeu era gata să se manifeste, Dumnezeu le-a spus lui Moise și lui Aaron: „Despărțiți-vă din mijlocul acestei adunări” (Numeri 16:21). După secole de trăire în compromis, poporul lui Israel, sub conducerea lui Ezra, a promis să se separe de „necurăția neamurilor” (Ezra 6:21; 9:1-2; Neemia 10:28-31). Isus i-a numit fericiți pe cei ce sunt prizoniți de societate din cauza lui Cristos (Luca 6:22). Și în rugăciunea Sa de Mare Preot (Ioan 17), Isus afirmă scopul pe care îl dorește pentru ucenici: să fie în lume, dar să nu facă parte din ea.

Tot astfel, și epistolele par să recomande separatismul. „Nu vă înșelați: «Tovărășiile rele strică obiceiurile bune»” (1 Corinteni 15:33) și „De aceea: «Ieșiți din mijlocul lor și despărțiți-vă de ei», zice Domnul” (2 Corinteni 6:17) sunt două pasaje pauline des citate în favoarea separatismului. 2 Corinteni 6:14-7:1, pasajul în care ni se poruncește: „Nu vă înjugați la un jug nepotrivit”, reprezintă probabil pasajul cel mai cunoscut despre separare.

De asemenea doi apostoli au emis următoarele avertismente, citate adesea: „Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume“ (1 Ioan 2:15) și „Feriți-vă de orice se pare rău“ (1 Tesaloniceni 5:22).

Totuși, toată această argumentare în favoarea separării sfinte are câteva scăpări importante. În primul rând, separarea contrazice spiritul Vechiului Testament. Planul lui Dumnezeu pentru Israel nu a fost să întrerupă orice contact cu păgânii, ci să slujească lui Dumnezeu fiind „lumina națiunilor“ (Isaia 42:6-7; 49:6; Luca 2:32). Mai mult, fiecare pasaj citat ca argument pentru separatism, așa cum voi explica mai târziu, are altă semnificație decât ceea ce se crede de obicei când este luat în considerare contextul. Dar cel mai grăitor e separatismul fals al fariseilor ce a intrat într-un conflict serios cu Isus Cristos, omul-Dumnezeu. Cuvintele și faptele lui Isus au constituit o provocare serioasă pentru noțiunile predominante ale caracterului lumesc. Într-adevăr, Isus, standardul suprem de neprihănire, ne-a oferit un model și ne-a învățat cum să fim *mai* umani, nu mai puțin umani.

O DEFINIȚIE POTRIVITĂ

Cheia înțelegerii lui Isus și a fariseilor se află în definiția caracterului lumesc. Biblia definește caracterul lumesc pentru noi în 1 Ioan 2:15-16: „Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume: pofta firii pământești, pofta ochilor și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume“. De aceea, a avea un caracter lumesc înseamnă a urmări în viață plăcerea, bunurile materiale și mândria. Aceasta înseamnă a trăi pentru satisfacerea dorințelor firii pământești, satisfacerea dorinței după lucrurile materiale și gădilara eului. Conceptul de caracter lumesc are de-a face în totalitate cu poftele neevlavioase (Iuda 18-19). De aceea, caracterul lumesc este mai mult o chestiune de scop al vieții, decât de oameni, locuri și realizări.

Caracterul lumesc *nu este* cel mai bine definit în funcție persoanele cu care cineva își petrece timpul, de locurile în care merge și de ceea ce face sau nu face. Din nefericire, această

definiție greșită a caracterului lumesc a fost acceptată, fără să-și de seama, de cei mai religioși oameni care au căutat cu adevărat să umble cu Dumnezeu. (Amintește-ți că premisa acestei cărți este aceasta: fariseii îi reprezintă pe oamenii religioși care își iau în serios credința, nu pe cei care sunt ocazional dedicați lui Dumnezeu.) Uneori, păcatul este încurajat și slujirea este subminată în moduri subtile și nevăzute prin definirea falsă a caracterului lumesc. În loc să abordăm scopul duhovnicesc de a fi „în lume, dar nu din lume“ (Ioan 17:14-18), noi am oscilat între separatism pe deoparte și antinomianism – o desconsiderare a poruncilor lui Dumnezeu – pe de altă parte. Uneori modul nostru de viață și setul nostru de valori nu diferă într-un mod considerabil de echivalentele laice ale acestora (suntem „din lume“). Și totuși, nu ne raportăm bine la necredincioși (nu suntem „în lume“).

RELAȚIA LUI ISUS CU LUMEA

Isus, întotdeauna modelul corect pe care trebuie să-L urmăm, a dat dovadă de un tip corect de caracter lumesc. Adevăratul caracter pământesc înseamnă că noi ne asociem liber cu oamenii acestei lumi fără să ne compromitem integritatea. Isus este modelul perfect pentru acest fel de caracter lumesc. Matei 9:9-13 ne oferă o imagine minunată a caracterului lumesc al lui Isus. În continuare, vrem să răspundem pe baza acestui pasaj la următoarele cinci întrebări:

1. Cu cine S-a asociat Isus?
2. Unde a mers?
3. Ce anume L-a făcut pe Isus atât de atrăgător și eficient în relațiile Sale cu oamenii din lume?
4. Cum a fost primit Isus de oamenii religioși?
5. De ce a făcut Isus ceea ce a făcut?

Alte texte relevante (Luca 7:36-50; 15:1-32; 19:1-10) vor completa înțelegerea noastră privitoare la caracterul lumesc al lui Cristos. Vom examina raționamentul acțiunilor lumești ale lui Isus și rezultatele acestora. Și vom încerca să facem aplicații potrivite

pentru zilele noastre, pentru noi, care căutăm să călcăm pe urmele pașilor Domnului nostru și să nu cădem în capcanele fariseilor. Vom face aceasta deoarece lumea noastră are mare nevoie de oameni realiști, așa cum a fost Isus!

Isus S-a întâlnit cu oamenii păcătoși

O statistică citată des în aceste zile în cercurile evanghelice afirmă că la aproximativ doi ani după ce o persoană Îl primește pe Cristos, toți prietenii acelei persoane sunt creștini.² Această statistică conține o veste bună: noul convertit s-a detașat de legăturile păcătoase de altădată și și-a format relații importante cu frații lui credincioși. Dar această statistică conține și o veste rea: creștinii s-au îndepărtat chiar de oamenii pe care încearcă să-i câștige pentru Cristos. Domnul Isus nu a făcut acest lucru, dar se pare că fariseii îl făceau și se așteptau ca Învățătorul să procedeze la fel.

Isus S-a asociat cu oameni care făceau parte din categorii sociale foarte diverse. A avut relații cu oamenii „pioși“ și cu cei proscrisi, cu cei bogați și cu cei săraci, cu bărbații și cu femeile, cu cei învățați și cu oamenii obișnuiți, cu „bisericoșii“ și cu cei care nu ar fi trecut niciodată pragul bisericii. Și-a petrecut majoritatea timpului cu ucenicii Lui, a petrecut mult timp cu mulțimile și o parte din timp cu diferite persoane. S-a dedicat evreilor, concetățenii Săi, dar a interacționat și cu samaritenii și cu neamurile. Isus Și-a petrecut cea mai mare parte din timp cu ucenicii Săi dedicați, o parte din timpul Său cu oamenii religioși și mult timp cu păcătoșii. Acest timp pe care Isus l-a petrecut cu păcătoșii i-a iritat nespus de mult pe separatiști.

Asocierea lui Isus cu oamenii care aveau o reputație proastă era binecunoscută. A fost numit „om mândăcios și băutor de vin, un prieten al vameșilor și al păcătoșilor“ (Matei 11:19). Matei 9 ni-L prezintă pe Isus mergând acasă la Matei, probabil un agent vamal, unde cinează cu alți vameși și păcătoși. Din perspectiva fariseilor, oamenii din această categorie erau disprețuiți și puși pe același nivel cu tâlharii.³ Slujba de vameș și de strângător de impozite implica colaborarea cu romanii pe care evreii îi urau,

îmbogățirea pe seama fraților evrei și neglijarea Legii, care putea aduce cu sine expulzarea din sinagogă. Astfel, Matei și prietenii lui erau trădători, nepatrioți, jecmănitori bogați, păcătoși imorali și proscriși spiritual.

De asemenea, Isus a fost numit „prieten al... păcătoșilor“. Cuvântul *păcătoși* era un termen general pentru oamenii cu reputație proastă, care nu țineau nici Legea, nici tradițiile bătrânilor. Această categorie îi includea pe cei imorali, nereligioși și iresponsabili. Acești oameni nu frecventau sinagoga și nici nu li s-ar fi permis dacă ar fi încercat. Ca și vameșii, „păcătoșii“ erau proscriși cultural. Probabil ei ar putea fi asemănați la extrem cu proxeneții și cu prostituatele moderne, traficantii de droguri, membrii mafiei sau motocicliștii rebeli. Iar la capătul „mai puțin păcătos“, ei se pot compara cu petrecăreții entuziaști, oamenii împătimiți de sex, consumatorii de substanțe care produc dependență și afaceriștii necinstiți.

Relația lui Isus cu lumea a implicat contacte semnificative și voite cu oamenii nereligioși și păcătoși. În Evanghелиi, combinația „vameși și păcătoși [sau curve]“ este caracteristică pentru „oameni cu o reputație proastă“ (Matei 11:19; 21:31-32; Luca 15:1). Deseori, Isus Își petrecea timpul cu oameni rău famați – vameși locali ca Matei, vameși șefi ca Zacheu, femeia păcătoasă care l-a uns picioarele cu mir dintr-un vas de alabastru în Luca 7:36-50, samariteanca din Ioan 4:1-42, o femeie căsătorită de multe ori și femeia adulteră din Ioan 8:1-11. Misiunea lui Isus era „să caute și să mântuiască ce era pierdut“ (Luca 19:10). Astfel, dezvoltarea unor relații autentice de prietenie cu oamenii și tratarea lor ca oameni a constituit esența planului Său de acțiune.

Desigur, contactele semnificative cu oamenii nereligioși sunt însoțite de pericole. A sta în compania sfinților și a le cere păcătoșilor să-și pună în ordine acțiunile și viața este o abordare mult mai prudentă decât să riști pe de o parte respingerea și înțelegerea greșită, iar pe de altă parte să te expui ispitelor. Dar oare ucenicii trebuie să-i abandoneze pe cei pierduți și să ignore porunca „Duceți-vă...“ din Marea trimitere (Matei 28:19)? Nu. Urmând exemplul lui Cristos, de dragul lui Cristos, creștinii nu-i

pot abandona pe „păcătoșii” societății. Nu trebuie să ne separăm de ei, să fugim speriați de ei și nici să-i privim de sus, de pe poziția oamenilor neprihăniți. În schimb uceniciei trebuie, la fel ca Isus, să caute să stabilească relații autentice de prietenie cu ei și să-i trateze ca oameni. A fi deschis sau sociabil asemenea lui Cristos înseamnă a avea contacte semnificative cu oamenii păcătoși.

ISUS S-A DUS ACOLO UNDE ERAU PĂCĂTOȘII

În sport, una dintre cele mai prețioase resurse este așa-numitul „avantaj de a juca acasă”. Echipa care joacă acasă se bucură de mulți suporteri care o încurajează și se simte confortabil pe propriul stadion sau teren. De asemenea, membrii acestei echipe sunt odihniți și în formă pentru că au dormit în patul cu care sunt obișnuiți și au mâncat acasă. Fără îndoială, cele mai multe echipe au rezultate mult mai bune atunci când joacă pe terenul propriu. În același fel, noi preferăm ca păcătoșii să vină la noi în biserică – și chiar așteptăm deseori ca lucrul acesta să se întâmple. Vrem să-i întâlnim pe terenul nostru, acolo unde ne simțim confortabil și putem profita de avantajul de a fi acasă.

Dar cum a procedat Isus? El S-a dus acolo unde locuiau oamenii, acolo unde aceștia se simțeau confortabil. El le-a invadat terenul acordându-le „avantajul de-a juca acasă”. În loc să-i cheme la El, Isus S-a dus la cei pierduți. Nu trebuie să-I urmăm exemplul?

În Matei 9:9-10, Îl găsim pe Isus în acțiune întâlnindu-Se cu oamenii. La începutul capitolului, Isus trece pe ulițele Capernaumului, apoi Se oprește la taraba unui vameș și în cele din urmă merge acasă la Matei. Într-o zi obișnuită din viața Sa, Isus a mers pe stradă, a fost la locul de muncă al unui vameș și apoi acasă la acesta. El nu a fost nici la Templu, nici la sinagogă. El S-a dus acolo unde erau oamenii cu care dorea să interacționeze, acolo unde aceștia se simțeau cel mai bine.

Când Isus S-a oprit la locul de muncă al lui Matei, probabil că unii au ridicat din sprâncene pentru că nu avea ce să caute acolo. Dar faptul că Isus a intrat în casa lui Matei – împreună cu prietenii acestuia, „vameșii și păcătoșii” – i-a scandalizat de-a

dreptul pe fariseii care au văzut lucrul acesta. Pe timpul lui Isus, a intra în casa cuiva nu însemna același lucru ca pentru noi astăzi. Acordarea ospitalității implica acceptare, prietenie și înțelegere. Oamenii din vremea lui Isus își alcătuiau cu mare atenție „lista de invitați“ pentru că reputația lor era în joc. Oamenii și locurile puteau fi pângărite. Oferirea și acceptarea ospitalității transmitea mesaje culturale clare. Când a acceptat invitația lui Matei de a sta la masă cu el și cu prietenii săi, Isus a afirmat clar: „Eu îi accept pe acești oameni“. Confrunțați cu o asemenea ofensă, fariseii nu au mai putut tăcea.

Dar Învățătorul avea o strategie în ceea ce făcea. Când renunțăm la „avantajul de-a juca acasă“, barierele sunt îndepărtate mai repede; în același timp tind să se stabilească legături emoționale mai strânse și este comunicat un sentiment al acceptării. Dacă mergem la ei, oamenii pierduți se simt mult mai liberi și înțeleg mai clar că ne pasă de ei. Dispoziția noastră de a ne întâlni cu ei pe terenul lor poate distruge prejudecăți, dărâma bariere și îi poate impresiona profund.

Bineînțeles că sunt necesare anumite precauții atunci când îi vizităm pe cei pierduți spiritual. Pentru aceasta este nevoie de înțelepciune. Exercițarea neatentă a libertății în Cristos îi poate influența negativ pe alții (Romani 15; 1 Corinteni 8–10). De asemenea este adevărat că noi putem fi ușor influențați de presiunea oamenilor din jurul nostru și a locului în care ne aflăm la un moment dat. Astfel, deși esența caracterului relațional al lui Isus este ducerea Evangheliei la păcătoși, acolo unde aceștia lucrează, se joacă și stau, în această abordare sunt necesare câteva precauții. Nu trebuie să mergem în locuri în care conștiința noastră este compromisă, unde ispita este prea mare pentru a îndura; sau acolo unde credem că suntem imuni la păcat (1 Corinteni 10:12). Conștiința poate fi educată, dar nu trebuie niciodată încălcată. De exemplu, cei care se luptă cu consumul de substanțe care produc dependență nu trebuie să frecventeze barurile sau să petreacă timp cu traficantii de droguri.

Bineînțeles că există situații în care putem să-i invităm pe necredincioși la biserică. Totuși, este trist că pentru cei mai mulți

„păcătoși“ biserica este ultimul loc unde s-ar duce dacă ar avea nevoie de ajutor. Autorul Philip Yancey a istorisit felul în care un prieten de-al lui, care lucra cu oamenii străzii din Chicago, a învățat acest adevăr.

O prostituată a venit disperată la el – nu avea casă, sănătatea îi era șubredă, nu avea cu ce cumpăra hrană pentru copilul ei de doi ani. În timp ce femeia își descria starea, prietenul meu a întreat-o dacă s-a gândit vreodată să apeleze la biserică pentru ajutor. O expresie de șoc și de scepticism sincer a apărut pe fața ei. „La biserică!“ a strigat ea. „Ce să cauți acolo? Ei m-ar face să mă simt mai rău decât mă simt acum!“⁴

Din nefericire, biserica este rareori cunoscută ca un loc al harului. În general, păcătoșii nu vin la noi.

Porunca „Duceți-vă...“ pe care ne-a dat-o Cristos nu a fost revocată. Probabil noi ca și biserică avem nevoie de mai puține programe de biserică și de mai multă echipare și încurajare de a ne implica în lucrarea de zidire a relațiilor autentice de prietenie cu oamenii în afara zidurilor bisericii. De asemenea, putem avea o atitudine curtenitoare față de persoanele cărora vrem să le vorbim despre Isus. Oamenii par a fi atât uimiți, cât și înmuiiați atunci când dăm dovadă de cea mai simplă bunătate arătându-ne interesați de ei chiar în locul în care se află.

MANIFESTAREA ATITUDINILOR ȘI A ACȚIUNILOR ATRĂGĂTOARE

Într-o zi, când Îl voi întâlni pe Isus în cer, vreau să-L întreb: „Ce Te-a făcut atât de atrăgător pentru oamenii din lume?“ De ce era Isus pe lista de oaspeți a oamenilor din lume când aceștia organizau ospete? Eu nu sunt! Din contră, când află (uneori prea târziu) că sunt pastor, oamenii își dau toate silințele, gesticulând în multe feluri, pentru a-și arăta partea lor „spirituală“. Ce anume din felul lui Isus de a fi i-a făcut pe păcătoși să-I caute compania? Așa cum întreată Yancey: „Cum a reușit El, singura Persoană perfectă din istorie, să-i atragă pe imperfecții renumiți?“⁵

Scriptura nu răspunde la această întrebare. Dar știm atâta:

Când Isus i-a spus lui Matei: „Vino după Mine“, el a făcut acest lucru; iar când Isus a fost invitat acasă la Matei, El a fost „sufletul petrecerii“. Ceva din Isus L-a făcut dorit de păcătoșii din vremea Sa. Care a fost acest lucru? Ce L-a făcut pe Isus, personificarea sfințeniei, atât de atrăgător pentru neevlavioși? Atitudinea și acțiunile Sale au prezentat interes pentru mulți din publicul larg.

În primul rând, Isus a luat deseori inițiativa. S-a autoinvitat la ospete; cel puțin în cazul lui Matei și al lui Zacheu (Luca 19:5). Faptul că Isus i-a căutat i-a dezarmat. În al doilea rând, prin dorința Sa de a interacționa cu păcătoșii pe terenul lor, Isus a dărâmat bariere și a cultivat relații între cei considerați proscrisi spiritual. În al treilea rând, Isus a fost într-un totuț autentic și natural, caracteristici pe care noi le apreciem. El a fost sincer, fără să aibă nici un plan ascuns. El nu avea nimic de vânzare și nu încerca să le dovedească nimic păcătoșilor (nici să obțină ceva de la ei). În mod liber, Isus Și-a împărtășit caracterul uman și a găsit lucruri comune cu o mulțime de oameni. Sunt sigur că Isus asculta cu atenție, iubea cu adevărat și era un prieten adevărat. Astfel de atitudini atrag întotdeauna. El nu avea prejudecăți, nu era suspicios, exclusivist, disprețuitor sau inabordabil.

Isus a avut și alte atitudini pozitive care puteau fi deosebit de atrăgătoare pentru păcătoși. Îi prețuia pe oameni și nu îi considera niște „trofee“ de câștigat. Ca medic al sufletului, El S-a aflat în mijlocul oamenilor bolnavi sufletește. El i-a iubit cu adevărat pe cei care erau antipatici oamenilor religioși. De asemenea, le-a oferit dragoste, milă, iertare, har și speranță.

Ca unul care a pus sub semnul întrebării barierele, tradițiile și legile, Isus Se potrivea cu cei pe care societatea îi desconsidera. Isus Se potrivea bine cu cei respinși de societate. El a oferit har fără să compromită vreodată adevărul (Ioan 1:14). I-a acceptat pe păcătoși fără să-și sacrifice integritatea. A păstrat echilibrul fin între judecarea celor din afară și a celor din interior (1 Corinteni 5:9-13). Și în loc să fie tras în jos de oamenii din lume (o teamă obișnuită a evanghelicilor), El a făcut ucenici.

Celor mai mulți dintre noi le lipsește ceea ce a avut Isus. Inima Lui era motivată de dragostea care se dă pe sine, în timp ce noi

suntem deseori dominați de teama care ne autoprotejează. Ne temem că vom spune lucruri greșite, că vom fi puși în situații jenante, că ni se vor pune întrebări la care nu vom putea răspunde sau că vom părea proști. Iar când avem cuvintele perfecte sau formula perfectă, este posibil să ne lipsească autenticitatea care ne ajută să ducem mesajul. Rebecca Manley Pippert, în cartea ei clasică *Out of the Saltshaker & into the World [Din solniță, în lume]* exprimă bine acest lucru:

Problema noastră în evanghelizare nu constă în faptul că nu avem destule informații – ci în faptul că nu știm cum să fim noi înșine. Uităm că suntem chemați să fim martori a ceea ce am văzut și știm, nu a ceea ce nu știm. Cheia este autenticitatea și ascultarea, nu un doctorat în teologie.⁶

Viața uimitor de autentică și dragostea lui Isus au fost ca un magnet pentru cei care știau că aveau nevoie de ajutor. Ce model pentru noi!

SĂ TRECEM DINCOLO DE APARENȚE

Noi, oamenii religioși, tindem să judecăm repede pe baza aparențelor (vezi 1 Samuel 16:7). Fariseii care Îl urmăreau pe Isus au făcut același lucru. Ei le-au pus ucenicilor o întrebare; de fapt, și-au exprimat o critică deghizată: „Pentru ce mănâncă Învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?” (Matei 9:11). Întrebarea reflecta o serie întregă de tradiții și prejudecăți pe care fariseii le acumulaseră de-a lungul timpului. Să analizăm câteva.

În spatele întrebării lor nu era doar o prejudecată, ci și aparent un motiv teologic solid de a se opune acțiunilor lui Isus. Prin însăși esența credinței lor, fariseii căutau sfințenia și doreau să evite pângărirea. S-au dedicat căutării neprihănirii (Luca 18:11-12). Au acordat o atenție mărită curățirii și pângăririi, urmărind o întregă secțiune din Mișna dedicată acestui subiect (a șasea parte a Tohoroth-ului era intitulată „Curățirile”). Pângărirea impunea curățarea rituală și îi împiedica pe evrei să participe la anumite activități religioase. Era evitată cu orice preț. (Probabil frica de pângărire i-a împiedicat pe preoții și pe leviții din pilda bunului samaritean să-l ajute pe cel rănit [Luca

10:25-37].) Matei 15:1-20, un pasaj important din Evanghelii referitor la pângărire, sugerează că, în concepția fariseilor, pângărirea avea de-a face cu mediul înconjurător și exteriorul lor. Adică, pângărirea era în esență un rezultat al hranei care intra în gura cuiva, al locului unde mergea persoana respectivă și al persoanelor cu care intra în contact. Contaminarea rezulta din contactul cu păcătoșii. Se transmitea! Astfel, prezența lui Isus la ospățul lui Matei implica în mod obligatoriu pângărirea.

Fariseii căutau să evite nu numai răul, ci și tot ce părea rău. Doreau foarte mult nu numai să fie neprihăniți, ci și să fie văzuți ca atare (Matei 6:1-18). Deși probabil s-ar fi supărat dacă le-ai fi spus că pentru ei „imaginea este totul“, ei trăiau ca și cum imaginea era importantă. Mai mult, fariseii făceau tot posibilul să-și păstreze cazierul curat nu numai prin evitare, ci și prin asocierea cu oamenii care aveau aceleași principii. O modalitate bună de-a evita contactele care îi pângăreau era aceea de a-și umple viața socială cu prieteni „buni“. O „mulțime sfântă“ este un mijloc eficient de a evita caracterul lumesc, așa gândeau ei.

Deoarece fariseii petreceau mult timp bucurându-se de părtașia plăcută a celor ca ei, probabil că nu aveau nici timpul, nici înclinația de a merge să-i caute pe cei pierduți. John R. W. Stott sugera faptul că fariseii erau pur și simplu leneși și egoiști, iar noi suntem ca ei. Stăm departe de lume pentru că „nu vrem să ne implicăm în durerea și mizeria ei“.⁷ În schimb, o abordare obișnuită a oamenilor religioși este să le ceară celor nereligioși să-și pună viața la punct și apoi să ni se alăture. Mulți Îl înțeleg greșit pe Dumnezeu, crezând că El îi disprețuiește esențialmente pe păcătoși și că preferă să-i vadă suferind pentru păcatul lor. Totuși, Isus i-a acceptat pe păcătoși așa cum erau, s-a dus la ei și le-a arătat harul și adevărul prin cuvintele și acțiunile Sale.

Cred că întrebarea fariseilor adresată lui Isus reflecta și puțină neprihănire proprie. Fiind convinși că se supuneau legii și astfel erau plăcuți lui Dumnezeu, fariseii nu erau în general conștienți de păcătoșenia lor. Pe ei îi așteptau răsplătirile, iar păcătoșii meritau condamnarea lui Dumnezeu și consecințele dureroase.

Uneori și noi avem aceleași atitudini pe care le-au avut și

fariseii. Ne temem că mediile compromițătoare ne vor pângări; și noi, asemenea fariseilor, suntem foarte preocupați de ceea ce vor crede oamenii. Aceste îngrijorări le ascundem sub mantia evitării a „tot ce pare rău“ și a preocupării pentru „fratele mai slab“. Însă, procedând astfel interpretăm greșit învățătura lui Dumnezeu și pierdem echilibrul Său. Mai mult, acceptăm filosofia de lucrare care spune: „Pune-ți viața în ordine și vino“.

PURTAREA DE GRIJĂ PENTRU BOLNAVII SPIRITUALI

Nimeni nu a fost atât de sigur de chemarea Lui ca Isus. El a făcut ce a făcut, a îndurat critica altora, a încălcat tradițiile așa cum a făcut-o pentru că avea motivații clare, divine pentru acțiunile Sale. Două versete scurte din Matei 9 prezintă într-un mod viu trei motivații pentru caracterul relației al lui Isus ce lumea.

În primul rând, *lui Isus I-a păsat de cei care sufereau spiritual*. Pentru a-Și explica acțiunile, Isus a folosit o expresie proverbială derivată din cultura lor: „Nu cei sănătoși au trebuință de doctor, ci cei bolnavi“ (v. 12). Este evident că doctorii se ocupă de ajutorarea celor bolnavi și că frecventează locurile unde se adună oamenii bolnavi. Și Isus a fost Medicul Suprem al sufletului! Nevoile oamenilor spirituali L-au silit pe Isus să se asocieze cu ei, chiar cu riscul infectării.

În al doilea rând, *El a declarat că mila față de oameni este prioritatea lui Dumnezeu*. Pentru a-Și explica asocierea cu vameșii și cu păcătoșii, Isus citează Osea 6:6 (citat și în Matei 12:7): „Milă voiesc, iar nu jertfă!“ (v. 13a). Încă o dată este detectat un element critic în timp ce neînvățatul predicator itinerant le spune doctorilor în teologie din vremea Sa să se întoarcă la Biblie. Cartea Osea este un tratat plin de putere despre dragostea necondiționată și iertarea lui Dumnezeu pentru poporul Său răzvrătit, Israel, ilustrate în viața lui Osea și Gomera. În vremea lui Osea, în secolul al optulea î.Cr., Israel practica ritualurile prescrise și aducea jertfele cerute de Lege. Totuși, nedreptatea, imoralitatea și indiferența față de starea oamenilor le caracteriza practicile. Deși păstrau învelișul religiei lor, ei îi pierduseră

esența. Isus a arătat clar că Dumnezeu este mai interesat de faptele pline de milă sau compasiune decât de faptele religioase.

În final, *El S-a asociat cu oamenii din lume pentru a-Și îndeplini misiunea* (Luca 19:10). „Căci n-am venit să chem la pocăință pe cei neprihăniți, ci pe cei păcătoși“, le spune El fariseilor (v. 13b). Astfel, pur și simplu era logic ca El să nu-Și concentreze lucrarea asupra celor „neprihăniți“. Probabil Isus abia S-a abținut să nu rătăcă când a sugerat că fariseii erau neprihăniți. Cu siguranță, aceasta era percepția lor datorită faptului că urmăreau să trăiască o viață disciplinată din punct de vedere religios. Cu toate acestea, prin natura chemării Sale, Isus nu trebuia și nici nu putea să-Și dedice slujirea aceluia care nu simțeau că aveau nevoie de ceea ce avea El de oferit.

Eu cred că și noi trebuie să avem aceleași trei motivații pentru a sluji celor pierduți, chiar și cu prețul încălcării tradițiilor și a producerii tulburărilor. Nevoia culturii noastre este evident mare. Dumnezeu pune mai mult preț pe evanghelizarea motivată de compasiune a oamenilor nemântuiți, decât pe activitățile religioase pe care le facem din obligație. La fel ca Isus și noi suntem trimiși la cei pierduți. Cei bolnavi de păcat sunt numeroși, dar doctorii sunt puțini (Matei 9:37). De multe ori ne-am izolat de păcătoși și am practicat evanghelizarea „chemându-i pe oameni la mântuire“ nu „mergând noi la ei“. În schimb, trebuie să avem și noi atitudinile atrăgătoare ale lui Isus. Trebuie să înțelegem voia lui Dumnezeu și chemarea Sa.

Bill Hybels, pastorul mării biserici Willow Creek Community, situată într-o suburbie a orașului Chicago, le spune ascultătorilor săi: „Niciodată nu v-ați îndreptat privirile asupra vreunei persoane care să nu fie importantă înaintea lui Dumnezeu“. Uneori această biserică este criticată pentru că activitățile și programele ei sunt orientate spre oamenii care Îl caută pe Dumnezeu, însă puțini neagă faptul că atât cei din conducerea bisericii cât și membrii acesteia îi iubesc pe oamenii pierduți. Această motivație se află în inima păstorului și se vede în fiecare aspect al lucrării. Când știm *de ce* facem ceva, de obicei *ce-ul* urmează și *de ce nu-ul* primește răspuns.

CUM SĂ NE FORMĂM UN CARACTER RELAȚIONAL CA AL LUI CRISTOS

Este posibil ca cineva să se întrebe cum putem să ne formăm un caracter relațional asemenea caracterului lui Cristos, fără să cădem pradă caracterului lumesc compromițător, caracterul lumesc al culturii noastre. Cum putem aborda idealul de a fi în lume, dar nu din ea, în loc să fim din lume și nu în ea? Răspunsul este să ne dezvoltăm sensibilitatea spirituală și echilibrul biblic. Făcând așa vom promova un caracter relațional sănătos în viața noastră.

În primul rând, trebuie să ne asigurăm că înțelegem ce este caracterul relațional. Caracterul relațional *sănătos* înseamnă dezvoltarea relațiilor cu oamenii din lumea noastră, fiind motivați de compasiunea lui Cristos. Caracterul relațional *nesănătos* înseamnă a avea relații motivate de poftele societății păcătoase, inclusiv materialismul, hedonismul și egoismul (Luca 16:14; Matei 23:2-12). Apoi, trebuie să recunoaștem și să respingem caracterul relațional nesănătos – participarea la activitățile societății păcătoase și îmbrățișarea acestora ca și cum ar fi bune.

În dezvoltarea echilibrului biblic, trebuie să recunoaștem următorul fapt: caracterul lumesc se găsește mult mai mult în atitudinile noastre decât în acțiunile noastre. Trebuie să fim atenți să nu definim superficial caracterul lumesc prin intermediul persoanelor cu care suntem sau al locurilor în care mergem. În schimb, ghidul nostru trebuie să fie definiția caracterului lumesc din 1 Ioan 2:16, care conține trei elemente: „*pofta* firii pământești, *pofta* ochilor și *lăudăroșia* vieții“ (sublinierea autorului). Aceste dorințe sunt o ispită continuă.

Există și alte modalități prin care putem să ajungem la echilibrul biblic și astfel să avem un caracter relațional cristic. În primul rând, noi, cei care ne bazăm pe Biblie, trebuie să analizăm din nou pasajele-cheie despre separatism. Multe dintre ele au fost interpretate greșit. Când avertizează: „Nu vă înșelați: «Tovărășiile rele strică obiceiurile bune»“ (1 Corinteni 15:33), în mod clar Pavel se referă la înviere și implicațiile acesteia. Tovără-

șiile rele despre care este vorba aici nu se referă la oamenii păgâni, ci mai degrabă la cei care negau învierea (probabil din interiorul bisericii primare).⁸ În acest verset suntem avertizați să ne ferim de cei a căror doctrină respinge învierea în trup. De ce? Pentru că negarea învierii va influența probabil negativ moralitatea cuiva. Acest text nu este o afirmație protectoare care să ne țină departe de păcătoși.

Tot așa, privind contextul pasajului 2 Corinteni 6:14-7:1, putem vedea că acest pasaj referitor la separare interzice *înjugarea* noastră cu necredincioșii; nu interzice *asocierea* cu aceștia. Există o diferență enormă între relațiile de tip „jug“ și relații răscumpărătoare. Isus a exemplificat această diferență. El S-a înjugat cu ucenicii (Iuda a fost o excepție de la această regulă, fapt de care Isus a fost complet conștient). Nu S-a înjugat cu necredincioșii, deși S-a asociat liber cu ei. Dacă ne înjugăm „la un jug nepotrivit cu cei necredincioși“ călcăm porunca lui Dumnezeu și compromitem caracterul creștin. Există caracteristici spirituale pe care nu le putem împărtăși cu cei necredincioși.

Totuși, această afirmație nu neagă faptul că avem foarte multe lucruri în comun cu oamenii din lume. Noi chiar semănăm foarte mult; scutece și vase; concedieri și economisiri; părinți în vârstă și adolescenți extrem de sensibili; lună prea lungă atunci când ni se termină banii. Toți avem parte de dureri de cap și de inimă, de taxe și moarte. Aceste aspecte comune trebuie folosite cu înțelepciune de dragul lui Cristos.

Interpretarea biblică corectă ne poate ajuta și la înțelegerea celui de-al treilea text despre separare: 1 Tesaloniceni 5:22. Pavel a scris: „Ferțiți-vă de orice se pare rău“. Dacă acesta este un principiu general aplicabil în orice situație, atunci nu a fost respectat de Domnul Însuși. El S-a implicat în ceea ce era considerat a fi situații extrem de compromițătoare, care păreau rele. Prin urmare, Dumnezeu trebuie să fi intenționat altceva prin această poruncă. Din nou, contextul ne arată ce anume a vrut Dumnezeu să ne comunice.

Contextul imediat este folosirea corectă a prorociilor. Când

cineva spune: „Așa vorbește Domnul“, acesta este un mesaj important. Cuvintele prorocilor trebuie examinate pentru a vedea dacă sunt în concordanță cu Scriptura și trebuie acceptat ce este bun, iar ce nu este bun trebuie respins.⁹ Răul, care constă din invenții omenești prezentate ca adevăr al lui Dumnezeu, trebuie evitat. Încă o dată, acest text luat în context nici măcar nu se referă la separatism, așa cum se înțelege de obicei.

Aceste pasaje și altele, au lăsat celor mai mulți dintre noi impresia că Dumnezeu poruncește să ne ferim de păcătoși și că ne încurajează să ne întovărim cu cei „neprihăniți“. Din contră, Dumnezeu ne-a chemat să ne asociem cu necredincioșii păcătoși și să ne separăm de credincioșii implicați în păcate scârboase, de care nu s-au pocăit (1 Corinteni 5:9-13; 2 Tesaloniceni 3:14). Deși separarea de creștinii care păcătuiesc este sprijinită de Scripturi, separarea de necredincioșii care păcătuiesc nu este. După cum le-a spus apostolul Pavel corintenilor: „V-am scris în epistola mea să n-aveți nici o legătură cu curvarii. Însă n-am înțeles cu curvarii lumii acesteia sau cu cei lacomi de bani sau cu cei hrăpăreți sau cu cei ce se închină la idoli, fiindcă atunci ar trebui să ieșiți din lume“ (1 Corinteni 5:9-10).

În al doilea rând, trebuie să ne luăm în serios chemarea pe care ne-a dat-o Cristos de a-i căuta pe păcătoși în locul Lui. Amintește-ți că noi suntem asistenții Medicului, chemați să vindecăm. Nu trebuie să fim niciodată atât de ocupați cu menținerea standardului nostru de viață și a lucrării bisericilor noastre încât să ne rămână puțin timp pentru cei pierduți. Dacă nu ne luăm în serios responsabilitatea de a zidi relații autentice cu cei pierduți, cine va face acest lucru? Dezvoltarea acestor relații trebuie cu siguranță să ocupe un loc important atât în filozofia de slujire personală, cât și în cea a bisericii.

În al treilea rând, cu înțelepciune și curaj, trebuie să ne opunem multor obstacole fariseice care se ridică împotriva caracterului lumesc cristic. Trebuie să respingem ideea că pângărirea ține de mediul înconjurător și să declarăm plini de curaj că pângărirea este o problemă a inimii. Prin urmare, nici o persoană, nici un lucru și nici un loc nu pângărește prin sine

însuși. Totuși, înțelepciunea ne impune să fim conștienți că noi purtăm potențialul de pângărire oriunde ne ducem inima. Astfel, nu suntem neglijenți sau mândri, nici nu ne încălcăm conștiința. Nu ne jucăm cu ispita. Pentru Cristos dorim să ieșim din „zona noastră de confort“, dar nu și din „zona conștiinței noastre“. Acceptăm porunca Bibliei de a evita caracterul lumesc. Ne străduim din răspuțeri să urmărim sfințenia.

Cu toate acestea, echilibrăm „ceea ce pare rău“ cu mandatul de a fi ambasadori ai lui Cristos (2 Corinteni 5:20). În loc să spunem doar lumii să vină, trebuie să mergem noi la ceilalți, așa cum S-a dus Cristos. Hai să căutăm să construim poduri.

În al patrulea rând, trebuie să urmărim constant maturizarea spirituală, cea care a motivat relația lui Isus cu „păcătoșii“. Isus a avut un scop; astfel, El nu a fost oprit din cale de critica venită din partea celor „neprihăniți“. În schimb, a fost motivat de dragostea Lui pentru fiii și fiicele pierdute și de bucuria cerului atunci când un singur păcătos se pocăiește (Luca 15). Cât de extraordinar este să fim motivați ca El! Isus a fost protejat de un scop nobil: a vrut să slujească altora. Când suntem protejați și noi de un scop, suntem mai puțin atrași de ispitele egoiste. Cu cât Îl vom cunoaște mai mult pe Isus și vom fi mai motivați de dragostea Sa, cu atât viețile noastre vor răspândi mai mult harul și adevărul Lui.

În al cincilea rând, trebuie să înțelegem că uneori oamenii cei mai păcătoși sunt candidați mai probabili pentru Împărăția lui Dumnezeu decât cei „buni“ sau religioși. Este posibil să lăudăm „bunătatea“ și religia celorlalți, dar „oamenii buni“ tind să fie orbi la nevoile lor spirituale. Cei care știu că sunt bolnavi spiritual, deseori vor recunoaște că au nevoie de un Medic. Nu trebuie să ne ferim de anumiți păcătoși gândindu-ne că nu sunt candidați potențiali pentru Împărăție. Populația cerului poate conține multe surprize.

O mare parte din Noul Testament ne învață să evităm poftele lumești, în timp ce slujim oamenilor din lumea noastră, așa cum a făcut Isus. Să lepădăm separatismul ca scop, astfel încât să putem fi activi în slujirea prețioaselor oi pierdute ale lui Dumnezeu.

Capitolul zece

CÂND CEI BOLNAVI ARATĂ BINE

În 1988, „Pistol Pete“ Maravich, în vârstă de patruzeci de ani, posesorul a numeroase recorduri „de neînviș“ la baschet din timpul colegiului și mai târziu superstar la NBA, a murit în timp ce juca un meci amical în Pasadena, California. Un entuziast sănătos ale cărui ultime cuvinte au fost: „Chiar mă simt bine“, Maravich a murit din cauza unui defect ascuns al inimii. În mod asemănător, Flora (Flo) Hyman, o jucătoare de volei înaltă și puternică, a condus echipa feminină a Statelor Unite la o medalie de argint în cadrul Jocurilor Olimpice din 1984, dar a murit de un atac de inimă câțiva ani mai târziu la vârsta de treizeci și unu de ani. Și, în noiembrie 1995, la vârsta de treizeci și opt de ani patinatorul rus Sergei Grinkov, câștigătorul a două medalii olimpice de aur, a căzut pe gheață în timpul unui antrenament și a murit. Și el a suferit un puternic atac de cord.

Toți trei au fost sportivi de talie mondială; înfățișarea fiecăruia sugera o sănătate fizică excepțională. Totuși, fiecare a avut probleme de inimă nevăzute, care au fost fatale. Ei erau văzuți ca modele ale condiției fizice bune, dar trupurile lor bine întreținute au mascat un timp boala lor gravă. Atât sportivii, colegii lor, cât și fanii au fost șocați.

Acest fenomen apare și pe plan spiritual. Uneori lumea religioasă este șocată atunci când un credincios considerat sănătos spiritual se dovedește a fi bolnav spiritual. În adevăr, deseori boala spirituală arată la fel ca sănătatea pentru

observatorul neatent, deoarece suntem instruiți să evaluăm sănătatea folosind niște standarde superficiale și defectuoase. De aceea, în general, simptomele subtile ale bolii spirituale, mascate de un comportament religios lăudabil, trec neobservate.

Iată, de exemplu, cazul lui „Popescu“. El are o bază doctrinară bună, cunoaște și iubește Cuvântul lui Dumnezeu și distinge repede adevărul teologic de eroare. Discernământul lui este util în special în „păzirea porții“ Împărăției, cum spune el. „În cultura noastră, mulți oameni pretind că sunt creștini, dar nu Cristos le conduce viața. Parte a problemei“, subliniază el, „este absența învățaturii despre pocăință și domnia lui Cristos. Trebuie să-i învățăm pe alții Evanghelia pură, Evanghelia după Isus Cristos.“

Da, Popescu *este* un creștin dedicat și „păzirea porții“ nu exclude „dragostea pentru cei pierduți“. El este un evanghelist zelos și înclinat spre misiune. Participă regulat și cu entuziasm la lucrarea de evangheliare, mergând chiar din ușă în ușă. Iar în fiecare an, Popescu și soția lui merg în misiuni pe termen scurt, folosind o parte din zilele de concediu câștigate cu multă trudă. Ei se bucură foarte mult când oamenii Îl primesc pe Cristos și devin parte a bisericii și denominației lor.

Ascultându-l pe Popescu vorbind ești impresionat. Limbajul lui este condimentat cu expresii religioase și nu folosește niciodată cuvinte murdare. Se roagă cu sinceritate și rugăciunile lui par să deschidă cerurile. În plus Popescu a slujit ca și casier al bisericii și s-a achitat exemplar de această datorie. Plata zeciuiei scrupuloase este practica lui, iar păzirea banilor lui Dumnezeu, una din marile lui griji. El se plânge sincer de felul în care credincioșii din zilele noastre dau pentru Domnul atât de puțin, sub pretextul că suntem „sub har, nu sub lege“.

Oricine îl cunoaște pe Popescu confirmă comportamentul lui evlavios. Nici o insinuare de incorectitudine nu îi afectează reputația. Modul lui de viață nu este doar bun, ci strălucitor de-a dreptul. El evită păcatul și se implică în fapte bune. Pentru a încheia, în timpul liber, Popescu se dedică unei mari varietăți de cluburi bisericesti și lucrări numite după diferiți oameni spirituali care s-au jertfit. Rugăciunea lui cea mai sinceră este aceasta: „Cei care ne urmează să ne găsească credincioși“.

Popescu pare a fi un credincios model. Puțini dintre noi ne putem compara maturitatea și slujirea cu ale lui. După toate standardele exterioare, Popescu ar fi clasificat ca sănătos spiritual. Dar Popescu are o „boală de inimă” – este bolnav spiritual. El este un reprezentant contemporan al fariseilor, oamenii pe care Isus îi atacă folosind cele mai usturătoare cuvinte pe care le-a spus vreodată (Matei 23). Dintre cele descrise mai sus, fiecare trăsătură care părea bună are o latură nevăzută și periculoasă.

Vaiurile adresate fariseilor

Isus spune de șapte ori „vai!” cu privire la farisei. Aceste vaiuri pot demasca și boala *noastră*, a celor care uneori semănăm atât de mult cu fariseii. Dar vaiurile nu trebuie să ducă la depresie. În schimb, ele pot duce la umilință și pocăință în timp ce ne recunoaștem nevoia ca Isus să ne conducă viața. Isus i-a plâns pe acești farisei eronați (Matei 23:37-38), exact așa cum plânge pentru noi ca să ne găsim puterea numai în El, nu într-o neprihănire superficială.

În viețile fariseilor, ceea ce părea la suprafață a fi sănătate, de fapt ascundea boala spirituală. Și am toate motivele să presupun, pe baza Scripturii și a experienței, că același paradox pătrunde și în subcultura evanghelică din zilele noastre.

Isus, Medicul suprem al sufletului, a luat probe de sub pielea spirituală a oamenilor religioși, care păreau dedicați, și a descoperit câteva probleme ascunse. La fel ca cei trei sportivi de talie mondială pe care i-am amintit în introducere, „pacienții” nu prezentau nici un simptom clar – ei păreau chiar robuști spiritual și pentru ochiul cel mai scrutător. Dar Isus a recunoscut și a diagnosticat problema. Aici, în Matei 23, în ultimul Său discurs public, Isus le-a adresat fariseilor ultimul Său apel prin care îi chema să se supună operației pe cord de care aveau atâta nevoie.

Isus a scos în evidență, fără menajamente, șapte defecte fatale ale inimii fariseilor. Pe primele trei le vom studia în acest capitol, iar celelalte patru în capitolul următor. În declararea acelor „vaiuri”, Isus a exprimat un amestec de mânie, de alarmă și

suferință. Aceste vaiuri sunt un mesaj de avertizare și o chemare la schimbare pentru noi astăzi.

VAIUL NR. 1:

PORTARI DE PARTEA GREȘITĂ A UȘII

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi închideți oamenilor Împărăția cerurilor: nici voi nu intrați în ea, și nici pe cei ce vor să intre, nu-i lăsați să intre.“ (Matei 23:13)

Întreabă-l pe orice fundamentalist evanghelic care crede în Biblie ce este necesar pentru a ajunge în cer și garantez că vei primi un răspuns.¹ Este posibil să părăsim încăperea din cauza diferențelor sincere de opinie atunci când vine vorba de eclesio-logie și escatologie, dar suntem siguri de ceea ce avem nevoie pentru a ajunge în cer. Totuși, uneori, în zelul nostru de a transmite Evanghelia întregă și curată, devenim asemenea fariseilor, blocând intrarea în Împărăția lui Dumnezeu.

Tabloul pe care Isus îl pictează prin acest prim „vai“ este acela al unui portar. În cultura noastră, ar fi asemenea unui agent vamal care verifică pașapoartele. Poarta din tablou este intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, iar fariseii s-au oferit voluntari să fie portari. Ei sunt siguri de teologia lor. Știi ce se cere pentru a fi mântuit și pentru a rămâne mântuit. Cred că pot determina dacă o persoană este sinceră sau nu. Cunosc cu siguranță categoria de oameni care nu trebuie să depună cerere pentru a intra pe poartă. Se pare că fariseii credeau că aveau această slujbă de la poarta cerului înainte de-a fi preluată de sfântul Petru!

Privită superficial, „păzirea porții“ Împărăției pare o slujbă bună pentru cei sănătoși spiritual. Cei care își iau această slujbă trebuie să fie preocupați de viața veșnică, să cunoască calea spre viața veșnică și să vrea ca și ceilalți să găsească viața veșnică. Mai mult, ei trebuie să fie la fel de atenți să nu permită intrarea în cer a celor care nu sunt potriviți pentru acesta. Este o glumă crudă să le dăm oamenilor impresia că merg spre cer, când, de fapt, nu merg. Fariseii credeau cu sinceritate că erau ghizi spirituali (Romani 2:17-20).

Dar Isus nu a fost de acord cu autoevaluarea pe care și-au

făcut-o fariseii. De fapt, El a văzut impresia de sănătate ca boală spirituală. În primul rând, Isus a sugerat faptul că Dumnezeu nu a solicitat nici o cerere pentru slujba de portar al Împărăției; fariseii greșeau asumându-și o slujbă pe care Dumnezeu nu le-a dat-o. În al doilea rând, nici o ființă omenească nu se califică pentru responsabilitatea de a fi portar al acestei Împărății. Biblia arată că judecata noastră spirituală nu este foarte corectă. Noi nu ne cunoaștem în totalitate propriile inimi, cu atât mai puțin inimile celorlalți (Ieremia 17:9). Fariseii erau vinovați pentru că permiteau intrarea oamenilor pe care Dumnezeu nu i-ar fi lăsat să intre și îi excludeau pe cei pe care Dumnezeu i-ar fi inclus.² În al treilea rând, fariseii erau obstacole în esența lor; erau asemenea unor oameni cât un munte, care blocau ușile și stăteau în calea lui Dumnezeu și a planurilor Lui. De ce? Pentru că și-au inclus prejudecățile și conceptele false (legea, faptele, meritul, tăierea împrejur etc.) în Evanghelie.

Acesta nu este un comportament spiritual sănătos și Isus l-a diagnosticat, numindu-i „ipocriți“ pe farisei. „Bunătațea“ lor era mai mult spectacol de teatru decât realitate. Presupunerile lor, eforturi evlavioase de a păzi poarta Împărăției de fapt îi îndepărtau pe oameni! Fariseii au fost cei care au refuzat să-L recunoască pe Isus ca Mesia și au făcut tot ce au putut pentru a-i convinge și pe ceilalți.³

Acest vai îi înfățișează pe oamenii religioși cu inimi nemiiloase, care se considerau portarii Împărăției. Facem și noi la fel? Eu cred că da. Rar se întâmplă ca păcatele oamenilor religioși din Biblie să nu semene cu ale noastre. În primul rând, trebuie să ne întrebăm dacă Dumnezeu ne-a dat slujba de a păzi poarta Împărăției. Da, El ne-a poruncit foarte clar să mergem în toată lumea și să predicăm Evanghelia (Matei 28:18-20; Marcu 16:15; Fapte 1:8). Suntem delegați să fim ambasadorii Lui (2 Corinteni 5:14-21). Fără îndoială, ne-a dat oportunitatea de a-i chema pe oameni să vină în Împărăția lui Cristos. Avem responsabilitatea să păstrăm simplitatea și integritatea Evangheliei. Apostolul Pavel și-a petrecut o mare parte din lucrarea sa definind Evanghelia (Romani) și împotrivindu-se diferitelor încercări de

alterare sau de „completare“ a Evangheliei (Galateni).

Dar cum rămâne cu păzirea porții? Mai întâi, trebuie observat că păzirea porții și practicarea disciplinei în biserică nu sunt sinonime. Trebuie să protejăm puritatea bisericii de păcatele grave, așa cum ne învață 1 Corinteni 5, dar nu trebuie să ne ocupăm de judecarea celor din afara bisericii (1 Corinteni 5:9-12). Mai mult, în pilda neghinei (Matei 13:24-30, 34-43), Isus le-a spus ucenicilor Săi să nu încerce să despartă grâul de neghină ca nu cumva smulgând neghina să smulgă și grâul!

Treaba noastră ca „evangelici“ este să proclamăm Evanghelia și să facem ucenici pentru Isus Cristos. Nu putem ști dacă mărturisirea unei persoane este adevărată, pentru că noi nu putem judeca inima persoanei; numai Dumnezeu face aceasta.

În ultimii câțiva ani, în comunitatea creștină au avut loc dezbatere serioase referitoare la încercările de dialog dintre evanghelici și romano-catolici. În procesul de căutare a luminii, s-a produs multă „căldură“. Un subiect fundamental al dezbaterii este justificarea – cine intră pe poartă. Câțiva evanghelici proeminenți au fost criticați pentru teologia lor liberală, în timp ce alții insistau asupra unei definiții reformate rigide. În mod clar, anumiți parametri sunt necesari și biblici, dar ceea ce nu se observă adesea în dezbateră este incapacitatea oamenilor căzuți de a judeca inima omenească. Credința salvatoare adevărată a fost exprimată într-o formă foarte simplă: „Doamne, adu-Ți aminte de mine, când vei veni în Împărăția Ta!“ (Luca 23:42) sau: „Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!“ (Luca 18:13), ori într-o formă completă, cum este prezentarea apostolului Pavel din cartea Romani. Mă tem că disputa noastră teologică referitoare la cei care intră pe ușă îi produce silă Celui care a spus: „Eu sunt Ușa. Dacă intră cineva prin Mine, va fi mântuit; va intra și va ieși, și va găsi pășune“ (Ioan 10:9). Sau, probabil, noi nici măcar nu suntem atât de „buni“ ca fariseii, pentru că în prezent se pare că la mulți dintre noi nici măcar nu le pasă dacă oamenii intră pe poartă sau nu.

Oare nu îi îndepărtăm și noi uneori pe oameni de Evanghelie, asemenea fariseilor? Ne considerăm mesageri ai cerului în timp ce lumea Îi întoarce spatele lui Dumnezeu din cauza ipocriziei

noastre. Numeroase sondaje ale vieții religioase din America, indiferent cât de mult încercăm noi să facem abstracție de ele, prezintă o condiție spirituală tristă în biserică. În cele mai multe locuri nu suntem cunoscuți pentru har, bunătate și adevăr. Mai degrabă suntem cunoscuți (și astfel, indirect, Cristos) datorită poftelor trupești, a ipocriziei și a lipsei de har. Oare nu închidem ușa prin viețile noastre, prin lipsa noastră de mărturie, prin greșelile personale și prin ipocrizia noastră, noi, cei care pretindem că suntem portarii lui Dumnezeu? Ceva nu este în ordine atunci când oamenii sunt respinși de către cei care pretind că îi aduc pe aceștia la poarta cerului.

Ce le-ar spune Isus fariseilor moderni ca tine și ca mine? Cred că ne-ar da câteva avertismente serioase. În primul rând, Isus ne-ar spune să ne uităm în oglindă și să ne verificăm relația cu El înainte de-a pretinde că îi evaluăm pe alții (Matei 7:1-5). „Judecați-vă pe voi înșivă, înainte de a-i judeca pe alții“, ar spune El. „Petrece mai mult timp în cămăruța ta în folosul celor pierduți decât la porți «apărându-te». Fii atent la intelectualizarea și superficializarea cerințelor pentru mântuire.“

Trebuie să ne amintim Evanghelia simplă. Există o mare diferență între Evanghelia simplă și Evanghelia superficială; deseori ele sunt inversate. Trebuie să avem grijă să nu ridicăm vreo barieră nebiblică la porțile Împărăției. William Barclay scrie: „Cel mai mare pericol cu care se confruntă orice învățător sau predicator este acela de a face din propriile prejudecăți principii universale și de a înlocui adevărul lui Dumnezeu cu ideile proprii. Când face aceasta, el nu mai este un ghid pentru Împărăție, ci o barieră, pentru că fiind înșelat el însuși îi induce în eroare și pe ceilalți“.4

VAIUL NR. 2:

PROPOVĂDUITORII EVANGHELIEI CARE MĂRESC POPULAȚIA IADULUI

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi înconjuerați marea și pământul, ca să faceți un tovarăș de credință; și, după ce a ajuns tovarăș de credință, faceți din el un fiu al gheenei, de două ori mai rău decât sunteți voi înșivă.“ (Matei 23:15)⁵

În mediul în care eu am crescut, culmea succesului era „slujirea creștină cu normă întreagă”. Nimeni nu era stimat mai mult decât evangheliștii zeloși și misionarii plecați în alte țări (misiunile din țară nu erau atât de bine cotate). Nefiind dispuși nici măcar să trecem strada ca să vorbim unui vecin despre Cristos, cei mai mulți dintre noi suntem niște evangheliști așa de jalnici, încât credem că cei care sunt gata să meargă și să le vorbească altora despre credința lor trebuie să fie aproape de Dumnezeu. Pur și simplu, ei trebuie să fie sănătoși spiritual.

Totuși, trebuie să fim atenți și să nu tragem concluzii atât de pripite pentru că în al doilea „vai” Isus arată că evangheliștii și misiunile în țările străine nu sunt semne obligatorii ale sănătății spirituale. Deseori oamenii pot fi și sunt zeloși pentru lucruri greșite, rezultând mai mult rău decât bine.

Evanghelizarea era o prioritate printre fariseii din primul secol, deși nu poate fi confirmat faptul că evreii din vremea lui Isus erau „evangheliști” în sensul pe care acest cuvânt îl are în secolul al douăzecilea. D.A. Carson comentează: „Un grup considerabil de cercetători argumentează convingător că primul secol d.Cr. până la căderea Ierusalimului reprezintă cea mai importantă perioadă a zelului misionar al evreilor și a unui succes corespunzător”.⁶ Evreii din timpul lui Cristos au avut un anumit interes și un succes limitat în convertirea neamurilor păgâne la iudaism. Totuși, această misiune nu a fost simplă, date fiind cerințele iudaismului fariseic și stilul păgân de viață al neamurilor. Prin urmare, o mare parte a „lucrării de evanghelizeare” implica încurajarea „temătorilor de Dumnezeu” (evreii nominali) să se convertească pe deplin la iudaism și să-și asume în totalitate jugul Torei.⁷ În principal, fariseii erau preocupați de conversații referitoare la modul cum înțelegeau viața sfântă. Ei au confundat prozelitismul (convertirea oamenilor la opiniile religioase și la cultura unei anumite persoane) cu evanghelizarea (a vorbi oamenilor despre Dumnezeul Cel viu).

Da, noi nu suntem mai puțin înclinați decât fariseii să prezentăm oamenilor părerile noastre și setul nostru de tradiții specifice. Chiar și pe câmpul de misiune există prozelitism „de

succes“ fără un rezultat satisfăcător, exact așa cum s-a întâmplat și în vremea lui Isus. (Pentru un exemplu al acestui fenomen în acțiune vezi articolul „Haine Swazi și credința creștină“.)

Observă că Isus nu s-a legat de activitățile prozelitiste, evanghelistice sau misionare ale fariseilor. Nici nu le-a criticat zelul. Ceea ce Îl preocupa era produsul și rezultatele, pentru că produsul lucrării fariseilor nu erau fii ai Împărăției, ci fii ai iadului. Și pentru a înrăutăți situația, acești fii ai iadului erau agenți ai celui rău, de două ori mai zeloși ca fariseii. De ce? Pentru că, de obicei, cei care se convertesc la un sistem sunt mai militanți și mai puțin echilibrați decât învățătorii lor.⁸

Ce mergea greșit? În primul rând, fariseii le prezentau convertirilor lor un sistem religios greșit în loc să li-L prezinte pe Dumnezeu Cel viu. Acest sistem care L-a judecat greșit pe Mesia, numindu-L chiar Beelzebul (Matei 10:25; 12:24, 27), oferea o cale a salvării prin fapte și cerea respectarea tradițiilor și a măsurilor de protecție inventate de oameni. În al doilea rând, fariseii au pierdut din vedere faptul că mărturia evanghelică este dată de produs, nu de prozelitism. Mai mult, când convertirii erau „ucenicizați“, „îi întreceau pe farisei“.⁹ Eforturile greșit canalizate ale fariseilor se multiplicau de fapt în timp ce își făceau urmași care mergeau spre iad și încă pe o bandă chiar mai rapidă decât evangheliștii-misionari care i-au convertit!

Uneori și noi facem la fel. În primul rând, trebuie să observăm că, asemenea fariseilor de altădată, cei mai mulți dintre noi nu suntem foarte activi în evanghelizare și misiune. Aceasta nu înseamnă că nu „sprijinim“ evanghelizarea și misiunile. Facem aceasta – începând de la a da pentru diferite misiuni și misionari până la a face parte din bordurile de misiune. În al doilea rând, noi părem a fi mult mai preocupați de convertiți decât de ucenici, de „trofee“, botezuri și statistici decât de oameni care să umble într-adevăr cu Dumnezeu. În această privință nu suntem la fel de „buni“ ca fariseii, deoarece ei cel puțin au căutat dedicarea completă a ucenicilor lor. Nu trebuie să uităm niciodată că Dumnezeu caută ucenici (Matei 28:19), închinători adevărați (Ioan 4:21-24), oameni a căror credință este adânc înrădăcinată în pământul cel bun (Matei 13:1-23). A fi evanghelist sau dedicat

misiunii în timp ce produci adepți care trăiesc după Lege, sau fără Lege, o viață de promiscuitate, este boală spirituală, nu sănătate.

Putem extrage câteva aplicații practice? În primul rând, nu trebuie să judecăm superficial spiritualitatea pe baza anumitor activități religioase, indiferent cât de dificile sunt sau cât suflet pune cineva în acestea. Personalitatea, un spirit aventuros și autodisciplina fără Duhul lui Dumnezeu pot fi resurse pentru multe lucrări aparent spirituale. În al doilea rând, trebuie să fim atenți ca nu cumva, la fel ca fariseii din vechime, să-i convertim pe oameni mai degrabă la o religie, o denominațiune, o sectă, o teologie decât la Cristos. De ce? Pentru că noi nu căutăm clone de-ale noastre, ci ființe umane după chipul lui Cristos. În al treilea rând, asemenea oamenilor de afaceri, trebuie să ne concentrăm asupra rezultatului. Noi nu contribuim la scopul etern al lui Cristos transformând o cultură păgână în una legalistă. Deși legalismul poate ridica standardul de viață al oamenilor (și acest lucru este bun), acesta poate micșora conștiințizarea nevoii de Dumnezeu (și fără îndoială, acest lucru este rău). Probabil ne grăbim prea tare să aplaudăm „convertirea” și eșuăm atunci când este vorba să ne pese de felul în care este trăit creștinismul în viață sau în cultură.

VAIUL NR. 3: CEI CARE JURĂ ȘI SE ÎMPOTRIVESC ADEVĂRULUI

„Vai de voi, povățuitori orbi, care ziceți: «Dacă jură cineva pe Templu, nu este nimic; dar dacă jură pe aurul Templului este legat de jurământul lui». Nebuni și orbi! Care este mai mare: aurul sau Templul, care sfințește aurul? «Dacă jură cineva pe altar, nu este nimic, dar dacă jură pe darul de pe altar, este legat de jurământul lui.» Nebuni și orbi! Care este mai mare: darul sau altarul, care sfințește darul? Deci, cine jură pe altar, jură pe el și pe tot ce este deasupra lui; cine jură pe Templu, jură pe el și pe Cel ce locuiește în el; și cine jură pe cer, jură pe scaunul de domnie al lui Dumnezeu și pe Cel ce șade pe el.” (Matei 23:16-22)

CALEA CEA DREAPTĂ

Haine Swazi și credința creștină

Asemenea fariseilor, uneori putem evangheliza și noi folosind o Evanghelie care reflectă setul nostru de tradiții. Există numeroase exemple de misionari din țările colonizate care au combinat cultura europeană cu creștinismul. Eu însumi am văzut acest fenomen când am participat la o misiune pe termen scurt în Swaziland.

În timp ce predam în Swaziland, unii dintre colegii mei africani mi-au spus că primii misionari considerau că unul dintre semnele adevăratei convertirii creștine era faptul că oamenii renunțau la hainele tradiționale Swazi (sau la lipsa acestora) și se îmbrăcau cu haine occidentale, inclusiv cu costumul format din trei piese. În cele din urmă, creștinismul a ajuns să fie asociat în mințile unora cu un stil de îmbrăcăminte, nu cu o relație cu Cristos.

Mai mult, în timpul misiunilor am observat că uneori denominațiunile devin rivale și nu cooperează pe „tărâm străin”. M-am întrebat dacă esența lucrării lor era de a extinde Împărăția lui Cristos sau denominațiunea lor specifică (și statisticile acesteia). Întotdeauna scopul nostru trebuie să fie prezentarea Evangheliei curate, fără completările culturale sau denominaționale ale cuiva.

Ca și copil, deseori am încercat să-mi scot în evidență sinceritatea sau, mai obișnuit, să-mi ascund faptele rele, jurând. „Să mor eu!”, „Jur pe Biblie. . . Jur pe un teanc de Biblii.” De câteva ori, i-am auzit pe alții spunând: „Jur pe mormântul mamei mele”. De obicei, aceste afirmații solemne reușeau să mă scoată basma curată în fața prietenilor mei (nu erau la fel de eficiente cu adulții). Presupunerea obișnuită era aceasta: Dacă cineva apela la afirmații așa de lungi și la folosirea unor astfel de simboluri puternice pentru a-și apăra onoarea, atunci probabil că acea persoană spune adevărul. Jurămintele funcționează! Am învățat de timpuriu că afirmația: „Martor mi-e Dumnezeu”, are puterea de a-i convinge pe oameni că spun adevărul și, uneori, de a mă

convinge pe mine însumi că spun adevărul.

O practică acceptată de mult timp în America este aceea de a depune jurământul cu mâna pe Biblie. În ziua investirii în funcție a președintelui Statelor Unite (20 ianuarie), acesta încă își recită jurământul în acest fel. Această acțiune oferă credibilitate și solemnitate jurământului prezidențial, la fel cum martorii de la tribunal sunt considerați sinceri când își sfârșesc jurământul spunând: „Așa să-mi ajute Dumnezeu“. Uneori credem că trebuie să rostim cuvinte speciale care să ne ajute să-i convingem pe oameni că spunem adevărul.

Există și alte obiceiuri care ne permit să mințim și să scăpăm nepedepsiți. „Am avut degetele încrucișate“, spunem noi. Încrucișarea anumitor părți ale corpului ne permite să mințim. (Noi numim aceasta „a vinde gogoși“.) Uneori chiar mințim și dacă suntem prinși spunem: „Păi nu am spus: «Să mor eu»“. Încă o dată, o astfel de afirmație poate scăpa pe cineva de la strâmtoare.

Putem râde de aceste practici copilărești. Totuși, cum ne simțim când adulții sunt cei care jură? Cu siguranță, noi nu jucăm jocuri atât de copilărești, nu-i așa? Sunt convins pe baza experienței mele cu cei cinci copii ai noștri, că adulții fac la fel, numai că în moduri mai subtile și mai sofisticate. Copiii ne prezintă natura noastră păcătoasă neprelucrată; adulții, natura noastră păcătoasă revizuită. Dar pentru a vedea natura religioasă păcătoasă, privește-i pe fariseii vechi și noi, moderni!

În timpul lui Isus, rostirea jurămintelor era un subiect fierbinte. Se pare că oamenii foloseau greșit jurămintele și promisiunile. Prin urmare, rabinii au intervenit și au încercat să îi ajute pe oameni să-și ia în serios promisiunile.¹⁰ Motivația rabinilor și a fariseilor era bună, o dorință autentică de a-i ajuta pe oameni să împlinească Legea lui Dumnezeu. Dar în zelul lor de a-L asculta pe Dumnezeu, ei au inventat scheme care în mod inconștient au dus la neascultarea lor de Dumnezeu. D.A. Carson comentează: „Rabinii au luptat cu abuzurile jurămintelor și ale promisiunilor din rândurile oamenilor neînvățați. Aceasta s-a întâmplat fără îndoială. Dar felul în care s-au luptat cu acestea a fost făcând deosebire între ceea ce îi obliga și ce nu. În

acest sens, intenționat sau neintenționat, ei încurajau jurămintele evazive și, în consecință, minciuna. Isus a trecut peste toate aceste complexități, insistând asupra faptului că oamenii trebuie să spună adevărul.¹¹

În loc să insiste asupra sincerității, a normei și intenției Scripturilor, fariseii evocau diferite jurămintele care sunau pios în timp ce jurau. Ei făceau distincție între jurămintele valide și invalide, în funcție de obiectul amintit. A jura pe Templu era o chestiune negociabilă, dar dacă jurau pe aurul din Templu trebuiau să-și respecte jurământul. Jurământul făcut pe altar putea fi nerespectat, pe când jurământul pe darul de pe altar era obligatoriu.

Însă Isus a scos la iveală trei scăpări evidente ale acestui sistem de facere a jurămintelor. În primul rând, cei care trebuiau să conducă poporul în adevăr, contribuiau la arta evaziunii. Prin urmare, meritau titlul de „orb“ (Matei 23:16-17, 19). În al doilea rând, Isus a arătat că diferențele aparent pioase erau în ordinea inversă a priorităților. Ceea ce contează nu sunt lucrurile materiale, indiferent cât ar fi de scumpe, ci lucrurile spirituale – Templul și altarul. În al treilea rând, Isus a arătat succint că toate jurămintele, indiferent ce cuvinte erau folosite, în cele din urmă îl implică pe Dumnezeu. În consecință, toate trebuie respectate în mod obligatoriu. Deci, încălcarea unui jurământ prin folosirea unor cuvinte pioase este un lucru odios. El este vital preocupat de sinceritate în tot ce spunem. De aceea, Isus a închis porțițele de scăpare și a condamnat standardul dublu. Altădată, când Isus le-a vorbit fariseilor despre sinceritate, a insistat asupra răspunsurilor directe, fără folosirea jurămintelor (Matei 5:33-37).

Care este situația noastră? Noi trăim într-o cultură în care de obicei promisiunile și angajamentele, chiar și cele solemne, sunt încălcate. Ceremoniile noastre de nuntă, ritualurile de botez, binecuvântarea nou-născuților și legământul de membru al bisericii, toate includ într-o anumită măsură jurămintele pioase pe care le încălcăm cavalereste. Fiecare divorț reprezintă o încălcare majoră a promisiunii: „Vom fi împreună până când moartea ne va despărți“. Cu toate acestea, ne cheltuim cea mai mare parte din energia teologică dezbătând când este acceptabil să ne

încălcăm promisiunile. Suntem ca fariseii, căutând porțițe de scăpare. Suntem maeștri ai artei evaziunii.

În timpul multor întâlniri religioase oamenii sunt încurajați să facă jurăminte pentru a deveni creștini, pentru a-L urma pe Isus, pentru a-și rededica viețile lui Isus, pentru a se oferi voluntar pentru slujirea în misiunile din străinătate, sau pentru „a lucra cu normă întregă într-un mediu creștin“, sau pentru a-și respecta promisiunile într-un mediu încărcat emoțional și în care presiunea de grup este mare. Satisfacția este minimă. De obicei, costul acestor jurăminte nu este menționat. Timpul de care este nevoie pentru a lua în considerare toate opțiunile este evitat. Deseori amploarea jurămintelor este extrem de mare și cu efecte pe termen lung. Apoi elaborăm statistici, ne batem cu mâna pe umăr felicitându-ne unii pe alții și ne bucurăm de „bunătatea“ lui Dumnezeu.

Rostirea promisiunilor care sună pios nu este un semn al adevăratei spiritualități. Cuvintele nu sunt niciodată un înlocuitor acceptabil pentru adevăr. Când noi, păstorii, îi încurajăm pe oameni să facă promisiuni superficiale și apoi ne considerăm prosperi în lucrare când ei procedează astfel, acest lucru este boală, nu sănătate. Este vorba de boală, nu de sănătate când permitem oricărui set de cuvinte spirituale să înlocuiască sinceritatea și integritatea. Este vorba de boală, nu de sănătate când spunem din obișnuință un lucru, dar facem altul.

Noi nu știm ce au răspuns fariseii când au auzit aceste trei vaiuri pronunțate asupra lor. Probabil cei mai mulți și-au strâns pumnul de mânie, nevenindu-le să-și creadă urechilor când au auzit atacul direct al acestui tânăr rabin. Dar probabil, unii au început să se întrebe dacă sunt atât de sănătoși spiritual precum au crezut. Oricum, nu acestea au fost ultimele vaiuri ale lui Isus pentru ei. El a mai rostit încă patru vaiuri, oferindu-le ascultătorilor Săi posibilitatea de a înțelege inima Tatălui nostru ceresc care dorește o ascultare adevărată. Iar pe parcursul drumului, ei – și noi – vom învăța care este calea spre adevărata sănătate spirituală.

Capitolul unsprezece **CALEA SPRE SĂNĂTATEA SPIRITUALĂ**

Americanii continuă să aibă probleme cu greutatea. Un studiu recent făcut de Centrul Național de Statistici de Sănătate a măsurat obezitatea calculând un indicator al greutateii corporale, care ia în considerare înălțimea și greutatea persoanei. Acest studiu guvernamental a descoperit că mai mult de 50 de procente din adulți sunt supraponderali, ceea ce înseamnă că pentru adulții respectivi acest indice ponderal depășește valoarea de douăzeci și cinci.¹ Deși avem date minime despre obezitatea din Israelul antic, din Matei 23:23-24 este destul de clar că Isus credea că fariseii aveau o problemă de greutate. În timp ce Isus pronunța cel de-al patrulea vai, El a considerat că această problemă avea o contribuție majoră la boala spirituală a fariseilor.

În timp ce continuăm să studiem cele șapte vaiuri, vom învăța mai multe despre felul în care cei bolnavi spiritual pot părea sănătoși și, mai important, despre modul în care putem găsi calea spre adevărata sănătate spirituală.

VAIUL NR. 4: OAMENI CARE STRECOARĂ ȚÂNȚARUL ȘI ÎNGHIT CĂMILA

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi dați zeciuială din izmă, din mărar și din chimen, și lăsați nefăcute cele mai însemnate

lucruri din Lege: dreptatea, mila și credincioșia; pe acestea trebuia să le faceți, și pe acelea să nu le lăsați nefăcute. Povățuitori orbi, care strecurați tânțarul și înghițiți cămila!“ (Matei 23:23-24)

De obicei, în cultura noastră plasăm punctul principal la sfârșit. Dar în cultura evreiască din vremea Sa, Isus a folosit o figură de stil obișnuită, numită *chiasm*, pentru a atrage atenția ascultătorilor asupra acest vai din mijlocul listei. Astfel, acest al patrulea vai este cel mai important dintre cele șapte.² Ideea centrală a lui Isus era că fariseii puneau cel mai mare accent pe lucrurile minore. Ei au pierdut orice simț al proporțiilor și, prin urmare, au inversat prioritățile lui Dumnezeu. Căutând litera Legii, au pierdut spiritul Legii. Ei au fost atrași de lucrurile mai ușoare și le-au neglijat pe cele mai importante, „au strecurat tânțarul și au înghițit cămila“, „s-au dedicat pe ei înșiși studierii detaliilor și au neglijat elementele esențiale ale Legii“.³

O problemă de greutate

Esențialmente, ei aveau o „problemă de greutate“. Au acordat prea multă greutate lucrurilor mici, periferice și fără importanță și prea puțină greutate problemelor mai importante, mai centrale și mai decisive. Fariseii, cu toate cunoștințele lor biblice, nu au înțeles tema și ideea centrală a Scripturii.

Isus a scos în evidență practicile fariseilor care, cu siguranță, păreau impresionante. Fariseii își dădeau zeciuiala cu multă conștiinciozitate.⁴ Ei erau atât de hotărâți în a împlini litera Legii, încât numărau chiar și frunzele ierburilor din grădina lor și tot pe a zecea o dădeau lui Dumnezeu. Între rabinii din vremea aceea au existat discuții referitoare la extinderea zeciuielii. David Garland scrie: „Interpretarea mai riguroasă afirma că tot ce creștea natural constituia obiectul zeciuielii (cf. Luca 18:12b); în timp ce o interpretare mai umană înțelegea literal Deuteronom 14:22-23 – adică zeciuiala trebuia dată numai din grâu, vin și untdelemn“.⁵ Fariseii au fost hotărâți să adere la interpretarea riguroasă în schimbul celei mai umane. De ce? Doreau să fie siguri că împlineau standardele lui Dumnezeu și dacă puteau

chiar să le depășească. Dumnezeu le-a spus să dea a zecea parte. Ei dădeau mai mult.

Ce dedicare! Ce dovadă de sănătate spirituală! Care sinagogă sau biserică nu ar primi cu bucurie asemenea credincioși? Bugetul anual nu ar fi niciodată o problemă. Pastorul ar putea dormi mai liniștit noaptea, știind că întotdeauna vor fi destui bani în coșurile de colectă, pentru că oamenii au înțeles că a da Domnului este o binecuvântare.

Dar așteaptă o clipă! Isus nu S-a grăbit la fel de tare cum poate ne-am grăbi noi să recunoaștem sănătatea spirituală în cei care dau zeciuiala cu conștiințiozitate. El a observat că fariseii, deși dădeau zeciuiala în mod credincios, au neglijat chestiuni spirituale mult mai importante, și anume, dreptatea, mila și credințioșia. Isus a afirmat că acestea sunt mai importante decât zeciuiala. Aceste trei elemente, extrase de pe paginile Vechiului Testament, vin direct din inima Tatălui (Osea 6:6; Mica 6:8; Zaharia 7:9-10). El este mult mai preocupat de grija față de oameni decât de îndeplinirea ritualurilor legaliste, de credințioșie decât de preocupările delicate referitoare la pângărire și este mai preocupat de inimă decât de arta religiei.

Consider că acest lucru este exasperant. Aceste trei elemente, deși le cunosc valoarea, sunt așa de abstracte, de ambigue, de complexe și nemăsurabile, încât niciodată nu pot ști dacă le-am „atins” sau nu. În plus, sunt atât de dificile. Cum voi ști eu vreodată dacă sunt drept? În ce măsură trebuie să dau dovadă de compasiune activă față de cei aflați în nevoie? Ce înseamnă aceasta și cum îmi pot măsura apropierea de Dumnezeu?

Apropo, Isus nu a spus că darea zeciuiei nu este relevantă. Aceasta este o practică importantă a celor care umblă cu Dumnezeu, dar nu este nici pe departe atât de importantă ca dreptatea, mila și credințioșia.

Pentru a Se face înțeles, Isus a folosit un nume derogatoriu și puțin umor. Din nou, fariseii au meritat titlul de „călăuze oarbe”, deoarece ei credeau că li-L arată oamenilor pe Dumnezeu, dar au uitat de prioritățile Lui. Însă o glumă a pecetluit cazul absurdității dării conștiințioase a zeciuiei lipsite de adevărul însoțit

de compasiune. Uneori o glumă pătrunde acolo unde o afirmație simplă nu reușește. În acest vai, Isus face referire la o practică familiară fariseilor. Ei erau foarte atenți ca nu cumva să înghită ceva necurat, care să-i aducă într-o stare de necurăție rituală. Una dintre vietățile necurate căreia îi acordau cea mai mare atenție era țânțarul,* care de obicei trăgea la vinul care fermenta. Pentru a preveni înghițirea unui țânțar, evreii se străduiau să strecoare sucul printr-o pânză fină și chiar să-l bea printre dinții încleștați. Pe de altă parte, cel mai mare animal necurat cunoscut de evrei era cămila. Prin urmare, cuvintele lui Isus ilustrau un evreu mofturos, care strecura vinul și își ținea dinții strânși ca să nu înghită vreun țânțar, în timp ce din colțul gurii îi atârna o copită de cămilă!

Măsurarea evlaviei noastre

Încă o dată, comportamentul nostru seamănă cu cel al fariseilor în moduri remarcabile și convingătoare. La fel ca fariseii, și noi suntem atrași de fapte evlavioase măsurabile, vizibile și realizabile. Nouă ne place să știm care este poziția noastră în fața lui Dumnezeu, poziția noastră relativă față de ceilalți oameni și să avem un sentiment de împlinire personală. Ne plac foarte mult „ajutoarele“ cum ar fi: o rugăciune model, dărnicia de 10 la sută din venituri și cărțile care ne învață cum să ne trăim viața spirituală – toate acestea pentru a ne măsura evlavia. Dar noi nu ne simțim nici pe departe atât de bine când este vorba despre standardele calitative, nu cantitative. Totuși, multe dintre standardele lui Dumnezeu nu sunt măsurabile. Cum poate cineva să determine sub raport cantitativ o relație?

Acest al patrulea vai este odios în mod deosebit pentru americanii cărora le place să măsoare totul și care nu se simt bine în ambiguitate. La școală, primim note; la serviciu, ni se evaluează realizările; la sport, avem recorduri și statistici. Și peste tot avem formule practice care ne învață cum putem ajunge la succes.

Asemenea fariseilor, și noi tindem să inversăm ordinea priorităților lui Dumnezeu. Acordăm o mare atenție lucrurilor minore și suntem atrași de acțiunile pe care le putem face cu

* În Noul Testament, cuvântul grecesc tradus *țânțar* apare doar în Matei 23:24, și se referă la o muscă mică (are două aripi și înțepă), aparținând genului *Culex*, care include și țânțarii. Obiceiul filtrării vinului cu acest școp era răspândit printre evrei și se baza pe Levitic 11:23 [n.tr.].

puterea noastră. Dispunem de un debit verbal bogat când este vorba de protejarea drepturilor noastre religioase, dar câți dintre noi sprijinim dreptatea? Ne protejăm interesele proprii (în special cele economice), dar îi apărăm noi pe cei săraci și asupriți? Poate că citim cărți despre dreptatea socială, dar tindem să investim mulți bani pentru seminarii referitoare la modalitățile de administrare a finanțelor noastre. Promovăm politici conservatoare în detrimentul conștiinței sociale. Și cât de des auzim predici despre milă? Am uitat că mila este o cerință indispensabilă pentru urmașii lui Isus Cristos și în special pentru liderii bisericii?⁶ Asemenea Israelului de altădată și noi venim la Dumnezeu cu jertfe, pe când El dorește credincioșie (Osea 6:6); vrem să sărbătorim, pe când El dorește o inimă care se căiește (Psalmul 51:6-10).

La fel ca fariseii, și noi avem tendința să ne ocupăm de strecurarea țânțarilor. Cele mai multe dezbinări din biserică sunt rezultatul priorităților greșite. Doi pastori pe care îi cunosc au avut parte de conflicte serioase în biserică ocazionate de alegerea sortimentului, gustului și culorii băuturii de la Cina Domnului. Aceasta înseamnă să strecori țânțarul! De atâtea ori atenția membrilor bisericii a fost abătută de la slujirea efectivă a bisericii la verificarea îmbrăcămintei și a bijuteriilor, la dezbaterea ritmului sau instrumentelor muzicale folosite, sau la hotărârea culorii mochetei sau a covoarelor. Ne certăm din cauza problemelor bisericești minore, în timp ce problemele majore legate de a fi și de a face ucenici ai lui Cristos sunt ignorate.

Misiunea noastră reală este să Îl reflectăm pe Cristos, să ne asemănăm cu El și să-L reprezentăm; „să faci dreptate, să iubești mila și să umbli smerit cu Dumnezeul tău“ (Mica 6:8), „să cercețăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să ne păzim neîntinați de lume“ (Iacov 1:27). O inimă dreaptă, plină de compasiune și credincioasă este un semn încercat, care s-a dovedit demn de încredere, al maturității. Totuși, dreptatea, mila și credincioșia sunt extrem de greu de măsurat!

VAIUL NR. 5: MÂINI CURATE ȘI INIMI MURDARE

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi curățați partea de afară a paharului și a farfuriei, dar înăuntru sunt pline de răpire și de necumpătare. Fariseu orb! Curăță întâi partea dinăuntru a paharului și a blidului, pentru ca și partea de afară să fie curată.“ (Matei 23:25-26)

O trăsătură comună a creștinilor bine pregătiți, ca și mine, este abilitatea de-a arăta bine și de-a acționa corect în majoritatea situațiilor. Eu nu trebuie să muncesc din greu pentru a stăpâni arta aparențelor. La o persoană religioasă, aceasta vine de la sine. Prin urmare, o discrepanță între lumea noastră privată și cea publică poate apărea cu ușurință. Eu pot arăta bine în afară și totuși să fiu putred pe dinăuntru; pot afișa un comportament neprihănit și să ascund o inimă răzvrătită. Oamenii religioși își pot ascunde ușor păcatele inimii de ceilalți oameni și chiar de ei înșiși, dar nu și de Dumnezeu. Un comportament exterior bun este însoțit de multe răsplătiri și întărituri.

O inimă curată

Inima este o cu totul altă problemă. Ne este imposibil să curățăm interiorul fără să primim ajutor de sus. Deși uneori intențiile inimii pot ieși la suprafață (în special acasă), păcatele inimii pot fi ascunse eficient de privirile publicului. Iuda, ucenicul trădător, ilustrează persoana aparent dreaptă din punct de vedere religios, care și-a ascuns inima rea de toată lumea - cu excepția lui Isus. El a avut întâlniri clandestine cu dușmanii lui Isus și nimeni nu a știut acest lucru. Trebuie să fi fost extrem de respectat de colegii lui, ucenicii lui Isus, altfel aceștia nu i-ar fi încredințat punga cu bani (Ioan 13:29). El și-a ascuns cu abilitate păcatele foarte întunecate de oamenii care au trăit împreună cu el în fiecare zi timp de trei ani în condiții dificile. Cineva s-ar gândi că nu se poate să nu-i fi scăpat ceva vreodată, sau să fi pășit greșit, sau să nu-și fi descoperit o parte din „tâlhăria și autoindulgența“ inimii sale. Totuși, nimeni nu a văzut ce era în interiorul lui Iuda, cu excepția lui Isus. Chiar și când Isus le-a spus

specific că Iuda era vânzătorul, ceilalți ucenici nu au știut de ce a părăsit el camera de sus (Ioan 13:28).

Iuda ne prezintă adevărul: o inimă murdară *poate* fi ascunsă eficient de ceilalți oameni! Poți să-i prostesti pe toți oamenii, tot timpul, dar nu-L poți înșela pe Dumnezeu.

Una dintre problemele pe care fariseii din vremea lui Isus le dezbăteau era pângărirea paharelor și a farfuriilor. Existau două școli de gândire cu privire la această chestiune. Potrivit școlii lui Hillel, curățarea interiorului unui vas îl făcea „curat“. Școala lui Șammai argumenta că atât interiorul, cât și exteriorul obiectului trebuia spălat pentru ca acesta să fie declarat „curat“. Isus a folosit dezbaterile lor ca o metaforă pentru caracterul și comportamentul uman, nu numai pentru curățarea paharelor.

În esență, Isus a declarat faptul că Hillel avea dreptate. Curăță interiorul, partea în care este pusă mâncarea și întregul vas este folositor. Curăță numai exteriorul vasului, partea cea mai vizibilă și este posibil ca interiorul să mai ascundă încă murdărie. Tendința fariseilor, ca și aceea a multor oameni religioși, era să pună la punct acțiunile exterioare fără să se atingă de atitudinile interioare. Comportamentul exterior al fariseilor masca materialismul și hedonismul. Ei păreau a fi oameni neprihăniți, dar erau hoți. Păreau a fi oameni spirituali, dar erau autoindulgenți. Exteriorul și interiorul vieții lor nu se potriveau!

Isus le-a spus fariseilor și cum să corecteze această nepotrivire. Curăță inima, interiorul vieții tale și (așa cum a spus Hillel) exteriorul își va purta singur de grijă. Îngrijește-te în primul rând de relația ta personală cu Dumnezeu și viața ta publică o va urma, existând o corespondență autentică între ele.

Ce ne-ar spune nouă Isus astăzi? O viață curățată pe dinafară nu este suficientă! S-ar putea să știm cum să ne comportăm în interiorul limitărilor pe care le avem, dar ce anume ne motivează neprihănirea? Putem fi atenți să nu călcăm Cele zece porunci date de Dumnezeu și o duzină de alte porunci dintre cele mai aspre făcute de oameni, dar oare nu am simplificat noi Legea lui Dumnezeu? O viață morală este vrednică de laudă. O astfel de viață este poruncită în Scriptură, consolidată de societate și bună

pentru reputația lui Cristos și a Bisericii Sale. În plus, o comportare bună dă rezultate. Cu toate acestea, aparențele pot fi amăgitoare, chiar autoamăgitoare.⁷ Trăirea morală evită multe dintre capcanele rebeliunii și ne scutește de multe răni, dar nu ne împiedică să păcătuim.

Două păcate ascunse

Isus a scos în evidență două păcate ascunse ale fariseilor: hoția și autoindulgența. Aceste păcate formează și astăzi un duo diabolic. Hoția fățișă nu este obișnuită printre noi (nici printre farisei nu a fost), dar la baza hoției se află materialismul, o fisură culturală obișnuită printre americani. Acesta se manifestă prin lăcomie, invidie, competiție și recompensă imediată. Într-adevăr, sistemul nostru economic se bazează pe stimularea invidiei și lăcomiei. Comercianții și mass-media au instituționalizat și au promovat în mare măsură această alergare după mai multe lucruri. Și dacă materialismul este zeul nostru numărul unu, hedonismul ține aproape, fiind pe locul al doilea. Suntem printre cei mai autoindulgenți oameni de pe fața pământului (și în mod ironic, printre cei mai nefericiți).

Există și alte păcate ascunse cu care oamenii religioși, ca mine, continuă să se lupte. Pofta, ipocrizia, gelozia, invidia, amărăciunea și neprihănirea proprie fac parte din listă. La fel sunt și neiertarea și mândria. Dar până la un punct, ne putem ascunde de oricine luptele cu acestea – chiar și față de noi. Putem să le ținem secrete destul de ușor.

Soluția lui Isus pentru acest vai al păcatelor secrete este să ne examinăm inima și să ne concentrăm asupra curățării acesteia. Isus spune că pângărirea este o problemă de inimă, nu de mediu. În mod greșit, fariseii considerau că sursele de pângărire se află în afara lor – oamenii cu care se asociau, locurile pe care le frecventau și obiectele pe care le atingeau. Pângărirea ținea de mediu. Dar Isus spune că pângărirea are loc din interior spre exterior, nu din exterior spre interior.

Astfel, cheia spre adevărata neprihănire este transformarea inimii, nu proiectele de curățare a comportamentului și a mediului. Limitările folosite ca ajutoare pentru menținerea

purității sunt atât înțelepte cât și necesare, dar ele nu sunt răspunsul ultim. Răspunsul ultim se află în interior. Acesta vine din interiorul unde locuiește Duhul Sfânt pentru a ne împuternici; și acesta vine de sus, iar sângele lui Cristos ne curăță atunci când ne mărturisim păcatele (1 Ioan 1:9).

VAIUL NR. 6: DEGHIZAREA SLUJIRII

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi sunteți ca mormintele văruite, care, pe dinafară se arată frumoase, iar pe dinăuntru sunt pline de oasele morților și de orice fel de necurățenie. Tot așa și voi, pe dinafară vă arătați neprihăniți oamenilor, dar pe dinăuntru sunteți plini de fățarnicie și de fărâdelege.“ (Matei 23:27-28)

O mărturisire sobră a venit din partea lui Howard Hendricks, profesor la seminar și lider al Centrului pentru Conducere Creștină:

Experiența mea spirituală a fost revoluționată de curând. Trebuie să mărturisesc, așa cum mulți lucrători creștini ar trebui să procedeze, că este foarte ușor să devii activ compulsiv. Este greu să învățăm să nu mai fim atât de ocupați. Pur și simplu activitatea devine un anestezic pentru alinarea durerii unei vieți goale. Și dacă facem acest lucru destul de mult timp, descoperim că facem multe activități fără să ne simțim împliniți.⁸

Există câteva modalități mai bune de a ascunde moartea spirituală decât activitățile bisericești. Din nefericire, de multe ori noi, creștinii, slujim din goliciunea noastră spirituală și nu din plinătate. Fiecare biserică își are armata ei de „sfinți credincioși“ care se dau pe ei înșiși pentru cauza lui Cristos. Mulți Îl slujesc pe Isus din plinătatea Lui în ei, motivați fiind de dragostea Lui. Dar alții slujesc pentru a-și alina durerea, pentru a-și umple golul interior, pentru a-și deghiza moartea pe care o simt (sau chiar mai rău, pe care nu o simt) în interior. Oamenii lui Dumnezeu pot părea frumoși, dar pot fi morți spiritual.

Slujirea ipocriților

Al șaselea vai se referă la altă practică obișnuită la evrei. În

acest caz, văruirea mormintelor devine metafora pe care Isus o folosește pentru a descrie comportamentul ipocrit al fariseilor.

Evreii știau că un cadavru era necurat, iar contactul cu acesta necesita purificare (Numeri 19:13-22). Învățătorii au luat în serios această învățătură a lui Dumnezeu și au încercat să o facă practică pentru oameni. Potrivit evreilor, atingerea unui cadavru sau contactul neatent cu un mormânt a devenit una dintre cele mai de temut și mai sigure forme de pângărire. Prin urmare, s-a stabilit practica marcării mormintelor pentru a-i avertiza pe credincioși de prezența unui mormânt (având Ezechiel 39:15 ca bază scripturală).

Evitarea pângăririi era o preocupare constantă pentru cei neprihăniți, dar menținerea curăției ceremoniale era importantă mai ales înainte de Paște. Pentru un evreu practicant, era o mare pierdere să nu fie admis la sărbătoarea mării minuni a eliberării poporului Israel din Egipt de către Dumnezeu. D.A. Carson comentează: „În timpul lunii Adar, chiar înainte de Paște, exista un obicei de a văruia mormintele sau zonele în care erau morminte care nu puteau fi observate ușor, pentru a-i avertiza pe pelerini să nu se apropie de zonele respective și pentru a evita necurăția rituală rezultată din contactul cu cadavrele”.⁹

Este posibil ca Isus să fi folosit această metaforă a văruirii mormintelor pentru a face aluzie la înfățișarea ca de var a fariseilor. Se pare că fariseii preferau să poarte haine de culoare albă. Atunci ca și acum, albul avea conotația purității și a neprihănirii.¹⁰ Prin urmare, hainele frumoase care păreau curate dădeau impresia de evlavie, când, de fapt, inimile lor erau pline de necurăție. Isus a spus că frumusețea aparentă a fariseilor semăna cu culoarea mormintelor văruite. Ambele strigă: „Fiți atenți, pângărirea este aproape!”

Aparențele comparate cu realitatea

Dacă cel de-al cincilea vai a expus mijloacele greșite ale fariseilor pentru curățarea spirituală (curățarea exterioară în locul curățării interioare), al șaselea vai prezintă diferențele dintre aparențe și realitate. Contradicția dintre ceea ce pare să fie

și ceea ce chiar este cu adevărat reprezintă esența ipocriziei, iar Isus a menționat de două ori ipocrizia fariseilor. Frumusețea exterioară poate ascunde urâțenie interioară. Deși ei păreau să-L slujească pe Dumnezeu, slujirea lor era poluată de motivațiile lor egoiste. Învățătorii Legii pot fi călcători ai acesteia. Așa-numitele modele de perfecțiune în ce privește evlavia pot fi în esență necurate. Oamenii religioși pot ascunde eficient decăderea spirituală.

De obicei oamenii religioși sunt criticați pentru discrepanța dintre interior și exterior, dintre comportamentul de duminică și cel de luni. Uneori bisericile întrec Broadway-ul în abilitatea lor de a produce actori excelenți și actrițe excelente. Un anumit set de reguli de conduită este pretins și impus în limitele proprietății bisericii. Cei mai mulți oameni reușesc să se conformeze. O aparență văruiată nu este greu de afișat. Și de obicei nu suntem conștienți că jucăm teatru!

Slujirea făcută fără viață spirituală este ipocrizie. O astfel de ipocrizie ne va amăgi. Ne va da un sentiment de dreptate fără neprihănire. Va diminua durerea golului interior astfel încât să nu fim nevoiți să o înfruntăm. Iar, în cele din urmă, va deveni normal pentru noi să acționăm într-un fel, în timp ce atitudinile interioare nu se conformează. După un anumit timp este ușor să ignori pur și simplu ipocrizia și să mergi înainte.

VAIUL NR. 7: CEI CARE ÎI UCID PE CEI DREPTI

„Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi zidiți mormintele prorocilor, împodobiți gropile celor neprihăniți și ziceți: «Dacă am fi trăit noi în zilele părinților noștri, nu ne-am fi unit cu ei la vărsarea sângelui prorocilor.» Prin aceasta mărturisiiți despre voi înșivă că sunteți fiii celor ce au omorât pe proroci.” (Matei 23:29-31)

Vaiul final din Matei 23 îi acuză pe farisei deoarece zideau monumente pentru prorocii din vechime, în timp ce se pregăteau să-L ucidă chiar pe Fiul lui Dumnezeu care stătea în fața lor. Încă o dată, ceea ce pare a fi sănătos spiritual este de fapt o boală spirituală.

Construirea de monumente pentru proroci era o industrie în

dezvoltare printre fariseii din vremea lui Isus.¹¹ Probabil ei s-au angajat în aceasta pur și simplu pentru a-i onora pe cei cu care credeau că seamănă. Poate că ei construiau monumente încercând să ispășească păcatele părinților lor care i-au persecutat pe proroci, prin onorarea postumă a prorocilor. Construirea acestor monumente i-au ajutat cu siguranță pe farisei să se separe de predecesorii lor răi și să afișeze o imagine a evlaviei.

Fariseii au asociat cu ridicarea de monumente, critica aspră la adresa faptelor înaintașilor (v. 30). Ei s-au grăbit să-și apere inocența în legătură cu faptele făcute de înaintașii lor. Au insistat că lucrurile ar fi fost diferite dacă ei ar fi trăit atunci: erau siguri că i-ar fi protejat pe proroci, că nu i-ar fi persecutat. Prin urmare, s-au distanțat de trecut și și-au conștientizat iluminarea superioară. Totuși, Isus a inversat complet circumstanțele fariseilor spunând că activitățile lor demonstau înrudirea cu cei care i-au omorât pe prorocii din trecut. Ei erau croiți din același material spiritual.

În timp ce Isus Își încheia critica violentă împotriva fariseilor, pasiunea se revărsa din discursul Lui (vv. 32-36). El a trecut de la păcatele trecute și prezente la judecata viitoare. Versetul 32 este un verset de tranziție, un pod spre amenințarea judecății care urmează. Isus i-a invitat ironic pe farisei să continue cu faptele lor ticăloase și să umple cupa mâniei lui Dumnezeu. O credință comună între evrei, sprijinită de Scripturi, era aceea că Dumnezeu putea suporta numai atâta rău înainte ca răbdarea Lui să ajungă la capăt și judecata Sa să înceapă.¹² Această credință era aplicată neamurilor. Cu toate acestea, Isus le-a spus că ei, fariseii, au epuizat mila lui Dumnezeu.

Judecata lor, ulterioară era binemeritată (vv. 34-35). Fariseii reprezintă numai ultimul capitol dintr-o lungă istorie a persecutării mesagerilor lui Dumnezeu. Isus a arătat că deși fariseii se considerau superiori din punct de vedere moral față de strămoșii lor, de fapt erau mai răi. Fariseii erau vinovați de tot sângele vărsat, de la primul martir, Abel (Genesa 4:8), până la Zaharia, fiul lui Berechia.

CALEA CEA DREAPTĂ

Să învățăm de la liderii bisericii

Nu este greșit să-i prețuim pe uriașii credinței. Într-adevăr, unele biserici găsesc inspirație în înaintașii lor. De exemplu, luteranii îl admiră pe bună dreptate pe Martin Luther. Dar noi s-ar putea să fim surprinși de ceea ce ar crede ei despre schimbările pe care le-am făcut noi.

De exemplu, mă întreb dacă Martin Luther ar frecventa o biserică luterană sau dacă John Wesley ar deveni metodist. Ar fi sfântul Francisc de Assisi binevenit în ordinul franciscan, iar Augustin ar fi augustinian? Ar preda John Calvin la Calvin College?

Ne place să citim despre viețile marilor sfinți din vechime și să reflectăm asupra lor. Numele lor oferă credibilitate cauzei noastre. Dar ar fi ei la fel de mândri de noi? Ar fi de acord cei ale căror nume le atribuim cu atâta libertate instituțiilor noastre cu modul în care slujim? Probabil că nu. Tindem să uităm ușor că mulți dintre faimoșii sfinți de altădată au fost persoane de o convingere și un curaj extraordinar, care au inițiat schimbări care i-au costat (și, de obicei, acestea au fost controversate). Unii dintre ei au fost mai degrabă aspri. Cei mai mulți au fost disidenți. Dacă ar reapărea și ar face un tur al instituțiilor care le poartă numele, cred că ar răsturna câteva scaune, ar face praf unele simboluri și ar face câteva apeluri usturătoare la reinnoire.

Sunt sigur că i-am considera supărători și jenanți. Probabil, la fel ca fariseii, chiar ne-am bucura dacă ar pleca de pe pământ. În eforturile noastre de a face biserica să înainteze, îi onorăm deseori pe înaintașii noștri spirituali chiar și atunci când afișăm atitudini și facem acțiuni contrare cu ale lor. Hai să avem o pasiune și o dedicare asemănătoare cu ale lor și să-i îmbrățișăm pe aceia dintre noi a căror râvnă este asemenea cu râvna sfinților din vechime.

Suntem noi diferiți? În nici un fel! Ne grăbim să luăm numele oamenilor mari spiritual și „să-i onorăm“ prin construirea de monumente și instituții în numele lor. Totuși, adevărul este că probabil și noi i-am resping dacă ei ar sluji astăzi printre noi.

(Vezi articolul „Să învățăm de la liderii bisericii“.) Mai mult, deși onorăm amintirea lor, suntem departe de caracterul și lucrarea lor. Mulți dintre acești oameni mari din vechime ar fi îngroziți de ceea ce se face astăzi în numele lor.

Dacă Isus S-ar îmbrăca în haine moderne și ne-ar vizita, sunt sigur că ne-am purta urât în câteva dintre modurile și pentru aceleași motive ca ale fariseilor de acum două mii de ani. Aceasta demonstrează într-un mod extraordinar și profund amnezia și orbirea spirituală istorică vinovată de a crede că noi nu am acționa în prezent la fel ca fariseii de altădată.

Mă întreb cum vede Dumnezeu reacțiile noastre față de „prorocii“ pe care îi trimite printre noi. Cum răspundem atunci când cineva ne dă pe față materialismul, ne demonstrează naivitatea politică, scoate în evidență duplicitatea noastră spirituală, ne atacă tradițiile sacrosante, sugerează că o mare parte din evlavia noastră este doar prefăcătorie, sau ne prezintă un alt mod de a vedea Scripturile? Poate răspundem într-o manieră puțin mai sofisticată decât fariseii. Cu toate acestea, probabil răspunsul nostru „sofisticat“ reflectă de fapt o lipsă de zel. Cât de ușor trecem cu vederea principiul Scripturii învățat cu consecvență că cel mai mare inamic al neprihănirii este de obicei religiozitatea!

DE LA VAIURI LA PLÂNS

Cât de bine se potrivește faptul că Matei 23 se încheie cu lacrimi, nu cu batjocuri, cu plâns în loc de biciuire. Denunțările pe care Isus le-a făcut I-au zdrobit inima tandră. Asemenea unei găini care își strânge puii sub aripi, Isus a vrut să-i tragă pe acești farisei spre Sine și să-și reverse dragostea asupra lor. El le-a cerut numai să fie sinceri cu ei înșiși, să-și vadă depravarea și nevoia și să îmbrățișeze mesajul Lui despre har și adevăr.

Și noi trebuie să ne deplângem autoamăgirea și neevlavia. Matei ne spune că din nefericire vaiurile pe care le-a spus Isus sau izbit nu numai de urechi surde, ci și de inimi diabolice. În loc să se pocăiască, fariseii au reacționat cu mânie și L-au omorât pe Mesia.

Cum evităm aceste „vaiuri“ ca să ne adăpostim în schimb sub

„aripile“ Domnului Isus? Cum evităm falsa sănătate a religiei și cum găsim adevărata sănătate spirituală? Cum ne dezvoltăm un mod de viață pentru care Domnul Isus să ne spună odată: „Bine, rob bun și credincios“, în locul vaiurilor Sale? Cred că aceasta începe cu dorința de a fi sincer cu Dumnezeu și cu noi înșine. Pentru aceasta este necesar să vedem părți din sufletele noastre pe care am vrea mai degrabă să le ignorăm. Trebuie să ne recunoaștem ipocrizia, duplicitatea, strategia politică religioasă, prioritățile pervertite, concentrarea asupra lucrurilor exterioare și neglijarea sufletelor noastre, amnezia istorică și miopia spirituală. Trebuie să ne pocăim, în mărturisire umilă (cu lacrimi, probabil). Și mai presus de toate, nu trebuie să ne lăsăm înșelați ca să căutăm o sănătate spirituală falsă, care maschează boala spirituală.

CALEA SPRE SĂNĂTATEA SPIRITUALĂ

Cum putem evita boala spirituală și să urmărim adevărata sănătate spirituală? În primul rând, trebuie să ne specializăm cu mult mai mult pe cardiologie spirituală decât pe dermatologie spirituală. Trebuie să nu fim mulțumiți cu răspunsuri bune fără inimi bune. Trebuie să ne examinăm motivațiile la fel de mult cum căutăm să avem un comportament exterior potrivit. Predicatorii trebuie să se adreseze inimilor ascultătorilor dacă vor să modifice tiparele comportamentale.

În al doilea rând, trebuie să încetăm să facem evaluări spirituale bazate pe criterii superficiale. Să ne întrebăm nu numai despre zelul evanghelistic și concentrarea pe misiune, ci și despre sănătatea spirituală a produsului. Nu trebuie să fim atât de impresionați de vorbăria religioasă, cât de întruparea harului și a adevărului.

În al treilea rând, nu trebuie să ne mulțumim să ne conformăm standardelor superficiale. Câți dintre noi dobândesc un imens sentiment de satisfacție spirituală din carnetul de cecuri și calendarele în care sunt trecute întâlnirile planificate? Eu, la fel ca mulți alți pastori, am spus multor adunări că o metodă eficientă de evaluare a spiritualității este evaluarea felului în care îți petreci timpul și a modului în care îți cheltui banii. Dar pe baza acestui

standard, fariseii ar fi primit note mari. Timpul și banii nu sunt nici singurele, nici cele mai adevărate teste ale inimii. În schimb dreptatea, mila și credințioșia sunt.

În al patrulea rând, niciodată nu trebuie să lăsăm tendința noastră de a aluneca în fariseism să ne împiedice să ne întoarcem spre brațele deschise ale lui Isus. Sunt sigur că dacă Isus ar fi vorbit cu mine, probabil că aș fi fost dezbrăcat spiritual și speriat. De ce? Pentru că într-o anumită măsură mă pot raporta la fiecare vai. Dar după ce aș fi făcut cu ou și cu oțet, sper că aș fugi în brațele Lui și aș plânge bine. Sper că aș vedea dincolo de încruntarea feței Sale lacrima din ochiul Lui. Sper că nu mi-aș fixa privirea atât de mult asupra degetului Său care se mișcă amenințător, cât asupra brațelor Sale care mă invită. Sper că aș putea face deosebire între indignarea Lui neprihănită și acceptarea Sa necondiționată.

Sper că aș fugi la Isus în loc să trec peste El. Pentru că în concluzie, numai prin puterea Lui putem avea adevărata sănătate spirituală. Adevăratele fapte ale neprihănirii își au originea în El. Acea relație cu Isus este crucială și este subiectul capitolului nostru final.

Capitolul doisprezece **RELAȚIA CORECTĂ**

Oricum ai pune-o, religia nu funcționează cu Dumnezeu. Atașează-i orice nume vrei – islam, hinduism, iudaism, chiar creștinism – eforturile umane de a-ți croi drum spre Dumnezeu sunt inutile. Nici o cantitate de efort propriu nu poate reforma inima. Nici o cale de urmărire a evlaviei sau de înțelegere a filozofiei nu îl poate conecta pe om cu Dumnezeu. Nici o tradiție nu are puterea de a produce adevărata spiritualitate și nici o măsură de protecție nu ne poate păzi de păcat. Nici un grad de separare nu-l poate apăra pe cineva de păcat. Din această cauză, nici o cantitate de integritate morală nu poate produce neprihănire.

Totuși, milioane de oameni s-au dat și se dau pe ei înșiși religiei în căutarea lui Dumnezeu. Oamenii de pretutindeni încearcă să-L găsească pe Dumnezeu sau caută o „putere mai mare”; ei încearcă să umple ceea ce Pascal numea „golul care are forma lui Dumnezeu” din sufletele lor. Religia pare a fi răspunsul pentru multe suflete aflate în căutare pentru că în religie este găsit un sentiment de neprihănire, un rezervor de cunoaștere, o cale a evlaviei. De asemenea, religia oferă tradiții semnificative, măsuri de protecție și îndrumări pentru trăirea unei vieți puse deoparte.

Natura noastră umană este inevitabil religioasă. Căutăm cu disperare o modalitate de a ne raporta la Dumnezeu. Cu toate acestea, căutăm să ne raportăm la El în timp ce Îl modelăm în felul nostru și în termenii noștri. Însă nu aceasta este ceea ce caută Dumnezeu!

În avangarda acestei mișcări de raportare la Dumnezeu în felul nostru se află fariseii. Așa cum am văzut, fariseii au urmărit neprihănirea extremă. Ei au fost modele pentru multe trăsături bune; în multe aspecte au ascultat de poruncile lui Dumnezeu. Totuși, lipsurile lor erau semnificative, așa cum a arătat clar Isus. Și așa cum au arătat capitolele anterioare, noi, cei care ne luăm în serios credința în Isus Cristos, suntem deseori subiectul aceluiași păcate ca și fariseii. Dacă după toată prezentarea pe care am făcut-o fariseilor ești amețit spiritual, te înțeleg, pentru că eu am petrecut ultimele două decenii din viața mea luptându-mă cu susceptibilitatea față de fariseism.

Dar iată vestea bună: Există încă speranță! Scriptura oferă răspunsuri convingătoare referitoare la fariseismul care tinde să ne cuprindă sufletele religioase. Antidotul fariseismului este prezentat clar și cu putere în Filipeni 3. Remediul pentru religie este relația. Libertatea de a trăi o viață neprihănită se află în a ne apropia de Isus Cristos.

TOATE LUCRURILE BUNE ȘI TOTUȘI NU SUFICIENT DE BUNE

Nimeni altul decât apostolul Pavel, „un evreu dintre evrei“ (v. 5), a învățat acest adevăr după ce a încercat să trăiască o viață neprihănită cu ajutorul religiei. Scrisorile de recomandare ale lui Pavel sunt impecabile și stau ca un monument de necucerit al inutilității pentru oricine încearcă să-și croiască drum spre neprihănire.

Ghidul nostru prin vălul fariseismului și dincolo de acesta nu este nimeni altul decât cel mai mare fariseu care a trăit vreodată. (Știu că evreii nu ar fi de acord cu această afirmație. Totuși, probabil că ei l-au văzut pe Pavel așa cum i-am văzut noi pe farisei, cu prejudecăți extrem de negative.) În Filipeni 3:4-6, Pavel își rezumă descendența și realizările. El descrie șapte caracteristici care denotă felul în care ar arăta pentru un evreu neprihănirea umană perfectă. Apostolul i-a provocat pe iudaizatorii (versiunea creștinizată a fariseismului) despre care vorbea la o confruntare. Mediul din care provenea și realizările sale îl făceau superior lor.

Apostolul Pavel a început prin citarea a patru caracteristici care aparent L-ar mulțumi pe Dumnezeu, dacă religia a putea face acest lucru. În primul rând, el a fost tăiat împrejur în ziua a opta. În strictă conformitate cu Legea, el era un evreu deplin încă din leagăn. În al doilea rând, Pavel era „din națiunea lui Israel“, născut din strămoși evrei cu sânge pur, membru născut al „poporului ales“ al lui Dumnezeu. Putea să urmărească arborele genealogic al familiei până la Avraam (2 Corinteni 11:22). În al treilea rând, el era din „seminția lui Beniamin“. Această seminție, deși mică (Psalmul 68:27), era renumită în Israel. Beniamin a fost fiul preferat al lui Iacov (Israel), născut din Rahela, soția preferată a lui Iacov (Genesa 30:23-24; 35:16-18). Beniamin a fost singurul fiu al lui Iacov născut în Țara Promisă (Genesa 35:9-19). În mod semnificativ, Cetatea Sfântă, Ierusalimul, era situat pe teritoriul dat lui Beniamin (Judecătorii 1:21).¹ În al patrulea rând, Pavel era „evrei din evrei“. El se trăgea din strămoși evrei puri, zeloși, evlavioși, din partea ambilor părinți. El avea ebraica și aramaica – limbi materne – marcă a credincioșiei (Fapte 22:2-3). Aceasta l-a plasat în vârful populației subetnice evreiești, deasupra acelor evrei care erau greci și romani din punct de vedere cultural și a căror limbă natală era greaca (numiți evrei care vorbeau grecește [evrei elenizați] în Fapte 6:1).

De asemenea, Pavel a enumerat trei realizări religioase personale care i-ar impresiona pe evrei (și după câte s-ar părea, pe Dumnezeu). El a început astfel: „În ce privește Legea, fariseu“. A numi pe cineva fariseu era o marcă de distincție, nu un cuvânt de blestem (Fapte 23:6; 26:5). Pavel făcea parte cel puțin din a doua generație de farisei (Fapte 23:6). Aceasta însemna că el a atins punctul culminant al ortodoxiei religioase și al experienței în iudaism. Mai mult, Pavel a studiat Legea mozaică la picioarele lui Gamaliel, cel mai apreciat învățător al fariseilor din vremea lui (Fapte 5:34; 22:3).

În plus, Pavel și-a practicat credința cu înflăcărare. El a scris: „În ce privește râvna, persecutor al bisericii“. Pavel a fost pasionat și plin de zel pentru dedicarea lui religioasă. El a crezut cu putere în adevărurile pe care le-a îmbrățișat ca fariseu și dorea să le

protejeze cu orice preț, chiar și cu prețul vieții lui. În consecință, i-a urmărit pe creștini și a primit dreptul de a-i omorî. Zelul lui era legendar, iar când acesta a deviat, acțiunile lui Pavel au ajuns diabolice.²

Probabil că realizarea cea mai importantă a vieții religioase a lui Pavel de dinainte de a se întâlni cu Cristos a fost aceasta: „Cu privire la neprihănirea pe care o dă Legea, [am fost găsit] fără prihană“. Pavel a acordat atât de multă atenție cerințelor rituale ale Legii (amintește-ți că aceasta implica atât cele 613 porunci ale Vechiului Testament, cât și mii de tradiții și măsuri de protecție), încât nimeni nu i-a putut găsi vreo vină. Aceasta este o afirmație extraordinară. Nu exista nici o fisură în armura lui religioasă; nimeni nu putea să facă o afirmație critică, obiectivă și verificabilă cu privire la neprihănirea lui legală. Nu putem presupune pe baza acestei afirmații că Pavel se credea fără păcat. Lipsa păcatului era străină de gândirea evreiască. Peter O'Brien afirma: „Aici se află un om mulțumit de sine, o reminiscență a tânărului bogat din întâmplarea din Evanghelia (Luca 18:21), care a afirmat că a împlinit toate poruncile încă din tinerețea lui“.³

Apostolul Pavel avea toate lucrurile bune din punct de vedere religios. Avea cu ce se mândri. Provenea dintr-un mediu evreiesc pur, fără pată, ortodox. Avea o religiozitate impecabilă, un zel fără seamăn și o comportare fără pată. Prin urmare, când s-a aventurat pe teritoriul criticării religiei, el nu a făcut aceassta ca un novice sau ca un critic care nu cunoaște realitățile. Critica a venit din partea unuia care știa despre ce vorbea, care a fost un model de iudaism în cel mai ortodox mod și care avea toate bazele teoretice și experimentale pentru a-l evalua. Nimeni nu putea să se compare cu el, a scris Pavel. Cu toate acestea, religia, indiferent cu câtă puritate și pasiune e practică, nu este suficientă.

CALEA SPRE IEȘIREA DIN FARISEISM

Apostolul Pavel a plantat biserica din Filipi în timpul celei de a doua călătorii misionare (Fapte 16) și a vizitat-o din nou în cea de-a treia călătorie (Fapte 20:1, 6). El era apropiat de acești

credincioși și ei i-au trimis apostolului daruri de mai multe ori (Filipeni 4:16, 18). Scrisoarea lui pentru această biserică puternică din punct de vedere spiritual cuprinde tema constantă a bucuriei. Cu toate acestea, biserica nu era protejată de fariseism. Asemenea creștinilor de astăzi, credincioșii din Filipi auzeau un mesaj care adăuga cerințe legale la credința lor. Iudaizatorii, un grup de semicreștini, spuneau celor care Îl primeau pe Cristos că trebuie să țină Legea mozaică; fără anumite practici religioase, creștinii nu puteau fi nici mântuiți, nici sfințiți.

Apostolul Pavel a considerat pe bună dreptate că această abordare era o subminare a esenței Evangheliei. Prin urmare, tonul lui din Filipeni 3 s-a modificat rapid de la afecțiune la o avertizare serioasă. Cu asprime, el i-a numit câini pe cei care voiau să submineze Evanghelia. Evident tulburat, Pavel a avut de comunicat o povară grea preaiubiților lui filipeni. Făcând aceasta, ne-a dat nouă, sub inspirația Duhului Sfânt, „o piatră de temelie pentru teologie și o operă clasică a spiritualității creștine”.⁴ Filipeni 3 oferă șase chei pentru combaterea fariseismului. În timp ce le studiem, suntem îndrumați încă o dată spre prioritatea cultivării relației noastre cu Domnul Isus Cristos.

FEREȘTE-TE DE RELIGIA FALSĂ

Ieșirea din fariseism trebuie să înceapă cu o veghere constantă pentru a evita ispita religiei false. Alternativele religioase pentru creștinismul autentic sunt disponibile întotdeauna. Suntem înconjurați, deseori fără să știm, de versiuni false ale vieții creștine. Apostolul Pavel, fiind profund sensibil la pervertirile Evangheliei, i-a avertizat pe preaiubiții filipeni cu privire la falsurile spirituale. După ce le amintește că bucuria în Domnul poate să fie întotdeauna a lor și că bucuria întotdeauna poate fi „protecția lor”, el a rostit o avertizare: „Păziți-vă de câinii aceia; păziți-vă de lucrătorii aceia răi; păziți-vă de scrijeliții aceia” (v. 2).

Cu o avertizare repetată de trei ori, Pavel a spus: „Păziți-vă! Păziți-vă! Păziți-vă!”. Gerald Hawthorne a explicat semnificația acestui avertisment: „«Acordați atenția potrivită», «fiți atenți la» sau «învățați-vă lecția din». Astfel Pavel nu-i avertizează pe filipeni

atât de mult să se apere de dușmanilor lor, cât le cere să fie foarte atenți la ei, să îi studieze ca să îi înțeleagă și să evite adoptarea unor credințe și practici distructive de-ale lor⁵. Când ceva periculos ne amenință siguranța spirituală, trebuie să fim atenți.

Pavel i-a definit pe cei de care trebuiau să se păzească filipenii prin trei caracteristici uluitoare. În primul rând, ei trebuiau să se „păzească de câini“. În timpurile biblice, câinii erau hoinari și murdari, rățăceau prin cetăți, mâncau tot ce puteau și atacau oamenii. Așadar, cuvântul „câine“ este un termen de batjocură.⁶ De fapt, evreii îi numeau în mod regulat câini pe cei dintre neamuri. Acum apostolul inversează rolurile, spunând că iudaizatorii, cu religia lor falsă, trebuiau să fie tratați ca neamuri.

În al doilea rând, ei trebuia să se „păzească de lucrătorii aceia răi“. Evreii se mândreau că sunt poporul Legii lui Dumnezeu. Ei predicau Legea, o practicau și o protejau. Pavel a întors din nou situația împotriva iudaizatorilor.⁷ El le-a spus că erau lucrători răi și nu oameni care făceau fapte bune. De ce? Pentru că atunci când sunt făcute prin eforturi omenești, în încercarea de a-L împăca pe Dumnezeu, faptele Legii sunt contraproductive.

În al treilea rând, filipenii trebuiau să se păzească de „scrijelii aceia [falsa tăiere împrejur]“. Puține lucruri erau mai prețioase pentru evrei decât circumcizia, semnul legământului pe care Dumnezeu l-a încheiat cu Avraam. Cu toate acestea, Pavel a schimbat complet acest ritual evreiesc - de data aceasta cu un joc de cuvinte. În realitate „scrijelirea“, „falsa tăiere împrejur“ sau „mutilarea“ este un masacru păgân.⁸ Aceasta mutilează nu numai trupul, ci și sufletul. De ce? Pentru că ceea ce a căutat Dumnezeu dintotdeauna și pentru care tăierea împrejur fizică era mai degrabă un semn, era tăierea împrejur a inimii.

Prin contrast, adevărata tăiere împrejur - adevărații moștenitori ai lui Avraam - „slujesc lui Dumnezeu, prin Duhul lui Dumnezeu, se laudă în Hristos Isus și nu își pun încrederea în firea pământească“. Cu aceste trei expresii, Pavel i-a definit pe creștinii autentici. Slujirea sau închinarea noastră este împuternicită de Duhul Sfânt, nu produsă prin eforturi proprii (Ioan

4:19-24). Este motivată din interior, nu menținută prin tradiții și ritualuri învățate pe de rost. Aceasta este plăcută lui Dumnezeu, nu un miros urât în nările Lui (Isaia 1:11; Ieremia 6:20). Noi ne lăudăm în Isus Cristos; nu în noi înșine, ci în ceea ce a făcut și face El prin noi. În mod categoric, noi ne încredem în Cristos, nu în noi înșine. Ne încredem în Cristos, nu în religie, nici în ritualuri, nici în spița de neam, nici în experiențe sau realizări.

Nu este întâmplător faptul că Scripturile sunt atât de pline de avertismente împotriva religiei false (fariseism, iudaizatori, gnostici etc.). Profeții Vechiului Testament, Isus și Pavel nu păreau să se gândească la faptul că legalismul era inofensiv. Purtătorii de cuvânt ai lui Dumnezeu au tunat întotdeauna împotriva celor care au adăugat ceva la Evanghelie sau au exteriorizat religia. Ei au refuzat să adauge tăierea împrejur, botezul, reguli și regulamente la Evanghelie. Ne-au avertizat împotriva îmbrățișării harului pentru mântuire și a respingerii lui pentru sfințire.

Probabil legalismul este mult mai periculos decât credem. Pavel s-a referit la oamenii „faptelor bune“ numindu-i câini spirituali, „lucrători răi“ și „scrijeliți [măcelari]“. Creștinii din ziua de astăzi trebuie să fie foarte conștienți de hainele religioase pe care le îmbracă fariseismul modern. Întotdeauna trebuie să fim conștienți de pericolele care ne pândesc. Ni se cere veghere continuă pentru a scăpa de atracția subtilă a fariseismului.

UN VOT DE NEÎNCREDERE

Un al doilea mod de ieșire din fariseism și din lucrările religioase este abandonarea oricărei „încrederi în carne [firea pământească]“. A fost o vreme când apostolul Pavel și-a construit viața religioasă în jurul încrederii în lucrurile pământești (v. 3-6), dar a tras concluzia că astfel de avantaje și eforturi superioare au fost în zadar. Pavel a învățat să nu-și pună deloc încrederea în firea lui pământească extrem de sofisticată, de educată și de autodisciplinată.

De fapt, fariseii au creat un sistem prin care oamenii puteau să-și croiască drum spre Dumnezeu. Acest sistem era funda-

mentat pe Biblie, dar cu numeroase completări umane concepute pentru a-i „ajuta“ pe oameni să țină legile lui Dumnezeu. Totuși, așa cum am observat, sistemele religioase nu dau rezultate în ce privește dezvoltarea adevăratei neprihăniri. În Israelul antic, religia nu a dat rezultate, ci a fost mereu coruptă în ipocrizie, formalism și chiar idolatrie. Și chiar dacă fariseii erau printre cei mai plini de zel pentru neprihănire, credința lor s-a stricat tot mai tare. Ei au sfârșit prin a-L răstigni pe Mesia lor și apoi au încercat să-și acopere păcatul. Nici de atunci încoace religia nu a dat rezultate.

„Încrederea în firea pământească“ reprezintă esența religiei (inclusiv a fariseismului, a iudaizatorilor și a oricăruia din miile de forme ale legalismului, care sunt o pacoste pentru creștinism). Este natural să te încrezi în fapte religioase, în obârșia spirituală, în cunoașterea biblică, în râvna mărturisirii, în viața de rugăciune și în conformarea exterioară la standardele lui Dumnezeu. Este ușor să cazi într-o performanță mentală legată de viața spirituală. Toate acestea sunt întărite continuu în jurul nostru de oameni și în noi de cel rău. Dar firea pământească nu ne va duce la Dumnezeu. Dumnezeu trebuie să vină la noi. Dumnezeu trebuie să locuiască în noi și prin noi!⁹

Ieșirea din fariseism trebuie să cuprindă o privire lungă în sufletele noastre. Trebuie să recunoaștem sincer că ne punem încrederea în abilitățile noastre, în intelectul nostru, în învățarea noastră, în capacitățile noastre spirituale, în eforturile noastre de a fi plăcuți lui Dumnezeu. Totuși, în măsura în care ne punem încrederea pentru succesul spiritual în orice altceva în afară de Cristos, vom cădea pradă fariseismului.

CONTABILITATEA SPIRITUALĂ

A treia cheie pentru părăsirea fariseismului este aceea de a ne recunoaște adevărata noastră bogăție spirituală. În Filipeni 3:7-9, apostolul pare a fi mai mult un expert contabil, decât un teolog. În aceste versete, folosește de trei ori verbul „a socoti [privi]“ pentru a descrie o activitate spirituală pe care a recomandat-o atât filipenilor, cât și nouă. Marele apostol tocmai

a prezentat o listă perfectă a calificărilor spirituale de care mulți ar fi extrem de mândri. Prin această listă Pavel ne arată implicit că la un moment dat obârșia lui spirituală și realizările sale religioase au ocupat un loc foarte important în coloana „bunuri” din contul lui bancar spiritual. Totuși, când s-a întors la Cristos a primit un nou sistem de contabilitate – unul care aduce o bogăție inestimabilă duhului.

Apostolul Pavel a utilizat mai multe proceduri contabile în timp ce Mesia i-a reorientat viața spirituală. În primul rând, a luat toate moștenirile și realizările spirituale (mediul de proveniență religios, realizările religioase, moralitatea, învățătura, renumele) care înainte se aflau în coloana „bunuri” din viața sa și le-a mutat în coloana „pierderi” a registrului contabil (v. 7). „Câștigurile” de altădată le socotește acum drept pierderi. În al doilea rând, Pavel a scris o formulă pe foaia lui de contabilitate spirituală care interzicea oricăror realizări spirituale umane să apară din nou în coloana „bunuri”. El ne-a spus că a socotit toate acele lucrurile ca pe niște pierderi.

În al treilea rând, și cel mai important, apostolul a plasat cunoașterea lui „Cristos Isus, Domnul meu” ca singura intrare în coloana „bunuri” pe foaia lui de contabilitate spirituală. Acest lucru de preț este atât de uriaș încât toate celelalte lucruri de preț pălesc prin comparație și sunt practic fără valoare. Probabil el a vrut să sugereze că dacă noi adăugăm orice altceva în afară de Cristos în coloana „bunuri”, vom pierde, nu vom câștiga.¹⁰ În final, peste lucrurile care cândva dominau proeminent contul lui bancar spiritual, el a scris cu litere îngroșate „Gunoii!”. Acel ceva pentru care altădată a lucrat atât de mult pentru a-l obține era considerat acum revoltător.¹¹

Noua bogăție găsită de apostolul Pavel i-a fost dată în dar de Cristos. Totuși, aceasta avea o etichetă de preț. Atunci când a pronunțat cuvântul „gunoi” peste lucrurile prețioase din trecut, el și-a atras mânia celor care nu au înțeles moștenirea lui spirituală. Acest lucru a avut ca rezultat suferința „pierderii tuturor lucrurilor” (v. 8). Pavel știa din punct de vedere teologic și experimental că schimbările totale din sistemul bogăției spiri-

tuale va avea consecințe dureroase atât personal, cât și social. Mândria lui va trebui să moară, iar mândria altor oameni va fi afectată de asemenea. Pavel a plătit un preț mare pentru a-L urma pe Cristos. Poate că i s-au confiscat proprietățile; poate că a fost dezmoștenit de familie. Cu siguranță, el și-a pierdut orice poziție în iudaism. El chiar a suferit din greu din cauza bisericii. Cu toate acestea, așa cum Gerald Hawthorne nota, „Pavel nu și-a plâns pierderea. Pentru el, aceasta a fost o ușurare binevenită”.¹² Isus a spus că toți cei care Îl vor urma cu adevărat numai pe El, vor plăti un preț personal și social (Ioan 12:24-25; Luca 9:24-26).

Câștigul lui Pavel a fost cu mult mai mare decât pierderea. Imaginează-ți că ai fost un om de afaceri iscusit, care a economisit 50.000 de dolari. Bill Gates, fondatorul multimiliardar al companiei Microsoft, se împrietenește cu tine și mai târziu decide să-ți lase moștenire o mare parte din bogăția lui considerabilă. Ce ai face? Probabil ai considera că toți banii pentru care ai muncit atâta pentru a-i strânge nu mai sunt vrednici de atenția ta. Probabil i-ai scoate din contul tău, pentru că aceștia sunt ca un gunoi pe lângă miliardele tale recent primite. În coloana „bunuri” îți va fi greu să scrii o sumă, deoarece numerele sunt prea mari. În schimb, vei scrie pur și simplu „Moștenire de la Bill Gates”. Mai mult, toate lucrurile de valoare pe care le-ai putea strânge în viitor prin munca ta, vor părea lipsite de importanță prin comparație.

Ceva asemănător a experimentat apostolul Pavel, căruia i s-a dat o moștenire spirituală infinită de către Domnul universului! Așa ceva trebuie să experimentăm și noi.

Cândva, apostolul Pavel fusese adeptul schemei de investiție spirituală a fariseilor. La fel ca ei, el era un contabil spiritual meticulos. A reușit să ajungă în top din punct de vedere spiritual, prin multiplicarea lucrurilor prețioase care i-au fost date și prin muncă susținută. Totuși, în final a ajuns să vadă că era falimentar din punct de vedere spiritual. În mod asemănător, propriile noastre scheme spirituale de investiție prin muncă grea duc numai la sărăcie spirituală. Din fericire, atât Pavel, cât și noi

CALEA CEA DREAPTĂ

Eliberarea din închisoare

Pavel ne oferă șase chei pentru a putea ieși din închisoarea fariseismului. Toate se găsesc în Filipeni 3. Cheile au fost date credincioșilor din Filipi pentru a scăpa de învățăturile false, legaliste ale așa-numiților iudaizatori. Ele se aplică tuturor creștinilor care doresc să scape din închisoarea slujirii fariseice pentru Dumnezeu și doresc să intre într-o relație mai bogată cu Domnul Isus Cristos. Cele șase sunt:

1. *Păzește-te de religiile false.* Oamenii care au vorbit din partea lui Dumnezeu – prorocii, apostolii și Cristos Însuși – s-au opus întotdeauna celor care au adăugat ceva la Evanghelie sau celor care au exteriorizat religia (v. 2).

2. *Renunță la orice încredere în lucrurile lumești.* Faptele religioase nu ne vor duce la Dumnezeu nici înainte, nici după salvarea noastră spirituală (vv. 3-6).

3. *Recunoaște-ți bogăția spirituală.* În Cristos avem singura noastră valoare eternă. Trebuie să păzim și să cultivăm cu grijă relația noastră cu El (vv. 7-9).

4. *Dezvoltă-ți relația de dragoste cu Isus.* Îl cunoaștem mai bine petrecând timp cu El și experimentând viața așa cum a făcut și El (vv. 9-11).

5. *Urmează-L pe Cristos cu pasiune pentru a-L cunoaște mai bine.* Asemenea unui atlet aflat în cursă, noi trebuie să fim activ implicați în căutarea adâncirii relației cu Isus (vv. 12-16).

6. *Evită atracția lumii spre libertinism.* Trebuie să fim atenți să nu reacționăm prea mult împotriva legalismului îmbrățișând libertatea extremă, așa cum face lumea (vv. 17-21).

am fost găsiți de către persoana cea mai bogată spiritual din lume și ni s-a dat o moștenire inestimabilă. Nu mai trebuie să muncim pentru vrednicia noastră, sau să ne îngrijorăm pentru bogăția noastră. Singurul lucru de care trebuie să ne mai pese acum, la fel ca lui Pavel, este să-L cunoaștem mai mult pe Cel care ne-a dat tot ceea ce avem, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu.

În mod clar, metoda potrivită pentru contabilitate spirituală este aceeași pentru noi ca și pentru Pavel. În capul listei coloanei „bunuri“ scrie: „Moștenire de la Isus Cristos, Domnul universului“.

Relația noastră cu Isus Cristos este supremă. Ce înseamnă acest lucru? În primul rând, pe foaia noastră de contabilitate spirituală nu mai trebuie să punem niciodată lucrările noastre spirituale mărunte în aceeași coloană cu moștenirea pe care ne-a dat-o Cristos. De multe ori, acest lucru este foarte dificil de făcut, deoarece mândria ne motivează mereu să credem că noi lucrăm împreună cu Dumnezeu pentru a ne mări bogăția spirituală. Dar bogăția crește numai prin puterea (și taina) lui „Cristos în noi, nădejdea slavei“ (Coloseni 1:27).

În al doilea rând, bogățiile lui Cristos date nouă ca moștenire prin harul Său ajung să fie cu adevărat elementul central al bogăției noastre spirituale. Cristos nu ne va iubi niciodată mai mult decât o face chiar acum. El nu ne va da niciodată mai mult decât ceea ce ne-a pus deja la dispoziție. Misiunea mea este de a strânge bogățiile lui Cristos în mine. Trebuie să trăim în lumina bogăției noastre spirituale actuale. Privilegiul nostru este să ajungem să-L cunoaștem bine pe Cel care ne-a dat atât de mult.

Față de bogățiile lui Cristos, contribuțiile mele nu sunt mai bune decât un gunoi. Și totuși, Cristos este glorificat în orice mod în care eu folosesc bogăția ce mi-a fost dată pentru a-I cânta laudele, pentru a-I îmbogăți reputația, pentru a-l iubi pe poporul Lui și pentru a-l reprezenta Numele. Incredibil, El chiar multiplică miliardele spirituale și mă răsplătește din belșug pentru orice faptă autentică de dedicare față de El!

RELAȚIE, NU RELIGIE

De când îmi aduc aminte, am rostit declarația aceasta: „L-am rugat pe Isus să vină în inima mea și am o relație personală cu Isus Cristos, Domnul meu și Salvatorul meu“. Evanghelicii cred corect că adevărata credință creștină are la bază o „relație personală“ cu Isus. Cu toate acestea, mulți dintre noi, inclusiv eu, rostim adesea aceste cuvinte fără să le înțelegem sau fără să le aplicăm cu adevărat în viețile noastre.

A patra cheie pentru a scăpa de fariseism este dezvoltarea unei relații de dragoste cu Isus. De fapt, teologia lui Pavel poate fi rezumată în cuvintele sale: „să-L cunosc pe Cristos“ (vv. 8, 10). El

a abandonat toate căile omenești spre neprihănire, iar acum vrea dorea să-L cunoască pe Isus. Această cunoaștere a lui Cristos are câteva componente pe care apostolul le-a prezentat în versetele 9-11.

Într-un singur verset (v. 9), Pavel a definit diferența dintre neprihănirea omenească și cea divină. Scopul neprihănirii omenești este de a-L găsi pe Dumnezeu. Prin deducție, aceasta este motivată de încrederea în puterea omenească, de presupunerea că putem face ce ni se cere pentru a fi plăcuți lui Dumnezeu. Se bazează pe Legea lui Moise și pe abilitatea noastră de a respecta standardele Legii. Prin contrast, cei care urmăresc neprihănirea divină caută să fie găsiți de Dumnezeu și în El. Ei își recunosc falimentul spiritual și tânjesc după mila lui Dumnezeu. Această neprihănire este primită ca dar, nu câștigată. Este „găsită“ prin credința în Cristos.

Întregul scop al vieții spirituale a lui Pavel a fost schimbat de harul lui Dumnezeu. Acum pasiunea lui Pavel era să-L cunoască pe Isus Cristos. El și-a dorit să aibă o relație personală, apropiată și profundă cu Domnul Isus Cristos. Nu este însă același lucru cu a recita adevăruri sau crezuri despre El, sau a fi de acord cu anumite evenimente istorice, sau chiar cu cunoașterea multor lucruri despre El. La fel ca în căsnicie, pentru a-L cunoaște bine pe Isus Cristos este nevoie de încredere, dragoste, credincioșie, comunicare, vulnerabilitate, risc, timp, slujire și alte ingrediente. Pavel dorea să investească toate lucrurile de care era nevoie pentru a-L cunoaște pe Cel care l-a apucat cu atâta dragoste și cu atâta putere (Fapte 9).

Pentru a-și dezvolta relația cu Domnul Isus Cristos, apostolul Pavel a vrut să cunoască trei fațete ale vieții Lui: puterea învierii Lui, suferințele Lui și moartea Lui. Nimic altceva nu descrie mai bine puterea lui Cristos decât învierea Lui din morți. Pavel a dorit să experimenteze personal această putere a lui Cristos. De asemenea, a vrut să-L cunoască pe Cristos prin experimentarea suferințelor de dragul Lui. Patimile lui Cristos au inclus trădare, lepădare, nedreptate, respingere, persecuție și multă durere. Toate acestea Pavel a vrut să le accepte de dragul cunoașterii lui

Cristos. Într-adevăr, Pavel a experimentat multe suferințe asemănătoare.¹³ În al treilea rând, Pavel chiar a acceptat „să se facă asemenea [să se conformeze] cu moartea Lui“ ca parte a „pachetului“ cunoașterii lui Cristos.

Cel mai bine ajungem să-i cunoaștem pe oameni atunci când experimentăm cu ei, chiar și în mică măsură, lucrurile bune, cele rele și cele urâte ale vieții lor. La fel este și în cunoașterea lui Cristos. Ajungem să-L cunoaștem când avem parte de puterea învierii Lui și când experimentăm suferințele și moartea Sa. În mod clar, o parte a acestei teorii este teologică, pentru că noi ne considerăm atât morți față de păcat, cât și vii pentru Cristos (Romani 6:11). Pavel ne-a spus că noi „suntem răstigniți împreună cu Cristos“ (Galateni 2:20). Trebuie să ne amintim în mod regulat de moartea Lui (Luca 22:19-20; 1 Corinteni 11:23-25). Totuși, eu cred că o parte din această cunoaștere este și experimentală. Ajungem să-L cunoaștem atunci când experimentăm puterea Lui care lucrează prin noi în moduri care știm că nu sunt ale noastre. Suntem atrași mai aproape de Cristos când experimentăm suferința de dragul Lui. Ajungem să-L cunoaștem mai bine pe Isus când ne luptăm cu păcatul din viețile noastre și când ne punem viețile de bunăvoie la picioarele Sale. Peter O'Brien comentează: „Pavel nu se face asemenea morții lui Cristos prin părtășia propriu-zisă la suferințele lui Cristos, ci prin participarea la acele suferințe (de care are parte în timpul slujirii sale apostolice) și în timp ce este întărit să facă aceasta prin puterea învierii Lui, el se face asemenea morții lui Cristos în mod continuu“.¹⁴

URMĂRIREA ACTIVĂ A UNEI RELAȚII APROPIATE

Apostolul Pavel a folosit până acum două metafore pentru a descrie evadarea credinciosului din fariseism. Noi trebuie să fim veghetori, atenți și prudenți la religiile false. Suntem contabilii care își calculează cum trebuie conturile bancare spirituale. Acum Pavel ne descrie ca niște atleți care se grăbesc să câștige premiul. Pavel a conștientizat rapid că el nu a ajuns la capătul

cursei, spiritual vorbind, și că nici nu se aștepta la aceasta până când nu va fi chemat sus (v. 14). Dar până atunci, el intenționa din toată inima, asemenea unui atlet de clasă, să alerge pentru medalia de aur: pentru a pune mâna pe Cristos Isus, urmărind activ o relație apropiată cu El.

Asemenea unui atlet (probabil asemenea unui alergător la maraton), apostolul s-a dedicat scopului cunoașterii lui Isus, fapt exprimat prin cuvintele „alerg“ (vv. 12, 14). Ca un alergător aflat în cursă, Pavel avea ochii îndreptați în direcția bună (v. 13b). El nu s-a uitat peste umăr, ci numai înainte, în timp ce se silea să treacă linia de sosire. Nu era imobilizat de trecut, nu trăia în trecut, nici nu tânjea după „zilele bune de odinioară“. Aceasta nu înseamnă că Pavel a înăbușit toate lucrurile din trecutul lui în timp ce căuta să-L cunoască pe Cristos. Noi știm că el nu a uitat niciodată adâncimea păcatului său (1 Timotei 1:13). Cu toate acestea, el nu s-a complăcut în realizările sau eșecurile din trecut. Nu a considerat că viitorul îi este predeterminat de trecutul său. În schimb, și-a lăsat trecutul în urmă, a ajuns în prezent și alerga spre viitor, când va ajunge la „linia de sosire“. El a trăit astfel încât să fie chemat pe podiumul câștigătorilor pentru a primi premiul care, în cele din urmă, însemna unirea cu Domnul pe care L-a iubit. Iar el i-a sfătuit pe filipeni, și ne sfătuiește și pe noi, să facem la fel (vv. 16, 17).

A cincea cheie pentru a scăpa din închisoarea fariseismului este să urmărim *activ* o relație apropiată cu Isus. Prima jumătate a capitolului 3 din Filipeni poate să lase impresia că învingerea legalismului, a iudaismului și a fariseismului implică pur și simplu „să renunțăm la tot și să-L lăsăm pe Dumnezeu să lucreze“. Cu alte cuvinte, renunță la disciplinele spirituale, lasă ca relația să se dezvolte și vezi ce se întâmplă. Din nefericire, lucrurile nu au loc așa. Căsniciile, chiar și cele bune, tind să se ofilească dacă nu sunt întreținute continuu. Stabilirea unei relații apropiate atât cu oamenii, cât și cu Dumnezeu, necesită efort. Tot așa și maturizarea nu are loc pur și simplu; ea trebuie cultivată.

Deseori relația cu Cristos începe cu o nemulțumire sfântă. Când privim la ceilalți, putem deveni încrezuți, dar când privim în interior și în sus, ne îngrozim pe bună dreptate. Ajungem la locul în care nu suntem mulțumiți cu starea noastră prezentă și tânjim să-L cunoaștem mai bine pe Cristos. El Își dorește întotdeauna să ne întâlnească în momentul în care suntem în nevoie și să ajungă să ne cunoască mai îndeaproape. Prin urmare, locul de început, de unde să nu mai plecăm niciodată, este dragostea Lui și cunoașterea modului în care El ne-a apucat.

Pentru a ieși din fariseism este nevoie de câteva dintre disciplinele unui atlet. Cunoașterea lui Cristos cere urmărirea activă a apropierii, asociată cu cunoașterea caracterului nostru omenesc și cu așteptarea gloriei viitoare. Procesul este inițiat de Cristos, nu de noi. Dorința Lui de-a avea o relație cu noi este infinit mai mare decât dorința noastră de a-L cunoaște. Însă, cu toate acestea, cunoașterea lui Cristos necesită câteva dintre disciplinele și eforturile care sunt cerute oricărui atlet.

În timp ce ne conectăm la dragostea credincioasă a lui Cristos pentru noi personal, nu vom dori nimic mai mult decât să-I fim plăcuți. Realizările și accidentele noastre din trecut vor păli în lumina acestei noi direcții a vieților noastre. Și noi nu vom renunța la acest scop până când vom fi chemați să trăim în casa Tatălui nostru ceresc.

ACEASTĂ LUME NU ESTE CASA MEA

Ultima cheie pentru a părăsi închisoarea fariseismului este aceea de a ne păzi de dezvoltarea unei atitudini permissive. Adoptarea unui stil de viață libertin este la fel de periculoasă ca o viață legalistă. Un libertin, asemenea unui legalist, nu poate trăi o viață neprihănită. Totuși, pentru cei care au fost eliberați de fariseism, libertinismul este o ispită. Eliberați din gheara legii, unii cad în ghearele libertății denaturate. Pendulul vieții spirituale pare să se oprească rareori la mijloc; de cele mai multe ori se află într-o mișcare continuă dintr-o parte în alta.

Cei care au ieșit din fariseism au tendința de a abuza de libertatea lor în Cristos. Apostolul Pavel a fost dureros de conștient de

aceasta (Romani 6; Galateni 5). Prin urmare, și-a încheiat învățătura dată filipenilor cu un avertisment legat de libertinism.

Înarmat cu o înțelegere corectă a lui însuși și a Domnului său, Pavel i-a invitat pe frații din Filipi să-i urmeze exemplul și a celorlalți din adunare (v. 17). Totuși, bunul exemplu al lui Pavel nu reprezenta singura alternativă pentru filipeni. Cu mari emoții, el a vorbit despre exemplele negative care trebuiau evitate (vv. 18-19). Se pare că Pavel i-a avertizat în mod repetat pe filipeni în legătură cu anumiți „dușmani ai crucii“ și chiar a plâns în timp ce scria.

Cine sunt acești dușmani? Nu putem spune cu certitudine, deoarece o mulțime de grupuri au fost identificate de cercetătorii Bibliei. Dar putem identifica anumite caracteristici ale lor. În primul rând, învățătura lor contrazicea jertfa de sânge a lui Cristos. Valoarea crucii poate fi diminuată prin adăugarea ritualurilor religioase și a regulilor la mântuire, așa cum au făcut iudaizatorii, sau dând frâu liber păcatului, așa cum au făcut libertinii. În ambele cazuri, puterea crucii a fost diminuată. În al doilea rând, acești dușmani, din cauză că s-au opus crucii lui Cristos, au fost destinați distrugerii eterne. Respinge crucea și nu mai există nici o altă cale de salvare. În al treilea rând, ei se închinau la poftele firii pământești. Trăiau pentru plăcerile carnale și se dădeau pe ei înșiși autoindulgenței (sau probabil făceau un dumnezeu din legile lor de mâncare). În al patrulea rând, se mândreau cu lucruri de care trebuia să le fie rușine. Se pare că dușmanii crucii s-au angajat în imoralitate și s-au desfătat în aceasta, probabil asemenea corintenilor (1 Corinteni 5). În ultimul rând, acești dușmani ai crucii au trăit pentru această lume, nu pentru lumea viitoare. Filozofia lor de viață era materialistă, nu spirituală; pământească, nu cerească.

Capitolul se încheie cu un apel înflăcărat, asemenea unui imn, de a conștientiza statutul nostru de extratereștri pe pământ și să privim cu nerăbdare la glorificarea noastră din ceruri. Cetățenia noastră este în ceruri; pentru noi lucrurile pământești trebuie să treacă pe un plan secundar. Îl așteptăm pe Salvatorul nostru și nu împlinirea poftelor noastre senzuale. Tânjim după

eliberarea de prezența păcatului pe care Dumnezeu ne-o va acorda într-o zi.

În ultimii ani, impactul legalismului a scăzut în multe domenii ale bisericii. Dar locul lui nu a fost întotdeauna luat de un creștinism autentic. În schimb, mi se pare că libertinismul a înflorit asemenea neghinei în lanul de grâu. Statisticile, indiferent de sursă, ne spun că noi, creștinii, suntem mai mult sau mai puțini clone ale culturii noastre seculare și că în unele cazuri chiar mai rău.¹⁵ Mă tem că am învățat câteva lucruri superficiale despre fariseism doar pentru a aluneca în antinomianism. Dacă apostolul Pavel ar fi pastorul nostru, ar plânge! De dragul lui Cristos, ieșirea din fariseism nu trebuie să ne ducă în fărădelege.

CALEA SPRE O VIAȚĂ NEPRIHĂNITĂ

Pavel a prezentat calea de ieșire din fariseism – cunoscut și ca legalism și iudaism (și uneori evanghelicism și fundamentalism). Ieșirea începe cu un avertisment. Trebuie să veghem mereu ca să nu denaturăm calea lui Cristos. Apoi trebuie să ne ocupăm decisiv de încrederea în firea pământească. Aceasta înseamnă că nu trebuie să ne punem nici un pic de încredere în încercările omenești de a-L mulțumi și a-L îmbuna pe Dumnezeu. În continuare, trebuie să ne refacem sistemul contabil spiritual. Bunurile noastre omenești trebuie considerate drept pierderi potențiale. Iar Cristos, singura noastră comoară trainică, trebuie să devină obiectul căutării noastre pasionate. Nimic nu trebuie să ne motiveze mai mult decât dorința de a-L cunoaște pe Cel care ne-a iubit atât de mult. Acest scop, la fel ca și căsnicia, este o căutare de-o viață care nu va fi completă decât în cer. Între timp, trebuie să urmărim apropierea de Cristos asemenea atletului care aleargă pentru medalia de aur. În cele din urmă, trebuie să evităm tendința umană de a înlocui o eroare (legalismul) cu o alta (libertinismul). În schimb, ca niște pelerini credincioși, trebuie să trăim în această lume în timp ce tânjim după casa noastră viitoare.

„CURA A ÎNCEPUT“

În *Călătoria lui „Dawn Treader“* (a treia carte din seria *Cronicile din Narnia*), C. S. Lewis a zugrăvit portretul plin de viață al unui personaj avar și snob numit Eustace. El reprezintă o metaforă potrivită pentru evadarea noastră din efortul propriu al fariseismului și intrarea în hainele confortabile ale unei vieți trăită în Duhul.

În poveste, Eustace a fost transformat într-un dragon, o reflecție care se potrivea cu caracterul lui. Atunci când a fost obligat să se confrunte cu ceea ce a devenit, a realizat cât de prost a putut fi. El a tânjit să fie transformat din dragon înapoi în băiat. El a vărsat lacrimi și a muncit din greu ca să se comporte diferit, cu puțin succes, dar fără nici o schimbare în înfățișarea de dragon. Apoi, el a încercat să-și smulgă cu putere pielea. Dar de fiecare dată când trăgea, un nou strat apărea. După mai multe runde de încercări de a-și smulge pielea, Eustace a renunțat.

În acest moment, dezamăgit și disperat, Eustace îl întâlnește pe leul Aslan, figura lui Cristos din cronici. Aslan îi spune lui Eustace: „Trebuie să-mi dai voie să te dezbrac“. Băiatul/dragonul speriat s-a uitat plin de teamă:

Pot să vă spun că mi-a fost teamă de colții lui, dar eram aproape disperat acum. Așa că m-am culcat pe spate și i-am dat voie să facă acest lucru. Prima lui lacrimă a lui a fost așa de adâncă încât am crezut că îmi va merge direct la inimă. Și când a început să îmi smulgă pielea, m-a durut mai rău decât am simțit vreodată înainte.¹⁶

Dar Aslan a smuls mai mult decât doar piele și în final a aruncat trupul dezbrăcat și sensibil într-o fântână. Eustace, rebelul, l-a întâlnit pe Aslan, salvatorul și domnul lui. Lewis a concluzionat:

Ar fi frumos, și aproape adevărat, să spun că „de atunci înainte Eustace a fost un băiat diferit“. Să fiu foarte exact, el a început să fie un băiat diferit. El a avut căderi. Încă au existat multe zile în care putea fi foarte supărător. Dar cele mai multe dintre acestea nu le voi observa. Cura a început.¹⁷

ANEXE

Anexa 1: **CUM AU ÎNCEPUT FARISEII**

Pentru a-i înțelege pe farisei este nevoie să cunoaștem mișcările culturale și politice care le-au dat naștere și i-au hrănit. Fariseii au apărut ca un grup identificabil în timpul perioadei intertestamentare, adică a anilor dintre Vechiul și Noul Testament. În timpul celor peste patru sute de „ani de tăcere“ dintre Maleahi și Cristos, Israel a fost condus predominant de diferite puteri străine, exact cum a profetizat Daniel (Daniel 7). Deși mulți dintre iudei au fost asimilați de culturile înconjurătoare, unii, asemenea lui Daniel și celorlalți tineri evrei (Daniel 1:3), au refuzat să-și compromită identitatea și modul de viață. Acești „puritani“ au aderat ferm la Scripturi, în timp ce alții, inclusiv membrii clerului (preoții și leviții), au făcut compromisuri cu culturale.

Înaintașul filozofic și religios al fariseilor este Ezra, a cărui dedicare puternică față de Lege (Ezra 7:10) a stabilit standardul pentru cărturarii care l-au urmat. Ezra, de spiță preotească (Ezra 7:1-5), a fost un om evlavios, cu o dorință intensă de a aplica în viața sa Cuvântul lui Dumnezeu și de a-l transmite oamenilor obișnuiți din contexte culturale schimbătoare. Potrivit tradiției, Ezra a fost și fondatorul sinagogii. Astfel a definit el lucrarea, dedicarea și cadrul pe care mai târziu le-au copiat fariseii.

ELENISMUL, UMANISMUL ACELOR VREMURI

Unul dintre jucătorii principali din procesul de „creare“ a nevoii de farisei a fost Alexandru cel Mare care și-a construit

imperiul, ce cuprindea și Palestina, începând din anul 336 până în 323 î.Cr. Deși Alexandru este cel mai cunoscut pentru cuceririle militare, moștenirea cea mai durabilă lăsată în Israel a fost de ordin cultural. Când grecii i-au cucerit pe perși, care erau suzeranii Palestinei, Alexandru a decretat politici care au fost acceptate de Israel, în special în rândul elitei conducătoare și religioase. El a permis evreilor autonomie limitată și a stimulat prosperitatea economică, fapt care i-a determinat să accepte alte inovații culturale. Alexandru și urmașii lui au încurajat adoptarea culturii, literaturii, instituțiilor, distracțiilor, ideilor, numelor, normelor, monezilor și a limbii grecești, toate erodând și mai mult identitatea unică a evreilor. Elenismul, umanismul din vremea aceea, era o ispită la fel mare cum a fost idolatria mai devreme în istoria evreilor. Promovarea culturii grecești de către Alexandru a stabilit cadrul pentru rezistența ulterioară a pioșilor.

După domnia scurtă a lui Alexandru, imperiul lui a fost împărțit. La început, Israelul a fost guvernat de ptolemei (301-198 î.Cr.). Sub acești conducători egipteni, Israelul s-a bucurat de pace, prosperitate și autonomie religioasă relativă. Totuși, soarta evreilor s-a schimbat în 203 î.Cr., când Antioh III (cel Mare), un conducător sirian, a capturat Ierusalimul. Astfel, în Palestina, a început o perioadă de mai bine de un secol de guvernare seleucidă. Seleucizii doreau mult mai puțin să extindă autonomia evreilor și erau mult mai interesați să promoveze cultura greacă sau elenismul. În timpul acestei perioade a avut loc mai mult ca sigur organizarea fariseilor ca grup identificabil.

O CIOCNIRE A CULTURILOR

În timpul domniei rău-famatului Antioh IV, numit Epifanes (175-164 î.Cr.), evenimentele din Palestina s-au înrăutățit și noi forțe i-au adus pe farisei în stare de urgență. O ciocnire a culturilor s-a produs între evreii ortodocși și cei eleniști. Orientarea culturală de dreapta s-a opus elenismului; orientarea culturală de stânga susținea aculturalizarea. Conflictul a atins punctul culminant în momentul alegerii marelui preot. Ortodocșii vedeau preoția ca o funcție spirituală obținută prin

chemare divină. Alții au acceptat tacit ca preoția marelui preot să fie o funcție politică dată celui mai mare ofertant. Antioh, care dorea să transforme Ierusalimul într-o cetate grecească model, a fost de acord ca postul să devină o funcție politică. El a acordat poziția aceasta celor care credea el că îi sprijină cel mai mult scopurile. Câțiva evrei s-au răsculat, iar Antioh, fiind presat de Roma, a decis să acționeze mai ferm și mai brutal împotriva ortodocșilor.

Acțiunile începute de Antioh în 167 î.Cr. au încercat să îndepărteze toate urmele credinței iudaice ortodoxe. El a încercat să stabilească o legătură între zeul Jupiter al grecilor și Dumnezeu. El a jertfit un porc pe altar, fapt la care se face referire de obicei ca fiind „urâciunea pustiirii“. El le-a interzis evreilor...

sub pedeapsa cu moartea să practice tăierea împrejur, să respecte Sabatul și să țină sărbătorile din calendarul evreiesc. A fost poruncită distrugerea tuturor copiilor Scripturilor. Legile au fost impuse cu o cruzime extremă. Un cărturar în vârstă numit Fleazar a fost biciuit până la moarte pentru că nu a vrut să mănânce carne de porc.¹

Comportamentul abominabil al lui Antioh IV Epifanes a constituit picătura care a umplut paharul și a declanșat revolta macabeilor,² iar aceștia au pus capăt puterii seleucide în Palestina. Când s-a încheiat revolta, macabeii conduși de Iuda Macabeul au preluat controlul Palestinei de la sirieni și l-au dat în mâinile evreilor, pentru prima oară în ultimii patru sute de ani. În decembrie 164 î.Cr., Templul din Ierusalim a fost reded-icat și o sărbătoare de opt zile, sărbătoarea Dedicării, cunoscută și ca Hanukkah sau sărbătoarea Luminilor, a fost inaugurată ca o aducere aminte printre iudei. Deși conflictul extern a pierdut din intensitate, conflictul intern din Israel a continuat între ortodocși/conservatori și eleniști/liberali. Ocazional, acest conflict s-a soldat cu vărsări de sânge.

INTRAREA PE SCENĂ A FARISEILOR ȘI A SADUCHEILOR

În acest cadru, fariseii au devenit proeminenți. În cele din urmă, macabeii au fondat o dinastie³, iar în timpul domniei lui Ioan Hircanus I (134-104 î.Cr.), Iosefus îi amintește pe farisei ca fiind un partid oficial.⁴ El notează faptul că fariseii conservatori au avut o ceartă cu Hircanus când s-au opus pretenției regelui de a fi și preot și împărat. Așa că Hircanus a trecut de partea saducheilor, care erau mai liberali. Acest lucru a avut ca rezultat dominația saducheilor în elita conducătoare și proeminența fariseilor în rândul maselor.

Astfel au luat naștere, cu aproape 150 de ani înainte de lucrarea publică a Domnului Isus Cristos, cele două mari partide ale iudaismului despre care citim în Noul Testament: fariseii și saducheii. Ambele erau proeminente în vremea lui Cristos, iar fariseismul continuă până în zilele noastre.

Fariseii formau partidul care a continuat ideologia mișcării patriotice a macabeilor care, pentru prima oară, a luat o poziție în favoarea Legii și a integrității religioase a iudaismului. Saducheii au devenit partidul preoților și al leviților, partid spre care s-au îndreptat evreii înclinați spre elenism. Saducheii au pus accentul pe centralitatea Templului și a ritualurilor. Baza de operațiuni a fariseilor era sinagoga. (Diferențele dintre cele două partide sunt detaliate în capitolul 3.)

În secolul care a precedat nașterea lui Isus Cristos, soarta fariseilor și a saducheilor s-a schimbat în funcție de ocupanții puterii politice din Israel. Alexandru Jannaeus (103-76 î.Cr.), regele-războinic hasmonean, s-a angajat într-o politică de expansiune teritorială (folosind mulți mercenari străini) și a arătat puțin respect pentru responsabilitățile sale preoțești. Astfel, el i-a îndepărtat în continuare pe farisei și i-a disprețuit din ce în ce mai mult. Alexandru a sfidat fățiș considerentele morale ale fariseilor și chiar a crucificat opt sute de farisei în timp ce petrecea cu amantele sale. Totuși, Iosefus ne spune că în mod surprinzător, pe patul de moarte, Alexandru și-a sfătuit soția să se despărteze de saducheii și să domnească cu ajutorul fariseilor.⁵

Salome Alexandra (76-67 î.Cr.) a acceptat sfatul soțului ei și s-a împrietenit cu fariseii, evitând astfel continuarea luptei civile. Ea a inițiat ceea ce se numește „epoca de aur a fariseismului“.

În această perioadă, fariseii au avut o influență politică considerabilă, o influență socială și un impact religios. Din punct de vedere politic, ei erau gâtul care controla capul statului. Iosefus sugerează că fariseii dețineau autoritatea regală, în timp ce Alexandra avea numai responsabilitățile acesteia.⁶ Din punct de vedere juridic, fariseii au cerut ca făptașii crucificărilor din vremea lui Alexandru să fie executați. Din punct de vedere social, au pus accent pe educația bazată pe Scriptură.⁷ Din punct de vedere religios și-au extins influența în sinagogile din întreaga țară. Deși fariseii erau studenții laici ai Scripturii, în cele din urmă ei au luat locul preoților ca interpreți autorizați ai Legii. Într-adevăr, fariseii au dominat viața spirituală a națiunii.

TENSIUNI ÎNTRE FARISEI ȘI SADUCHEI

Tensiunea a continuat între farisei și saduchei. Fariseii au nutrit resentimente pentru cei care au fost uciși de Alexandru Jannaeus, iar saduchei au fost întotdeauna suspicioși în legătură cu obținerea puterii politice de către farisei. În toată această perioadă, ambele partide s-au luptat pentru a obține controlul asupra Sanhedrinului. „Războiul cultural“ care avea loc între cele două partide majore a compromis națiunea, iar în anul 63 î.Cr. a contribuit la obținerea puterii politice de către romanii conduși de Pompei.

În timpul ultimelor decenii înainte de nașterea lui Cristos au apărut cei mai mari doi învățători, Șammai și Hillel. Șammai a fost conservator. Învățăturile lui erau stringente și uneori, aspre. În problema divorțului (Matei 19:9), se pare că Isus a fost de partea interpretării incomode a lui Șammai. Hillel a fost moderat. El a fost cunoscut pentru mila lui și pentru faptul că a căutat să împace legile Scripturii cu situațiile reale de viață. Unii cercetători au mers atât de departe, încât să sugereze că Isus a fost un ucenic de-al lui Hillel.

Anexa 2: **SURSE PENTRU STUDIUL FARISEILOR**

Cunoașterea noastră referitoare la farisei derivă din trei surse primare, deși fiecare este considerată de unii cercetători ca fiind deficitară. Prima sursă o constituie scrierile istoricului evreu Flavius Iosefus,¹ care prezintă multe credințe, comportări și contribuții ale fariseilor, la fel ca și variațiile sorții lor politice. Iosefus își are detractorii săi. Credibilitatea lui fariseică este suspectă, la fel ca și caracterul și patriotismul său. El a propus compromisul cu romanii invadatori din ultima parte a anilor 60 d.Cr. și ca urmare, a fost răsplătit de cuceritorii brutali ai lui Israel. Astfel, el este privit ca trădător, oportunist și egoist. Cu toate acestea, în scrierile lui găsim numeroase întâmplări neprețuite despre fariseii din primul secol.

A doua sursă de informații despre farisei este compilația rabinului Iuda, Patriarhul (sau Prințul) din ultima parte a secolului al doilea, cunoscută ca Mișna („a repeta“). Această lucrare monumentală reprezintă o colecție locală de reguli legale ale iudaismului pentru anii cuprinși între 200 î.Cr. și 200 d.Cr. Mișna este pentru evrei ceea ce este Noul Testament pentru creștini. Aceasta evidențiază dezbateri dintre cei mai mari învățători ai fariseilor, Hillel și Șammai, și dintre școlile lor. Totuși, datorită datei sale târzii, înclinației anti-saducei și datorită înclinației spre școala lui Hillel, unii cercetători sfătuiesc ca folosirea Mișnei să fie făcută cu atenție în reconstruirea caracteristicilor fariseilor din vremea lui Cristos.²

A treia sursă primară de informații despre farisei este, desigur, Noul Testament. La fel ca în cazul lui Josephus și al Mișnei, documentele Noului Testament își au criticii lor. Cercetătorii evrei protestează împotriva înclinației antievreiești și antifarisei. Cu toate acestea, puțini pot nega data timpurie a acestor scrieri și faptul că ele prezintă viața din Israel în vremea lui Cristos din perspectiva primilor creștini, din care aproape toți erau evrei sau înțelegeau iudaismul. Cel mai prolific scriitor al documentelor Noului Testament, apostolul Pavel, își afirmă apartenența la credința fariseilor.³ El este extrem de calificat pentru a-i evalua pe farisei. Ca evanghelic care afirmă temeinicia documentelor biblice, eu accept în întregime scrierile Noului Testament ca fiind reale. Totuși, mă grăbesc să adaug că înclinația noastră negativă împotriva fariseilor ne-a determinat să interpretăm extrem de greșit aceste fapte. Chiar susțin că portretul fariseilor din Noul Testament nu este așa de negativ cum ar sugera o citire superficială.

Toate aceste surse primare ne oferă informații valoroase și temeinice, și luate împreună, ele prezintă un portret consistent al fariseilor.

Anexa 3: **CUM SE POT STRICA ROADELE**

SPIRITUALE

Spiritualitatea autentică produce roade bune.¹ Totuși, spiritualitatea falsă are ca rezultat lipsa roadelor, roadele rele sau roadele care încep să se strice. Fariseii nu au produs roadele pe care le căuta Dumnezeu.

În continuare este prezentată o scurtă descriere al fiecărui tip din cele șapte roade ale fariseilor, cu versetele corespunzătoare. În timp ce privim mai atent, putem vedea câteva dintre căile în care propria noastră spiritualitate poate să se degradeze.

CĂUTAREA SEMNELOR

În trecut, Dumnezeu dădea semne pentru a întări credința celor timizi. De exemplu, El a făcut aceasta cu Moise (Exod 3-4) și cu Ghedeon (Judecători 6:17-24). Dar, așa cum notează Carson, Isus a făcut clar faptul că semnele și minunile „nu trebuie nici făcute, nici cerute și nici folosite ca modalitate de a-i atrage pe necredincioși”.² Când Îi cerem lui Dumnezeu să ne arate puterea sau dragostea Lui prin manifestări exterioare, putem fi prezumtivi sau pretențioși, așa cum au fost fariseii. Adevărata credință nu are nevoie de semne de la Dumnezeu și adevărata spiritualitate nu are nevoie de răspunsuri miraculoase. Deseori vederea sufocă în loc să stimuleze credința – fenomen ilustrat de farisei.

Pasaje din Scriptură: Matei 12:22-45; 15:39-16:4; Ioan 2:18-22; 6:22-59.

APELATIVELE

Spiritualitatea a început să se degradeze atunci când cei religioși au recurs la apelative pentru a-i discredita pe cei care li se opuneau. Când folosim apelative pentru a ne adresa adversarilor noștri, îi transformăm în obiect al ridiculizării în loc să-i transformăm în cei care să merite respect și evaluare cinstită. De obicei, apelativele erau folosite de farisei în timp ce încercau să Îl discrediteze pe Isus. Scriptura ne sfătuiește în multe locuri (în special în Proverbe și în Iacov) să ne alegem cuvintele cu grijă și să folosim cuvinte blânde în locul celor tăioase.

Pasaje din Scriptură: insinuări sexuale, Ioan 8:41; defăimări rasiale, Ioan 8:48; stereotipii sociale, Matei 11:18-19; etichetări psihologice, Ioan 10:20; respingere spirituală, Matei 9:34; 12:24; Ioan 7:20; 8:48, 52; 10:20.

INTIMIDAREA

Asemănătoare cu folosirea apelativelor, intimidarea presupune recurgerea la tactici agresive pentru a câștiga o ceartă sau pentru a controla un oponent. Fariseii au făcut aceasta, crezând că Îl ajută pe Dumnezeu să Se ocupe de cei despre care credeau că nu văd lucrurile așa cum le vede Dumnezeu. Când noi, creștinii, ignorăm, minimalizăm sau stereotipizăm întrebările necredincioșilor, „roadele” noastre sunt stricate. Când îi ridiculizăm și îi intimidăm pe frații noștri credincioși, care cunosc mai puțin Biblia ca noi sau care văd altfel lucrurile, nu avem roade spirituale.

Pasaje din Scriptură: Ioan 7:12-13, 45-52; 9:1-41; 11:45-53, 57; 12:42-43.

IUBIREA BANILOR

Materialismul fariseilor, vizat în trei parabole din Luca 15 și afirmat direct în Luca 16:14, îi afectează pe mulți creștini. Isus a spus că banii reprezintă o mare capcană pentru oamenii

religioși, acaparându-le emoțiile și prioritățile (Matei 6:19-34). Noi trebuie să ne amintim că banii nu ne asigură viitorul. Speranța noastră trebuie să fie doar în Dumnezeu, iar bogățiile noastre trebuie văzute ca daruri din partea Lui, pentru a face fapte bune (1 Timotei 6:17-18).

Pasaje din Scriptură: Matei 6:1-4; 12:11-12; 19:16-26; 23:14, 16-26; Luca 8:14; 11:39-41; 16:14; 18:11-12; 20:47.

PUNEREA CAPCANELOR

Există un loc pentru pus întrebări și pentru testare cu scopul de a determina calificările și abilitățile unei persoane. Totuși, fariseii și unii dintre religioșii din zilele noastre au o motivație greșită: ei doresc să discrediteze un oponent sau să umilească pe cineva pentru a fi ei înălțați. Creștinii pot face acest lucru atunci când acționează ca niște inchișitori în comitetul de întâlniri a bisericii sau la întâlnirile de întrebări-și-răspunsuri cu un candidat pastoral. În locul obținerii informațiilor, motivația este de a controla sau de a-i întinde o capcană acelei persoane. Unii întind capcane pentru a arăta că sunt puternici și deștepți.

Pasaje din Scriptură: Matei 16:1-4; 19:1-12; 22:15-40 (testarea lui Isus cu privire la taxe, la înviere și la cea mai mare poruncă); Luca 10:25-37; 11:53-54; Ioan 8:1-11.

DENATURAREA ADEVĂRULUI

În această formă avansată a roadelor spirituale stricate, adevărul devine subordonat cauzei. Scopul scuză mijloacele; astfel, adevărul poate fi răsturnat pentru a atinge scopul. Aceasta a fost în mod clar situația în care liderii religioși au manevrat lucrurile în vederea executării lui Isus. Ei ar fi mințit chiar pentru a scăpa de El. Când noi acceptăm zvonurile sau când dăm mai departe zvonuri despre cei despre care noi credem că nu Îl ascultă pe Dumnezeu, nu suntem cu nimic diferiți. Dacă le denaturăm cuvintele scoțând din context ceea ce au spus, când îi condamnăm fără să fi vorbit măcar față în față, noi sucim adevărul pentru a împlini ceea ce considerăm a fi calea lui Dumnezeu.

Pasaje din Scriptură: Matei 26:57-68; 28:11-15.

COMLOTURILE

Uneori oamenii religioși sunt împinși spre acte de violență, convingși fiind că fac voia lui Dumnezeu. Roadele spirituale stricate conțin cruzimi inimaginabile și crime nedescrise. Astfel, avem ca exemple lupta dintre protestanții și catolicii din Irlanda de Nord și masacrele „creștinilor“ hutu și tutsi din Rwanda și Burundi. Printre cei mai sofisticați creștini americani, lupta fizică și verbală a devenit arma preferată de ucidere în biserică.

Pasaje din Scriptură: Matei 12:14; 16:21; 17:22-23; 20:18-19; 21:33-46; 22:1-14; 23:33-39; 26:1-5,14-16, 57-68.

NOTE

Capitolul 2: O caricatură obișnuită

1. William E. Phipps, „Jesus, the Prophetic Pharisee“, *Journal of Ecumenical Studies* 14 (winter 1977): 29.
2. Vezi William Davies, *Introduction to Pharisaism* (Philadelphia: Fortress, 1967); Robert Herford, *The Pharisees* (Boston: Beacon, 1962); N. T. Wright, *The New Testament and the People of God* (Minneapolis: Augsburg Fortress, 1992); și E. P. Sanders, *Judaism: Practice and Belief* (London: SCM, 1992).
3. D. A. Hagner, „The Pharisees“, vol. 4 din *Zondervan Pictorial Encyclopedia* (Grand Rapids: Zondervan, 1975), 746.
4. Merrill C. Tenney, *New Testament Times* (Grand Rapids: Eerdmans, 1978), 93.
5. Isus chiar a afirmat aspectul relațional al soteriologiei fariseilor atunci când l-a lăudat pe învățătorul Legii (care putea fi foarte bine un fariseu) care a întrebat despre viața veșnică (Luca 10:25-28).
6. Josephus, *The Life of Flavius Josephus*, Sec. 38, în *The Works of Josephus*, trans. William Whitson (Lynn, Mass.: Hendrickson, 1982), 100.
7. Josephus, *Wars of the Jews*, în *The Works of Josephus*, 434.
8. Josephus, *The Antiquities of the Jews*, în *The Works of Josephus*, 281.
9. Tenney, *New Testament Times*, 192.
10. „Pharisee“, Colin Brown, gen. ed., *The New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2 (Grand Rapids: Zondervan, 1986), 810.
11. Steve Mason, *Flavius Josephus on the Pharisees* (New York: E. J. Brill, 1991), 170.
12. Ibid., 376.
13. Hagner, „The Pharisees“, 749.

Capitolul 3: Fariseii, prietenii noștri cei mai buni

1. G. K. Chesterton, *The Secret of Father Brown* (Mattituck, N. Y: Amercon, n.d.).

Capitol 4: Când ceva bun duce la ceva rău

1. Vezi Luca 15:6, 9; Romani 12:15 și 1 Corinteni 12:26.
2. În mod asemănător, Augustin s-a rugat: „Doamne, scapă-mă de acest om rău, de mine însumi“. John Knox, probabil cel mai mare predicator din istoria Scoției, a mărturisit: „În tinerețe, în floarea vârstei și acum după multe bătălii, nu găsesc altceva în mine, în afară de corupție“. Iar eu am privit cu mirare de câteva ori cum evanghelistul Billy Graham îi amețește pe interviuatorii lui cu remarci referitoare la eșecurile sale.
3. Vezi „A Time to Seek“, *Newsweek*, 17 December 1990, 56, unde Kenneth L. Woodward scrie: „În eforturile lor de-a se adapta, mulți clerici au scos pur și simplu cuvântul păcat din limbajul lor.... Pe baza acestui principiu, cerul înseamnă să nu fii nevoit să îți spui vreodată «nu» ție însuși“.
4. J. C. Ryle, *Five Christian Leaders of the Eighteenth Century* (Banner of Truth n.p.: 1960), 138.
5. William Lawrence, „Through Pain to Glory“, Berean Sunday School Class, Northwest Bible Church, Dallas, Texas, 4 June 1995 (audio tape).

Capitolul 5: Când cunoașterea Bibliei orbește și robește

1. Philip Yancey, „We Have No Right to Scorn“, *Christianity Today*, 15 January 1988, 72.
2. Vezi Fapte 15:1; 20:28-30; 1 Timotei 1:3-11; 2 Timotei 3:1-4:5; Tit 1:10-16; 2 Petru 2; Iuda.
3. E. P. Sanders, *Judaism: Practice and Belief 63 BCE-66 CE* (Philadelphia: Trinity, 1992), 415-816.
4. Vezi 1 Împărați 3:9; Filipeni 1:9; 1 Ioan 4:1-6.
5. Cf. Matei 7:28-29; 21:23-27; Marcu 1:21-28; Luca 5:17-26; Ioan 7:14-24.
6. John R. W. Stott, *Christ the Controversialist* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1976), 97.
7. Everett Ferguson, *Backgrounds of Early Christianity* (Grand Rapids: Eerdmans, 1993), 505.
8. De exemplu, pietatea poate fi măsurată prin post, așa că ei trebuie să se fi întrebat, împreună cu ucenicii lui Ioan, de ce Isus a fost așa de indisciplinat (Matei 9:14). Ei au extins învățăturile Vechiului Testament despre spălările ceremoniale preoțești la tot poporul lui Dumnezeu, prin crearea de numeroase tradiții referitoare la curățările rituale (Marcu 7:1-23; Matei 15:1-20). Când ucenicii lui Isus nu și-au spălat mâinile înainte de a mânca, fariseii s-au întrebat de ce o implicație așa de „clară“ a textului biblic este încălcată așa de fățiș (Matei 15:1-20).
9. Stott, *Christ the Controversialist*, 96.
10. Charles Swindoll, *Growing Deep în the Christian Life* (Portland, Ore.: Multnomah, 1986), 31.
11. John White, *Lupta* (Cluj: Editura Logos, 1993), 55.

Capitolul 6: Când o relație personală devine un show public

1. De exemplu, trei dintre cei 5 stâlpi ai islamului sunt dărnicia, rugăciunea de cinci ori pe zi și postul din timpul Ramadanului; hinduismul se concentrează pe calea faptelor, pe calea cunoașterii și pe calea dedicării.
2. William C. Varner, „Jesus and the Pharisees: A Jewish Perspective“, *The Newsletter Publication of Personal Freedom Outreach* 16, no. 3 (July-September 1996): 12.
3. John R. W. Stott, *Christ the Controversialist* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1976), 205.
4. R. T. France, *Matthew: Evangelist and Teacher* (Grand Rapids: Academic Books, 1989), 131. Dărnicia a fost poruncită prin Lege; vezi Exod 23:10-11; 30:15; Levitic 19:10; Deuteronom 15:7-11.
5. William David Davies and Dale C. Allison, *A Critical and Exegetical Commentary on the Gospel According to St. Matthew* (Edinburgh: T & T Clark, 1988), 579;
6. D. A. Carson, *The Expositor's Bible Commentary*, vol. 8 (Grand Rapids: Zondervan, 1984), 164.
7. Kathleen Kern, *We Are the Pharisees* (Scottsdale, Pa.: Herald, 1995), 61. Isus a folosit cuvântul *fătarnic* în Matei 6:2, 5, 16; 23:13-15, 23, 25, 27, 29.
8. William Hendriksen, *New Testament Commentary: Exposition of the Gospel According to Matthew* (Grand Rapids: Baker, 1982), 320.
9. Craig L. Blomberg, *Matthew*, vol. 22 of *The New American Commentary* (Nashville, Broadman: 1992), 117.
10. Vezi Genesa 16:13; Psalmul 139; Marcu 10:40-42; Ioan 21:17; Evrei 4:13.
11. Hendriksen, *Gospel According to Matthew*, 322.
12. William L. Coleman, *The Pharisees' Guide to Total Holiness* (Minneapolis: Bethany, 1977), 62-63.
13. Davies and Allison, *A Critical and Exegetical Commentary*, 588, 610-11.
14. Vezi 1 Samuel 1:26; Neemia 9:4; Ieremia 18:20; Marcu 11:25.
15. Hendriksen, *Gospel According to Matthew*, 322.
16. Charles Swindoll, *Strengthening Your Grip* (Waco, Tex.: Word, 1982), 152.
17. *Ibid.*, 149.
18. Israel Abrahams, *Studies in Pharisaism and the Gospels*, ed. Harry Orlinsky (New York: Ktav Publishing, 1967), 125.
19. Levitic 16:29-34; 23:26-32; Numeri 29:7-11; Deuteronom 9:18; 1 Împărați 21:27; Neemia 9:1ff.; Psalmul 35:13; 69:10; Daniel 9:2-20; 10:2-3; Ioel 2:12; Iona 3:5.
20. 1 Samuel 7:5-6; 2 Samuel 12:16, 21-23; 2 Cronici 20:3, 5ff.; Ezra 8:21-23; Neemia 1:4; 9:1 și urm.; Isaia 58:6, 9; Ieremia 14:12; Daniel 9:3.
21. Hendriksen, *Gospel According to Matthew*, 341.

Capitolul 7: Când tradiția denaturează adevărul

1. Merriam-Webster's Collegiate Dictionary, 10th ed. S.V. "tradition."

2. Jaroslav Pelikan într-un interviu în *U.S. News și World Report*, 26 June 1989, 57.
3. Donald A. Hagner, *Word Biblical Commentary: Matthew 14-28* (Dallas: Word, 1995), 430.
4. Jacob Neusner, *From Politics to Piety* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1973), 86.
5. În secțiunea legată de curățare (Tohoroth), o parte din Mișna este dedicată problemei „mâinilor“ (Yadaim). Tradițiile fariseice spuneau când trebuia să fie spălate mâinile: înainte de masă și între fiecare fel de mâncare. Ei au decretat ce fel de apă trebuia folosită pentru procedul de curățare: apa păstrată în ulcioare speciale de piatră, protejată de contaminare, apă ce nu era folosită pentru niciun alt scop. Deoarece și vasele în care era păstrată apa folosită pentru spălarea mâinilor puteau fi pângărite, au fost stabilite proceduri speciale pentru spălarea cănilor, a ulcioarelor și a vedrelor (Marcu 7:4).
6. William Barclay, *The Gospel of Mark* (Philadelphia: Westminster, 1975), 164-65.
7. Cf. Exod 21:15, 17; Levitic 20:9; Deuteronom 27:16; Proverbe 20:20; 30:17.
8. John R. W. Stott, *Christ the Controversialist* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1976), 138.
9. Cf. 1 Corinteni 8:7; 2 Corinteni 11:2; Iacov 1:27; 2 Petru 3:14; Apocalipsa 14:4; 21:27.
10. Frank R. Tillapaugh, *Your Ministry Can Break the 20/80 Barrier* (Denver: Shared Vision Network, 1994), 37; T. H. Olbricht, în *Dictionary of Christianity in America* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1990), 922.
11. În mod asemănător, noi putem crede că anumite servicii și programe sunt cruciale pentru lucrare. Unii creștini încă fac din întâlnirea de rugăciune de joi seara un barometru al spiritualității. Participarea este un semn al spiritualității și neparticiparea, un semn al automulțumirii. Totuși, participarea la întâlniri, dacă stârnește îngâmfare, este cu siguranță rădăcina orbirii spirituale. În plus, unii din cei care s-au bucurat de tradițiile bisericii copiilor și a corurilor de copii, sau de cluburile de tineri, ca AWANA, Christian Service Brigade, Pioneer Clubs, pot crede că acestea sunt esențiale pentru creșterea spirituală a copilului. Nici acestea, nici un alt program specific pentru adulți, ca și „viața trupului“, întâlnirile pe grupuri mici și „serviciile pentru căutători“, nu sunt în ele însele mai spirituale sau mai biblice decât altele.
12. P. Westermeyer, „Music, Christian“, ed. Daniel G. Reid et al. *Dictionary of Christianity in America* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1990), 786-87.
13. Leith Anderson, *Dying for Change* (Minneapolis: Bethany, 1990), 43.

Capitolul 8: Când măsurile de protecție devin elementul central

1. Eugene J. Lipman, trans. *The Mishna* (New York: Viking, 1973), 446.

2. Ibid., 79-80.
3. Cf. Matei 12:1-8, 9-14; Luca 13:10-17; 14:1-6; Ioan 5:1-9; 7:21-24; 9:1-41.
4. În Exod 16:29 și Ieremia 17:22, casa cuiva era considerată ca loc acceptabil pentru activitățile zilei de Sabat. Și Numeri 35:4 folosește distanța de o mie de coți de la zidul cetății, ca extindere potrivită pentru limitele cetății. Combinând textele, s-a ajuns la faptul că o distanță de o mie de coți de la casa unei persoane era acceptabilă pentru o călătorie în ziua Săbăduului.
5. John MacArthur, *The MacArthur New Testament Bible Commentary: Matthew 8-15* (Chicago: Moody, 1987), 283.
6. Versetele care condamnă consumul de alcool cuprind Isaia 28:1-8; Romani 13:13; 1 Corinteni 5:11; 6:10; Galateni 5:21; Efeseni 5:18; 1 Tesaloniceni 5:6-8; 1 Timotei 3:3, 8 și 1 Petru 4:3. Câteva dintre versetele care permit sau recomandă consumul de alcool sunt: Numeri 28:7; Deuteronom 14:22-27; Psalmul 104:14-15; Eclesiastul 9:7; Matei 26:27-29; Ioan 2:1-10; 1 Timotei 5:23.
7. Proverbe 20:1; 23:29-35 și Isaia 5:11-12 descriu înșelarea; consecințele sunt descrise în Genesa 9:20-27; 19:30-38; Proverbe 4:17; 20:1; 21:17; 23:19-35; Isaia 5:22-23; Osea 4:11 și 1 Corinteni 11:27-30.
8. Cf. 1 Samuel 18:6-7; 2 Samuel 6:14-16; Psalmii 30:11; 149:3; 150:4; Luca 15:23-25.
9. D.A. Carson, *From Sabbath to Lord's Day* (Grand Rapids: Zondervan, 1982), 70.
10. Cf. Matei 9:3,11,14, 34; 10:25; 11:19.
11. Robert C. Roberts, „The Fruits of the Spirit“, *Reformed Journal*, February 1987, 10.

Capitolul 9: Când separatismul ne duce pe o cale greșită

1. Colin Brown, *Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2 (Grand Rapids: Zondervan, 1979), 810.
2. *Today in the Word*, devotional booklet (Chicago: Moody Bible Institute, 8 March 1996), 15.
3. William L. Coleman, *The Pharisees' Guide to Total Holiness* (Minneapolis: Bethany, 1977), 46-48.
4. Philip Yancey, „Where the High and Mighty Meet the Down and Dirty“, *Christianity Today*, 11 January 1993, 80.
5. Ibid.
6. Rebecca Manley Pippert, *Out of the Saltshaker* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1979), 24.
7. John R. W. Stott, *Christ the Controversialist* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1976), 189.
8. Craig L. Blomberg, *1 Corinthians: The NIV Application Commentary* (Grand Rapids: Zondervan, 1994), 300.
9. Ibid. 114.

Capitolul 10: Când cei bolnavi arată bine

1. Creștinii evanghelici aleg dintre multe tractate care le oferă formula într-un limbaj simplu, transmisibil. „Cele patru legi spirituale“; „Ilustrația podului“; „Pași spre împăcarea cu Dumnezeu“; „Cum să-ți împărtășești credința fără ceartă“ sunt printre multele și larg răspândite ghiduri de mântuire disponibile. Probabil că una din întrebările puse cel mai des este aceasta: „Dacă ar fi să mori la noapte și dacă ai intra în prezența lui Dumnezeu, de ce te-ar lăsa să intri?“ Eu am folosit această întrebare de multe ori și știu exact ce răspuns aștept.
2. Cf. Matei 9:9-13; 21:15-17; Marcu 7:24-30; Luca 15; 19:1-10; Ioan 4:1-45; 8:1-59.
3. Cf. Matei 9:33-34; 11:19; 12:23-24; 21:15.
4. William Barclay, *The Gospel of Matthew*, vol. 2 (Edinburgh: Saint Andrews, 1956), 289.
5. Versetul anterior, Matei 23:14, sugerează un „vai“ în plus. Totuși, acest vai nu se află în manuscrisele mai timpurii ale Bibliei. Acesta poate să fie sau să nu fie printre cuvintele spuse de Isus cu această ocazie. Dar știm din celelalte Evanghelii că Isus a spus acele cuvinte (Marcu 12:40; Luca 20:47), condamându-i pe farisei pentru că făceau rugăciuni lungi și, totuși, le asupreau pe văduve și pe alți oameni în nevoie. Este posibil, chiar probabil, să avem ceea ce pare o viață excelentă de rugăciune și să fim bolnavi spirituali; putem să-i exploatăm pe alții și, totuși, să părem spirituali prin înfățișarea publică, inclusiv prin rugăciunile publice.
6. D. A. Carson, *Matthew*, vol. 8 of *Expositor's Bible Commentary*, ed. F. E. Gaebelin (Grand Rapids: Zondervan, 1984), 478.
7. Scot McKnight, *A Light Among the Gentiles* (Minneapolis: Fortress, 1990), 107.
8. Craig L. Blomberg, *Matthew*, vol. 22 of *The New American Commentary* (Nashville: Broadman, 1992), 344.
9. Carson, *Matthew*, 479.
10. David E. Garland, *The Intention of Matthew 23* (Leiden, England: E. J. Brill, 1979), 133-34.
11. Carson, *Matthew*, 279.

Capitolul 11: Calea spre sănătatea spirituală

1. Charles Leroux and Graeme Zielinski, „The Big Fact: Overweight's Now the Norm“, *Chicago Tribune*, 16 October 1996, 15. Studiul a descoperit că 59% dintre bărbați și 49% dintre femei erau supraponderali.
2. În *chiasm*, poemul sau argumentarea urmează un tipar de forma A B C B A. Punctul central este conceput să fie accentuat.
3. David E. Garland, *The Intention of Matthew 23* (Leiden, England: E. J. Brill, 1979), 137.
4. John MacArthur, *The Mac Arthur New Testament Commentary: Matthew 1-7* (Chicago: Moody, 1985), 383-84.
5. Garland, *Intention*, 137.

6. Cf. Matei 5:7; 9:13; 12:7; 18:33.
7. Cf. 1 Samuel 16:7; Ieremia 17:9; Ioan 7:24; 2 Cor. 5:12; 10:7; Coloseni 2:23.
8. Howard Hendricks, „Leadership, Evaluation and Development“ (LEAD) 1, Leadership Center Conference, audio tape, Dallas Seminary, 17-21 October 1988.
9. D.A. Carson, *Matthew*, vol. 8 of *Expositor's Bible Commentary*, ed. F. E. Gaebelin (Grand Rapids: Zondervan, 1984), 482.
10. Garland, *Intention*, 157.
11. Ibid. 163.
12. Cf. Genesa 15:16; Daniel 5:25-28; 8:23; Romani 2:5; 1 Tesaloniceni 2:15-16.

Capitolul 12: Relația corectă

1. În plus, seminția lui Beniamin a condus oștirea lui Israel (Judecătorii 5:14; Osea 5:8) și a dat primul rege legal Israelului, după care a fost numit Pavel (Saul) (1 Samuel 9:1-2). Un beniamit, Mardoheu, a adus eliberare națională cu ajutorul Esterei; și seminția, împreună cu Iuda, a format noul centru al Israelului după captivitatea babiloniană (vezi Ezra 4:1; Neemia 11:7-9, 31-36).
2. Cf. 1 Coprinteni 15:9; Galateni 1:13-14; 1 Timotei 1:13.
3. Peter O'Brien, *The Epistle to the Philippians* (Grand Rapids: Eerdmans, 1991), 379.
4. Moise Silva, *Philippians* (Chicago: Moody, 1988), 165.
5. Gerald Hawthorne, *Philippians*, vol. 43 of *Word Biblical Commentary* (Waco, Tex.: Word, 1983), 124-25.
6. Folosit la figurat, *câinele* este întotdeauna un termen de reproș (cf. Deuteronom 23:18; 1 Samuel 17:43; 24:14; Proverbe 26:11; Isaia 56:10-11; Matei 7:6).
7. Silva, *Philippians*, 69.
8. O'Brien, *Epistle to the Philippians*, 357.
9. Romani 7 reprezintă un text pereche cu Filipeni 3. Într-un mod obișnuit, Pavel declară în Romani că „nimic bun nu locuiește în mine, adică în firea mea pământescă“ (v. 18). În mod semnificativ, Pavel, un om cu capacități spirituale excepționale, a declarat că întregul sistem este corupt.
10. Hawthorne, *Philippians*, 135-36.
11. „Gunoii“ este traducerea cuvântului *skuballa* din greaca populară. Este interpretat în multe feluri, ca: resturi de mâncare, gunoi, murdărie, excremente („partea de mâncare dată afară de corp, care nu conține substanțe nutritive“ [Lightfoot], „rămășițele sau resturile de la un ospăț, mâncarea aruncată de la masă“ [Lightfoot], „cadavru mâncat pe jumătate sau grămadă de gunoii“ [Hawthorne]).
12. Hawthorne, *Philippians*, 139.
13. Cf. Romani 8:17-18; 2 Corinteni 4:8-11; 11:16-33; Filipeni 1:29-30; 2 Timotei 3:12.

14. O'Brien, *Epistle to the Philippians*, 407.
15. Conform studiului lui George Barna, creștinii născuți din nou sunt mai predispuși la a divorța decât restul populației (27% față de 23% pentru populația în general); Vezi Maja Beckstrom, „Researcher Takes Religious Pulse în U.S.“, *Houston Chronicle*, 17 August 1996, 3E. Și Os Guinness în *Dining with the Devil* face referire la biserica de astăzi, ca fiind forța primară de secularizare în America.
16. C. S. Lewis, *The Voyage of the „Dawn Treader“* (New York: Collier, 1970), 90.
17. *Ibid.*, 93.

Anexa 1: Cum au început fariseii

1. Charles F. Pfeiffer, „Between the Testaments“, *The Open Bible* (Nashville: Nelson, 1985), 1337.
2. Revolta a început atunci când Matatia, un preot dintre bătrâni, și cei cinci fii ai săi, au sfidat ordinele emisarului sirian, l-au ucis și apoi a fugit în munți. Ei au strâns și alți oameni zeloși pentru Legea lui Dumnezeu – hasidim sau „cei pioși“ – și au lansat o mișcare naționalistă împotriva sirienilor și a evreilor înclinați spre elenism. După moartea lui Matatia, Iuda, întâiul lui născut, cunoscut ca Macabeul („Ciocanul“), a devenit liderul militar. Folosind tactici ale războiului de gherilă, macabeii i-au învins pe sirieni. Cărțile apocriefe 1 și 2 Macabei ne relatează o parte din evenimentele din timpul acestei revolte.
3. Dinastia lor a fost numită dinastia hasmoneană, după un strămoș de-al lui Matatia. Vezi Hershel Shanks, *Ancient Israel: A Short History from Abraham to the Roman Destruction of the Temple* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1988), 183.
4. Josephus, *Antiquities of the Jews* în Book 13, chapter 10, *The Works of Josephus*, trans. William Whitson (Lynn, Mass.: Hendrickson, 1982), 281.
5. *Ibid.*, capitolul 15, secțiunea 5, 287.
6. *Ibid.*, capitolul 16, 287.
7. Pfeiffer, „Between the Testaments“, *The Open Bible*, 1339.

Anexa 2: Surse pentru studiul fariseilor

1. Josephus, *The Works of Josephus*, trans. William Whitson (Lynn, Mass.: Hendrickson, 1982).
2. Nicholas Thomas Wright, *The New Testament and the People of God* (Minneapolis: Fortress, 1992), 183; and E. P. Sanders, *Judaism: Practice and Belief* (Philadelphia: Trinity, 1992), 413.
3. Fapte 22:3; 26:5; Filipeni 3:5.

Anexa 3: Cum se pot strica roadele spirituale

1. Vezi Matei 7:15-20; Ioan 4:36; 15:1-17; Romani 7:4; Galateni 5:22-25; Coloseni 1:10; Iacov 3:17.
2. D. A. Carson, *Matthew*, vol. 8 of *Expositor's Bible Commentary*, ed. F. E. Gaebelin (Grand Rapids: Zondervan, 1984), 294.

